

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ. באי זה צד? העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים. פשט העני את ידו לפנים. ונתן לתוך ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא. העני חייב, ובעל הבית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ. ונתן לתוך ידו של עני, או שנטל מתוכה והכניס. בעל הבית חייב, והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים. ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא. שניהן פטורין. פשט בעל הבית את ידו לחוץ. ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס. שניהן פטורין:

גמ': תנן, יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ. מהו שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ? האם הכוונה שתיים לחיוב לבע"ה העומד בפנים, כשעשה מלאכה שלמה של הוצאה או הכנסה. ושתיים לפטור, כשעשה רק חלק מהמלאכה. ובאותה צורה, שתיים לחיוב ושתיים לפטור לעני העומד בחוץ. או שהכוונה, שתיים שהן ארבע שעליהם חייב להביא קרבן בפנים *במקדש*. שנים על הוצאה והכנסה לבע"ה, ושנים על הוצאה והכנסה לעני. ושתיים שהם ארבע בחוץ. שבע"ה והעני פטורים מקרבן, לפי שעשו רק חלק מהמלאכה? נישמענה מן הדא דתנן התם. שבועות שתיים שהן ארבע וכו' יציאות השבת שתיים שהן ארבע. ולמה לא תנינן שנים שהם ארבע בפנים ושנים שהן ארבע בחוץ? א"ר אבא. תמן כולהון לחיוב. ברם הכא חיוב ופטור אתינן מיתני. הדא אמרה, ארבע לחיוב וארבע לפטור. [דף א עמוד ב] אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן, דתנן, שבועות שתיים שהן ארבע. לא כולם לחיוב? רואים שבמטבע הלשון הזה משתמש התנא כשדין כל הארבע זהה לחיוב או לפטור. ודכוותה יציאות השבת שתיים שהן ארבע לחיוב. והא תני דלתות ההיכל שנים שהן ארבע. *שכל דלת היתה מורכבת משני חלקים*. אית לך למימר לחיוב או לפטור? אלא ממטבע הלשון אי אפשר להביא ראיה. ולמה לא ניתני שנים עשר? ארבע לחיוב ושמונה לפטור? שני עקירות לעני ושני הנחות של בע"ה. שני עקירות של בע"ה ושני הנחות של העני שנים שבעל הבית עשה את כל המלאכה ושנים שהעני עשה את כל המלאכה. לא אתינן מיתני, אלא עקירות שהן פטור שהוא כנגד *שיכול לבא לידי* חיוב אם היה מסיים את המלאכה. תנן, פשט העני את ידו לפנים. ונתן לתוך ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא. העני חייב, ובעל הבית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ. ונתן לתוך ידו של עני, או שנטל מתוכה והכניס. בעל הבית חייב, והעני פטור. אמר ר' חייב בר אבא. ההן פטור דתנינן הכא, פטור ומותר. אמר רבי יוסי. עני ועשיר אחד הן, ומנו אותן חכמים שנים. הכנסה והוצאה אחד הן, ומנו אותן חכמים שנים שהרי אמר התנא יציאות השבת. וכי אפשר לאמר שאין הכנסה בכלל? והא קא מפרש הכנסה לאלתר. וכן מדתנן בל"ט אבות מלאכה, המוציא מרשות לרשות. ולא נאמר מרשות היחיד לרשות הרבים. וכי אפשר לאמר שאין המכניס בכלל? וכן נישמענה מן הדא דאמר ר' יסא בשם ר' יוחנן. הכניס חצי גרוגרת והוציא חצי גרוגרת חייב. ואם הכנסה והוצאה היו שני מלאכות שונות, אך מצטרפים? מניין שהוצאה קרוייה מלאכה? אמר רבי שמואל בר נחמן. רבי יונתן שמע להן מן הדא, דכתיב [שמות לו ו] ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר, איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש, ויכלא העם מהביא. שנמנעו העם מלהוציא מבתיהן וליתן לגיזברים. אמר ר' חזקיה בשם ר' אילא. אפילו הכנסה את שמע מינה. כשם שנמנעו העם מלהוציא מבתיהן וליתן לגזברין, כך נמנעו הגיזברין מלקבל מידן ולהכניס ללישכה. אמר ר' חזקיה. ר' אחא שמע כולהן מן הדין קרייא, דכתיב [ירמי' יז כב] השמרו בנפשותיכם ואל תשאו משא ביום השבת והבאתם בשערי ירושלים, ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת, וכל מלאכה לא תעשו. שמע מינה דהוצאה והכנסה קרויים מלאכה. אמר ר' יסא בשם ר' יוחנן. הכניס חצי גרוגרת והוציא חצי גרוגרת אחרת חייב. [דף ב עמוד א] מה דאמר רבי יוחנן, דלא כרבי יוסי. דתני. הוציא חצי גרוגרת, וחזר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחד, חייב. בשני העלמות, פטור *דיש ידיעה לחצי שיעור וידיעות מחלקות*. רבי יוסי אמר. בהעלם אחד לרשות אחת חייב. בהעלם אחד לשתי רשויות, או בשתי העלמות לרשות אחת, פטור. וקשיין. אילו הוצאה והוצאה אינן מצטרפות לר' יוסה. הכנסה והוצאה לא כ"ש שלא הצטרפו? הוי אומר, דמה דאמר רבי יוחנן שהוצאה והכנסה מצטרפים, דלא כר' יוסי. אמר ר' אילא. הא דאמר ר' יוסי דהמוציא

לשתי רשויות לא מצטרף ופטור. לא סוף דבר **שהוציא משני פתחים הפתוחים לשתי פלטיות. ששני**
החצאים בשני מקומות נפרדים ולא שייך בהם צרוף לכשיעור. אלא אפילו פתוחין לפלטיא אחת,
אלא שהוציא משני בתים. ואף שיצאו לרשות אחת ויכולים להצטרף. כיוון שיצאו משני רשויות,
לא מצטרפים. אבל אם הוציא חצי זית והכניס חצי זית באותם רשויות, אף רבי יוסי מודה לרבי
יוחנן. כיוון שכל הסיבה שרבי יוסי פוטר, זה מפני שרבי יוסי מדמי רשויות להעלימות. כמה דר"י
מדמי רשויות להעלימות לפטור. כגון שבכל הוצאה לא היה שיעור. **שבן אם הוציא בהעלם אחד**
לשתי רשויות, ובן אם הוציא בשתי העלימות לרשות אחת, ר"י פוטר. כך מדמה רשויות להעלימות
לחיוב. שאם הוציא כגרוגרת בפתח זה וכגרוגרת בפתח זה בהעלם אחד חייב שתיים. **כמו שהמוציא**
שני גרוגרות בשני העלמות חייב שנים. ר' יודן אמר. ר' יוסי מדמי רשויות לאכילת פרסיים. **כשם**
שאם אכל חצי זית בתוך כדי אכילת פרס הזה. וחצי זית בתוך כדי אכילת פרס הזה. שמא אינו
פטור? כי היכי דאפילו בהעלם אחד אין חצי שיעור שאכל בכדי אכילת פרס זה, מצטרף עם חצי
שיעור שאכל בכדי אכילת פרס אחר. ה"ה נמי לר' יוסי אין שתי רשויות מצטרפין זה עם זה
לכשיעור, ואפילו עשה המלאכה בהעלם אחד. וכשם שאילו אכל כמה זיתים בכמה פרסיים בהעלם
אחד, אינו חייב אלא אחת. ה"ה נמי לר' יוסי בהוציא אפילו לכמה רשויות אינו חייב אלא אחת.
רבנן דקיסרין אמרין. עד דאת מדמה לה לחלבים לעניין צרוף בכדי אכילת פרס. דמינה לשבת. **כשם**
שאם ארג חוט אחד בתוך בגד זה, וחוט אחד בתוך בגד זה, שמא אינו פטור? ה"ה נמי לר' יוסי. אין
שתי רשויות מצטרפין זה עם זה לכשיעור, ואפילו עשה המלאכה בהעלם אחד. וכשם שאילו ארג
כמה חוטין בכמה בגדים בעלם אחד אינו חייב אלא אחת. ה"ה נמי לר' יוסי בהוציא אפילו לכמה
רשויות אינו חייב אלא אחת. אמר ר' יוסי בשם רבי יוחנן המוציא אינו חייב עד שיניח. רבי יעקב בר
אדא אמר בשם ר' יוחנן עד שיטול ועד שיניח. ר' זעירא בעי. האם עד שיטול על מנת להניח. ואם נטל
לאכול ונמלך להניח לא הוה חייב? [דף ב עמוד ב] מה דאמר ר' יוחנן שאינו חייב עד שיניח, דלא
כר"י. דתני הוציא חצי גרוגרת והניחה. וחזר והוציא חצי גרוגרת, אם הניחה בתוך ד' אמות לראשונה,
חייב. ואם לאו, פטור. ר"י אומר. אם העבירו דרך עליה חייב אף שלא הניח. ואם לאו פטור. אף ר"י
מצריך הנחה. אלא שהוא עביד המהלך כמניח. אי הכי. כמה דר"י עביד המהלך כמניח לחיוב, כך
הוא עביד המהלך כמניח לפטור. כיון שהוציאו נעשה כמו שהניחה שם ליד הפתח. ויהא פטור? כיוון
שהחצי הראשון רחוק יותר מארבע אמות. תיפטר שהיה החצי גרוגרת הראשון נתונה בתוך ארבע אמות לפתח.
אם כך קשה. בהדא תני ואם לאו היינו שלא העבירו מעליו, פטור? אם החצי גרוגרת הראשון נתון צמוד
לפתח, אמאי פטור? אפילו לא העבירו עליו צריך להצטרף שהרי הוא בתוך ארבע אמות שלו. אמר
רבא בר בריה דרב פפי. תיפטר שהיה הפתח רחב חמשה אמות, והוציא אחת לכאן ואחת לכאן. לכן
יש אפשרות שלא הוציא את השניה בתוך ד' אמות לראשונה. תמן תנינן יש האוכל אכילה אחת
וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד: טמא שאכל את החלב, והיה נותר, מן מוקדשים, וביום
הכפורים. רבי מאיר אומר, אם היתה שבת והוציאו בפיו, חייב חמש. אמרו לו, אינו מן השם. שעל כל
הארבעה חייב אף במהלך, וזה אינו חייב אלא במניח. ור"מ סובר, בליעתו זו היא הנחתו. מנו אמרו לו? ר"י. מחלפי
שיטתיה דר"י? תמן לא עביד המהלך כמניח, שהרי חילק בן הוציא שאינו חייב אלא במניח, לשאר
שחייב אף במהלך. והכא עביד המהלך כמניח ולכן כשהעבירו עליו כאילו הניחו וחייב. א"ר יודן אי אפשר להעמיד
את המחלוקת בהולך ומוציא בפיו. שאן דרך הוצאה בכך. אלא תיפטר באדם שהיה מוטל על
האסקופה. מקצתו בפנים ופיו לחוץ, ופשט ידו ונטלה מהבית ואכלה. לר"מ ברגע הבליע נעשתה
הנחה. וכיוון שפיו בחוץ, חייב. ולר"י, הנחה תהיה רק כשיגיע לקיבה. וכיוון שהקיבה בתוך הבית,
פטור. ואן סתירה על דברי ר"י שהרי לא הילך. א"ר ינאי [דף ג עמוד א] בלע חצי זית חלב, והקיאו
וחזר ובלעו חייב. הכניס חצי גרוגרת וחזר והוציאו פטור. מה בינה לבין קדמייתא? תמן נהנה חיכו
בכזית. ברם הכא, לא נתעסק בכגרוגרת שלימה. א"ר יוסי פעמים שהוא מתעסק בכגרוגרת שלימה
והוא פטור. היך עבידא? הוציא חצי גרוגרת והניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת ולא הספיק להניחה עד
שנשרפה הראשונה. והרי נתעסק בכגרוגרת שלימה והוא פטור. ולמה פטור? בגין מדמייתה לחלבין
הוא עביד כן. שהחצי שנשרף אינו מצטרף. כמו שאם אכל חצי כזית חלב והמתין יותר מכדי
אכילת פרס. וחזר ואכל עוד חצי כזית חלב, החצי הראשון שנתעכל אינו מצטרף. אמר רבי יוחנן
המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך כרמלית אפשר ללמוד שחייב. מן המוציא לאחוריו. מן
הדא דתן, המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחוריו פטור. שהתכוון לשמירה מעולה ויצא לו שמירה

פחותה. לאחריו ובא לו לפניו חייב. משמע שאם התכוון להוציא כשהמשא מאחוריו והוציא מאחריו, חייב. וכי אפשר שלא יעשה בינו לבין הכותל כרמלית? שהרי כשיוצא והמשא על גבו. הוא יוצא ראשון וגופו הופך למחיצה בן רה"ר לבית, כך שהמשא עובר דרך כרמלית. אמר רבי יוסי תיפתר שיצא דרך אחוריו. שהיו פניו הפוכות לכותל ומשאו לאחוריו, ובכך יצא משאו תחילה. ר' חיה בר אבא בעא קומי רבי מנא, והרי כשהולך לאחוריו זו לא דרך הוצאה היא, ולמה חייב? אמר ליה שכן כתפייא אומנא עבדין כן כאשר הפתח צר. ויידא אמרה דא שהמוציא דרך כרמלית חייב?, רבי אחא ורבי מיישא אמרו בשם רבי יוחנן. מדתנינן המוציא אוכלים ונתנן על אסקופה פטור. חזר ועמד ברה"ר ונטלם והוציאן פטור, הוציא מהבית ולא הניח על האסקופה חייב[דף ג עמוד ב] והאי אסקופה, לאו כרמלית היא? שהרי אם הייתה רה"ר, למה כשהוציא מהבית והניח עליה פטור. ואם היא רה"ר, למה כשחזר ועמד ברה"ר ונטלם והוציאן פטור? ובאיש לרבי יוסי דלא אמרה מן גרמיה. אמר רב הונא בשם רב, הכל מודין בזרק שהוא חייב. דברי הכל הוא שאין אויר כרמלית כממשה. ומה פליגינן? במוציא. בן עזאי פוטר. וחכמים מחייבין. בן עזאי עבד המהלך כמניח, ורבנין לא עבדי מהלך כמניח. רב חסדא שאל לרב הונא. על דעתיה דבן עזאי, אין אדם מתחייב אם מעביר ד' אמות ברה"ר לעולם? דמכיון שהוציאן נעשה כמו שהניחה על כל אמה ואמה. ויהא פטור? רב יהודה אמר בשם רב. הכל מודין במוציא דרך כרמלית שהוא פטור. דברי הכל הוא, שמהלך כמניח. ומה פליגינן? בזרק. שכן עזאי פוטר, וחכמים מחייבין. בן עזאי עבד אויר כרמלית כממשה, וכאילו נח בכרמלית. ורבנין לא עבדין אויר כרמלית כממשה. מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לרב יהודה, דתנן, היה עומד ברשות הרבים וזרק לדיר או לסהר דרך כרמלית חייב. ואם הוציא פטור. משמע שלדעת חכמים, הולך כעומד. כשיטת ר"י. מתניתא מסייעא לרב הונא. דתנן, המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה. בין שחזר והוציאן, בין שהוציאן אחר פטור. שלא עשה מלאכתן בבת אחת. הא אם עשה מלאכתן בבת אחת, לדעת רבנן חייב. כשיטת ר' הונא, שמהלך לאו כעומד. בן עזאי אומר. אפילו עשה מלאכתן בבת אחת פטור, שהולך כעומד. והא תנינן יש אוכל אכילה אחת וחייב ארבע חטאות וכ"ו, רבי מאיר אומר אם היתה שבת והוציא חייב חמש, ואמרו לו, אינו השם. שאלו חייבים אפילו מהלך, והמוציא אינו חייב עד שמניח. רואים שמהלך אינו כמניח? על דעתיה דרב הונא, המשנה כחכמים שסוברים שהולך לאו כעומד, ודלא כבן עזאי. על דעתיה דרב יהודה שאמר שלדעת כולם הולך כעומד קשה. שהרי המשנה לא כבן עזאי ולא כרבנן. א"ר חנינא לא קשיא מנו אמרו לו? חכמים שהן כשיטת בן עזאי שהולך כעומד. שאף הם מודים לרבי מאיר שיהיה חייב אף על ההוצאה, ומה שאמרו לו אן זה מן השם. הכוונה שלא באו למנות אלא איסורים שנתחייב בהם משום האכילה. ר' יוחנן בעי. היה עומד ברה"ר וזרק וקידם וקלטה מהו? ולאו מתני' היא? דתנן, קלטה אחר קלטה כלב או שנשרפה פטור. ואמר ר' שמואל בשם ר' זעירא, הא דתנן קלטה אחר פטור, בחוטף כן, שהוציא האחר ידו ותפס, ולא לכך כיוון הזורק. הא אם קלט על ידי שנחה בידו חייב. דמה בין נחה לארץ לנחה לתוך ידו. [דף ד עמוד א] תמן כשנחה ביד אחר, למה הוא חייב? תמן הוא זרק ואחר קיבל. ברם הכא הוא זרק והוא קיבל והרי כזרק ונחה באותו מקום. ותהא פשיטא ליה שהוא חייב. דהא אילו זרק בימין והוציא וקלט בשמאל שמא אינו חייב מן הדין פ"ו שהעומד על האסקופא ולוקח מהבית ומכניס לפיו שבר"ה שהוא חייב? ופ"ו לאו כאדם אחר הוא וחייב. אף הכא שמאלו כאדם אחר הוא ויהיה חייב. א"ר יודן פשיטא ליה לר' יוחנן שזרק בימין וקלט בשמאל שהוא חייב. ומה צריכה ליה בזרק בימין וקלט בימין. רבנן דקיסרין ור' שמי אמרו בשם ר' אחא. אפילו זרק בימין וקלט בשמאל, צריכה ליה אם חייב. ואין תימר והרי פ"ו? שניא פ"ו כיון שהאוכל נעלם, כאדם אחר הוא. ברם הכא וכי ידו כאדם אחר הוא? ר' מנא בעי. אם שני ידיו כשנים, מעתה הוציא כגרוגרת בשתי ידיו יהא פטור משום שנים שעשו מלאכה אחת? א"ל ר' חייא בר אדא, וכי דא הוא בעשותה? ולא כן תני יחיד שעשאה חייב. שנים או שלושה שעשו פטורין דווקא כמה בני אדם שעשו פטורים אבל אדם אחד, אפילו כעין שנים חייב. א"ר יוחנן. היה עומד ברה"ר, וקלט גשמים מאויר מחיצות והוציא חייב. אמר רבי בון בר חיה בשם ר' זעירא מה שאמר ר"י שאם קלט גשם חייב. זה דווקא בחוטף ביד אחת ומניח בשניה כן, הא אם קלט מהאויר פטור. מה בין נתן לו אחר מה בין נתנו לו שמים. למה בנתן לו אחר והוציא פטור ואם נתנו לו שמים חייב? אתייהא כרבי. דרבי עבד אויר מחיצות כממשה. ולכן אף שקלט מהאויר כאילו עקר. תני, היה עומד בפנים וידו מלאה פירות פשוטה לחוץ. וקדש עליו היום, אסור להחזירה. אמר ר' אחא בשם רבי אבא. כמאן דאמר אסור להשתמש באויר רה"ר אפילו למעלה מעשרה. דאף שידו למעלה מעשרה. קלוטה באויר רה"ר

כמונחת ברה"ר ואסרו להחזירה. אית תניי תני מותר להחזירה. הוין בעיי מימר, מאן דאמר מותר, כמאן דאמר מותר להשתמש באויר רה"ר למעלה מעשרה. ומאן דאמר אסור, כמאן דאמר אסור להשתמש באויר רה"ר למעלה מעשרה. אמר רבי יוסי בי רבי. בין זה ובין זה כמאן דאמר מותר להשתמש באויר רה"ר למעלה מעשרה. מיי כדון? מאן דאמר אסור בשהיתה ידו למטה מעשרה, ומאן דאמר מותר, בשהיתה ידו למעלה מעשרה דהוי מקום פטור: תנן, פשט בעל הבית את ידו לחוץ. ונתן לתוך ידו של עני. בעל הבית חייב, והעני פטור. אמר רב יהודה בשם שמואל, והוא [דף ד עמוד ב] שתהא ידו של עני בתוך עשרה לקרקע. א"ר זעירא, וברחוק מן הכותל ד'. אבל אם אינו רחוק מן הכותל ארבעה גוף העני נהיה כמחיצה וכרמלית הוא. אמר ר' אלעזר בשם ר"ש כרסנה, כשהיו פניו הפוכות לפלטיא. היינו שצידו או גבו כלפי הקיר ורק ידו מושטת לאויר הפתח. אבל אם היו פניו הפוכות לכותל שהוא עומד מול הפתח, כרמלית היא. אמר רבי חסדא בשם אשי. קנה נעוץ ברה"ר גבוהה עשרה טפחים משתמש מתוכו לרה"ר, ומרשות רבים לתוכו. אמר רב. תרכוס ארגז שהוא עומד ברה"ר, גבוהה עשרה טפחים ורוחב ארבעה. המשתמש מתוכו לרה"ר, ומרה"ר לתוכו חייב. תני ר' הושעיה. מנורה שהיא עומדת בר"ה, גבוהה עשרה ופירחה משטח מתחת לגביעה לקבל השמן הנוסף ארבעה. המשתמש מתוכה לרה"ר, ומרה"ר לתוכה חייב. אמר ר' מנא. לא סוף דבר מנורה, אלא אפילו קנה בר"ה גבוהה י' טפחים, וטבלה ארבע על ארבע נתונה בראשו. המשתמש מתוכו לרה"ר, ומרה"ר לתוכו חייב. מנין למעלה מי' שהיא רשות אחרת? אמר ר' אבהו בשם רשב"ל דכתיב [שמות כה כב] ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים. וכתיב [שמות כז יט] אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם. מה דיבור שנאמר להלן רשות אחרת, דכתיב מן השמים. אף דיבור שנאמר כאן רשות אחרת. וארון לא תשע טפחים הוא? דבית ר' ינאי אמרו עם הכפורת שהיא טפח. ר' זעירא בעי, מניין לכפורת שהוא טפח? תנא ר' חנניה בר שמואל. כל הכלים שהיו במקדש נתנה התורה מדת ארכו ורוחבו, ונתנה שיעור קומתו. חוץ מן הכפורת. שנתנה התורה מדת ארכה ורחבה, ולא נתנה שיעור קומתה. תלמידה מכלי קטן שבמקדש דתפסתה מרובה לא תפסתה. תפסתה מועט תפסתה. וכתיב בשלחן [שם כה כה] ועשית לו מסגרת טפח סביב. מה כאן טפח, אף כאן טפח. או אינו אלא נלמד מועשית זר זהב למסגרתו סביב. מה כאן כל שהוא. אף כאן כל שהוא? מאי כדון? אמר רבי אלעזר בר יעקב. כתיב [ויקרא טז יד] אל פני הכפרת. ואין פנים פחות מטפח. ר' יוסי בעי. אילו מגדל שהיה עומד בתוך הבית גבוהה כמה. שמא אינו מותר להשתמש מתוכו לבית ומן הבית לתוכו? והרי הארון מונח במשכן והכל רשות אחת? אלא בשעה שהיה מרבע להן את הרוחות אנן קיימין. ועדין לא היו מחיצות המשכן קימות. דכשהיו מגיעים למקום חנייתם. היו מניחים את הארון, והוא היה מרבע את הרוחות לצפון דרום, ועל פיו היו בונים את המשכן. ניחא כמ"ד כל הכלים באמת ששה. דאמה וחצי הוי תשעה טפחים [דף ה עמוד א] ברם כמ"ד באמת חמשה. ארון לאו שבעה טפחים ומחצה הוא? אמר ר' יעקב בר אחא. דבית ר' ינאי ור"ש בן יהוצדק. חד יליף לה מן ארון. וחורנה יליף לה מן עגלות. מסתברא דבית ר' ינאי, ילפין לה מן ארון. דבית ר' ינאי אמרין, וכפורת טפח. ר"ש בן יהוצדק יליף לה מן עגלות. ר' זעירא בעי, מניין לעגלות שהן גבוהות עשרה? א"ר יוסה ואפילו תאמר גבוהות עשרה. ולא כן תני ר' נחמיה. כתיב עגלות צב. כמין קמרסטא ארגז מחופה מכל הצדדים היו דהוי כחור ברשות הרבים. אילו חור בר"ה גבוהה י' ורחב ד' שמא אינו אסור להשתמש מתוכו לרה"ר, ומרשות הרבים לתוכו? ודאי אסור שזה רה"ר לכל הדעות שהרי מוקף מחיצות בגובה עשרה. אבל אן כאן ראייה שלמעלה מי' אפילו בלא מחיצות כמו ארגז או תל יהיה רשות היחיד. אלא בשעה שהיו מושיטין את הקרשים מזו לזו, טרוטות היו. שהיו מסירים את המחיצות: תנן, פשט העני את ידו לפניו. ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא. שניהן פטורין. פשט בעל הבית את ידו לחוץ. ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס. שניהן פטורין. מ"ט? אמר רבי יעקב בר אחא בשם חזקיה, ורבנן אמרו בשם ר' יוחנן. משום שנים שעשו מלאכה אחת. רב שאל לרבי. נתן לו אחר חבילה על כתיפו ושכח והוציאה. האם עקירת גופו כעקירת חפץ או לא? במחזורה תנינא של לימוד הש"ס. א"ל חייב. שאינה דומה לאותה ששינו נתן בע"ה לתוך ידו של עני והוציא, שניהם פטורים. דגופו ניח, ידו לא ניחא. סבר רבי כיון שעקר את רגליו כמו שעקר את החפץ. על דעתיה דרבי, היה עומד בר"ה וזרק וקידם וקלטה ברה"ר מהו? האם כשם שעקרת גופו כעקירת חפץ. גם הנחת גופו כהנחת חפץ? ולא רבי הוא? דרבי עביד אויר מחיצות כמשנן. ואם נכס החפץ לבית כבר נחשב מונח. לא צורכה אלא להיה עומד ברה"ר וזרק וקידם וקלטה בר"ה מהו שלא אמר רבי אלא ברשות היחיד?

אשכח תני רבי פוטר עד שעה שתנוח. א"ר אבין. רבי ובן עזאי ורבי עקיבה, שלשתן אמרו דבר אחד
 דאזיר רשות כרשות. דרבי עבד אויר מחיצות כממשן. והזורק מר"ה לר"ה דרך רה"י חייב כאילו נחה
 ברה"י. בן עזאי עביד אויר כרמלית כממשה. והזורק מרה"י לרה"ר דרך כרמלית פטור כאילו נחה
 בכרמלית. רבי עקיבה עביד אויר רשות הרבים כממשה. והזורק מרה"י לרה"י דרך רשות הרבים
 חייב כאילו נחה ברה"ר. ארבע רשויות לשבת. רשות היחיד, רה"ר, וכרמלית, ומבואות שאינן
 מפולשין. ואיזהו רה"י? חריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבע. וגדר שהוא גבוה עשרה ורחב ארבע, זו
 היא רשות היחיד גמורה. ואי זהו רשות הרבים גמורה? איסטרטייא, ופלטיא, ומדבר, ומבואות
 המפולשין. אין מוציאין מרה"י לרה"ר, ולא מכניסין מרשות הרבים לרשות היחיד. ואם הוציא או הכניס
 שוגג, חייב חטאת. מזיד [דף ה עמוד ב] חייב כרת ונסקל. אחד המוציא ואחד המכניס. אחד המושיט
 ואחד הזורק. אבל ים ובקעה ואיסטווה ואסקופה וכרמלית, אינן לא רשות הרבים ולא רשות היחיד.
 ואין נושאין ונותנין בהן. ואם נשא ונתן בהן פטור. אמר רב יוסף אף אנן תנינן כולהן. ים דתנינן תמן.
 הזורק בים ארבע אמות פטור. לא סוף דבר ד' אמות בים. אלא אפילו זורק בכל הים פטור. שכל הים
 נקרא כרמלית. בקעה דתנינן הבקעה. בימות החמה רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטומאה.
 ובימות הגשמים רשות היחיד לכאן ולכאן, שאן נכנסים בה מפני הזרעים. אם אומר את שהיא רשות
 היחיד לכאן ולכאן, לא תהא טעונה אפילו הקפת כלי בהמה. והא תנינן הקיפיה כלי בהמה מטלטלין
 בתוכה. הא אם לא הקיפיה כלי בהמה אן מטלטלין בתוכה? לעולם כרמלית היא. וקרא לה רה"י,
 לפי שאינה רה"ר. איסטווה. דתנינן, וכן גשרין המפולשין, מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה.
 וחכמים אסורין. שלדעת חכמים אינו חייב מדאורייתא כיוון שלא נוח תשמישם, ואף אצטבא כן.
 אסקופה. דתנינן, המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה. בין שחזר והוציאן, בין שהוציאן אחר, פטור.
 שלא עשה מלאכתו בבת אחת. הא אם עשה מלאכתו בבת אחת חייב, דהולך לאו כעומד דמי. בן
 עזאי אומר. אפילו אם עשה מלאכתו בבת אחת פטור, דהולך כעומד. ולמה נקרא שמה כרמלית?
 תני רבי חייא. כרמל, רך ומלא, שאינו לא לח ולא יבש אלא בינוני. אף הכא, אינה לא רה"ר ולא רה"י
 לפיכך נקראת כרמלית. תני, אבל ים ובקעה ואיסטווה ואסקופה וכרמלית, אינן לא רשות הרבים
 ולא רשות היחיד. תנן, איזו היא כרמלית. וכי כל השאר לאו כרמלית הם? אלא איזו היא כרמלית
 שבאה הבריתא לרבות? אמר רבי יסא בשם רבי יוחנן. כגון חנותיה דבר יוסטיני. שהייתה פתוחה
 ורבים עוברים בה, אבל לא נעשתה להילוך רבים. תנן, וחצר של רבים ומבואות שאינן מפולשין. אם
 עירבו מותרין. ואם לא עירבו אסורין. אמר רבי זעירא בשם רב יהודה ורבי זעירא אמר בשם רב
 חנינא. סימטיות שבין העמודים, נידונין ככרמלית. אמר ר' שמואל בר חייא בר יהודה בשם ר' חנינה.
 פירחי העמודים שבתחתית העמוד ובולטים סביב לתוך רשות הרבים, נידונין ככרמלית. לא כן
 צריכין, בשאינם גבוהין ג'. דאם היו גבוהים ג', פשיטא. אמר חייא בריה דרב. כל המעכב דריסה
 ברה"ה, נידונין ככרמלית אפילו פחות משלוש. רבנן דקיסרין אמרין. אפילו קוצין אפילו זכוכית. לא כן
 צריכין, בשאינן גבוהין שלשה. תני, אבל ים ובקעה ואיסטווה ואסקופה וכרמלית, אינן לא רשות
 הרבים ולא רשות היחיד. א"ר יוסה. איסקופה שאמרו, רחבה ארבעה ואינה גבוה עשרה. דאין תימר
 גבוה עשרה ורחבה ארבעה, רשות בפני עצמו הוא שזה היחיד. ואין תימר גבוהה עשרה ואינה רחבה ד',
 מקום פטור היא. כהדא דאמר רב חסדא בשם אסי. קנה נעוץ ברה"ר, גבוהה עשרה טפחים מותר
 לכאן ולכאן. ובלבד שלא יחליף. אלא כן אנן קיימין. בשהיא רחבה [דף ו עמוד א] ארבעה, ולא גבוהה
 עשרה. ת"ר, איסקופה שלפני הפתח אחרים אומרים, כל זמן שהפתח פתוח, כולה כלפנים. נעול,
 כולה כלחוץ. מה אנן קיימין? אם במקורה. אפילו נעול כולה כלפנים, דפי תקרה יורד וסותם. אם
 בשאינו מקורה אלא שבאזור הפתח יש קירות עבים משני צידי האסקופה שנידונין משום לחי. אפילו פתוח כולה כלחוץ דצדי
 האסקופה נידונין כלחי ומותר להשתמש רק עד צידם הפנימי. אלא כן אנן קיימין, בשחצייה
 מקורה וחצייה אינה מקורה, והתירה על ידי קורה. דכשהפתח פתוח מותר להשתמש עד חודה
 החיצון של הקורה, והשאר כיוון שאן בו ארבע טפחים, הוי מקום פטור. אבל כשהדלת נעולה,
 כיוון שאן באסקופה ארבע טפחים, בטל ממנה דין קורה, שאן כאן מבוי. נעול, כולה כלחוץ? וכי
 מותר להשתמש מתוכה לחוץ ומן החוץ לתוכה? הרי מדאורייתא היא רה"י? אלא הרי היא כלחוץ
 לחומרה. שאם היה בפתח חור. אסור להשתמש מתוכה לחור, ומן החור לתוכה. ר' נתן אומר נעול
 כולה כלחוץ. פתוח, חצייה כלפנים, וחצייה כלחוץ. ולא כן סברינן מימר שמדובר באיסקופה ד'
 שהקורה על חציה. וכשהפתח פתוח, עד הקורה מתירה הקורה. ובמה שנשאר אן ארבע טפחים

ודינו כמקום פטור. ולמה לא נתיר את כל האיסקופא? מאחר שכשינעל, הפתח כולה כלחוץ. אף כשהפתח פתוח, לא רצו להתיר כולו. ולכן, חצייה כלפנים וחצייה כלחוץ

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ב

מתני': לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. לא יכנס לא למרחץ ולא לבורסקי לא לאכול ולא לדין. אם התחילו אין מפסיקין. ומפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה:

גמ': אן תנינן סמוך למנחה. ותני ר' חייא סמוך לחשיכה. מתניתין צריכה למתניתיה דרבי חייא. מתניתיה דר' חייא, צריכה למתניתין. דאילו תנא רבי חייא ולא תנינן אן. הוינן אמרין, לא אסרו אלא סמוך לחשיכה. הא סמוך למנחה לא. הוי צורכה למתניתין. ואילו תנא ר' חייא ולא תנינן אן. הוינן אמרין, כולה דתנינן מנחה, מנחה ממש. וכולה דתנינן חשיכה, חשיכה ממש. מן מה דתניתיה מנחה, ותניתיה רבי חייא רובה חשיכה. הדא אמרה, אפילו חשיכה דתנינן דבתרה דתנן, לא יצא החיט במחטו סמוך לחשיכה. סמוך למנחה היא. [דף ו עמוד ב] רבי חנניה בן אחוי דרב הושעיה אמר. מתניתין בעמי הארץ, שהחמירו להם. מה דתני ר' חייא, בחבירין. רבנן דקיסרין אמרין. סמוך הכוונה חצי שעה קדם סוף זמן מנחה מתניתיתין כר' יהודה, שזמן מנחה עד פלג המנחה. מה דתני ר' חייא, כרבנן דזמן המנחה עד השקיעה: תנן, לא ישב לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל ולא יכנס למרחץ. וכ"ו ומפסיקין לק"ש. התחלת הספר אי זו היא? משיתחיל לגלח. והתני, ישב לו לגלח. באו ואמרו לו מת אבין, הרי זה משלים את ראשו. אחד המגלח אם אירע לספר אבל ואחד המתגלח. אם לאבילות יום ראשון שהיא דאורייתא אינו מפסיק משום דגדול כבוד הבריות. כ"ש הכא שאין צריך להפסיק אם התחיל להתגלח. אלא אתיא משיתעטף באלונטית. התחלת המרחץ אי זו היא? ר' זריקן אמר בשם ר' חנינא, משיתיר חגורו. רב אמר, משיתיר מנעלו. כהדא רבי יהושע בן לוי הוה יליף רגל שמע פרשתא מן בר בריה בכל ערובת שובא. חד זמן אינשי ועאל מיסחי בההן דימוסין דטבריא. והוה מסתמך על כתפתיה דרבי חייא בר אבא. אינהר דלא שמע פרשתיה מן בר בריה, וחזר ונפק ליה. אך הוה? ר' דרוסי אמר. כך הוה, שעדין לא הספיק להתפשט. ר' אלעזר בי רבי יוסי אומר, שלוח מנוי הוה. א"ל ר' חייא בר אבא. ולא כן אלפן רבי אם התחילו אין מפסיקין? א"ל, חייא בני. קלה היא בעיניך מה שנאמר, שכל השומע פרשה מן בן בנו כאלו הוא שומעה מהר סיני? ומה טעמא? דכתיב [דברים ד ט] והודעתם לבניך ולבני בניך, יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב. רבי חזקיה ר' ירמיה ור' חייא אמרו בשם רבי יוחנן. אם יכול את לשלשל את השמועה עד משה שלשלה. ואם לאו, תפוש או ראשון ראשון, או אחרון אחרון. מה טעמא? דכתיב, והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב.. עד יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב. גידול אמר. כל האומר שמועה מפי אומרה, יהא רואה בעל השמועה כאלו הוא עומד כנגדו. ומה טעמא? דכתיב [תהילים לט ז] אך בצלם יתהלך איש שמזכיר שמועה משמו. כתיב [משלי כ ו] רב אדם יקרא איש חסדו, ואיש אמונים מי ימצא. רב אדם יקרא איש חסדו, זה שאר כל אדם. שאומרים תורה בלי לבדוק מי אמרה. ואיש אמונים ששומר אמונים למקור ואומר משמו מי ימצא, זה רבי זעירא. דאמר רבי זעירא. לית אן צריכין חששין לשמועתיה דרב ששת, דהוא גברא מפתחה עוור ולא ידע מי מולו. אמר רבי זעירא לרבי יסא. חכים רבי לבר פדיה דאת אמר שמועתא מן שמיה? א"ל, ר' יוחנן אמרן משמו ואותו ראיתי והוא ראה את רבי פדיה. אמר רבי זעירא לרבי אבא בר זבדא. חכים רבי לרב דאת אמר שמועתא מן שמיה? א"ל, רב אדא בר אהבה אמרן משמו: תנן, ולא לבורסקי. איתא חמי, בדילין ממי שריחו רע. ואת אמר הכין? שהרי אף מדברים שאן כל טירחה בהם כגון סעודה ספר ומרחץ. אמרנו שלא הטריחוהו להפסיק. בורסי שהוא חייב להתקלח ולהחליף בגדים לא כ"ש שלא יצרכו אותו להפסיק? [דף ז עמוד א] לא אתיא שכבר עבד והתלכך, אלא משיתלבש בגדי אומנות: ולא לאכול. התחלת אכילה. איזו היא התחלת אכילה? רב אחא ורבי אבא אמרו בשם רבי, משיטול ידיו. רבי אחא אמר. מה שנאמר שאחר נטילת ידים אן מפסיקים. לא נאמר לענין הפסקה לתפילה, אלא לקידוש איתאמרת. שאם נטל ידיו, לא יקדש על היין אלא על הלחם. רבי אבא אמר, לברכה איתאמרת. שתכף לנטילה ברכה על

הלחם. רב נסב לידי, רמז חייא בריה **לאחד המסובים** למזוגא ליה **לרב יין לקדש.** אמר ליה, כבר התחלנו בסעודה. דלמא. ר' מיישא ורבי שמואל בר רב יצחק, הוון יתבין אכלין בחדא בי כנישתא בעילייתא. אתא ענתא דצלותא, קם ליה רבי שמואל בר רב יצחק מיצלייא. אמר ליה ר' מיישא. ולא כן אלפן רבי, אם התחילו אין מפסיקין?. ותני חזקיה. כל מי שהוא פטור מן הדבר ועושהו, נקרא הדיוט. א"ל. והתניא חתן פטור. **ותניא** חתן אם רוצה לקרות קורא?. א"ל, יכיל אנא פתיר לה כרבן גמליאל דאמר, איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים שעה אחת. **אבל שאר אדם לא:** ולא לדין. רב ירמיה ורב יוסף. חד אמר משישבו בדין. וחורנה אמר משישמעו טענותיהן. **תנו,** אם התחילו אין מפסיקין. ומפסיקין לקרית שמע ואין מפסיקין לתפלה. **מאי טעמא?** א"ר אחא. ק"ש דבר תורה. ותפלה אינו דבר תורה. **רבי אבא אמר,** קרית שמע זמנה קבוע. תפלה אין זמנה קבוע. **רבי יוסה אמר,** קרית שמע אין צריכה כוונה. ותפלה צריכה כוונה. א"ר מנא, קשייתה קומי דר' יוסה. ואפילו תימא כל קרית שמע אינה צריכה כוונה. שלשה פסוקין הראשונים הרי צריכים כוונה? מן גו דאינן ציבחר, הוא מכיין. **אמר** ר' יוחנן בשם ר"ש בן יוחי. כגון אנו שעסוקין בתלמוד תורה, **אפילו** לקרית שמע אין אנו מפסיקין. רבי יוחנן **אמר** על גרמיה. כגון אנו שאין אנו עסוקין בתלמוד תורה, **אפילו** לתפלה אנו מפסיקין. דין כדעתיה ודין כדעתיה. רבי יוחנן כדעתיה. דר' יוחנן אמר, הלואי **ויהיו** מתפללין כל היום, **לפי** שאין תפלה מפסדת. ר"ש בן יוחי כדעתיה. דר' שמעון בן יוחי אמר, אילו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאיתהיבת אוריתא לישראל, הוינא מתבע קומי רחמנא דאיתברי להדין בר נשא תרין פומין. חד דיהוי לעי באוריתא, וחד דיתעבד בה כל צורכיי. **חזר ואמר.** מה אין חד הוא, לית עלמא יכול קאים ביה מן דילטוריא דיליה. אילו הוון תריי, על אחת כמה וכמה. א"ר יוסה קומי ר' ירמיה. אתייה דרבי יוחנן **שאמר שהעוסק בתפילה פטור מלמוד תורה.** כר' חנניה בן עקיבה. דתני, כותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לקרית שמע ואין מפסיקין לתפלה. ר' חנניא בן עקיבה אומר. כשם שמפסיקין לקרית שמע, כך מפסיקין לתפלה ולתפילין ולשאר כל מצותיה של תורה. ולא מודי ר' שמעון בן יוחי שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב?. ולית ליה לרבי שמעון בן יוחי **הלומד לעשות ולא** הלמד שלא לעשות. **שהלמד שלא לעשות,** נוח לו אילו לא נברא?. **ואמר** רבי יוחנן [דף ז עמוד ב] הלומד שלא לעשות, נוח לו אילו נהפכה שוליתו על פניו ולא יצא לעולם. טעמיה דר' שמעון בן יוחי זה *תורה* שינון וזה *ק"ש* שינון ואין מבטלין שינון מפני שינון. והא תנינן הקורא מיכן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה. הא בעונתה חביבה היא יותר מדברי תורה?. א"ר יודן, רבי שמעון בן יוחי על ידי שהיה תדיר בדברי תורה. לפיכך אינה חביבה עליו יותר מדברי תורה. אמר רבי **אבא מרי,** לא תנינן, אלא כאדם שהוא קורא בתורה. הא בעונתה, כמשנה היא. **ולכן ר"ש שעסק בתלמוד לא היה צריך להפסיק.** רבי שמעון בן יוחי כדעתיה, דר' שמעון בן יוחי אמר. העוסק במקרא, מדה שאינה מדה. **והעוסק במשנה מדה והעוסק בתלמוד אין לך מדה גדולה ממנה.** ורבנן עבדי מקרא כמשנה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ג

מתני': לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה שמא ישכח ויצא. ולא הלביר בקולמוסו. ולא יפלה את כליו. ולא יקרא לאור הנר. באמת אמרו החזן רואה היכן תנוקות קוראין, אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו. לא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה:

גמ': תני, לא יצא החייט במחט שבכליו *בבגדו*. ולא הלביר בקולמוס שבאזנו. ולא הצבע בדוגמא שבאזנו. ולא השולחני בדינר שבאזנו. ואם יצא, הרי אלו פטורין דברי ר"מ. רבי יהודה אומר. אומן דרך אומנתו, חייב. **לא אמר ר"מ אלא אמן דרך אומנותו פטור.** הא שאר כל אדם, יוצאין **אפילו לכתחילה.** מחלפה שיטתיה דר"מ?. דתנינן תמן. **לא תצא אשה במחט נקובה אף אם תחובה בבגדה. ואם יצאת, חייבת חטאת דברי ר"מ.** והכא הוא אמר הכין?. ר' מנא אמר **ליה בסתם** בלא לציין את שם בעל השמועה. רבי אבין **אמר** בשם ר' יוחנן. תמן דרך הוצאה **בכל הנשים.** ברם הכא, **אפילו בקרב החייטים, רק טפלין יוצאין בכך.** מחלפין שיטתין דרבנן ר"י *שחולק על ר"מ?*, **דתנינן תמן. לא תצא אשה במחט הנקובה אפילו תחובה בבגדה, ולא בטבעת שיש עליה חותם. ולא בכוליאר** תכשיט לקשר החלוק **ולא בכובלת** קשר של מיני בשמים **ולא בצלוחית של פליטון. ואם יצתה חייבת חטאת, דברי רבי מאיר.**

וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פליטון. הא במחט נקובה, חייב אף לרבנן. והכא הוא אומר
 אומן באומנותו חייב. **הא שאר אדם פטור?** א"ר יוסי בר אבין. תיפתר באשה גדלת אמנית הקולעת שערות
 שמשמשת במחט לחלק את השיער: **תנן, לא יפלה את כליו.** [דף ח עמוד א] אפילו בחול אסור **ברבים**, שאינה
 דרך כבוד. תני, המפלה את כליו **בשבת**, נוטל וזורק ובלבד שלא ימלול, **שמה יהרוג**. אבא שאול
 אומר. מולל וזורק, ובלבד שלא יהרוג. חזקיה אמר. ההורג כינה בשבת, כהורג גמל. שמואל מקטע
 ידה ורגלה ויהב לה קומי **עוקה** עבית מי רגלים. ר' יוסי בי ר' בון יהיב ליה גו צלוחיתא. א"ר שמעון בן
 חלפתא. **למה ההורג כינה לר"א חייב?** ולא מחלזון שמענו **איסור נטילת נשמה?** וחלזון יש לו
 גידים ועצמות ולכן רק בע"ח שיש לו גידים ועצמות אסור להרגו. וכינה שאן לה למה אסור
 להרגה? ולא כן תני כל דבר שאין לו גידים ועצמות אינו חי יותר משה חדשים. והרי כינה חיה כמה
 שנים, כנראה שיש לה גידים ועצמות רק שאינם נראים בברור. אמר ר' יוסה בר ר' בון בשם רב
 זביד. אחת לשבע שנים, הקדוש ברוך הוא מחלף את עולמו. קמקמה מיתעביד חו רב. אחר כך נהיה
 פדה חד. אחר כך מיתעביד שד. מומיתא כינה דרישא מתעביד עקרב. ודמניא ושל בגדים שממית.
 תולעתא דסוסיא מתעבדא אירעו צפרדע. ודתורתא דבורה. צבוע הזכר נעשה נקבה. עכברא דטורא,
 מתעביד חזיר בר. שיזרתא דנוניא מתעביד נדל. ודבר נשא, חיוי. אימתי? בזמן שאינו כורע בתפילה כל
 קומתו עד השדרה. תני, לא יפלה את כליו. תני רבי חייא, כשאוכל בשבת, מסתכל הוא מה שבכוס
 ומה שבקערה לאור הנר ואינו חושש. אית דבעי מימר, שהוא לשעה זמן קצר. ואית דבעי מימר, מפני
 הנקיות ומפני הסכנה לא גזרו. מה נפיק מביניהן? לקנב חזירין חסה, למן דאמר שהוא לשעה, אסור.
שלקנב לוקח זמן. ולמן דאמר מפני הנקיות ומפני הסכנה, מותר. רב ירמיה סלק לגביה רב אסי. מזג
 ליה כסא שרי מסתכל ביה לאור הנר לראות אם הוא נקי. אמרה ליה **דביתיה**, חמי מה הוא עביד.
 אמר לה, דהוא נהיג בשיטתיה דרבו. **דתני** ר' חייא. מסתכל הוא מה שבכוס ומה שבקערה ואינו
 חושש: **תנן**, ולא יקרא לאור הנר. אמר שמואל. לא שנו אלא אחד. הא שנים, מאחר שהן יכולין למחות
 זה על ידי זה מותר. מתניתא פליגא עלוי. **דתני**, אחד הנר שהוא יכול להטותו, ואחד הנר שאינו יכול
 להטותו אסור. רואים שגזרו ולא חלקו. עולא בר ישמעאל אמר בשם ר' אלעזר. אפילו כמה אנשים יחד
 אסור. על דעתיה דר' אלעזר, אפילו גבוה כמה אפילו נתון בבית אחד אפילו נתון בספיקלה עשית.
 תני, שמה ישכח ויטה. א"ר ישמעאל אני אקרא ולא אטה. ושכח והיה קרוב להטות. ואמר, גדולים הן
 דברי חכמים שאמרו שמה ישכח ויטה. ר' נתן אומר, היטה אותו ממש. וכתב על פינקסו. ישמעאל בן
 אלישע היטה הנר בשבת. לכשיבנה הבית יהא חייב חטאת. תמן תנינן, אל תאמן בעצמך עד יום
 מותך. מעשה בחסיד אחד שהיה יושב ושונה אל תאמן בעצמך עד יום זקנותך. ששינה כיוון שחשב כגון אני שאני
 זקן אן יצה"ר שולט בי. אתת חדא רוחא ונסיתיה. ושרי תהי ביה הצטער הרבה [דף ח עמוד ב] אמרה ליה, לא
 תצוק יותר מדי, רוח אנא. אלא אזול ואישתוי לחברך, ואל תחשוב שאתה שונה מכולם: **תנן**, באמת
 אמרו החזן רואה היכן תנוקות קוראין, אבל הוא לא יקרא. א"ר אלעזר. כל מקום ששנינו באמת,
 הלכה למשה מסיני. מהו מתקן ראשי פרקים או פסקין? תני, רשב"ג אומר. התינוקות מתקינין להן
 ראשי פסקיהן לאור הנר. מיי כדון, למה לתינוקות מותר לקרא ולחזן לא? אילין תינוקות בעיי דיטפי
 בוצינא כדי שיפסיקו ללמוד ולא יבואו להטות. ואילין לא בעיי דיטפי בוצינא: **תנן**, כיצא בו. לא יאכל
 הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר. ראה עד היכן פרצה טהרה
 בישראל. מאי פרצה? רבתה שנאמר [בראשית ל ל] כי מעט אשר היה לך לפני ויפרוץ לרוב.
וכתיב [דברי הימים א ד לח] ובית אבותיהן פרצו לרוב. שלא גזרו לומר שלא יאכל טהור עם הטמא.
שהכל היו נזהרים בזה. אלא אמרו לא יאכל הזב עם הזבה. לא אמרו בסתם לא יאכל טמא אם
טמאה אלא זב עם הזבה. הא זב עם מצורעת מותר. סבר[ויקרא יד ח] וישב מחוץ לאהלו ולא מחוץ
 לאהלה. דמצורע אסור בתשמיש המיטה. מצורעת מותרת. מצורע עם זבה אסור ששניהם אסורים.
 מצורע עם מצורעת אסור, שהוא אסור. תני ב"ש אומרים לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ. וב"ה
 מתירין. ומה טעמיהן דב"ה? זה זב וזה זב. ומה טעמיהן דב"ש. מתוך שהוא מתרגל עמו בימי
 טומאתו, הוא מתרגל עמו בימי טהרתו. רבי חייא רובא מפקד לרב, אין את יכול מיכול כל שתא חולין
 בטהרה אכול. ואם לאו תהא אכיל שבעה יומין מן שתא בעשרת ימי תשובה. מיכן היה ר' פינחס בן יאיר
 אומר, זריזות מביאה לידי נקיות. נקיות מביאה לידי טהרה. טהרה מביאה לידי קדושה. קדושה לידי
 ענוה ענוה לידי יראת חטא. יראת חטא לידי רוח הקודש. רוח הקודש לידי חסידות. חסידות לידי
 תחיית המתים. תחיית המתים לידי אליהו ז"ל. זריזות לידי נקיות. דכתיב[שם טז כ] וכלה, וכיפר.

נקיות לידי טהרה. **דכתיב** [שם יב ח] וכפר עליה הכהן וטהרה. טהרה לידי קדושה. **דכתיב** [שם טז יט] וטיהרו וקידשו. קדושה לידי ענוה. **דכתיב** [ישעי' נז טו] כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח. ענוה לידי יראת חטא **דכתיב** [משלי כב ד] עקב ענוה יראת ה'. א"ר יצחק בר אלעזר. מה שעשת חכמה עטרה לראשה *היינו את היראה*. עשת ענוה עקב **לסוליייתה**. **דכתיב** [תהילים קיא י] ראשית חכמה יראת ה'. ו**כתיב** [משלי כב ד] עקב ענוה יראת ה'. יראת חטא לידי רוח הקודש. **דכתיב** [משלי ב ה] אז תבין יראת ה' ודעת אלהים תמצא. רוח הקודש לידי חסידות. **דכתיב** [דף ט עמוד א] [תהילים פט כ] אז דברת בחזון לחסידיך. חסידות לידי תחיית המתים. **דכתיב** [יחזקאל לז יד] ונתתי רוחי בכם וחייתם. תחיית המתים לידי אליהו ז"ל. **דכתיב** [מלאכי ג כג כד] הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. תני בשם ר"מ. כל מי שהוא קבוע בארץ ישראל. ואוכל חוליו בטהרה. ומדבר בלשון הקודש, וקורא את שמע בבוקר ובערב, מובטח לו שהוא מחיי העולם הבא:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ד

מתני': ואלו הן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון שעלו לבקרו, ונמנו ורבו ב"ש על ב"ה ושמנה עשר דברים גזרו בו ביום:

גמ': אותו היום היה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל שכמעט היתה מלחמת אחים, כמו שאמר יהושע קול מלחמה במחנה. רבי אליעזר אומר. בו ביום גדשו את הסאה, **שבזכות הגזרות התורה תשמר**. רבי יהושע אומר. בו ביום מחקו אותה. **כיוון שהגזימו אנשים לא יקימו גם מה שחובה**. אמר לו ר' אליעזר. אילו היתה חסירה ומילאוו. **לא יאות עשו?** **משל** לחבית שהיא מליאה אגוזין. כל מה שאתה נותן לתוכה שומשמין היא מחזקת. אמר לו רבי יהושע. אילו היתה מליאה וחסירוהו. **וכי יאות עשו?** **משל** לחבית שהיתה מליאה שמן. כל מה שאתה נותן לתוכה מים, היא מפזרת את השמן. תנא ר' יהושע אונייא. תלמידי ב"ש עמדו להן מלמטה, והיו הורגין בתלמידי ב"ה. תני ששה מהן עלו. והשאר עמדו עליהן **תלמידי שמאי** בחרבות וברמחים **ומנעו מהם לעלות כדי שיהיה רוב לבית שמאי**. תני שמונה עשרה דבר גזרו **בהסכמה**. ובשמונה עשרה רבו **ב"ש על ב"ה ופסקו כב"ש**. ובשמונה עשרה נחלקו. **ואלו שנחלקו**. אין שורין א', דיו. ב', סממנים. ג', כרשינין. אלא כדי שישרו מבעוד יום. **אן נותנים ד', אונין של פשתן. ה', צמר ליורה** אלא כדי שיקלוט העין. **אן פורסין ו', מצודות חיות. ז', מצודות עופות. ח', מצודות דגים**. אלא כדי שיצודו מבעוד יום **ט', אין מוכרין לנכרי ערב שבת עם חשכה. י', אין טוענין עמו. י"א, אין מגביהין עליו. י"ב, אין נותנין עורות לעבדן. י"ג, ולא כלים לכובס עכו"ם. אלא כדי שיעשו מבעוד יום י"ד, לא ישאילנו. ט"ו, ולא ימכור. ט"ז, ולא ילוהו. י"ז, לא יתן לו במתנה. י"ח, לא ישלח איגרת. ואילו הן שגזרו בהסכמה, א', על פיתן של עכו"ם, ב', ועל גבינתן, ג', ועל שמן, ד', ועל בנותיהן. ה', ועל שכבת זרען, ו', ועל מימי רגליהן, ז', ועל הלכות בעל קרי. ח', ועל הלכות ארץ העמים. ותמן תנינן. אלו פוסלין את התרומה. ט', האוכל אוכל ראשון, י', והאוכל אוכל שני. י"א, והשותה משקין טמאין, י"ב, והבא ראשו ורובו במים שאובין. י"ג, וטהור שנפלו על ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובין. [דף ט עמוד ב] י"ד, והספר, טו', והידים. טז', והטבול יום. יז', והאוכלים, יח', והכלים שנטמאו במשקין. רבנן דקיסרין אמרו. **השמונה הראשונים שמנינו ברשימה של אלו שגזרו בהסכמה, רק שבעה אינן. שש"ז ומי רגלים נחשבים אחד. ושבעה אלו אינם מהשמונה עשרה שגזרו בהסכמה. אלא ממה שגזרו שלא בהסכמה על ידי שרבו ב"ש על ב"ה**. ואילין אינן אחד עשר חורנייתא שעליהם גזרו שלא בהסכמה בנוסף לאותם שבעה. א', מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לעכו"ם. ב', כיצא בו לא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה. ג', כל המיטלטלין מביאין טומאה בעובי המרדע. ד', כיצד בוצרין בית הפרס. ה', המניח כלים תחת הצינור. על ששה ספיקות שורפין את התרומה. ו'. **שדה שנחרש בו קבר. ז' ספק עפר הבא מארץ העמים. ח' ספק בגדי עם הארץ. ט', סתם כלים הנמצאים. י'. ספק רוק. י"א, ספק מי רגלים. א"ר יוסי בי ר' בון אף גידולי תרומה תרומה. וגזרה זו תבא במקום המניח כלים תחת הצינור שנשאר במחלוקת. ואלו הן שגזרו בהסכמה אילין עשרה קדמייתא שמהם הוצאנו שמונה גזרות. ובמקומם השאר שמונה מן מה דתני רשב"י בו ביום גזרו. א', על פיתן ועל גבינתן ועל יינן ועל חומצן ועל צירן ועל מורייוסן. ב', על****

כבושיהן ועל שלוקיהן ועל מלוחיהן. ג', ועל החילקה דג הדומא לדג טמא. ד', ועל השחיקה דגים מרוסקין שמא התערב בהם דג טמא. ה', ועל הטיסני חיטה טחונה שמא ערבו דבר טמא. ו', ועל לשונן. ז', ועל עדותן. ח', ועל מתנותיהן. ט', על בניהן. י', ועל בנותיהן. י"א', ועל ביכוריהן שהמוכר קרקע לעכו"ם יביא בכורים מן הקרקע ההיא. פיתן. ר' יעקב בר אחא אמר בשם ר' יונתן. מהלכות של עימום טישטוש הוא. א"ר יוסה קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא. מהו מהלכות של עימעום? האם טשטשו את ההלכה להקל או להחמיר? האם כך אנו אומרים. במקום שפת ישראל מצויה, בדין היה שתהא פת עכו"ם אסורה. ועימעמו עליה [דף י' עמוד א] והתירוה. או במקום שאין פת ישראל מצויה, בדין היה שתהא פת עכו"ם מותרת. ועימעמו עליה ואסורה?. אמר רבי מנא, ויש עימעום לאיסור?. ופת לאו תבשילי עכו"ם הוא? וכי כך אנו אומרים, במקום שאין תבשילי ישראל מצויין, בדין היה שיהו תבשילי עכו"ם מותרין. ועימעמו עליהן ואסרום?. אלא כיני. במקום שאין פת ישראל מצויה. בדין היה שתהא פת עכו"ם אסורה. ועימעמו עליה והתירוה מפני חיי נפש. רבנן דקיסרין אמרו בשם רבי יעקב בר אחא. הלכה כדברי מי שהוא מתיר. ובלבד מן הפלטר. ולא עבדין כן, שנהגו העם להחמיר. בשולי נוכרים. אמרון קומי רבי חייא רובא. תני רבי שמעון בן יוחי כתיב [דברים ב ו] אוכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם, וגם מים תכרו מאתם וגומר. מה מים שלא נשתנו מבריייתן, אף כל דבר שלא נשתנה מבריייתו מותר ואם נשתנה מבריייתו אסור. התיבון הרי מוטלייה תערובת זרעי כרפס פשתן ותלתן שמיבשים אותם ופנקריסים קפריסין וקובטיות כרתי וקליות וחמין מים שלהן הרי אלו מותרין. ניחא כולהן שהן יכולין להשרות ולהחזיר כמו שהיו. אבל קליות למה התירו? הרי אינו חוזר לבריתו. א"ר יוסי בי ר' בון בשם רב. כל אוכל שהוא נאכל חי כמות שהוא, אין בו משום תבשילי עכו"ם. ויוצאין בו משום עירובי תבשילין. מה מקיים רבי חייא רובא אוכל תשברו מאתם? באוכל תשברו אותם. דהאכלתו שברתו. שאם היה קשה עליך, באוכל תשברו. כמו שנאמר אם רעב שונאך האכילהו לחם. ואם לאו, הכרע עליו כסף. אמרין כן הוה רבי יונתן עבד. כד הוה חמי בר נש רב, עליל לקרתיה, הוה משלח ליה איקרין מתנות. מיי אמר? דאין הוה דין דיתום או דין דארמלה, נישכח אפין מפויסיה עלוי. גבינתן, אמר ר' ירמיה. חלב העכו"ם למה הוא אסור? משום תערובת בהמה טמאה. ותני כן. עומד הוא ישראל בעדר, והעכו"ם חולב ומביא לו ואינו חושש. רבי אבא אמר בשם רב יהודה, ורבי סימון אמר בשם ר' יהושע בן לוי. חלב העכו"ם למה הוא אסור? משום גילוי. ועמיד וידע האם נחש הטיל ארס? שהרי הארס מונע מהחלב להתגבן. א"ר שמואל בר רב יצחק, מפני ארס הנתון בין הנקבים. ותני כן. ג' אירסין הן. אחד צף, ואחד שוקע, ואחד עשוי כשבכה ועומד מלמעלה. ביומוי דרבי ירמיה איתגליין גיגייתא דסדרה רובא בית המדרש הגדול, שתון קדמאי ולא מייתון. אחראי ומייתון. אני אומר אירס שוקע הוה. פועליא היו בטורא. איתגליית קולתא כד דמיא. שתון קדמאי ולא מייתון. אחראי ומייתון. אני אומר אירס שוקע הוה. תני, השמן והחומץ הציר והמורייס והדבש [דף י' עמוד ב] אין בהם משום גילוי, ור"ש אומר. מודין חכמים לר"ש כשראו אותו נוקר. ותני כן. אבטיח שניקר ואכלו ממנו עשרה בני אדם. וכן יין שנתגלה ושתו ממנו עשרה בני אדם, אסור לאכל ולשתות אחריהן. אני אומר אירס שוקע היה. שמנן. מי אסר את השמן?. רב יהודה אמר, דניאל אסר את השמן. דכתיב [דניאל א ח] וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וביין משתיו. שתי משתיות. אחד של יין ואחד של שמן. ולמה התירוהו? רבי אחא ורבי תנחום בר חייה אמרו בשם רבי יוחנן, ואית דאמרי לה בשם רבי יהושע בן לוי. שהיו עולין עליו להר המלך למסוק כדי שיהיה שמן ישראל ונהרגין עליו שהיו שם חילות רומאים. ומי התירו? רבי ובית דינו התירו השמן. בג' מקומות נקרא רבי יהודה הנשיא רבותינו. בגיטין דתנן, הרי זה גטך אם לא באתי מכאן ועד י"ב חודש, ומת בתוך י"ב חודש אינו גט. ותני עלה. ורבותינו התירו, דזמנו של שטר מוכיח עליו. ובסנדל דתנן, המפלת סנדל או שליא תשב לזכר ולנקיבה. ורבותינו העידו סנדל צריך צורת פנים. וכל שאין לו צורת פנים טהור. ולמה לא קראו לו ב"ד שרייא?. שכל ב"ד שהוא מבטל ג' דברים הוא נקרא ב"ד שרייא. א"ר יודן בי רבי ישמעאל. בית דינו חלוק עליו בגיטין. ר' יוחנן בעי. ולא כן תנינן, שאין ב"ד יכול לבטל דברי בית דין חבירו עד שיהא גדול ממנו בחכמה ובמנין. ורבי ובית דינו מתירין מה שאסר דניאל וחבורתו?. אלא רבי יוחנן כדעתיה. דאמר רבי יוחנן בשם ר' אליעזר בי רבי צדוק. מקובל אני. שכל גזירה שב"ד גוזרין על הציבור ולא קיבלו רוב הציבור עליהן, אינה גזירה. ובדקו ומצאו שגזירה של שמן לא קבלו רוב הציבור עליהן. יצחק בר שמואל בר מרתא נחת לנציבין. אשכח לרבי שמלאי הדרומי דיתיב ודריש. רבי ובית דינו התירו בשמן. שמואל קביל עליו ואכל. רב לא אכל. א"ל שמואל, אוכל דאי לא כן, אנא כתיב עלך זקן ממרא. א"ל, עד דאנא תמן אנא ידע דעירער עליה

רבי שמלאי הדרומי. ואינו בר סמכא לבטל גזרה זו. ענה לו שמאל. וכי אמר ליה בשם גרמיה? הרי לא אמר אלא בשם רבי ובית דינו. ואטרח עלוי ואכל. בנותיהן. א"ר אלעזר. בשבעה מקומות כתיב [דברים ז ג] לא תתחתן במ. ואתה אומר שזה גזרת חכמים? א"ר אבין. מה שכתוב בתורה, זה לאסור שבעה עממין. וחכמים גזרו אף על שאר האומות. ר' יהושע אנויניא תנא. בנותיהן, היינו לאסור את ביציהן י"א משום ביטול נכרים. שהביצה נקראת בת. דתנא ר' ישמעאל, כתיב [ויקרא יא טז] ואת בת היענה. זו ביצת הנעמית. שכבת זרען. ולא כן א"ר אחא. ר' חנינא אמר בשם רבי יוחנן. שכבת זרעו של עכו"ם טהורה ולא אסרו אלא מימי רגליו? באמת אן גזרה מיוחדת על שכבת זרעו. ואינו מטמא אלא מפני שאי אפשר לשכבת זרע לצאת בלא מימי רגלים. ועל הלכות בעל קרי. אמר רבי אבא בר אחא בשם רבי. בעל קרי שונה הלכות ואינו שונה אגדות. תני בשם רבי יוסי. שונה הלכות [דף יא עמוד א] רוגליות, ובלבד שלא יציע את משנתו. ואית דבעי מימר ובלבד שלא יזכיר את האזכרות. ועל הלכות ארץ העמים. ולא כן א"ר זעירא בר אבונא בשם רב ירמיה. יוסף בן יעזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. אמר רבי יונה ר' יהודה בן טבאי גזר טומאה על כלי מתכות. ור' יוסי אמר. ר' יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח גזרו טומאה על כלי ושמאי. ר' יוסי בי ר' בון אמר בשם ר' לוי. כך היתה הלכה בידן ושכחה, ועמדו השנים והסכימו על דעת הראשונים. ללמדך שכל דבר שנותנין ב"ד נפשו עליו, סופו להתקיים בידן כמה שנאמר למשה בסיני. ואתיאי כיי דאמר ר' מנא. דאמר ר' מנא כתיב [דברים לב מז] כי לא דבר רק הוא מכם. ואם דבר רק הוא. מכם, למה הוא שאין אתם יגיעין בו. כי הוא חייכם. אימתי הוא חייכם? בשעה שאתם יגיעין בו. שמואל אמר, לא שנו שאן ב"ד יכול לבטל דברי בית דין חברו אא"כ גדול ממנו בחכמה ובמנין. אלא דבר שהוא בתוך שמונה עשרה דבר שגזרו. הא חוץ ליי"ח, אפילו קטן מבטל. התיבון, הרי שביעית. הרי חוץ ליי"ח דבר שגזרו, ורבי יוחנן מקשי לה. דאמר ר' קריספדא בשם ר' יוחנן. רבן גמליאל ובית דינו, התירו באיסור שני פרקים הראשונים. ר' יוחנן בעי. ולא כן תניין, שאין ב"ד יכול לבטל את דברי ב"ד חברו אלא אם כן גדול ממנו בחכמה ובמנין? כי אתו רב אבון ורב יהודה, אמרו בשם שמואל. לא שנו אלא חוץ לשמונה עשרה דבר שגזרו. הא בתוך שמונה עשרה דבר שגזרו, אפילו גדול אינו מבטל. מפני שעמדה להן בנפשותיהן שב"ש היו מוכנים להרוג עליהם. א"ר מנא. לא מסתברא דא, דאם כך הואיל והיא אונס כל ב"ד שירצה יכול לבטלם. התיבון, הרי שמן. הרי הוא בתוך שמונה עשרה דבר שגזרו. ורבי יוחנן מקשי לה? רב כהנא בריה דרבי חייא בר אבא ורבי אחא מטו בה בשם רבי יוחנן. שמן כך התנו בשעה שגזרו, שאם יקום ב"ד וירצו לבטל, ביטולם מבטל. נחמן בריה דרבי שמואל בר נחמני אמר בשם רבי שמואל בר נחמני. חמש חטאות מתות, רצו בית דין לבטל מבטלין. אמר רבי חייא בר אדא. הדא דאת אמר, שלא ידחו למיתה אלא ירעו עד שיסתאבו ויפלו דמהם לנדבה. אבל ליקרב על גבי המזבח לא. דהלכה למשה מסיני דאין חטאת מיתה קריבה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ה

[דף יא עמוד ב] מתני': ב"ש אומרים. אין שורין דיו וסממנים וכרשינן אלא כדי שישורו מבעוד יום וב"ה מתירין:

גמ': מה טעמהון דבית שמאי? דכתיב [שמות כ ט] ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך. כל מלאכתך אתה גומרה מבעוד יום ולא תעשה מלאכה בשבת אפילו מאיליה, שנצטוונו אף על שביבת כלים. ומה טעמהון דב"ה? דכתיב, [שמות כג יב] ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשב. שאף בשבת תיעשה מלאכתך מאיליה. מה מקיימין ב"ה טעמון דבית שמאי? ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, בעובד בידיים. ומה מקיימין ב"ש טעמון דב"ה? ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי, במלאכות שנעשות מאליהן שלא בעזרת כלים. כהדא דתני. פותקין אמת המים לגינה מערב שבת, והיא שותה והולכת בשבת. נותנין קילורית על גבי העין מע"ש, והיא מתרפא והולכת בשבת. נותנין רטייה על גבי מכה מע"ש, והיא מתרפא והולכת בשבת. נותנין מגמר תחת הכלים מע"ש, והן מתעשנין והולכין בשבת. נותנין גפרית תחת הכלים מע"ש, והן מתגפרין והולכין

בשבת. ולמה אין נותנין חיטים לריחים של מים אלא כדי שיטחנו כל צורכן מבע"י? א"ר חגי. מפני שהן משמיעות את הקול. א"ל ר' יוסי. יאות רבי ר' חגי שהיה רבו סבר כר' יהודה, שמותר ליקוב שפופרת ביצה וליתנה על פי הנר והיא מנטפת כיוון שכל השמן חיבור. וכאילו התחיל בכל השמן קדם שבת. ולכן אלמלא השמעת קול היה מותר אף ברחיים. ברם כרבנין. כמה דאינון אמרין תמן משום שלא הותחל בכל טפה וטפה. כן אינון אמרין הכא משום לא הותחל בכל חטה וחטה. ואפילו בלא השמעת קול אסור. רבי יוסי בי רבי בון אמר. מפני שהוא שכח ותוקע את היתד לחזק הרחים. תנן, ב"ש אומרים. אין שורין דיו וסממנים וכרשינן אלא כדי שישורו מבעוד יום וב"ה מתירין. ב"ש אמרו לב"ה דבר אחד ולא יכלו להשיבן. וב"ה אמרו לב"ש דבר אחד ולא יכלו להשיבן. אמרו להן ב"ה לב"ש. אין אתם מודין לנו שטוענין קורת בית הבד ובעיגולי הגת עם חשיכה? ולא יכלו להשיבן. א"ר זעירא, אילולא דלא מעלה רישי בני אריותא, הוינא אמר טעמא. תמן, כבר נעקרה כל טיפה וטיפה ממקומה שהרי כבר רסקן. הכא בדיו וסממנים וכרשינים מה אית לך מימר? ב"ש אמרו לב"ה דבר אחד ולא יכלו להשיבן. אמרו בית שמאי לבית הלל אין אתם מודין לנו שאין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו כל צורכן [דף יב עמוד א] מבעוד יום? ולא יכלו להשיבן. א"ר זעירא אילולי דלא מעלה רישי בני אריותא, הוינא אמר טעמא. תמן בצל בשר וביצה דרכן להתהפך, וגזרינן שמא יהפוך. הכא בדיו וסממנים וכרשינים מה אית לך מימר? בעי רבי יודן. נצלו כאכילת בן דרוסאי. האם גם בזה גזרו ואסרו משום דבר שדרכו להתהפך עד כדי שיצלה כל צורכן מבע"י? א"ר מנא. לא מסתברא שלא יהיה מותר. דאם היה אסור, יכלו ב"ה לדחות את קשית ב"ש, דאינון ב"ה יכלין למימר לון לב"ש היאך אתם משיבין לנו מדבר שדרכו להשגיח עליו עד שיצלה כל צורכו. לכן גזרו שלא יניחו מבעוד מבעוד יום. דכל עוד לא נצלה כל צרכו, קיים חשש שמא יחתה בגחלים. על דיו וסממנים שהם דבר שאין דרכו להשגיח עליו עד שישרה כל צורכו. וכיוון ששרה מבעוד יום אן יותר מה לחשוש?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ו

מתני' ב"ש אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום, ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט את העין. וב"ה מתירין:

גמ" תנן, ב"ש אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום, ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט את העין. לב"ש מהו מיתהני? הרי הפשתן לא הספיק להלבין כל צרכו והצמר לא נצבע כל צרכו. ולמה הם מתירים כשהבילו וקלט העין? א"ר אבהו כגון אילין קורייאי כפריים דלא מקפדין אם נצבע כל צרכו ויוצאים בו. אמר רב יהודה בשם שמואל והיא שתהא היורה עקורה מהאש. אבל אם היתה היורה קבוע על האש, אסור, מפני שהוא מתיירא שמא מתאכל ציבעו והוא מוסיף מוי. אמר רבי שמואל בשם רבי אבהו. ב"ה ילפון מלאכת היתר ממלאכת איסור. אילו עשה כן בשבת כגון ששרה דיו וסממנים בכדי שישורו קצת לפני צאת השבת. אף שעיקר שרייתם נעשה בצאת השבת, שמא אינו אסור? מכאן שמלאכה מתמשכת משויכת לרגע ההתחלה. ודכוותה עשה כן מבעוד יום מותר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ז

מתני': בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

גמ': תנן התם. מצודות חיה ועופות ודגים שעשאן מערב י"ט, לא יטול מהן בי"ט, אלא א"כ ידוע שניצודו מבעוד יום. מי מודיע אם ניצודו מבעוד יום? אם נתקלקלה המצודה מבעוד יום, דבר בריא שניצודו מבעוד יום. ואם לא נתקלקלה המצודה מבעוד יום, דבר בריא שלא ניצודו מבעוד יום. אפילו נתקלקלה המצודה מבעוד יום, למה לא נוחש לומר שמא נתקלקלה מעצמה או על ידי חיה אחרת שלא נצודה. ואותם שבמצודה שמא לא ניצודו מבעוד יום? א"ר יוסי בי ר' בון. בפורסה בחורשין

שמצויות שם חיות. תדע לך שהוא כן דתנן דגים. ודגים לא במקום שהן מצויין *פורשים רשת?* **אף הכא בפורש מצודה במקום שחיה ועוף מצויין.** [דף יב עמוד ב] **תנן התם, מעשה שהביא נכרי דגים לר"ג ואמר מותרים הם אלא שאן רצוני לקבלם.** סברין מימר, מותרין למחר. **אבל באותו יום אסורים משום ספק הכן.** רבי חזקיה ורבי עוזיאל בריה דרבי חונייה דברת חוורן אמרו מותרין ממש. סברין מימר **ספק הכן התירו.** ר' חנניה ור' יונתן תריהון אמרין, ספק הכן אסור. רבי יוחנן אמר, ספק הכן מותר. רבי חייה רובה ורבי שמעון ברבי, חד אמר, העכו"ם צריך הכן. וחרנה אמר, אין העכו"ם צריך הכן. ולא ידעינן מאן אמר דא, ומאן אמר דא. מן מה דרב **מיעני** איחר **מייתי** קומיה רבי חייה רובה בשבת. והוא א"ל, הן הויתא? והוא אמר ליה. שירתה הוות עברא, והוינא אכול מינה **תאנים. ממה שרבי חייה לא העיר לרב על כך,** הוי הוא דהוא אמר, אין העכו"ם צריך הכן. חד תלמיד מן דרבי סימאי, אזל לאנטוירוס *כפר של גויים,* ואייתון ליה דרמסקינא *שזיפים* ואכל. חד תלמיד מן דר' יהושע בן לוי אזל לתמן, ואייתו ליה דרמסקינא ולא אכל. ואתא ואמר קומי רביה. א"ל, **דהוא** נהיג כשיטתיה דרבי סימאי. דרבי סימאי אמר, אין העכו"ם צריך הכן. **אמר** רבי אבהו בשם ריב"ל. דמדמניות *ענבים שנפלו ולא רץ ועדין הם טובים* שבכרם הרי אלו אסורות **שודאי נפלו היום, שהרי הם נמאסות מהר.** אמר רב הונא בשם רב שצים *תמרים* שבכפים הרי אלו מותרין. **שדרכן להשמר שם, וודאי נפלו קדם שבת.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ח

מתני': ב"ש אומרין. אין מוכרין לעכו"ם ולא טוענין עמו ולא מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב. וב"ה מתירין:

גמ': אי זהו מקום קרוב? יבא כהא דתנינן. **עכו"ם שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל, אא"כ באו ממקום קרוב.** ואמר שמואל. כגון מן חוטרלא לנהרדעא. ואוף הכא כן. אית דבעי מימר, עד שהוא יגיע לביתו. ואית דבעי מימר עד שהוא יגיע לעירו. רבי עקיבה אומר. כדי שיצא מפתח ביתו של הישראל, **קדם שיקדש עליו היום.** א"ר יוחנן. *הברייתא שנאמרה בשם רבי עקיבא.* **אלו דברי רב יוסי שסובר שר' עקיבא לא בא לחלוק על ב"ה, אלא לפרש את דבריהם. ולאמר שמה דב"ה מתירין, זה דוקא בכדי שיצא העכו"ם מפתח ביתו של ישראל, קודם שקידש היום.** אין נותנין לעכו"ם בשבת על מנת לצאת, נטל ויצא, אין את זקוק לו. אין נותנין לכלב על מנת לצאת. נטל ויצא, אין את זקוק לו. תני. אומנין עכו"ם שהיו עושין עם ישראל. בתוך ביתו של ישראל אסור. ובתוך בתיהן מותר. א"ר שמעון בן אלעזר. במה דברים אמורים? בקיבולת. אבל בשכר יום אסור. במה דברים אמורים? בתלוש מן הקרקע. אבל במחובר לקרקע אסור. ובעיר אחרת, בין כך ובין כך מותר. מהו בין כך ובין כך מותר? [דף יג עמוד א] בין בתלוש ובין במחובר? או בין בשכיר בין בקיבולת? א"ר אילא. בין בתלוש בין במחובר ובלבד בקיבולת. ר"ש בר כרסנה אמר בשם ר' אחא. בשבת, באבל *שהתיר שנוכרים יעשו מלאכת האבל* ובע"ז *שהתיר לישראל לעשות מלאכת נכרי ביום אידם,* הלכה כר"ש בן אלעזר. אין משלחין איגרות ביד עכו"ם, לא בע"ש ולא בחמישי בשבת. ב"ש אוסרין אפילו ברביעי. וב"ה מתירין. אמרו עליו על ר' יוסי הכהן, שלא נמצא כתבו ביד עכו"ם מעולם. אין מפרישין לים הגדול. לא בע"ש, ולא בחמישי בשבת. ב"ש אוסרין אפילו ברביעי. וב"ה מתירין. אם היה דבר של סכנה, או מהלך יום, כגון מצור לצידון מותר. אין מקיפין *עושים מצור* על עיר של עכו"ם פחות מג' ימים קודם לשבת. הדא דתימר, במלחמת הרשות. אבל במלחמת חובה, אפילו בשבת, שכן מצינו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב [יהושע ו ג] כה תעשה ששת ימים. וכתוב [יהושע ו ד] וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים. וכתוב [דברים כ כ] עד רדתה. אפילו בשבת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה ט

מתני': ב"ש אומרין. אין נותנין עורות לעבדן, ולא כלים לכובס נכרי, אלא כדי שיעשו מבעוד יום. וכולן ב"ה מתירין עם השמש. אמר רשב"ג. נוהגין היו בית אבא, שהיו נותנין

כלי לבן לכובס עכו"ם ג' ימים קודם לשבת. ושויין אלו ואלו, שטוענין בקורות בית הבוד ועיגולי גת:

גמ': **תנן**, ב"ש אומרים. אין נותנין עורות לעבדן, ולא כלים לכובס נכרי, אלא כדי שיעשו מבעוד יום. עד היכן הוא כדי שיעשו? יבא כמה דאמר רב יוחנן בשם רבי חוניא. עד כדי הילוך ד' מיל. דגבי עורות רכים תנן: וכולן שעיבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין, חוץ מעור האדם. וכמה כדי עבודה? אמר רבי חוניא אמר רבי ינאי כנראה ר"י אמר בשמם כדי הילוך ארבעה מילין. אף הכא כן. נתן כליו לכובס נכרי ובא ומצאו עובד בו בשבת, אסור בכדי שיעשו. א"ר יודן וצריך שיאמר ליה דלא יעבוד. א"ר יודן אבוי דרבי מתנייה. הדא דתימר, בשהגוי עושה בטובת הנייה. לפי שהוא עושה בשביל ישראל. אבל בשכר, בעבידתיה הוא עסיק: **תנן**, ארשב"ג. נוהגין היו בית אבא, שהיו נותנין כלי לבן לכובס עכו"ם ג' ימים קודם לשבת. לא אמרו אלא לבנין, הא צבועין לא. לפי דרכנו למדנו, שהלבנים קשין לכבס יותר מן הצבועין: **תנן**, ושויין אלו ואלו, שטוענין בקורות בית הבוד ועיגולי גת. מ"ט שרו ב"ש? רבי שמואל ורבי יוסי בן חנינה, תריהון אמרין. לפי שכבר נעקרה כל טיפה וטיפה ממקומה. אמר ר' אחא. ר' יוסי בר' חנינה בעי, מהו ליגע במושך היין או השמן שזב בשבת?. רבנן דקיסרין אמרין, איתפלגין ר' יוחנן ור' יוסי בר חנינא. רבי יוחנן אמר אסור. רבי יוסי בר חנינה אמר מותר. מתניתא פליגא על רבי יוסי בר חנינא, דתנן ושויין שלא יגע במושך.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה י

מתני': אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום. אין נותנין את הפת לתנור עם חשיכה ולא חררה ע"ג גחלים אלא כדי שיקרמו פניה. ר' אליעזר אומר, כדי שיקרום התחתון שלה:

גמ': **תנן**, אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום. הא אם נצלו, מותר. אמר ר' בון בר כהנא בשם רבנן. תבשיל שנתבשל כל צורכו, מותר לשהותו על גבי כירה שאינה קטומה. בעי ר' זעירא. מה הראיה מכאן? בשר בצל וביצה [דף יג עמוד ב] מצטמק ורע לו. וזה מצטמק ויפה לו, ואת אמר הכין? דילמא לא איתאמרת אלא על חמין מים? כי אתא רבי שמואל אמר בשם רבי זעירא. חמין שהוחמו כל צורכן, אסור לשהותן ע"ג כירה שאינה קטומה. דתנן, כירה שהסיקה בגפת או בעצים. לא יתן עד שיגרוף, או עד שיתן את האפר. בית שמאי אומרין חמין אבל לא תבשיל, ובית הלל אומרים חמין ותבשיל. הא אם אינה גרופה או קטומה, אסור להשהות אפילו חמין. אמר ר' ביבי בשם ר' יוחנן. תבשיל שור שנתבשל כאכילת בן דרוסאי, מותר להחזירו ע"ג כירה קטומה. ותייא כיי דאמר רבי יעקב בר אדא בשם ר' יוחנן. השופת את הקדירה ע"ג גחלים, מתרין בו שיסירנה שאם לא כן, לכשיתבשל כאכילת בן דרוסאי חייב. משמע שמאכל בן דרוסאי נחשב מבושל. ר' אחא ורבי תנחום בר חייה אמרו בשם ר' שמעון ברבי. חמין שהוחמו כל צורכן, מותר להחזירן ע"ג כירה שאינה קטומה. רבי זעירא בעי. לשהות אסור, ולהחזיר מותר?. דלמא לא איתאמרת אלא על פסחו. דבני חבורה זריזים ולא יחתו. כי הא דכי אתא רבי אחא, אמר בשם רבי שמעון בי רבי. פסח שנצלה כל צורכו, מותר להחזירה ע"ג כירה שאינה קטומה. אין נותנין את הפת לתנור וכו'. הא אם קרמו מותר. אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' אסי. זריזות הן הנשים בפת יותר מן התבשיל, ולא שכיח שלא יסימו לאפות קדם שבת. ודבר שאינו שכיח לא גזרו. מה בין פת ומה בין תבשיל? למה פת נשים בד"כ מסימות לאפות קדם שבת. ותבשיל לא?. תבשיל דרכו לאכול רותח, פת אין דרכו לאכול רותחת. תמן אמרין. פת חמה, חמתה מחלה בצדה. מי שעקצתו צירעה רפואתו צונן. עקרב, חמין. מאן דמיחלף סכנה. **תנן**, ר"א אומר. כדי שיקרום תחתון שלה. מודה רבי אלעזר בלחם הפנים, שאינה קרוייה לחם, עד שיקרמו כל פניה בתנור. דכתיב ואפיתה אותה. שתהיה אפויה כל צרכה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק א הלכה יא

מתני': משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה, ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד, ובגבולין כדי שיצת האור ברובן. ר' יהודא אומר, בפחמין כל שהן:

גמ': תמן גבי קרבן פסח שנשחט בשבת תנינן. קרעו והוציא אימוריו נתנו במגיס והקטירן על גבי המזבח. יצתה כת ראשונה וישבה לה בהר הבית. שניה בחיל. והשלישית במקומה עומדת. חשיכה יצאו וצלו [דף יד עמוד א] את פסחיהן. ולא התיירו להם להוציאו בשבת אף שכל האיסור מדרבנן, לפי שלא ערבו. ואת אמר הכין שלא גזרו על פסח. א"ר יוסי. שחיטה והוצאה נעשת ביחיד וגזרו. צלית הפסח נעשת בחבורה. חבורות זריזין הן ולא גזרו. תני, הפסח מחזירין אותו לאש שלם ואין מחזירין אותו חתיכות, דברי ר' יהודא. ר' יוסי אומר. בשבת בין כך ובין כך אסור. ביום טוב, ב"כ וב"כ מותר. אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא. אסור להחזירו חתיכות מפני פסולו. שמא ישכחו חתיכות ויבואו לידי נותר. א"ר יוסי, ויאות? אם אתה אוסר עליו להחזיר חתיכות שלא נצלו כל צרכם, הרי יותר חתיכות יבואו לידי פסול. שהרי לאוכלו אין את יכול דכתיב [שמות יב ט] לא תאכלו ממנו נא. לצלותו אין את יכול מפני הגזרה שלא יהא כצולה בשבת? אם תתיר לו להחזיר חתיכות, מתוך שאת אומר שהוא מותר, אף הוא אינו צולה אותו כל צרכו מבעוד יום. וכשמחזירם, חלקם ישכח ויבואו לידי פסול. מתוך שאת אומר לו שהוא אסור. אף הוא צולה אותו כל צרכו מבעוד יום. ר' אליעזר בי רבי יוסי שאל. צליו שלם כל צרכו וחותרו. מהו מיחזרתיה ומשחנתיה לחממו? רבי זעירא ורב יהודה אמרו בשם רב. ארבע מדורות די בכל שהן. מדורות הגפת. מדורות הזבל. מדורות החלב, ומדורות גלעינים. ר' אבא אמר בשם ר' חייא בר אשי. חותל שהוא מלא גלעינים, די בכל שהן. ר' אבא אמר בשם ר' חייא בר אשי. חותל שהוא מלא גלעינים. אם מכונסות, ברובן. אם מפוזרות, ברוב כל פרידה ופרידה. מה ופליגי? לא, כאן בבריאות. וכאן בתשות. אמר רבי יוסי בשם ר' ירמיה. ורבי חנניה מטי בה בשם רב. חריות מלמטה ועציו מלמעלה. כיון שעלה האור בנתיים, מותר. ור' חלב אמר בשם רב הונא. קורה עבה, ברוב הקיפה. מהו ברוב הקיפה? רוב הקיפה ממקום אחד. או ברוב הקיף כולה? אשכח תני, עד שתפסול מלעשות מלאכה. תנן, ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד, ובגבולין כדי שיצת האור ברובן. ר' יהודא אומר, בפחמין כל שהן. כיני מתניתא. בפחמין אף בגבולין בכל שהן.

הדרן עלך פרק יציאות השבת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ב הלכה א

[דף יד עמוד ב] מתני': במה מדליקין ובמה אין מדליקין? אין מדליקין לא בלכש לא בחוסן ולא בכלך לא בפתילת האידן ולא בפתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני המים. לא בזפת ולא בשעוה לא בשמן קיק ולא בשמן שרפה לא באליה ולא בחלב. נחום המדי אומר מדליקין בחלב מבושל. וחכמים אומרים, אחד מבושל ואחד שאינו מבושל אין מדליקין בו:

גמ': לא בלכש. ר' חייא בר אבא אמר לוגשא סיב הנמצא בן הגזע לקליפה בעץ ארז. ר' אחא אמר בשם רבי אלייא דדינון. אמרין, היא הדא היא הדא: ולא בחוסן. אמר רבי חנינא בשם רב פנחס. פשתן שלא ננערה שלא סורקה מהקשין. כמה דאת אמר [ישעי' א לא] והיה החסון לנעורת: ולא בכלך. אנבון פסולת משי הבא מקיסריי. ארשב"ג. חיזרתי על כל מפרשי ימים ואמרו לי כולכא שמו: ולא בפתילת האידן. עורניתא סיב בן הגזע לקליפה בעץ ערבה. ולא בפתילת המדבר. כשמועה כשמו עשב ארוך שגדל במדבר: ולא בירוקה שעל פני המים. כיתן דמוי: ולא בזפת ולא בשעוה. עד כאן לפתילות, מיכן ואילך לשמנים. ולמה נאסרו כל אלה? אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. מפני שהאור נמשך לאחוריו, והוא שוכח ומוציא את הפתילה לתקנה. ועוד שצריך שיצת האור ברובו וכאן לא הוצת האור ברוב הדלק. שהשמן לא נמשך אחר הפתילה. רבי זעירא בעי, מעתה פתילה צריכה הצתה ברוב הדלק החלק בולט? אתו רבי שמואל ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוחנן. פתילה צריכה הצתה ברוב הדלק. התיבין

חברייא, והא קירה שעה הא לא הוצאת האור ברוב הדלק שבכל פעם נמס מעט. התיב רבי אבא בר ממל. והא ששיתא חלב הרי לא הוצאת האור ברוב הדלק. א"ר שמי. לא כן א"ר זעירא דרב יהודה אמר בשם רב. ארבע מדורות די שיאחז האור בכל שהן. מדורות הגפת, מדורות הזבל, מדורות החלב, מדורות גלענים. רואים שיש דברים שדי שתאחז האש במקצתו, ויש שצריך שתאחז בכלו. ועוד ראה שעיקר הטעם משום שלא הוצת האור ברובו, מן הדא, דר' תחליפא שאל לרב חסדא. ולא כן אלפן רבי, שבת שחלה להיות בחנוכה, אסור לראות מטבע לאור החנוכה. ואעפ"כ אסור להדליק בפתילות ושמינים שאסור להדליק בהם בשבת. וכיוון שאסור להשתמש לאורה, הרי אינו שכיח שיוציא את הפתילה. אז למה אסרו את הפתילות והשמינים הללו בחנוכה? הוי לית טעמא דא אלא משום [דף טו עמוד א] דכיוון שהשמן לא נמשך בפתילה, הרי זה כלא הוצת האור ברוב הדלק; ולא בשמן קיק. מאי שמן קיק? אמר רבי יוסי בשם רבי לייא, קיסוסא שמן כתנה. רבי יונה זעירא אמרו בשם רב יהודה, עוף הוא ושמו קיק. כדתני רבי ישמעאל [ויקרא יא יח] ואת הקאת זה קיק; ולא בשמן שריפה שמן תרומה טמאה אמר רב חסדא. זאת אומרת שאסור להצית את האור במדורת קדשים, והיא דליקה והולכת בשבת. והא תנינן, ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד. ובגבולים כדי שיצת האור ברובו. דמכיוון שכהנים זרזים, לא חוששים שמא יטו. ולמה בשמן שריפה גזרנו על הכהנים? א"ר יוסה. בשבת כתיב [שמות כ י] לא תעשה כל מלאכה. וכיוון שהאחיז את האור, נעשית היא מאיליה. וחכמים גזרו בגבולין, וכיוון שהכהנים זרזים לא גזרו עליהם. ברם הכא, התורה אמרה אין שורפין את הקדשים ביום טוב. אסור שיהיו נשרפים ב"ט, ואין צריך לומר בשבת. מה חמית לומר כן? דכתיב [שם יב י] לא תותירו ממנו עד בוקר, והנותר ממנו עד בוקר באש תשרפו. אחר שני בקרים. אחד בוקרו של ט"ו שעושה נותר. ואחד בוקרו של ט"ז שבו ישרוף שאן שורפים בבקר ט"ו שהוא יו"ט. אם משום שאסור לשרוף קדשים ביו"ט, שישרוף בערב במוצאי יו"ט? ת"ל [ויקרא ז יז] והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף. ביום אתה שורף ואי אתה שורף בלילה. מהו להצית את האור במדורת חמץ בערב שבת ב"ד שחל בשבת? מאן דיליף לביעור חמץ בשרפה מנותר, אסור. דאף כאן גזרה שמא מתוך שהוא מצווה לשרפו, יבא לחתות בגחלים. ומאן דלא יליף לה מנותר, מותר. רב אחא אמר בשם רב חסדא. מהא דתני אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב. ולא תנין אן מדליקין בשמן שרפה בערב יו"ט. זאת אומרת, שמותר להצית את האור במדורת קדשים, והיא דליקה והולכת בשבת. והא תנינן ולא בשמן שרפה? גזרה מפני יום טוב שחל להיות בע"ש. אי גמרינן מקדשים, מעתה אין מדליקין בשמן שריפה בלילה כשם שאין שורפין את הקדשים בלילה? א"ר יוחנן, ירדו לה בשיטת רבי ישמעאל. כמה דר' ישמעאל אמר. אף שתינוק בזמנו אינו נימול אלא ביום. תינוק שעבר זמנו, נימול בין ביום בין בלילה. כך נותר בזמנו אינו נשרף אלא ביום. עבר זמנה נשרפת בין ביום בין בלילה. מילא בנותר שייך לדבר על עבר זמנו. ומי אית לך שמן שרפה שעבר זמנה? אמר ר' יודה בר פזי, מכיון שניטמאה, כמי שעבר זמנה. תני רבי יוסי קומי רבי יוחנן, מניין לכל הנימולים שלא יהו נימולים אלא ביום? תלמוד לומר [שם יב ג] וביום השמיני ימול. א"ל רבי יוחנן ויש ראה מזו? אולי בזמנה מצוותה ביום, אך לא בזמנה יכול אף בלילה כמו שלמדנו. כל מחוייבי טבילות טובלין כדרך ביום, חוץ מנידה ויולדת שאינה טובלת אלא בלילה. נידה שעבר זמנה, טובלת בין ביום בין בלילה. דרשה רבי חייא בר אבא לצוראי, נידה שעבר זמנה טובלת בין ביום בין בלילה. [דף טו עמוד ב] תמן אמרין אפילו עבר זמנה אינה טובלת אלא ביום. מפני חמותה ומפני כלתה שלא יודעות שעברה זמנה, ויגידו שטבלה ביום. אשה אחת משל רבותינו ראו אותה טובלת כדרכה ביום. מכאן שמותר לטבול ביום. אן מכאן ראה, שיתכן שכבר טבלה בזמן לנדתה. וכאן טובלת טבילה נוספת לאכול בטהרות. נידה שנאנסה וטבלה כגון שנפלה מן הגשר. אמר שמי בשם רב. טהורה לביתה, וטמאה לטהרות. רבי אלעזר אמר בשם רבי חנינא. טמאה בין לביתה בין לטהרות. ומאי טעמא? דכתיב גבי מצורע [ויקרא יג נח] וצוה הכהן וכבסו וכ"ו, וכתיב וכובס שנית וטהר. מה הראשונה לדעת, אף השנייה לדעת. ומנין שהראשונה לדעת? דכתיב [שם נד] וצוה הכהן וכבסו. לדעת. רב נחמן אמר בשם רבי מנא, נידה שעבר זמנה טובלת בין ביום בין בלילה, דמצוה להקדים כדי לזרז במצות. ואף אם יש חשש מפני כלתה וחמותה. וכן חמיין רבנן מקדמין לעיבורה שהיו מתאספים לעיבור החדש. אף שיהיו כמה אנשים שיחשבו שהם כבר קדשו את החדש יום קדם. בת ישראל שבאת להדליק מכהנת טובלת את הפתילה בשמן שריפה ומדלקת. אמר רבי הונא בשם רבי ינאי. מה שהתירו שתהה ישראלית מדלקת בשמן תרומה. שעת משלחת זאבים היתה ומפני הסכנה שלא תלך

בחושך התיירו. ולא עמד ב"ד וביטל. תמן תנינן. שדה שנטייבה בזמן הזה בשביעית, תזרע בשמינית. דאף שלא התיירו חכמים אלא בזמן שהיו חייבין ליתן מס למלך. ועכשיו שנתבטל הגזירה ראוי שיחזור לאיסורו, מכל מקום כמה דתימר הכא לא עמד ב"ד וביטל. אף תמן לא עמד ב"ד וביטל. בקרו של כהן שהיה עובד אצל ישראל. וכן כליו של כהן שהיה נארג אצל ישראל. הרי זה מדליק על גביו שמן שריפה ואינו חושש שהכהן נהנה בעקיפין. ישראל וכהן שהיו שותפין בחנות. ממלא הוא ישראל את הנר שמן שריפה ועולה בו לעלייה, ויורד בו לחנות לעשות צרכיו של כהן, אבל לא צרכיו של ישראל. כהן שבא אצל ישראל לעשות עמו חשבון, והדליק על גביו שמן שריפה. אף על פי שעמד הכהן והלך לו, אין מחייבין אותו לכבותו עד שיכבה מאליו. רבי חנניה בר עכברי, הוה אזל ומיעבד עבידתיה גבי ר' חייא ציפוריאי הכהן. מי אזיל מיזיל ליה, הוה מלי ליה ר' חייא בוצינא שמן שריפה. ולא כן סברינן מימר **שלא התיירו אלא לעשות צרכיו של כהן, אבל לא צרכיו של ישראל? [דף טז עמוד א] אמרין **דאי לא** הוה עבד כן, לא הוה אתי. **לכן גם הכהן נהנה בעקיפין.** סברינן מימר כי מטא **לביתיה** מטפי ליה. אמר רבי חנינא. **לא חייב לכבות. דעל ידי כן הוה שחר. ועל ידי כן הוה קרץ. שבזכות האור יכול היה להתארגן לשון מקדם, ולקום מקדם לעבוד אצל הכהן. אדא שמשא שאל לרבי אמי שהיה כהן מאחר ומותר להדליק בע"ש שמן שרפה אם הוסיף מעט שמן חולין. אם אנא צבע טובל פתילתא מן חולין. ואני מוסיף שמן תרומה האם מותר? א"ל בטיל הוא על גב פתילות.** רבי יודה בן פזי הורה לאילין דבר נחמיה כן. **אדא שמשא דרבי אמי נסב פתילא שנשאר בה שמן שרפה לצרכיו.** רבי לייא לא נסיב פתילא. ולא מודי רבי לייא לרב אמי? חשש הוא משום גזל **שמא אחרים יקחו בלא רשות הכהן. ואף בלא** מן הדין **חששא היה אוסר. שסבר שאם יקח שמן שרפה שמא שמשא בביתיה דישראל, בזבזא יזלזל בהקדישא.** גמליאל זוגא שאל לר' אסי, **נשאר לו מעט שמן שרפה בנר.** מהו להוסיף לתוכו שמן חולין ומדליק **בע"ש?** א"ל. לא תני רבי הושעיה, אלא אין מחייבין אותו למצותו. **אבל אם נשאר בנר שמן גלוי אסור.** א"ר אבהו. שנה לי רבי יונתן בן עכמאי. בת כהן שהיתה עומדת ערב שבת **שאינו יו"ט** עם חשיכה, ובידה נר ובתוכו שמן שריפה, הרי זו מוספת לתוכו שמן חול כל שהוא ומדלקת. א"ל ר' זעירא ומה הוה טיביה? א"ל אדם גדול היה ובקי במשנתו היה. ופירשה רבי חייא דכפר תחמין קומי רבי, ומניתיה חכים: ולא בחלב. **אמר רב ברונא.** חלב, מטיף לתוכו שמן כל שהוא ומדליק. יוסי בעי. מה אנן קיימין? אם במחוי מהותך, **אפילו** לא נתן לתוכו שמן **מותר, שהרי נמשך מעצמו.** ותני שמואל. כל שמתכין אותו ואינו קרוש, מחוי הוא **ומדליק בו.** ואם בשאינו מחוי? **אפילו** נתן לתוכו שמן **אסור.** אתו רב חנניה **ורב ברונה ואמרו** בשם רב, חלב מהותך וקירבי דגים מדליקין בהן **אף בלא שנתן בהם שמן.** רבי חייא בר אשי עני **אימר מייתיה** קומי רב. אמר ליה, **אן היתא?** **אמר ליה,** בעיי משח דזית **להדלקה.** אמר ליה ולא הוי לך קירבי דגים? אית תניי תניי מדליקין בנפט. אית תניי תניי אין מדליקין בנפט. אמר רב חסדא. **מה דאמר מדליקין, בההן אוכמא. ומה דאמר אין מדליקין,** בההן חיורא דהוא סכנה.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ב הלכה ב

מתני': אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב. ר' ישמעאל אומר [דף טז עמוד ב] אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת. וחכמים מתירין בכל השמנים. בשמן שומשמן, בשמן אגוזים, בשמן צנונות, בשמן דגים, בשמן פקועות, בעטרן ובנפט. ר"ט אומר. אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד:

גמ': **אן מדלקין בשמן שרפה ביו"ט.** הא בכל אילין קדמאי מדליקין **ביו"ט** אף שפסולים **להדלקה לשבת, מלבד שמן שרפה לפי שאן שורפים קדשים ביו"ט.** רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעיטרן מפני כבוד השבת. מה בין עיטרן מה בין קירבי דגים? קירבי דגים כל זמן שהן דולקין אין ריחן רע. כבו ריחן רע. עיטרן, בין כבה בין דלק ריחו רע. **תנן מפני כבוד השבת. שלא תאמר שכל האיסור מפני שאינו יכול לברך לידו הואיל וריחו רע. ומותר להדליק אלא שטעון** הרחק ארבע אמות. לפום כן צריך מימר אין מדליקין בו **כלל מפני כבוד השבת:** וחכמים מתירין בכל השמנים. רבי טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד. עמד לו רבי יוחנן בן נורי על רגליו ואמר. אם כן מה יעשו אנשי בבל

שאינן להן אלא שמן שומשמיין? מה יעשו אנשי מדי שאין להם אלא שמן אגוזים בלבד? מה יעשו אנשי אלכסנדריאה שאין להן אלא שמן צנונות? מה יעשו אנשי קפודקיא שאין להן לא כך ולא כך **אלא נפט?** אלא אין לך **לאסור אלא** מה שאסרו ראשונים בלבד. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר. אין מדליקין בצורי מפני שהוא שרף, ואינו נמשך אחר הפתילה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ב הלכה ג

מתני': כל היוצא מן העץ אין מדליקין אלא פשתן. וכל היוצא מן העץ אין מטמא טומאת אוהלים אלא פשתן. פתילת הבגד שקיפלה ולא היבהבה, רבי אליעזר אומר, טמאה ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר, טהורה ומדליקין בה:

גמ': **תנן, כל היוצא מן העץ אין מדליקין אלא פשתן.** א"ר שמעון בר רב יצחק. כתיב [שמות כז כ] להעלות נר תמיד. **שתהא שלהבת עולה מאליה.** שיערו חכמים שאין לך עושה שלהבת **שעולה מאליה** אלא פשתן בלבד. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר, כל היוצא מן העץ אין בו משום שלש על שלש. ומסככין בו חוץ מן הפשתן. אבל אם היה בו שלושה טפחים, אף בשאר מינים מקבל טומאה ואין מסככים בהם. א"ר יוסי. עשו את היוצא מן העץ חוץ מפשתן. **כבדי פשתן עבים, שאינם מקבלים טומאה בשלוש אצבעות.** דתנינן. העבים והרכים אין בהם משום שלש על שלש. **תנן, וכל היוצא מן העץ אין מטמא טומאת אוהלים אלא פשתן.** אמר רבי אלעזר. מן המשכן למדו שרק אהל העשוי פשטן נקרא אהל. דכתיב [שם כו א] את המשכן תעשה עשר יריעות שש משזר. **וכתיב ואת פארי המגבעות שש.** וכתיב [יחזקאל מד יח] פארי פשתים יהיו על ראשם. את למד שש משש. ושש מפארי. ופארי מפארי. פשיטה שאהל מעור בהמה טהורה מקבל טומאה. שהרי היה אהל מועד מכוסה יריעות אילים מאדמים. רבי אלעזר שאל מהו לעשות אוהל מעור בהמה טמאה? **האם נקרא אהל ומקבל טומאה או לא?** והכתיב [שמות לו יט] ועורות תחשים? [דף יז עמוד א] פליגי ביה ר' יהודא ור' נחמיה ורבנן אי מן טמא הוא או טהור. ר' יהודא אומר. **טמא היה ושמו טיינין תכלת דעל שם צבעו נקרא.** ור' נחמיה אמר, גלקטינין נקרא. ורבנן אמרין, מין חיה טהורה וגדילה במדבר. ותיי כיי דאמר ר' אלעזר בי ר' יוסי, ור' אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש, שאמר בשם ר' מאיר. כמין חיה טהורה ברא הקדוש ברוך הוא למשה במדבר. כיון שעשה בה מלאכת המשכן נגנזה. ר' אבון אמר, קרש היה שמה. תני רבי הושעיה, **וחדא קרן הוה לה. דכתיב [תהלים סט לב] ותיטב לה' משור פר מקרין ומפריס.** מקרן בלשון יחיד כתב רחמנא. תמן תנינן. כל הפחות מג' על ג' טפחים עד שלוש אצבעות, שהתקינו לפוק בו את המרחץ. ולנער בו את הקדירה, ולקנח בו את הריחים. בין מן המוכן בין שאין מן המוכן טמא דברי ר' אליעזר. ר' יהושע אומר. בן מן המוכן בין שאינו מן המוכן טהור. רבי עקיבא אומר. מן המוכן טמא, ושאינו מן המוכן טהור. מה בין המוכן מה בין שאינו מן המוכן? בין שהצניעה בתוך הבית, בין שהשליכו לאשפה. **והתנן ג על ג אצבעות שהשליכה לאשפה, אינה מקבלת טמאה. חזר ונטלה, מקבלת טמאה. חוץ משל ארגמן ושל זהורית.** ר' אליעזר אומר, אף מטלית חדשה כיוצא בהן. ולית בר נש אמר אף, אלא עד די מודי על קדמייתא. משמע שר"א מודה שמטלית ישנה שזרקה לאשפה טהורה. אלא בין שהכינה לטלאי, בין שלא הכינה לטלאי. הדא המשנה שלנו ילפא מן ההיא דתנינן תמן, וההיא דתנינן תמן, ילפא מן הדא. הדא ילפא מן ההיא. כמו ששם אומר רבי עקיבא אם לא הכינה לטלאי טהורה. אבל אם הכינה לטלאי, אפילו התקינה לפוק בו את המרחץ. ולנער בו את הקדירה, ולקנח בו את הריחים. אינה בטלה מדין בגד וטמאה היא. אף כאן. מה שאמר רבי עקיבא שקיפול מבטל מדין בגד. זה דווקא בלא הכינה לטלאי. אבל הכינה לטלאי, קיפול אינו מבטל מדין בגד, ומקבלת טומאה. וההיא דתנינן תמן, ילפא מן הדא. כמו שבמשנה אומר ר"א פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה. משמע שאם הבהבה, גם ר"א מודה שבטלה. אף במשנה שם. דווקא אם יחדה לפוק בו את המרחץ, ולנער בו את הקדירה, ולקנח בו את הריחים, לא בטלה מדין בגד. אבל אם כבר השתמש בה לפוק בו את המרחץ. ולנער בו את הקדירה, ולקנח בו את הריחים, בטלה. תנן, ר"א אומר. טמאה היא ואין מדליקין בה. אפילו היא טמאה, מה טעמיה דרבי אליעזר שאין מדליקין בה? דכשהיא נשרפת, פוחתת מכשיעור והיא

טהורה. ונעשה כמטהר כלים בשבת. ואמאי לר"א מכיוון שקיפלה לא טהרה? שכן שמים אומנים רוצים בקיפולה. ולא מבעוד יום הוא מדליק, ומה בכך שהיא נעשת טהורה? אמר ר' אלעזר בשם ר' הושעיה. מפני יום טוב שחל להיות בע"ש. ולא מאיליה היא נשרפת ונעשת טהורה? א"ר יוסי בי ר' בון, תיפתר שהיו בה שלש על שלש מצומצמות שאם ההדלקה היא נטהרת. ר' אחא ורבי סימון אמרו בשם ר"ש נזירא [דף יז עמוד ב] עשאה מזור לפצע. כיוון שנמאסה, אפילו ר"א מודה שבטלה מתורת כלי והיא טהורה. שרייה בשמן לא כמי שעשאה מזור? ולמה ר"א מטמא בפתילה? תנן התם, רבי עקיבה אומר מן המוכן טמא ושאינו מן המוכן טהור. ר' זעירא ר' ינאי ור' ירמיה אמרו בשם רבי יהושע בן לוי. נראין דברים שתהא הלכה כרבי עקיבה. שהוא אומר מעין שניהן. ואינה כן, אלא כר' יהושע שמקל מכולם. שזה מקולי שלש על שלש. שכיוון שרק עניים משתמשים בהם, הקלו בהם חכמים. תנן, רבי עקיבא אומר, טהורה היא ומדליקים בה. לא סוף דבר טהורה, אלא אפילו אם היא טמאה מדליקים בה. במאי פליגי? בגין רב. דרב אמר, מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. ובע"ש שחל ביו"ט עסקינן. ולדעת כולם מדליקים בכלים ואן מדליקים בכלים שנשברו ביו"ט משום נולד. ר"א סבר, שקיפול אינו מבטל. וכאשר מדליק מעט, נעשה שבר כלי. וכשמשיך להדליק, הרי מדליק בשברי כלים ביו"ט. ורבי עקיבא סובר. שכשקיפלה מערב יו"ט כבר נעשת שבר כלי, ויכול להדליק ביו"ט

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ב הלכה ד

מתני': לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת, אפילו היא של חרס. ורבי יהודה מתיר. אם חיברה היוצר מתחילה מותר. לא ימלא אדם את הקערה שמן ויתננה בצד הנר. ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת. ורבי יהודה מתיר:

גמ': תנן, לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת. למה לרבנן אסור? משום שלא הותחל בכל טיפה וטיפה ונראה כמבעיר בשבת, או שמא ישכח ויערה ויסתפק ממנו? מה נפיק מן ביניהן? ההן זקוקה נוד קשור מעל הנר שנוסף שמן, אין תימר משום שלא הותחל בכל טיפה, הרי לא הותחל בכל טיפה וטיפה. אין תימר שמא ישכח ויערה, הרי אינה שוכח ומערה: תנן, אם חיברה היוצר מתחילה מותר. שנייה היא שכולה אחד. והוי כהתחיל בכל טיפה וטיפה. וגם אן חשש שמא יסתפק ממנו. ולא דווקא חיברה יוצר, דתני, אפילו אם חברה בעל הבית בסייד או בגיפסוס. יאות שהמחלוקת היא האם התחיל בכל טיפה וטיפה או לא. דרבי יודה כדעתיה. כדתנן, מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות. ירדו שנים וטבלו זה אחר זה, הראשון טהור והשני טמא. רבי יהודה אומר אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים, אף השני טהור. דר' יודה אמר, משקה טופח חיבור. אף כאן כיוון שהשמן נוסף, כאילו התחיל בכל השמן. תני. פתילה אחת בשני כוסות, בשתי קערות, בשני תמחויין אסור. רבי יודה מתיר. ר' חנניא אמר בשם רבי פינחס, ר' יודה כדעתיה. דר' יודה אמר, טופח חיבור. והשמן שבפתילה מחבר את כולם להיות אחד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ב הלכה ה

[דף יח עמוד א] מתני': המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני עכו"ם, מפני ליסטים, מפני רוח רעה, או בשביל החולה שישן, פטור. כחס על הנר, כחס על השמן, כחס על הפתילה, חייב. ר' יוסי פוטר בכולן, חוץ מן הפתילה. מפני שהוא עושה פחם:

גמ': א"ר שמואל בר רב יצחק. מפני עכו"ם של סכנה. מפני ליסטים של סכנה. רבי יוסי בעי, אי מפני ליסטים של סכנה, ניתני מותר? רבנן דקיסרין אמרו בשם רבי יוסי בן חנינא, באמת צריך לגרוס מותר. תנן, ר' יוסי פוטר בכולן, חוץ מן הפתילה. מפני שהוא עושה פחם. והרי זה זזה מלאכה

שאינה צריכה לגופה היא. מה בין המכבה את הפתילה כדי להציל מה שבנר פתילה מה בין המכבה את הפתילה כדי להציל מה שבזית השמן שבכלי. רבנן דקיסרין אמרו בשם ר' שילא דינוה. לא דומה המכבה את הפתילה כדי להציל את הפתילה. שמציל את הפתילה על ידי מעשה בגופה. למציל את השמן על ידי שמכבה את הפתילה. שמציל את השמן על ידי מעשה חוץ מגופו. א"ר יוחנן. ר' יוסי ור"ש שניהן אמרו דבר אחד. כמה דר' יוסי אמר, עד שיהא לו צורך בגופה של מלאכה בכיבו הפתילה. כן ר"ש אומר עד שיהא לו צורך בגופו של דבר מלאכה. מה אית לך צורך בגופו של כיבו בפתילה? רבנן דקיסרין ורבי אלעזר אמרו בשם רבי חנינא, שכן שמשי אומנין מחרכין ליה כדי שיהיה נדלק בנקל כשיצטרכו. מנין שמחרכים פירושו מהבהבים באור? כמה דתימר [דניאל ג כז] ושיער רישיהון לא התחרך. מהו מחרכון לון? מפספין מהבהבים לון. תמן תנינן. כל המקלקלין פטורין חוץ מן המבעיר ומן העושה חבורה. אמר רבי יוחנן, והוא שיהיה צריך לדם, והוא שיהיה צריך לאפר. בר קפרא אמר, אפילו אינו צריך לדם, אפילו אינו צריך לאפר. מתניתין פליגא על רבי יוחנן דתנן, שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב. והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור. דכיוון שמתחייב בנפשו, קים ליה בדרבא מיניה. והא הוא דומיא דשורו. מה שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב, בשהדליק שלא לצורך דאזה צורך יכול להיות לשור. אף הכא הוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור אפילו שלא לצורך משום דקים ליה בדרבא מיני. משמע שמצד הדין היה צריך להיות חייב אפילו שלא לצורך. וקשה לר"י. מה שאמר רבי יוחנן שכדי להתחייב בחובל ומבעיר צריך שיהיה צריך לדם או לאפר, זה כדי להתחייב קרבן בשוגג. אבל במזיד, מודה רבי יוחנן שחייב מיתה אפילו ללא כל צורך. והתני, כל המתחייב בנפשו במזיד, בשוגג מביא חטאת. ואם לרבי יוחנן חובל ומבעיר שלא לצורך במזיד חייב מיתה. אך יתכן שבשוגג יהיה פטור מקרבן? א"ר חנניה בריה דר' הילל. לרבי יוחנן, בן לצורך בן שלא צורך פטור מתשלומים. דמאחר שלצורך במזיד היה מתחייב בנפשו. אפילו שלא לצורך פטור מן התשלומין. מן הדא דתנן כתיב [ויקרא כד כא] מכה בהמה ישלמנה, ומכה אדם יומת. מה מכה בהמה לא חלקתה בה בין שוגג למזיד לחייבו ממון. אף מכה אדם, לא תחלוק בו בין שוגג בין מזיד לפטור ממון. וקשיא על דבר קפרא דתנן, כתיב, לא תבערו אש. הבערה בכלל היתה, ולמה יצאת? להקיש אליה, ולומר לך. מה הבערה שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפני עצמה. אף כל שהוא אב מלאכה, חייבין עליה בפני עצמה. הבערה למדה על כל המלאכות שבתורה. בכלהן אינו חייב עד שיהיה לצורך. והיא [דף יח עמוד ב] אפילו שלא לצורך? א"ר יוסי. אין יסבור כרבי יוחנן דאמר הבערה למדה על כל המלאכות שבתורה, יאות אתה מקשה. אבל באמת רבי אלעזר סובר שהבערה לימדה על עצמה שהיא בלאו. ולית לרבי אלעזר חילוק מלאכות? אית ליה. כדאשכח תני דאמר בשם ר' אלעזר, כתיב ועשה מאחת מהנה. אחת שהיא הנה, לחייב על כל אחת ואחת שמחלל שבת אחת וחייב ל"ט חטאות. ניחא הבערה כדאמרינן, שיהיה חייב אף שלא לצורך. אבל חבורה, אך יתכן שיהיה חייב אף שלא לצורך. והרי שחיטה שהוא האב שלה, אינו חייב אלא לצורך. והיא חייבת אף שלא לצורך? אמר ר' יוסי בי ר' בון. איתפלגון ר' אלעזר ורבי יוחנן. חד אמר שחיטה עיקר וחבורה תולדה. וחורנה מחליף, ובר קפרא סבר כוותיה. הבעיר וכיבה בנפיחה אחת חייב שתיים. א"ר אבדימי אחוי דרבי יוסי. מזה שחייב לענין שבת על נפיחה, הדא אמרה שנפיחה נחשבת כאילו עשה בידים, ולכן אם נפח בכלים ושיברן משלם נזק שלם. החותה הפך גחלים מתחת הקדירה בשבת, חייב אחת. משום שכיבה את העליונות, אבל משום שהבעיר את התחתונות אינו חייב. דהבערה ללאו יצאת. ר"ש בן אלעזר אמר בשם ר' אלעזר בי ר' צדוק, חייב שתיים. אחת שכיבה את העליונות, ואחת שהבעיר את התחתונות. דהבערה לחלק יצאת. החותה גחלים ומתחמם כנגדן בשבת פטור. על הבערה פטור, דהבערה ללאו יצאת. ועל הכיבו פטור, דהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה, דאינו צריך לפחמים. ר' יעקב בר אחא אמר, במחלוקת. מאן דאמר הכא פטור, כמאן דאמר התם אינו חייב אלא אחת על הכיבו. וכאן כיוון שאינו צריך לפחמים פטור ברם כמאן דאמר חייב שתיים. הכא חייב אחת על הבערה. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. למ"ד הבערה לחלק יצאת, לית כאן חייב שתיים. אלא מעלין עליו כאילו חייב שתיים. נ"מ לקברו בן רשעים. א"ר יודן. אפילו למ"ד הבערה לחלק יצאת, פטור תמן בחותה ע"מ להתחמם. דאינו רוצה שיבערו, ואינו רוצה שיכבו. ברם הכא בחותה תחת הקדירה, רוצה הוא שיבערו ורוצה הוא שיכבו. הבעיר ובישל כגון מניח שומן על הגחלים שהאש בוערת והשומן מתבשל. אית תניי תני חייב שתיים. אית תניי תני חייב אחת. מאן דאמר חייב שתיים, אחת משום מבעיר ואחת משום מבשל. ומאן דאמר אחת. [דף יט עמוד א]

היידא היא? רבי יודה אומר משום מבעיר. **שהבערה עשה בידים והבישול נעשה ממילא**. רבי יוסי אומר משום מבשל, **שזה עיקר כוונתו**. וקשיא על דרבי יוסי ל"מ"ד הבערה לחלק יצאת. הבערה לימדה על כל המלאכות שבתורה, ואינו חייב משום מבעיר אלא משום מבשל? זר ששימש במקדש בשבת, ובעל מום ששימש בקרבן ציבור בטומאה. רבי חייא רובא אמר חייב שתיים. **משום שבת ומשום טומאה, אף שלכהן כשר מותר לעבוד בטמאה שהותרה בציבור**. בר קפרא אמר אחת. מתיב בר קפרא לר' חייא רובא. עבודה בשבת שהכהן מותר בה, זר חייב עליה? **הוא מותיב לה, והוא מתייב ליה**. והרי קמיצה. עד שלא נקמצה, אסורה לזה ולזה. משנקמצה, אסורה לזרים ומותרת לכהנים. **אף שבת, הייתה אסורה לכולם, כשהותרה במקדש, רק לכהנים הותרה**. א"ל, שנייא היא דכתיב [ויקרא כב י] וכל זר לא יאכל קדש. והרי מליקה. עד שלא נמלקה, אסורה לזה ולזה. משנמלקה אסורה לזרים ומותרת לכהנים. א"ל, שנייא היא דכתיב [ויקרא כב י] וכל זר לא יאכל קדש. הרי טבל. עד שלא נתקן, אסור לזה ולזה. משניתקן, אסור לזרים ומותר לכהנים. א"ל, שנייא היא דכתיב וכל זר לא יאכל קדש. אמרין, נצא לחוץ ונלמד. נפקון ושמעון. ר' יוסי אומר חייב שתיים, ר"ש אומר אחת. מאן דאמר אחת, משום זרות. ומאן דאמר שתיים, אחת משום זרות. חורנייתה למה? אי משום שחיטה בשבת. והרי שחיטה בזר כשירה. אלא משום הילוך זריקה וקבלה, אינם אלא שבות. הוי לית טעמא אלא משום איכול איברים ופדרים שהיו מתאכלין על גבי המזבח כל הלילה. על דעתיה דר' יודא, דו אמר הבעיר ובישל חייב משום מבשל ומשום מבעיר, ניחא. שכאן חייב משום מבעיר שהאברים נשרפים. על דעתיה דר' יוסי, דו אמר רק משום מבשל. מה בישול יש כאן, הרי אינו רוצה בבשר? **מכיון שהוא רוצה באיכול, כמבשל הוא**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ב הלכה ו

[דף יט עמוד ב] מתני': על שלש עבירות נשים מיתות בשעת לידתן. על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר:

גמ': אית תניי ילדות. אית תניי ילדות. מאן דאמר ילדות, כדתני בשם רבי יודה. בעון הנדרים הבנים מתים. ומה טעמא? **שנאמר** [ירמי' ב ל] לשוא הכיתי את בניכם. **על עסקי שוא שנדרתם ולא קיימתם**. ומאן דאמר ילדות, מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת סכנה. רבי פנחס ורבי ירמיה אמרו בשם ר' חייא בר אבא. כתיב [במדבר כז כא] ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים. בסדר האורים, אין כתיב כאן. אלא במשפט האורים. אלא מלמד בשעה שישראל יוצאין למלחמה **שהיא שעת סכנה**, ב"ד של מעלה יושבין עליהן אם לנצוח אם להינצח. א"ר חייא בר אבא. כתיב [דברים כג י] כי תצא מחנה על אויביך ונשמרת מכל דבר רע. הא אם אינו יוצא אינו צריך ליה שמירה? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. אמר ר' אחאי בר יעקב. כתיב [בראשית מב לח] וקרהו אסון בדרך. הא בבית לא? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. רבי ביסנא אמר בשם ר' לייא. כתיב [ישעי' לז ג] יום צרה ותוכחה ונאצה היום הזה. הא יום אחר לא? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. רבי אייבי בר נגרי אמר כתיב [תהילים קטז] בהשפטו יצא רשע. יצא צדיק אין כתיב כאן, אלא בהשפטו יצא רשע. וכי אן מקרים שיוצא צדיק? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. א"ר אבא בר כינא, נסר שהוא מתוח מגג לגג אפילו רחב כמה, אסור להלך עליו. למה אף אם רחב דיו אסור? אלא מיכן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. רב אמר, היושב בבית מרועע עושה מלאך המות דניסטיס נושה שלו. דכתיב [שם נה טז] ישי מות עלימו. כמה דתימר [דברים כד י] כי תשה ברעך משאת מאומה. א"ר לוי. בג' מקומות השטן מצוי לקטרג. המהלך בדרך בעצמו יחידי. והישן בבית אפל לעצמו. והמפרש בים הגדול. א"ר יצחק בר מריון. אילולי דכתיב [ישעי' מג טז] כה אמר ה' הנותן בים דרך. כיון שהיה אדם יורד לתוכו היה מת. ורבנן אמרין הנותן בים דרך. מן העצרת ועד החג. ובמים עזים נתיבה, מן החג ועד חנוכה. **מכאן ואילך אן אפילו שביל, ואסור לירד לים**. אמר רבי יוסה בריה דרבי תנחום דכפר אגין. עובדא הוה באסיא חפא אחד, בעי מיפרוש מן חגא ועד חנוכתה. חמתיה חדא מטרונה. א"ל, כדון מפרשין? איתחמי ליה אבוי את הפסוק [קהלת ו ג] וגם קבורה לא היתה לו. ולא שמע לא לדין ולא לדין, ואזיל בימא וכן הות ליה.

ר' כהן אחוי דרבי חייה בר **אבא** הוה פריש. אתא בעי מיפרוש מן חגא לחנוכתה. [דף כ עמוד א] אמר לאחוי, צלי עלי. א"ל, אין דצלייתי עלך. אלא אין חמיתנין לצבור מצליין למטרא, לא **תרחץ** על צלותי, **שתפילת רבים חזקה יותר, אלא משעה** דאת קטר לולבך בסוכות קטור רגלך **ואל תפליג: תנן**, על שאינן זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר. **בנידה**. אדם הראשון דמו של עולם. דכתיב [בראשית ב ו] ואד יעלה מן הארץ והשקה וכ"ו **ויצר אלקים את האדם**, וגרמה לו חוה מיתה, לפיכך מסרו מצות נדה לאשה. ובחלה. אדם הראשון חלה טהורה לעולם היה. דכתיב [בראשית ב ז] וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה. ותייא כ"י **דאמר** רבי יוסי בר קצרתה. כיון שהאשה מקשקשת עיסתה במים, היא מגבהת חלתה. וגרמה לו חוה מיתה. לפיכך מסרו מצות חלה לאשה. ובהדלקת הנר. אדם הראשון נרו של עולם היה שנאמר [משלי כ כז] נר אלהים נשמת אדם. וגרמה לו חוה מיתה. לפיכך מסרו מצות הנר לאשה. תני רבי יוסי אומר. ג' דיבקי מיתה הן. ושלתן נמסרו לאשה. ואלו הן, מצות נדה. ומצות חלה. ומצות הדלקה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ב הלכה ז

מתני': ג' דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה. עישרתן עירבתן הדליקו את הנר. ספק חשיכה ספק אינו חשיכה, אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין את הדמאי ומערבין וטומנין את החמין:

גמ': תני רשב"ג אומר. הלכות הקודש וחטאות והכשרות, הן הן גופי הלכות. ושלתן נמסרו לעמי הארץ. הלכות הקודש דתנינן. **נאמנין על טהרת יין ושמן לקדש, ואינם נאמנים על התרומה. ואם אמר הפרשתי בתוכה רביעית קודש נאמן. חטאות דתנינן. הכל נאמנין על חטאת אפר פרה אדומה דכתיב והיתה לעדת בני ישראל למשמרת. הכל נאמנים על שמירתו. הכשירות, דתנינן. ועל כולן עם הארץ נאמנין לומר טהורין הן שלא הוכשרו. **תנן, עישרתן עירבתן הדליקו את הנר. לא צורכא דא. אלא היה צריך לשנות את החמור תחילה, הדליקו את הנר עישרתן ועירבתן. ולמה נקט עישרתן ועירבתן הדליקו את הנר? אמר ר' חייא בר אבא. מתוך שהם רואים שאתה מחמיר עליהם בקלה, אף הם מחמירים על עצמם בחמורה. אמר רב חגי, ר' שמואל בר רב יצחק הוה מפקיד גו בייתה, עירבתן הדליקו את הנר. ולמה לא אמר עישרתן? דכל מה דהוה אכיל מן שוקא הוה אכיל. וכבר היה הכל מעושר שהיה קונה מחברים. ספק חשיכה ספק אינה חשיכה. [דף כ עמוד ב] מעשה בי ר' אליעזר שהיה גוסס ערב שבת עם חשיכה. ונכנס הורקנוס בנו לחלוץ את תפיליו וגער בו אביו. יצא לו והיה צועק ואמר, אוי לי שנטרפה דעתו של אבא. אמר לו דעתך הוא שנטרפה דעתי לא נטרפה. שהינחת מצות הנר שהיא שבות וחייבין עליה כרת. ובאתה לחלוץ תפילין שאינן אלא רשות ואינן אלא מצוה. כיון שראו תלמידיו שהשיבם דבר של חכמה. נכנסו אצלו והיו שואלין אותו והיה אומר להן על הטמא טמא ועל הטהור טהור. ובאחרונה אמר טהור. ונסתלקה נשמתו. אמרין ניכר ר' שהוא טהור. א"ר מנא ועד כדון לא היה ניכר? נכנס רבי יהושע וחלץ את תפיליו, והיה מגפפו ומנשקו ובוכה. ואומר. רבי רבי הותר הנדר. רבי רכב ישראל ופרשיו: **תנן**, אין מטבילין את הכלים. מתניתין בכלים גדולים, אבל בכלים קטנים מערים עליהן ומטבילין. תני ר' הושעיה ממלא הוא אדם בכלי טמא מן הבור ומערים עליו ומטבילו. תני נפל דליו לתוך הבור. נפלו כליו לתוך הבור. מערים עליהן ומטבילין. תרין אמורין. חד אמר בכלים שנטמאו באב הטומאה. וחורנה אמר בכלים שניטמאו בוולד הטומאה. מתיב מאן דאמר בוולד הטומאה למאן דאמר באב טומאה. מילא נטמא בולד, אן צריך הערב שמש, ויכול להשתמש בהם בשבת אחר הטבילה. אבל נטמא באב הטומאה, הרי טעון הערב שמש ואינו יכול להשתמש באותה שבת, ונמצא מכין משבת לחול. א"ל. ברוצה לשתמש בהן חולין בטהרה. שטבול יום הוא כשני ואינו מטמא חולין. ר' ירמיה ור' זעירא אמרו בשם ר' חייא בר אשי. אשה פיקחה שרוצה לרבוץ ביתה. מדיחה כוס כאן קערה כאן תמחוי כאן, ונמצאת מרבצת את ביתה בשבת: **תנן**, אבל מעשרין את הדמאי. אמר ר' יוסי בשם ר' אבהו, ור' חזקיה אמרה בשם ר' יודה בן****

פזי. למה נקרא דמאי? דמאי דמתקן. דמאי דלא תקן: **תנן**, ומערבין וטומנין את החמין. א"ר חייא בר אשי. הדא דתימר בעירובי חצירות, **שגם עיקרן מדרבנן**. אבל בעירובי תחומין, דבר תורה הן **ואן מערבין משחשכה**.

הדרן עלך פרק במה מדליקין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ג הלכה א

מתני': כירה שהסיקה בקש או בגבבה, נותנין עליה תבשיל. בגפת או בעצים, לא יתן עד שיגרוף [דף כא עמוד א] או עד שיתן את האפר. בית שמאי אומרין, חמין אבל לא תבשיל. ובית הלל אומרין, חמין ותבשיל. בית שמאי אומרין, נוטלין אבל לא מחזירין. ובית הלל אומרין, אף מחזירין:

גמ': **תנן**, כירה שהסיקה בקש או בגבבה, נותנין עליה תבשיל. כיני מתניתא. מקיימין משהין עליה תבשיל. מתניתין דר' יודא דתניא. היו שתי כירים מתאימות. אחת גרופה וקטומה, ואחת לא גרופה ולא קטומה. מקיימין על הגרופה ועל הקטומה. מה מקיימין עליה? ב"ש אומרין, אין מקיימין עליה כלום. ובית הלל אומרין, חמין אבל לא תבשיל. העביר את המיחם. הכל מודין שלא יחזיר דברי ר"מ. ר' יהודה אומר. בית שמאי אומרין, **משהין** חמין אבל לא תבשיל. ובית הלל אומרין, חמין ותבשיל. העביר את המיחם. בית שמאי אומרין לא יחזיר. וב"ה אומרין יחזיר. **תנן**, ובית הלל אומרין, אף מחזירין. ר' חלבו **ורב** ענן אמרו בשם רב. לא שנו אלא עליה. הא לתוכה לא. עד היכן לתוכה אסור? עולא אמר עד ג' טפחים מהגחלים. רבי מנא אמר עד מקום שהיא עושה חריץ **נוגע בגחלים**. א"ר יוסי בי ר' בון מה שאמר עולא א עד ג' טפחים מהגחלים מפני שהיא שליט במקום שהיד שולטת ולא מחזיק כמבשל. ותייא כיי דאמר ר' זעירא בשם ר' יהודה. מותר להפשיר במקום שהיד שולטת. ואסור להפשיר במקום שאין היד שולטת. ר' יושיע בר גיזורה, הוה משמש קומי ר' זעירה. והוה מעייל קומוי תבשילין רותחין. א"ל, היך איתעבידא שנשאר רותחין? א"ל, גרוף תופיית במקום שפיתת הסיר בתוך הכירה והגחלים מסביב ויהב בגוה. א"ל לא תהי עביד כן. אלא גרוף תופיית, ויהב תלתא כיפין אבנים ורמי עליהון. ר' אבהו הורי בבוצרה, ממלא גצרו אגרוף רמח אפר לקטום הגחלים ומיתן תלתא כיפין ומירמין עליהון. אמר דניאל בריה דרב קטינא בשם ר' אסי. שיזרי חריות, כגפת וכעצים. הדא דתימר, **בשקצצן** כשהיו לחין ויבשו. אבל אם היו יבשין מתחילתן, כקש וכגבבה הן. גללי בהמה. אית תניי תני, כגפת וכעצים. ואית תניי תני, כקש וכגבבה. מאן דאמר כגפת וכעצים, **בבהמה דקה**. ומאן דאמר כקש וכגבבה, בגסה. הגורף עד שיגרוף כל צורכו את מקום שפיתת הסיר. אבל אם גרף והוציא את כל הגחלים אף בתנור מותר. מן מה דתני הגורף צריך לחטט ביד. הדא אמרה עד שיגרוף כל צורכו. האם גם הקוטם עד שיקטום כל צורכו? מן מה דתני מלבה עליה נעורת של פשתן. הדא אמרה אפילו לא קטם כל צורכו. [דף כא עמוד ב] ויידא אמרה דא שיכול לתת נעורת? מהא דיום טוב שחל להיות ערב שבת שאסור לתת אפר משום מכבה כיצד הוא עושה? א"ר שיין, מלבה עליה נעורת של פשתן. קטמה ונתלבת מהו? ר' חייא רובא עלה לביתו והורי מותר. בעון קומי ר' זעירה ורבי הושעיה ור' חנניה חבריהון דרבנן. מה שהתיר ר' חייא רובא בקטמה ונתלבת, היה להבא לכתחילה, או רק לשעבר בדיעבד? עבר ר' אמי ואיבדרון חבריא, בעון מחזור עליהן כדי לדון האם להתיר. אמר לון ר' חנניה חבריהון דרבנן, מן דהוה עובדא להתיר, הוה עובדא להתיר, ואן לאסור. א"ר שמואל בר סוסרט"י, לא כן. דכל המעשה שהתיר רבי חייא היה בדיעבד, ועדין צריכה להבא. א"ר מנא. אנא קשייתה קומי ר' אבא בריה דרב פפי. אין תימר שכל מה שהתיר רבי חייא להשהות על כירה שקטמה ונתלבתה זה לשעבר, למה היה צריך את ההתר שלו? שהרי אפילו אם בישל בשבת בשוגג יאכל. דתני המעשר והמבשל בשבת. בשוגג יאכל, ובמזיד לא יאכל דברי ר"מ. ר"י אומר. שוגג יאכל למוצאי שבת. מזיד לא יאכל. ר' יוחנן הסנדלר אומר. שוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו. מזיד לא לו ולא לאחרים. שמואל כרבי יוחנן הסנדלר. רב, כד הוה מורי בחבורתיה, הוה אמר כרבי מאיר. בציבורא הוה מורי כר' יוחנן הסנדלר. אמר ר"ש בר כרסנה, רב בציבורא כרבי ישמעאל בי רבי

יוסי שמחמיר אף יותר דרש לון. דתני רבי ישמעאל בי רבי יוסי אמר משום אביו. כל דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועשאו בשבת. בין שוגג בין מזיד אסור בין לו בין לאחרים. וכל דבר שאין חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועשאו בשבת. שוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו. מזיד לא לו ולא לאחרים. בעון קומי ר' יוחנן. את מה אמר? אמר לון. אני אין לי אלא סתם משנה כר"מ, דתנן. המעשר והמבשל בשבת. שוגג יאכל. מזיד לא יאכל. שמע רב חסדא ואמר, הותרו השבתות. וכיוון שהמבשל בשבת בשוגג יאכל. למה היה צריך רבי חייא להתיר אם קטמה ונתלבתה ושהה בדיעבד? אמר רב חונה בשם רב. רבי חייא צריך לחדש שקטמה ונתלבתה ושהה בדיעבד מותר. כיוון שבשהייה חכמים החמירו יותר מבישול ואסרו אף שוגג. ותני רבי חייא כן. דתני, בראשונה היו אומרים, השוכח תבשיל ע"ג כירה וקדשה עליו השבת, שוגג יאכל, מזיד לא יאכל. נחשדו להיות מניחין מזידים ואמרו שכיחין היינו. ואסרו להן את השוכח. ולמה אף הכא גבי בישול לא יאמרו כן שיגזרו אף על השוגג? א"ר אילא, נחשדו [דף כב עמוד א] להיות מניחין ולא נחשדו להיות מבשלין. וקנסו במניח ולא קנסו במבשל. חזרו לומר תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו אסור. תבשיל שהוא מצטמק ורע לו מותר. איזהו תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו. כגון כרוב ואפונים ובשר טרוף. אמר רבי תנחום בר עילאי, אף ראשי לפתות וראשי קפלוטות. עשו אותן כתבשיל שהוא מצטמק ויפה לו. בצים מה הן? אמר רבי יוסי בשם ר' ישמעאל בי רבי יוסי. אבא עלה לביתו ומצא שהשהו מים חמין והתיר. בצים ואסר. אמר ר' שמואל בר נתן בשם ר' חמא בר חנינה, אני ואבא עלינו לחמת גדר. והביאו לפנינו בצים קטנים כעוזרדין, וטעמן יפה כפנקריסין. תני, לא תמלא אשה קדירה עסיסיות ותורמסין ותתנם לתוך התנור ע"ש עם חשיכה. ואם נתנה, מוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו. ר' אחא אמר. הברייתא מדברת בשעשתה כן במזיד וכשיטת ר"מ, שסובר שבמזיד יאכל למוצ"ש. ר' יוסי אמר. הברייתא מדברת בשעשתה כן בשוגג וכשיטת ר' יודה, שבשוגג יאכל למוצ"ש. א"ר מנא, יאות א"ר יוסי שהעמיד כר"י דתנן, הנוטע בשבת שוגג יקיים, מזיד יעקור. ובשביעית בין שוגג בין מזיד יעקור. ר' יהודא אומר חילוף הדברים. הנוטע בשבת בין בשוגג בין במזיד יעקור. ובשביעית שוגג יקיים ומזיד יעקור. למה הנוטע בשבת בין בשוגג בין במזיד יעקור? מפני שהניית שבת עליו. ואף כאן, מכיון שאת אומר ימתין למ"ש כדי שיעשו, כמי שלא נהנה מחמת שבת כלום. אבל לרבי מאיר, אן איסור להנות ממלאכת שבת שהרי בשוגג מתיר מיד. ומה טעמין דרבנן שגזרו על נוטע בשביעית ולא גזרו על נוטע בשבת? נחשדו על השביעית ולא נחשדו על השבתות. ד"א. מונין לשביעיות ואין מונין לשבתות. וכשיבא לאכול בשנה הרביעית, ידעו שניטע בשביעית. היך עבידא דמאי נפקא מינא? נטע פחות מל"י יום לפני שביעית, ונכנסה שביעית. אין תימר חשד שיטע במזיד ויאמר שוגג אני, אן כאן חשד. שהרי לא עבר איסור על עצם הנטיעה אלא על תוספת שביעית שהיא דרבנן ולא היו גוזרים משום כך שאן גוזרים גזרה לגזרה. אין תימר מניין, יש כאן מניין. שהרי מתחילים לספור מהשביעית. נטע פחות משלשים יום לפני שמינית ונכנסה שמינית, אין תימר חשד, יש כאן חשד שיבואו ליטוע בשביעית ויאמר שוגג היינו, ואין תימר מניין, אן כאן מניין שהרי מתחיל לספור מהשמינית. הא דאמרינן דבשביעית בן בשוגג בן במזיד יעקור, אתיא כמאן דאמר מפני החשד וקנסו בשוגג מפני המזיד. ברם כמאן דאמר מפני המניין. לא אתיא, דאם כן הוה להשמועין רבותא, דאפילו פחות משלושים יום קדם שביעית יעקר, בן בשוגג בן במזיד. תנן, ב"ה אומרים אף מחזירים. פשיטא שאם [דף כב עמוד ב] נטלו מבע"י, מחזירו מבעוד יום. ואם נטלו משחשיכה, מחזירה משחשיכה. נטלו מבעוד יום וקדש עליו היום מהו? אמר ר' סימון דתרי בשם ר' הושעיה. הניחו בארץ אסור לטלטלו. אמר ר' אלעזר בשם רבי הושעיה. משרת הייתי את רבי חייא הגדול. והייתי מעלה לו חמין מדיוטי התחתונה, לדיוטי העליונה, ומחזירן לכירה. א"ר ירמיה בי ר"ש. אפילו מכירה שהבלה ממועט, לכירה שהבלה מרובה. א"ר אמי. זימנין סגין יתיבית קומי רבי הושעיה, ולא שמעית מיניה הדא מלתא. א"ר זריקן לרבי זעירא. אתה אומר שלא שמעת מיניה מותר. האם שמעתה מינה שאסור? איתמר אמר ר' הושעיה. הניחו בארץ אסור לטלטלו. לא החזיקו בידו, אלא תלאו ביתדו או נתנו על גבי ספסל מהו? נאמר אם היה מפוחם חתה מותר, ואם לאו אסור. אמר רבי יוחנן בר מרייה. בשלא העביר את ידו ממנו, אבל אם העביר את ידו ממנו אסור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ג הלכה ב

מתני': תנור שהסיקוהו בקש או בגבבה, לא יתן בין מתוכו בין מעל גביו. כופח שהסיקו בקש או בגבבה, הרי הוא ככירים. בגפת או בעצים, הרי הוא כתנור:

גמ': תני בר קפרא. **תנור אפילו לסמוך לו אסור.** ר' שמי סמך לאוירא *צד הפתח* דתנורא, א"ל ר' מנא. והתני בר קפרא אפילו לסמוך לו אסור? ר' מנא מיקל לנשייא דשטחן בגדיהון לאוירא דתנורא. ר' יודן בי ר' ישמעאל הורי מדוחק, מיגרוף תנורא ומיתן תלתא כפין ומירמי עליהון. ובלחוד דלא ידעין מגריית שכנותיה. א"ר יוסי. **גבי כופח בשבת אתה מהלך אחר הסיקו של אותו שבת. שאם הוסק בקש או בגבבה, הרי הוא ככירים. בגפת או בעצים, הרי הוא כתנור.** ובטומאה את מהלך אחר גיפופו. דתנן, הכופח. עשאו לאפייה שיעורו כתנור שמורחים בו טיט ומסיקים אותו ואם יוסק בכדי שיהיה ראוי לאפות ספגנין כתנור. עשאו לבשול שיעורו ככירה. שיוסק בכדי שיהיה ראוי לבשל ביצה ככירה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ג הלכה ג

מתני': אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל. ולא יפקיענה בסודרין, ור' יוסי מתיר. לא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתיצלה. מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן בתוך אמה של חמין. אמרו להן חכמים. אם בשבת, כחמין שהוחמו בשבת. ואסורין ברחיצה ובשתייה. ואם ביום טוב, כחמין שהוחמו ביום טוב. ואסורין ברחיצה ומותרין בשתייה. מולויר *שיש בצידי כלי לקיבול גחלים* הגרוף, שותין הימנו בשבת. אנטיכי *שעשוי דופן כפלה בפנימית נותן מים ובחיצונה גחלים*, אף על פי שגרופה אין שותין הימנה:

גמ': תמן תנינן. תפוח של תרומה שריסקו ונתנו לתוך העיסה וחימצה, הרי זו אסורה. דאף שתרומה בטלה במאה, מחמץ אינו בטל. תני רבי יוסי מתיר במאה שאן מי פירות מחמיצים. רבי אחא ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוסי בר חנינה [דף כג עמוד א] מה פליגון? במחמץ במימיו, אבל המחמץ בגופו דברי הכל מותר. שלדעת כולם אן גוף הפרי מחמיץ. רבי יוסי כדעתיה. כמה דו אמר תמן, אין חימוצן של מי פרות חימוץ ברור ולכן מותר. כן הוא אמר הכא אין תבשילו של סודרין תבשיל ברור ולכן אינו אסור. פגה שטמנה בתבן וחררה שטמנה בגחלים וכבו, אם היו מקצתן מגולין ניטלין בשבת ואם לאו אין ניטלין. רבי אלעזר בר תדאי אומר, בין כך ובין כך תוחב בשפוד ובסכין ונוטל. אתייה דרבי אלעזר בר תדאי כר"ש. דתני, לא יגרר אדם את המטה ואת הכסא ואת הספסל ואת הקתדרה מפני שהוא עושה חריץ. ור"ש מתיר דטלטול מהצד לאו שמי טלטול. אמר ר' אבא בשם רבי הונא ור' חגיי אמרה בשם ר' זעירא ור' יוסה אמרה בשם רבי אילא. מודין חכמים לר"ש בכסא שרגליו משוקעות בטיט שמותר לטלטלו. שאן הגומא מתקיימת בעפר תיחוח. כמה דאת אמר מותר לטלטלו. ודכוותה מותר להחזירו שאן החריץ שעושה בעפר תיחוח נחשב חריץ. א"ר יוסי אף אן תנינן. פגה שטמנה בתבן וחררה שטמנה בגחלים וכבו, אם היו מקצתן מגולין ניטלין בשבת. אף שמזיז עפר, כיוון שהגומא לא מתקיימת. א"ר יוסה בי רבי בון. אן כאן ראייה שבעפר תיחוח מותר. שאפשר שהמשנה כר"ש היא דאמר דבר שאינו מתכוון מותר. א"ר יוסי מתניתין אמרה שאסור אף בעפר תיחוח. דתנן, כל הכלים אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת. ולא חילקו בן עפר טיחוח לעפר שאינו טיחוח. והא תנינן אם היו מקצת עליו מגולים אינו חושש משום ספיחין בשביעית. אית לך מימר שביעית כרבי שמעון? דהא אי אפשר לפתר לה שביעית כרבי שמעון. דרבי שמעון מתיר בספיחי שביעית, ואת אמר הכין? אף על גב דרבי שמעון מתיר בספיחי שביעית, אית ליה משום שביעית דמודה ר"ש שיש בהם קדושת שביעית שצריך לאכלם בקדושת שביעית וצריך לבער. והא תנינן על דרבי שמעון. שאם היו מקצת עלים מגולים אינו חושש לא משום שביעית ולא משום קדושת שביעית. לכן אי אפשר להעמיד את המשנה כר"ש אלא כרבנן ובעפר תיחוח מותר [דף כג עמוד ב] תמן אמרין לגבי בישול חמה מותרת. תולדת חמה אסורה. רבנן דהכא אמרין. בין חמה בין תולדת חמה מותרת. מתניתין פליגא על רבנן דהכא דתנן. לא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה. שנייא היא. שלא נאסר

משום בישול, אלא מפני שהוא עושה חריץ. אילו אמר **לא יטמיננה** בקמח **שלא שייך בו חופר**, יאות. מתניתין פליגא על רבנין דתמן דתני, ר' שמעון ב"ג אומר. מגלגלין ביצים על גב גג של סיד רותח שאן חשש שיזיז עפר. ואין מגלגלין ביצים על גבי עפר רותח. מה עבדין לה רבנן דתמן? פתרינן לה **דעת יחיד היא, וחלוקין חכמים** על רשב"ג **ואוסרים אף בגג**. על דעתין דרבנן דתמן, **ניחא שאסרו מעשה שעשו אנשי טבריא**. ועל דעתין דרבנן דהכא, סלקת מתניתין כמעשה שעשו אנשי טבריא **שהלכה כמותם. אלו שמיחו בהם סוברים שתולדות חמה אסורים ואן הלכה כמותם**: מעשה שעשו אנשי טבריא כו'. בראשונה היו סותמין את הקמין *פתחים שמהם יוצאים אדים* מע"ש ונכנסים ורוחצין בשבת. נחשדו להיות ממלין אותו עצים מערב שבת והיא דליקה והולכת בשבת. ואסרו להן רחיצה והתירו להן זיעה. נחשדו להיות נכנסין ורוחצין ואמרו מזיעין היינו, ואסרו להן רחיצה זיעה. היו שם שתי אמבטיות אחת של מתוקין **שחוממה באור**, ואחת של מלוחין *מחמי טבריה*. נחשדו להיות מגלין את הנסרין ורוחצין במתוקין והן אומרים במלוחין רחצנו ואסרו להן את הכל. כיון שנתגדרו, היו מתירין להן והולכין. מתירין להן והולכין. עד שהתירו להן מי מערה וחמי טבריא. ולא התירו הבאת **אלונטיות שמא יסחט**. ומי התיר הבאת **אלונטיות**? רבי חנינא בן עקיבה. דתני, ג' דברים התיר ר' חנינא בן עקיבה. התיר **לטמון בעצה שבים**. והתיר כצוצרה שאם היה בה ארבע על ארבע עושה בה חור ושואב מים. והתיר הבאת אלונטיות. תמן תנינן. הרוחץ במערה או במי טבריא. אפילו מסתפג בעשר **אלונטיות, לא יביאם בידו. אמר** שמואל [דף כד עמוד א] מה יעביד הדין סבורא **שלמד רק את המשנה שאסרה ולא יליף ולא שימש. ולכן לא ידע דהדא מתניתין קודם** עד שלא התירו הבאת **אלונטיות**. רבי ירמיה ורבי זעירא ורב יהודה אמרו בשם שמואל. רבי התיר **אלונטיות**. תני, אין משתטפין לא בחמין ולא בצונן. א"ר יודא בר פזי. **הדא מתניתין, קודם** עד שלא התירו חכמים חמי טבריא. דתני, הרוחץ בחמי טבריא. הוא מזלף על עצמו. אבל אחרים לא יזלפו לו *שישנה מדרך שעושים בחול*. ר"ש בן מנסיא אומר. אף הוא לא יזלף על עצמו. מפני שהוא מרבה את ההבל *והרי עדין אסרו את הזעה*, ומכבד את הקרקע. ר' אחא בר יצחק עאל מיסחי עם **אבא בר ממל, במרחץ של טרים** בר יטסס. חמא חד בר נש מזלף על גרמיה. א"ל, כזה אסור בשבת מפני שהוא מרבה את ההבל ומכבד את הקרקע. ר' אבהו, **הוו חורנין מזלפין ונפל עלין**. והוא **אסר** שאחרים זלפו עליו. והא רבי לוונטי עאל מיסחי עם ר' יונה חמא חד בר נש מזלף על גרמיה. **אמר**, לית אנן צריכין חששין ליחידייא, **דעל עצמו מותר**. ר' יצחק רובא עאל מיסחי עם רבי. א"ל. מהו מיתן צלוחיתא **שמן** גו עגלתא *ברכה עגולה*? א"ל. הבא גו נטלא **שהיא כלי שני**. **אמר** ר' יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי. שואלין הלכות המרחץ בבית המרחץ. והלכות בית הכסא בבית הכסא. כהדא דרבי שמעון בן אלעזר עאל מיסחי עם רבי מאיר. אמר ליה. מהו לקנח? אמר ליה אסור. מהו להדיח? אמר ליה אסור. ולא כן שמואל שאיל לרב **מהו לענות** אמן במקום מטונף. והוא אמר אסור. ואסור דאמרית לך אסור **היה לי להגיד במרחץ**. אשכח תנאי, דתני, אין שואלין הלכות המרחץ והלכות הכסא בבית הכסא: **תנן**, אם ב"ט כחמין שהוחמו ב"ט כו'. חמין שהוחמו ב"ט. וכן חמין שהוחמו מע"ש לשבת. רב ושמואל. חד אמר, מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. וחרנה אמר, מרחיץ בהן כל גופו איברים איברים. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דתני שמואל מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. הוי רב דו אמר מרחיץ בהן כל גופו איברים איברים. חד פילוסופיוס שאל לבר קפרא. וא"ד אבלט שאל ללוי סריסא **אמאי מותר** לשתות ואסור לרחוץ? א"ל אם תראה סריס מחבק עם אשתך שמא אינו רע לך. א"ל אין. א"ל ומכי הוא לה כלום. אמר לו **שלא תתפרץ עם אחרים**. אמר ליה **אף הכא** שלא יתפרצו. כיון שיצא אמרו לו תלמידיו רבי לזה דחיתה בקנה. לנו מה את משיב. אמר להם והלא כבר נאמר [שמות יב טז] אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. **ורחיצת כל הגוף אינה שוה לכל נפש**: מולייר הגרוף שותין ממנו בשבת. [דף כד עמוד ב] הא אם אינו גרוף **אפילו הוא קטום**, לא. אמר רבי שייין, מפני שהגחלים נוגעות בגופו. ר' חנינה בריה דר' הילל **אמר**. מפני שהרוח נכנסת בגופו והגחלים בוערות **והקטימה בטלה ודאי**. אמר רבי יוסי בי רבי בון, מפני שהוא עשוי פרקים פרקים **שמחוברים בבדיל או עופרת**. והוא מתיירא שמא נתאכל דיבוקו והוא מוסיף מים. אנטיכי אף על פי שגרופה אין שותין ממנה. רבי חנניה רבי יוסי ור' אחא אבא **אמרו** בשם רבי יוחנן, מפני שהיא מתחממת מכתליה. רבנן דקיסרין ורב הונא אמרו בשם רב, אם היתה גרופה ופתוחה מותר.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ג הלכה ד

מתני': מיחם שפינהו, לא יתן לתוכו מים צונין בשביל שייחמו. אבל נותן הוא לתוכו ולתוך הכוס כדי להפשירן:

גמ': רבי אבא בר בריה דר' חייא בר אבא ור' חייא אמרו בשם ר' יוחנן. לא שנו שנותן מים, אלא לתוך הכוס שהוא כלי שני. הא לתוכו של המיחם, לא ואפילו אם יתן הרבה מים אסור שחוששים שמא יתן מעט. א"ר מנא. קשייתה קומי ר' אבא. ר' יוחנן לא תני מסתדר על סיפא ולא תני על רישא? הרי ברישא משמע שלא יתן לתוכו מים צונין בשביל שייחמו, הא להפשירן מותר. ובסיפא נאמר אבל נותן הוא לתוכו משמע שאפילו לתוכו מותר אם נותן הרבה מים. אתו רבי אבא בר כהנא ורבי חייא בר אשי ואמרו בשם רב, בן בתוכו בן בכוס, אם לחממן אסור אם להפשירן מותר. תני, נותנין חמין לתוך צונין אבל לא צונין לתוך חמין דתתאה גבר כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים, בין חמין לתוך צונין בין צונין לתוך חמין מותר. במה דברים אמורים? בכוס. אבל באמבטי כלי ראשון, חמין לתוך צונין מותר. וצונין לתוך חמין אסור. ורבי שמעון בן מנסיא מתיר אף בכלי ראשון, בנותן הרבה מים בכדי להפשיר. אתיא דרב כרבי שמעון בן מנסיא. ורבי יוחנן כרבי יוחנן בן נורי שבכלי ראשון אסור אף להפשיר. דתני רבי יוחנן בן נורי אומר. ממלא הוא אדם חבית של מים ונותנה כנגד המדורה. לא בשביל שתיחם, אלא בשביל שתפיג צינתה. יורד הוא אדם וטובל בצון ועולה ומתחמם כנגד המדורה דברי ר"מ. וחכמים אוסרין. ור"י כחכמים.

יאות א"ר מאיר. שהרי בא רק להפשיר, שהרי יותר מכך יכוה. ומה טעמון דרבנן?. ייבא כ"י דאמר רבי זעירא בשם רב יהודה, מותר להפשיר במקום שהיד שולטת. ואסור אפילו להפשיר במקום שאין היד שולטת. במקום שאין היד שולטת עד איכן?. ר' יודה בר פזי ור' סימון אמרו בשם רבי יוסי בן חנינה. עד שיהא נותן ידו לתוכה והיא נכוית. הכל מודין בכלי שני שהוא מותר. מה בין כלי ראשון מה בין כלי שני?. א"ר יוסי כאן [דף כה עמוד א] היד שולטת. וכאן אין היד שולטת. א"ר יונה כאן וכאן אין היד שולטת. אלא עשו הרחק לכלי ראשון, דכיוון שכשהוא על האש זה איסור תורה, ואסורו אף שאינו על האש. ולא עשו הרחק לכלי שני. אמר רבי מנא. ההן פינכא דאורזא, מסייע ליה לאבא. ההן פינכא דגריסא, מסייע ליה לאבא. דאת מפני ליה מן אתר לאתר ועד כדון הוא רותח. רואים שגם כלי שני ואפילו שלישי יכול להיות רותח, אלא שלא גזרו בכלי שני.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ג הלכה ה

מתני': האילפס והקדירה שהעבירן מרותחין, לא יתן לתוכן תבלין. אבל נותן הוא לתוך הקערה או לתוך התמחוי. ר' יהודה אומר. לכל הוא נותן, חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר:

גמ': מהו ליתן תבלין מלמטה ולערות עליהן מלמעלה?. ר' יונה אמר. אסור, דעירוי מכלי ראשון אסור. חיילה דר' יונה מן הדא. דתנן בן קדשים קלים בן קדשים טעונים שטיפה ומרוק. אחד שבישל בו, אחד שעירה לתוכו רותח. מכאן שעירוי כבישול. א"ר יוסי. תמן כלי חרס בולע אף בעירוי. תבלין, אינן מתבשלין בעירוי. התיב רבי יוסי בי רבי בון. והתני, אף בכלי נחושת כן. אית לך למימר כלי נחושת בולע?. מהו לערות מן הקילוח כגון שמשליך התבלין באמצע הקילוח?-. א"ר חנניה בריה דר' הלל. מחלוקת רבי יונה ור' יוסי. רבי יצחק בר גופתא בעא קומי רבי מנא. עשה כן עירה בשבת חייב משום מבשל?. עשה כן בבשר וחלב חייב משום מבשל?. א"ל, כ"י דאמר ר' זעירא. ואי זהו חלוט בישול ברור שאף אם יאפה אחר כך פטור מחלה? כל שהאור מהלך תחתיו. אף הכא איזהו תבשיל ברור? כל שהאור מהלך תחתיו, אבל עירוי לא. תנן, ר' יודה אומר לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר. על דעתיה דרבי יודה מלח כציר. יין כחומץ

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ג הלכה ו

מתני': אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השמן, ואם נתנו מבעוד יום מותר. ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן: **מטלטלין נר חדש אבל לא ישן. ר"ש אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת.**

גמ': רבי חגי בעי. כבה מבעוד יום, ונתודע לו משחשיכה מהו? חברייא בעו. כבה בשבת, ונתודע לו בשבת הבאה מהו? אמר רבי יוחנן. אין לך לר"ש דבר שהוא בעינו שהוא ראוי לשימוש ואינו בהכנו [דף כה עמוד ב] אלא דבר אחד בלבד **נר הדולק בשבת. שהוא מוקצה מחמת איסור.** התיב ר' אלעזר. הרי מותר שמן בנר. הרי בעינו הוא ואינו בהכנו, ואף ר"ש מודה? **שאני התם, דלכך נתנו משעה ראשונה שיכלה בנר, ודחאו בידיים.** התיב ריש לקיש. הרי חייטין שזרעם. בעינן הן ואינו בהכנו? אף התם, לכך נתנו משעה ראשונה שיכלו בקרקע. התיבון. הרי ביצים לאפרוחים, הרי בעינן הן ואינן בהכנו? לכך נתנו משעה ראשונה שיעשו אפרוחים. התיב רבי ירמיה. הרי עיטורי סוכה. הרי בעינן הן ואינן בהכנו? שנייא היא. דא"ר אבמרי אחוי דרבי יוסי. כל שבעה הן בטילין על גב סוכה **שהוקצה למצוותו.** מיכן והילך **בשמיני עצרת,** בהכנו הן. התיב רבי חנינה. הרי מוכין **מוקצה מחמת חסרון כיס שטמן בהם,** הרי בעינן הן ואינן בהכנו? **התיב ר' נסא. הרי מוקצה גרוגרות וצימוקים שיבש ולא נגע ידע בו, הרי הוא בעינו ואינו בהכנו? מה דאמר רבי יוחנן, בכלים. תמן באכלין או מוכין שאן עליהם תורת כלי.** התיב רבי חייא בר אחא, והא תנינן [דף כו עמוד א] כופין את הסל בפני האפרוחין שיעלו ושירדו. **עלה אסור לטלטלו. והרי הסל בהכנו ואסור?** אמרין הדא דרבי יהודה היא. דתני כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בשבת. דברי ר"מ. ר' יודא אומר. נר חדש מותר לטלטלו. וישן אסור לטלטלו. ר"ש אומר. כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת. כבה מותר לטלטלו. **תני, כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בשבת. דברי ר"מ. דמיגו דאיתקצאי לבין השמשות, אתקצאי לכולי יומא.** רבי ירמיה ורבי אבא, תריהן אמרי בשם רבי יוחנן. חד אמר, דברי ר"מ כל המיוחד לאיסור, אפילו באופן חד פעמי. גם עליו אמר ר"מ שכיוון דאיתקצאי לבין השמשות **אתקצאי לכולי יומא ואסור.** וחרנה אמר. כל שייחדו לאיסור לתמיד. רק עליו אמר רבי מאיר דכיוון דאיתקצאי לבין השמשות **אתקצאי לכולי יומא ואסור.** ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי חנינה, דרבי ירמיה שאל. ההן לבינה לא כמיוחד לאיסור הוא שהרי עומדת לבנין? הוי הוא דהוא אמר, כל המיוחד לאיסור אסור. מאן דאמר מיוחד לשעה אחת, כל שכן ייחדו לתמיד. ומאן דאמר ייחדו לתמיד, הא מיוחד לשעה לא. מתניתין פליגא על מאן דאמר כל המיוחד לאיסור אפילו לשעה אסור. דתנינן תמן. מוכני גלגל של עגלה המיועדת לכלים שלה בזמן שהיא נשמטת, אינה חיבור לה. ואינה נמדדת עמה להיות כלי הבא במידה שאינו מקבל טמאה. ואינה מצלת עמה באהל המת שאם הייתה נמדדת עמה, לא הייתה מקבלת טמאה והייתה חוצצת בפני הטמאה. ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש בתוכה מעות. ותני עלה. היו עליה מעות ונפלו, נגררת. **רואים שאף שהיו עליה מעות בן השמשות, כיוון שלא יחדה לתמיד לכך מותר לטלטלה. ולא אמרינן דכיוון דאיתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא.** אמר רב ששת. דרבי שמעון היא. דר"ש אומר, כבה מותר לטלטלו. אמרין, למה לית אנן פתרינן לה דברי הכל היא בשוכח? **ולא הוי בסיס לדבר אסור לדעת כולם, שהרי אינא מיוחדת אפילו לשעה לכך.** לית את יכיל להעמידה בשוכח. דתנינן תמן. אם אינה נשמטת, חיבור לה. ונמדדת עמה, ומצלת עמה באהל המת, וגוררין אותה בשבת אף על פי שיש בתוכה מעות. אית לך מימר הכא דברי הכל היא בשוכח? הרי המעות עליה. **אלא ודאי אפילו בהניחם. מתניתין פליגא על מאן דאמר כל המיוחד לאיסור אסור.** [דף כו עמוד ב] דתנינן, האבן שעל פי החבית מטה על צדה ונופלת. **אמר רבי אבא אמר ר' חייא בר אשי. פתר לה רב בשוכח. וקשה גם מן דבתרא מהסיפא. דתנן,** היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת. עוד היא פתר לה רב בשוכח. מתניתין פליגא על מאן דאמר כל שיחדו לאיסור לתמיד אסור. דתנינן. כופין סל לפני האפרוחין שיעלו ושירדו. ותני עליה, עלו מאליהן, אסור לטלטלן. **אף שלא יחדן לתמיד.** א"ר בון בר חייא קומי רבי זעירא. תיפתר במאוס **שלא אכפת לו שיהיה לאפרוחים לתמיד.** א"ל והתני ר' הושעיה, אפילו סאה אפילו תרקב. אית לך מימר סאה ותרקב מאוסין הן? **אמר רבי ירמיה בשם רב, הלכה כר"מ שיש רק מוקצה מחמת איסור.** שמואל אמר הלכה כר' יהודה. רבי יהושע בן לוי אמר הלכה כר"ש. בעון קומי רבי יוחנן. את מה את אמר? אמר לון, אני אין לי אלא משנה. **דתנן,** כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת. רשב"ל הורי באטרבוליס. מנורה קטנה מותר לטלטלה **אחר שכבתה כרבי שמעון.** רבי חלבו ורבי אבהו, קומי

ר' חלבו לא הוו מעברין מנורה מהשלחן אחר שכבתה כר"מ. קומי רבי אבהו מעברין כר"ש. רבי יסא סלק גבי רבי תנחום בר חייא, בעא מיעברתיה קומי. א"ל. בפנינו שאנו אוסרים כרבי מאיר, אתה רוצה להעביר? רבי יוסה גליליא סלק קומי יוסי בן חנינה, בעא מעברתיה. א"ל, מאן שרא לך? הרי אשכחת רב ורבי יוחנן אילין דאסרין מצד אחד. רבי יהושע בן לוי ורשב"ל אילין דשרי מצדה שני לכן נשאר בספק, ואן להתיר. אמר רבי אלעזר בר חנינה. מעשה היה וטילטלו פמוט שעליו היה מונח נר חרס. מתחת הנר בשבת אחר שכבה. מה אנן קיימין? אין כר"מ, אפילו פומט יהא אסור שהיה בסיס לנר. אין כר"ש, אפילו נר יהא מותר אחר שכבה. אלא כן אנן קיימין כר' יודה. דר' יודה אמר נר מאוס, פמוט אינו מאוס. תני, נר שהוא מונח ע"ג טבלה, מסלק את הטבלה והנר נופל. אמר ר' יוחנן. קרוב הוא זה לבוא לידי חיוב חטאת. [דף כז עמוד א] דאם מטהו לפניו, משום מבעיר. לאחריו, משום מכבה. אמר שמואל בר אבא קומי רבי יסא, הברייתא מדברת בנר שכבה. א"ל, תנוח דעתך שהנחתה דעתי. מה אנן קיימין? אין כר"מ, אפילו טבלה תהא אסורה שהיא בסיס לנר. אין כר"ש, אפילו נר יהא מותר. אלא כרבי יודה. דר' יודה אמר, נר מאוס טבלה אינה מאוסה. תני, אם התנה עליו יהא מותר. מה אנן קיימין? אין כר"מ אפילו התנה עליו אסור כיוון דאתקצאי לבה"ש אתקצאי לכלי יומא. אין כר"ש, אפילו לא התנה עליו יהא מותר. אלא כן אנן קיימין כר' יודה, דר' יודה אמר, נר מאוס. טבלה אינה מאוסה. מה חמית מימר כר' יודה אנן קיימין אולי ר"מ מתיר בהתנה? דתני, נר שהוא מונח אחורי הדלת. פותח ונועל בשבת ובלבד שלא יתכוין לא לכבות ולא להבעיר. רב ושמואל פתרון ליה בשוכח את הנר בדלת ולא הוי בסיס לדבר אסור. ומקללין מאן דעבד כן. וקראים עליו את הפסוק [מלאכי ב' יב] יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה. ואם תנאי מועיל, למה העמידו דווקא בשוכח? אפילו בלא שוכח. הרי סתם דלת רוצה הוא לצאת ולהכנס בו והוי כהתנה. רואים שתנאי אינו מועיל. והמשנה כר"מ. שהרי דלת מיוחדת רק לשעה לנר. מאן אית ליה כל המיוחד לאיסור אפילו לפעם אחת אסור. לא רבי מאיר? מכאן שר"מ לא מתיר בתנאי. הוי מאן תנא אם התנה עליו מותר? רבי שמעון. י. פתני, אבל כוס וקערה ועששית אף על פי שכבו אסור ליגע בהן. אמר רבי טבי בשם רב חסדא, אפילו כרבי שמעון דו אמר תמן נר שכבה מותר, מודי הוא הכא שהוא אסור. שאם אומר את לו שהוא מותר, כיוון שיש הרבה שמן אף הוא מכבה אותן ומשתמש בהן. אמר רבי מנא, בקדמיתא הוינן סברין מימר, מה פליגון באותו שכבה? בשגררו העכברים את הפתילה, או באפוצה הדוקה דהוי כדופן לנר ובטלה לו. שאם לו כן הוי בסיס לפתילה שהיא מוקצה ואפילו תימא בשלא גררו העכברים את הפתילה, ואפילו תימא שלא באפוצה, כשיש בתוכו שמן דהוי בסיס לדבר האסור והמותר ומטלטל אגב השמן כהא [דף כז עמוד ב] דתמן תנינן, נוטל אדם את בנו והאבן בידו, וכלכלה והאבן בתוכה. ותני דבית רבי, האבן והאוכלין בתוכה דהוי בסיס לדבר המותר והאסור. השתא לא הוינן אמרין כלום. שלא צריך אפילו שיהיה דבר היתר. שהרי רבי רומנוס הוציא מחתה משל בית רבי מליאה גחלים בשבת. אית לך מימר גבי גחלים אפוצות הן? או בשיש לתוכו שמן? אלא ודאי לר"ש מטלטלים סתם. א"ר אבהו. קיימתיה, בשהיה בה קרטים של בוסם דהוי בסיס לדבר המותר והאסור. אמר רבי אבא בר חייא בשם רבי יוחנן. תרכוס ארגז גדול שמיוחד לו מקום אסור לטלטלו. הורי רבי אמי, מותר. רבי ירמיה, חמי לון מטלטלין ליה גו סדרא רובא בית המדרש, ולא הוה ממחה בידו. דבית רבי ינאי אמרין. סולם שיש בו עד ג' שלבים, הרי הוא ככסא ומותר לטלטלו. מיכן והילך, כסולם שמחמת כבדו קבע לו מקום ואסור. א"ר יוסה בי ר' בון. מאן דשרי, כר"ש. דתני, לא יגרר אדם את המטה ואת הכסא ואת הספסל ואת הקתידרה, מפני שהוא עושה חריץ. ור"ש מתיר. אמר ר' אבא בשם ר' חונא. ור' חגי אמר בשם ר' זעירא. ורבי יוסי אמר בשם רבי אילא. מודין חכמים לר"ש בכסא שרגליו משוקעת בטיט, שמותר לטלטלו. שבעפר טיחוח לא עושה גומה. כמה דתימר מותר לטלטלו, ודכוותה מותר להחזירו. א"ר יוסי. אף אנן נמי תנינן. הטומן לפת וצנון וכ"ו, אם היו עליו מגולים ניטלין בשבת. אף שמזיז עפר כיוון שמדובר בעפר טיחוח. א"ר יוסי בי רבי בון, דר"ש היא שמתיר באינו מתכוון. ואן מכאן ראייה שרבנן מתירים טלטול מהצד א"ר יוסי בי ר' בון, מתניתא אמרה כן שאף בעפר טיחוח אסור לרבנן. דתני, כל הכלים אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת. ולא חילקו בן עפר טיחוח לעפר שאינו טיחוח. תני, סולם שיש לו ג' שלבים וכ"ו. אמר ר' הונא בשם רבי. לענין שבת איתאמרת. שאם יש לו יותר משלוש שלבים קובע לו מקום ואסור לטלטלו. חזקיה אמר בשם דבית רבי ינאי. לענין חזקות איתאמרת. שסולם המצרי כיוון שדרך להזיזו ממקום למקום אן לו חזקה. רבי יוסה אמר משום דבית רבי ינאי. לענין טומאה איתאמרת. דעד שלוש

שליבים דרך לשבת על הסולם והוי ככסא ומטמא מדרס. יתר מכאן אינו מטמא מדרס. רבי אחא בר חיננא ורבי יסא אמרו בשם רבי יוחנן. מנורה קטנה מותר לטלטלה. פשיטה, ולא כלי הוא? ולא כל מה שבבית מן המוכן הוא? א"ר יוסי בי רבי בון. תיפותר, שלקחה עמו לסחורה. דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס. או שבאת ע"ש עם חשיכה ולא ידע עליה, ולא הייתה בביתו, ולא שמעת מינה כלום

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ג הלכה ז

מתני': נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות. ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה:

גמ': הכא את אמר נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות, ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה. והתם את אמר אן נותנין כלי תחת הנר? כאן שיש לו צורך בשמן. דכיוון שהשמן מוקצה, נמצא מבטל כלי מהיכנו. וכאן [דף כח עמוד א] אין לו צורך בניצוצות, ויכול לנער את הכלי. :: תנן, ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה. אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא, דרבי יוסי היא שאסר גרם כיבוי. דתנן, עושין מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה. ר' יוסה אוסר בכלי חרש חדשים מלאים מים, שאינן יכולים לקבל בהן את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה. אמר רבי יוסי. הוינן סברין מימר, מה פליגין רבי יוסי ורבנן? בשעשה מחיצה של כלים. אבל אם עשה מחיצה של מים שהרטיב מסביב לא. מן מה דאמר רבי שמואל בשם רבי זעירא דרבי יוסי היא. הדא אמרה אפילו עשה מחיצה של מים היא המחלוקת.

הדרן עלך פרק כירה

פרק ד הלכה א

מתני': במה טומנין ובמה אין טומנין? אין טומנין לא בגפת ולא בזבל ולא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחין בין יבישין. לא בתבן ולא במוכין ולא בזוגין ולא בעשבין בזמן שהן לחין, אבל טומנין בהן כשהן יבישין. טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה ובנעורת של פשתן ובנסורת של חרשין דקה. רבי יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה:

גמ': תנן, אין טומנין לא בגפת ולא בזבל ולא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחין בין יבישין. אן טומנין בהם אפילו בע"ש מ"ט? לפי שהדברים הללו רותחין ומרתיחין. וכשיראה שהן רותחות הוא נוטלן לפני שבת, והן תשים מתקרים לתוך ידו. ומחזירן בשבת והן מוסיפין רתיחה, גזרה שמא יטמון ברמץ בשבת. לפיכך אסרו לטמון בהן. או כיוון שדברים אלו ברובם הם מוקצה ואם יטול שמא תתקלקל הגומה ויבא לטלטל את המוקצה כדי לתקנה. וכר' אלעזר בן עזריה, דרבי אלעזר בן עזריה אמר, קופה מטה על צדה ונוטל. אבל לרבנן דתמן, דאינון אמרין [דף כח עמוד ב] נוטל את היורה ומחזיר אף לא נתקלקלה הגומה. ולא גזרו שמא תתקלקל, מותר. דתנן, טומנין בשלחין ומטלטלין אותן בגיזי צמר ואין מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה? נוטל את הכסוי והן נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר קופה מטה על צדה ונוטל שמא יטול ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים נוטל ומחזיר. תמן תנינן. ספק חשיכה ספק לא חשיכה מערבין וטומנין את החמין. מפני שלא חשיכה. הא אם חשיכה אסור לטמון אפילו אם אינו מוסיף הבל. מ"ט? א"ר אבא, מפני החשד. שאם יראו אותו טומן משחשכה, יאמרו שבישל בשבת ועכשיו נטלן מהאש. תמן אמרין מפני ביטול בית המדרש. שאם אומר את לו שהוא מותר, אף הוא אינו עושה אותן כל צורכו מבע"י. אלא ממתין עד שחשכה ומאחר לבית המדרש שנהגו לדרוש קדם התפילה מתוך שאת אומר לו שהוא אסור, אף הוא עושה אותו כל צרכו מבע"י. מה נפק מן ביניהן? לטמון שלג וצונן. על דעתיה דרבי אבא מותר. ועל דעתון דרבנן דתמן אסור. אסרו טמינה בשבת מפני כירה שמא יניח בשבת. אסרו כירה להשהות מבעוד יום מפני טמינה ברמץ. אסרו כירה שהבלה ממועט מפני תנור שהבלו מרובה. אסרו תבשיל שנתבשל כל צורכו

אף שאן חשש שמא יחתה, מפני תבשיל שלא נתבשל כל צורכו. אסרו חמין מים, מפני תבשיל שנתבשל כל צורכו ומצטמק ויפה לו. חזרו והתירו חמין. תני [דף כט עמוד א] אין טומנין ברמץ. א"ר זעירא. לא אסרו אלא רמץ, הדא אמרה, אפר שצנן מותר לטמון בו. **תנן, אין טומנין לא בגפת וכ"ו.** כהדא. ברתיה דרבי ינאי הוות משמשת קומי אבוי. והוות מעלה קומי תבשילין רותחין. אמר לה, היך איתעבידא שנשאר חם כלכך?. א"ל, כמרא טמון בגיפתא פסולת זתים. אמר לה לא תהי עבדה כן אלא כמרה גו קופתא של תבן, ויהבה קופתא על גיפתא. א"ר זעירא. בהדא ר' חנינא פליג. דדרש ר' אחא בשם ר' חנינה. הגפת מלמטן ותבן מיכן ומיכן אסור. בהא מודה בה רבי ינאי שאסור. **שלא התיר אלא לטמון בקופה של תבן ולהניח הקופה על הגפת. אבל לטמון בגפת ובתבן מעורבים אסור. אבין בעי.** בללן לדבר המוסיף הבל בדבר שאינו מוסיף הבל מה הן?. נישמענה מן הדא דתנן. טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה. ואמר רבי יוסה בן פזי בשם רבי יוסי בר חנינה. הדא דתימר בשלא רבת רקבוביתן. אבל אם רבת רקבוביתן אסור לטמון בהן. אף שאותו חלק בפירות שהרקיב מוסיף הבל. מכאן שאם ערבן הולכים אחר הרוב: ולא בחול. משמע שהחול מוסיף הבל. והא תנינן תמן, עושין כל צורכי המת. סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיזו בו אבר שומטין את הכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל שימתינן. משמע שהחול מצנן. ההן חלא אם מניחים בו דבר חם מירתח רתחא. **ודבר קר מיצן צוננה.** ההן תבן בעל פקדון הוא. כמה דאת יהיב ליה, הוא יהיב לך. **תנן התם. מרחיקין את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסייד ואת הסלעים מכותלו של חבירו שלשה טפחים.** כל דבר שמרחיקין אותו מן הכותל, אסור לטמון בו. אמר ר' יוסי. **הדא אמרה,** מן מה דתנינן הכא טומנין בו, אין מרחיקין אותו מן הכותל. התיב רבי חגי. והתני והמשכיר בית לחבירו לא יעשנו אוצר של תבואה. ליידיא מילה? לא מפני המוץ. **משמע שתבן קשה לכותל אף שטומנים בו.** א"ר חנינה. **לא מפני שהוא קשה לכותל אלא מפני העכברים.** א"ר פינחס בי רבי חנינה. אם מפני העכברים, ניתני אפילו אוצר של כל דבר. הוי יאות הקשה רבי חגי. התיב רבי שמי. הרי סלעים מרחיק אותן מן הכותל. מעתה אסור לטמון בהן?. א"ר יוסי. לא שהסלעים מרתחין, אלא שהן עושין חלודה והן מלקין ארעיתו של כותל. והא תני אין טומנין בסלעים?. תיפתר בסלעים של כסף. אית תני תני טומנין בסלעים. ואית תני אין טומנין. אמר רב חסדא. מאן דאמר טומנין, בשל זהב של נחושת. מאן דאמר אין טומנין, בסלעים של כסף. **תנן, לא בתבן ולא במוכין ולא בזוגין ולא בעשבין בזמן שהן לחין.** לא סוף דבר לחין מחמת עצמן, אלא אפילו יבשין שנתלחלו. מן אילין מוכין. דמוכין לא כיבישין שנתלחלו הן שהרי אן להם לחות משל עצמן. **אמר ר' יוחנן בר שילא.** הדא אמרה [דף כט עמוד ב] ההן דכמר מטמין איידה באותם דברים שטומנין בהם רק כשהם יבשים צריך שלא יהיה הסיר מלא מים אלא מחסרתיה ציבחר. **דאם יהיה מלא שמא הוא אתי מיסב והוא שפכה ומרתחה.** תמן תנינן. **חרסין שנשתמש בהן משקין טמאין ונפלו לאויר התנור. הוסק התנור טמא. שסוף משקה לצאת. וכן בגפת חדשה. אבל בישנה טהור. ואי זו היא חדשה ואיזו היא ישנה?** רבי יוסי בי רבי בון אמר בשם ר"י, חדשה בתוך י"ב חודש. ישנה לאחר י"ב חדש: טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה. אמר ר' יודא בר פזי בשם רבי ירמיה בר חנינה. **מה שהתירו לטמון בפרות,** הדא דתימר בשלא רבת רקבוביתן. אבל רבת רקבוביתן אסור לטמון בהן **שמוסיפים הבל: תנן, טומנין בכסות ובפירות ובכנפי יונה** ובנעורת של פשתן ובנסורת של חרשין דקה. **רבי יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה.** אגן תנינן רבי יהודה **אוסר בנסורת דקה ומתיר בגסה.** תניי דבית רבי רבי יהודה **אוסר בנעורת דקה ומתיר בגסה.** הדא אמרה, היא הדא היא הדא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ד הלכה ב

מתני': טומנין בשלחין ומטלטלין אותן. בגיזי צמר ואין מטלטלין אותן. כיצד עושה? נוטל את הכיסוי והן נופלות. ראב"ע אומר. קופה מטה על צדה ונוטל שמא יטול ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים נוטל ומחזיר:

גמ': **תנן, טומנין בשלחין ומטלטלין אותן.** אמר רבי יודה בן פזי בשם רבי יונתן. הדא דתימר, בנתונין אצל בעל הבית. אבל בנתונין בהפתק למסחר לא בדא: בגיזי צמר ואין מטלטלין אותן. רבי יודה

ור' יוחנן אמרו, הדא דתימר בנתונין בהפתק. אבל בנתונין אצל בעל הבית, לא בדא. **דכיוון שטמן בהם גילה דעתו שאינם חשובים. אמר רבי ירמיה בשם רב, פורשין מחצלת על גבי שיפות של לבינים שעומדות לבנין, אף שאסור לטלטלם בשבת.** אמר ר"ש **בי רבי ינאי.** אני לא שמעתי מאבא, אחותי אמרה לי משמו. **דביצה שנולדה ב"ט, סומכין לה כלי בשביל שלא תתגלגל, אבל אין כופין עליה את הכלי.** ושמואל אמר כופין עליה כלי. אמר רבי מנא, ובלבד שלא יהא [דף ל עמוד א] הכלי נוגע בגופו של ביצה, **שלא יזיזנה.** תני ר' הושעיה, נחיל של דבורין פורסין עליה סדין. בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. מה כרב ושמואל, **וקשיא לר"ש בי רבי ינאי? כאן בברייתא מדובר שפורס מלמעלן הרחק מהמוקצה. שבזה אף רבי ינאי מתיר כמו שהתיר להניח כלי סמוך לביצה בשביל שלא תתגלגל. כאן במה שנחלקו, מלמטן שמכסה על המוקצה עצמו.** אמר רבי ביסנא בשם רבי יוסי בר חנינא. חפי לסוטות **כיוסי סחורה בסירות** אסור לטלטלן. מצדתה הוה פריסן, והויין **משתרפן** גו שימשא. אתון שאלו לרב מהו מטלטלתן? אמר לון. חשבון עליהן מתנינן תוחתי ראשיכון, ושרי לכון מטלטלתן. **אמר ר' זעירא בשם ר' ירמיה.** ראשי כלונסיות שחישב עליהן מאתמול, מותר לטלטלן. ר' יונה ור' יוסי סלקון לסדרא דבר עולא דהוה רבעה **כיוס** תמן, והוה תמן ראשי כלונסיות. אתון ושאלון ליה מהו לטלטלן? א"ל. אם חשבתם עליהן מאתמול מותר לטלטלן. ואם לאו, אין אתם מותרין לטלטלן. תני רבי חלפתא בר שאול. מוכין שחשב עליהן מאתמול מותר לטלטלן. תני ר' יוסי בן שאול. צבר של קורות שחשב עליהן מאתמול, מותר לטלטלן. ר' יוסי ור' חנינה **אמרו** בשם ר' ישמעאל בר ר' יעקב בר אחא. ור' יעקב בר אידי ורבי חנינא אמרו בשם רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אבא שלחה מעבד עורות הוה. והיה אומר לנו, קשרו לכם ראשי גוזיות עורות, ואתם מותרין לטלטלן למחר, **ולא די במחשבה.** חזקיה אמר, אפילו קשר מלן שפת העור. אמר רב. חריות שגידען לשכיבה, אין צריכות קישור. גידען לאהליו, צריכות קישור. רב אבא בר חנה אמר. בין גידען לשכיבה בין גידען לאהליו צריכות קישור. א"ר חזקיה. לא דמו קישוריה דרב בגידען לאהליו, לקישוריה דרב אבא בר חנה בכלים היינו שגידען לשכיבה. קישוריה דרב בגידען לאהליו, עד שיקשור את כל הקוצין. קישוריה דרב אבא בר חנה בכלים שגידען לשכיבה. **די בקשירה כל דהו** עד שיהיה עליהן תואר כלי. דאם אומר את **דלרבי אבא בר חנה אף גידען לשכיבה** עד שיקשור את כל הקוצין, אין מעשה גדול מזה. **אמר רבי יעקב בר אידי** בשם רבי יונתן. לעולם אל ימנע אדם עצמו מליך לבית המדרש. שהרי כמה פעמים נשאלה הלכה זו ביבנה [דף ל עמוד ב] עריבת ספינה הירדן למה היא מקבלת טמאה? **הרי שאר ספינות טהורות שנאמר דרך אניה בלב ים.** ולא אמר אדם דבר. עד שבא רבי חנינה בן אנטיגנס ודרשה בעירו. עריבת הירדן למה היא טמאה? מפני שממלין אותה פירות ומוליכין אותה מן הים ליבשה ומן היבשה לים והרי היא ככלי היבשה. ועוד דבר אחר דרש. חריות שגדען בין לשכיבה בין לאהליו צריכות קישור. התיבון הרי נדידייא סירות דאשקלון שמוציאין אותם לחוף בסוף הדיג ואינם מקבלות טמאה? א"ר יצחק בר אלעזר. שניא היא שאן מוציאין אותם לגמרי, אלא שמקצתה בים ומקצתה ביבשה. אתייה דרבי אבא בר חנה כרבי חנינא. **דאמר ר' חנינא.** עולין היינו עם רבי לחמת גרר. והיה אומר לנו בחרו לכם חלקי אבנים, ואתם מותרין לטלטלן למחר. רבי זעירא אמר, עד שיקרדם יסתת סיתות קל. חברייה אמרי, עד שישפשף סיתות גמור. וצפוראי אמרין, עד שיחשוב. רבי יוחנן אמר, עד שיהא עליהן תואר כלי שדי במעשה כל דהו. אשכחת אמר, רב אבא בר חנה דאמר חריות צריכות קשור כל דהו. ור' יוחנן שאמר שבאבנים די במעשה כל דהו. ור' יונתן בשם רבי חנינה בן אנטיגנס שאמר בחריות צריך קישור כל דהו שיהיה להם תורת כלי. בשיטה חדא. רב שאמר שחריות שגדען לאהלים צריך שיקשור את כל הקוצים. ור' זעירא שאמר שבאבנים צריך שיקרדם. ורבי ישמעאל בי ר' יוסי שאמר שבעורות צריך שקשור, בשיטה חדא שצריך מעשה גדול שיהיה ניכר שהכינו לשיבה ציפוראי שאמרו שבאבנים די במחשבה. ורבי יוסי בן שאול שאמר שבצבר של קורות די אם חשב עליהן מאתמול. ורבי חלפתא בן שאול שאמר שבמוכין די במחשבה. בשיטה חדא. חברייה שאמרו באבנים שצריך לשפשף סיתות גמור. **אן להם זוג**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ד הלכה ג

מתני': אם לא כסו מבעוד יום, לא יכסנו משתחשך. כסו ונתגלה, מותר לכסותו. ממלא את הקיתון ונותן לתחת הכר או תחת הכסת:

גמ': פשיטא שאם נטלו מבעוד יום, מחזירו מבעוד יום. נטלו משחשיכה, מחזירו משחשיכה. נטלו מבע"י וקדש עליו היום מהוא? אמר רבי אבא בשם רב יהודה. אם נתקלקלה הגומה, אסור להחזיר. ומכירה לכירה מותר. מן ההיא. דאמר רבי אלעזר בשם ר' יהושע. משרת הייתי את רבי חייא הגדול, והייתי מעלה לו חמין מדייטו התחתונה לדייטו העליונה, ומחזירין לכירה. אמר רבי ירמיה בר"ש. אפילו מכירה שהבלה ממועט לכירה שהבלה מרובה מותר. אבל מכירה לטמינה אסור. מטמינה לכירה אסור. מטמינה לטמינה צריכה. נתגלה מבע"י מכסו מבע"י. נתגלה משחשיכה מכסו משחשיכה. נתגלה מבע"י וקדש עליו היום מהו? תני, אין טומנין חמין משחשיכה, אבל מוסיפין עליהן כסות וכלים. כמה יהא עליהן ויהא מותר לכסותם? אמר רבי זריקן בשם רבי חנינא, אפילו מפה. רבי זעירא אמר, ובלבד דבר שהוא מועיל. רבי חנינא אמר, כל הדברים מועילין. אמר רבי מתניה ויאות. אילו מאן דנסב סמרטוט ויהב לה על רישיה בשעת צינתה, דילמא לא כביש צינתה? כשם שאין טומנין חמין משחשיכה, כך אין טומנין לא שלג ולא צונין. ורבי מתיר. התיב שמואל בר אבא על הדא קדמייתא והא תני ממלא הוא אדם את הקיתון של מים ונותן תחת הכר או תחת הכסת? אלא כרבי, דרבי מתיר. [דף לא עמוד א] איב"א אפילו לרבנן, כאן לשעה כאן לשהות.

הדרן עלך פרק במה טומנין לית להון זוג

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ה הלכה א

מתני': במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה? יוצא הגמל באיפסור, והנאקה בחטם, והלובדקים בפרומביא, והסוס בשיר. וכל בעלי השיר יוצאין בשיר, ונמשכין בשיר, ומזין עליהן וטובלן במקומן:

גמ': תנן, והסוס בשיר. הא באפסור לא. תני רבי ישמעאל בי רבי יוסי משום אביו. ארבע בהמות נמשכות באיפסור ואילו הן. הסוס והפרד הגמל והחמור. א"ר חזקיה. וסימנא [זכריה יד טו] וכן תהיה מגפת הסוס הפרד הגמל והחמור. אמר רב הלכה כר' ישמעאל בי רבי יוסי: תנן, והלובדקים. אית תניי תני לגדקס. מאן דאמר לובדקים, על שם [דניאל יא מג] ולובים וכושים במצעדיו. מאן דאמר לנדקס, אבמטוס. מהו אבמטוס? חמר סלק ערבי. ר' יונה אמר, רב הושעיה בעי. גרים הבאים מלובים, מהו להמתין להן ג' דורות? האם הם בכלל מצרים או לא. א"ר יונה בן צרויה. מן מה דאנן חמיי דההן פולא מיצרייא, כד דהו רטיב לה אינון צווחין ליה לובי. כד דהו נגיב יבש אינון צווחין ליה פול מצרייא. הדא אמרה, גר מלוב צריך להמתין ג' דורות. דהדא אמרה הוא לובי הוא מצרי. תנן התם, אין קושרין את הסוס לא לצדדי הקרון ולא לאחר הקרון ולא את הלובדקים לגמלים. רבי יהודה אומר כל הנולדים מן הסוס, אף על פי שאביהן חמור מותרין זע"ז. וכן הנולדים מן החמור, אף על פי שאביהם סוס מותרין זה עם זה. אבל הנולדים מן הסוס עם הנולדים מחמור, אסורים זה עם זה. אמר ר' יצחק בר נחמן בשם ר' אושעיא, הלכה כדברי התלמיד ר"י דאן חוששין לזרע האב. אבל לדברי חכמים כל מין פרדות אחד. אמר ר' שמואל בשם רבי זעירא. כמה דתימר לענין איסור לא יצא הגמל במטוטלת לא עקוד ולא רגול. ואמרינן עליה וכן כל שאר הבהמה. הוא הדין לענין היתר דתנן, יוצא הגמל באפסור. אף כאן הוא הדין לשאר בהמות: תנן, וכל בעלי השיר יוצאין בשיר, ונמשכין בשיר, ומזין עליהן וטובלן במקומן. ולא כן תני כל תכשיטי אדם טמאין ותכשיטי בהמה טהורין? תיפתר בעשוין לנוי בלבד. אבל שיר שעשויו אף לצורך האדם למשוך הבהמה מקבל טומאה. תנן, ונמשכין בשיר. ואינו עושה חריץ? דכשמושך הבהמה פעמים שהיא מתנגדת. וכשגורר אותה עושה חריץ. אלא כרבי שמעון דדבר שאינו מתכוון מותר. דתני, לא יגרר אדם את המטה ואת הכסא ואת הספסל ואת הקתידרה מפני שהוא עושה חריץ. ורבי שמעון מתיר. א"ר חנינא כהדא. דתני. דלת גוררת, מחצלת גוררת, קנקילון עץ המחרשה שהתקינה לדלת פותח ונועל בשבת, ואצל"ל ב"ט. ותני כן. מחצלת שהיא קשורה

ותלויה בעמוד, פותח ונועל בשבת ואין צ"ל ביום טוב: **תנן**, ומזין עליהן וטובלין במקומן. [דף לא עמוד ב] תמן תנינן. **לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן ולא ברצועות שבראשה ולא תטבול בהן עד שתתפרם.** והכא הוא אמר הכין שטובלין במקומן ולא חוששים לחציצה? אמר רבי מנא כאן ברפ"ם. כאן באפוצים מהודקים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ה הלכה ב

מתני': חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה לו. הזכרים יוצאין לבובין. רחילות יוצאות שחוזות כבולות וכבונות. והעזים צרות. ר"י אוסר בכולן, חוץ מן הרחלים הכבונות. ר' יהודה אומר. עזים יוצאין צרות ליבש אבל לא לחלב:

גמ': **תנן, חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה לו.** אמר שמואל, בקשורה לו מערב שבת. אבל בשבת אסור, שצריך להשען על החמור כדי לקשור, והוי משתמש בבהמה. חנין מגופתייה אמר קומי שמואל. רב חייא בר אשי לא נהיג כן אלא התיר אף בשבת. א"ל לא במרדעת נהיג אלא בקלסטירין שק שקושר לפני הבהמה ונותן בו אוכל שאינו צריך להשען על הבהמה כדי לקשור. דתני זכרים יוצאין בקלסטירין. התיב רבי אחא בר פפא קומי ר' זעירא. והא תני חבל שהוא קשור בפרה קושרין אותו באבוס. באבוס קושרין אותו בפרה. ניחא אם היה קשור בפרה קושרין אותו באבוס. אבל אם היה קשור באבוס קושרין אותו בפרה? ולא נמצא משתמש בצדדי בהמה בשבת? אמר רבה. תיפטר בקשרין שאינן של קיימא. א"ר יוסי. שנייא הוא צדדי בהמה בין קשר שהוא של קיימא בין קשר שאינו של קיימא? א"ר שמי, תיפטר כרשב"א. דתני, רבי שמעון בן אלעזר אומר. מותר להשתמש על צדדי בהמה בשבת. היא צדדי בהמה היא צדדי אילן. רבי מנא אומר. קיימתייה במספק קושר חבל שהיה קשור לאבוס, על חבל שהיה קושר לבהמה, ודברי הכל: זכרים יוצאין לבובין. שהוא נותן עור מכורסינון מעובד כנגד לבו. דכשהוא מתריס כנגד חיה אינו חושש: רחלים יוצאות שחוזות. שקושרים להם הזנב למעלה כדי שיעלה עליהם הזכר. אית תני תני שחוזות, ואית תני תני שחוזות. מאן דאמר שחוזות, מעתדן מוכנות לביאה. כמה דתימר [משלי ז י] שית זונה ונצורת לב. מאן דאן דמר שחוזות. כמה דתימר אין משחזין את הסכין. כבונות, עטופות כדי שיהיה צמרן טוב למילת. כבולות שזנבן קשור למטה, שלא יעלה עליהן הזכר. אמר רבי אבון בשם רבי חייא דכתיב [מלכים א ט ג] ויקרא להם ארץ כבול. ארץ שאינה עושה פירות: **תנן**, רבי יהודה אומר, עזים יוצאות צרות ליבש אבל לא לחלב. תני ר' יהודה ב"ב אומר. בין ליבש בין לחלב אסור. יאות א"ר יהודה ב"ב [דף לב עמוד א] ומה טעמון דרבנן? אמר רבי יוסי בי רבי אבא בשם רבי יהודה, ור' יוחנן מטי בה בשם רב. הלכה כדברי מי שהוא אומר בין ליבש בין לחלב אסור. משום דמי מפיס:

(וילנא) מסכת שבת

פרק ה הלכה ג

מתני': ובמה אינה יוצאה? לא יצא הגמל במטולטלת, לא עקוד ולא רגול, וכן שאר כל הבהמה. לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך. אבל מכניס חבלים לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא יכרוך:

גמ': **מאי מטולטלת?** כהדא כיפה דהיא משויא גבינתה כרית שמשווה את גב הגמל. עקוד, קשור יד ורגל, רגול בשתי רגליו: **תנן**, לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך. מ"ט? א"ר אבא, מפני החשד. שלא יהו אומרים איש פלוני יצא לעשות מלאכתו בשבת. **תנן**, אבל מכניס חבלים לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא יכרוך. אסי אומר, לכלאים נצרכה. אמר רב יהודה בשם שמואל. אם החבל יוצא מידו אסור שדומה למשוי. ומצואר בהמה מותר. שאין לבהמה משוי בשבת. כרוך אל צואר בהמה אסור, שנראה כמשוי. משולשל מצואר בהמה מותר. רב הונא ורב יהודה תריהון אמרו בשם שמואל, חד אמר מידו אסור, ומצואר בהמה מותר. וחורנה מחלף. מאן דאמר מידו אסור, משום שנראה משוי

בשבת. ומצואר בהמה מותר, שאין גוזרים לבהמה על דבר שנראה כמשוי בשבת. ומאן דאמר מידו מותר, מפני שאי אפשר שלא יצא מידו מעט לכן לא גזרו. ומצואר בהמה אסור, דהוא מצוה על שביתת בהמתו כמוהו. שנאמר [שמות כג יב] למען ינוח שורך וחמורך כמוך. תני טפח מידו לצואר בהמה אסור. שלא יהיה רפוי ויורד טפח, וי"א עד לטפח מהארץ אסור א"ר זעירא, יוצא מידו אסור. יוצא מצואר בהמה אסור. טפח מידו לצואר בהמה אסור. ואי זו היא שהוא מותר? אמר רבי יוחנן בר מרייא, מאן דעביד טבאות נגיד מחזיק לה כהדין סוסיא סרקייא ערבי שמחזיק בחבל שסביב צוארו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ה הלכה ד

מתני': אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו. ולא בזוג אף על פי שהוא פקוק. ולא בסולם שבצוארו. ולא ברצועה שברגלו. אין התרנגולים יוצאין בחוטין ולא ברצועה שברגליהן. ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן. ואין הרחלים יוצאות חנונות. ואין העגל יוצא בגימון. ולא פרה בעור הקופד, ולא ברצועה שבין קרניה. פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים:

גמ': **תנן, אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו.** תני, אבל מטייל הוא בה אף אם אינה קשורה בחצר. אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא. [דף לב עמוד ב] אף לענין אוקף כן. תני יוצא הוא החמור באוקף שלו בשביל לחממו. אבל לא יקשור את המסרוכי רצועה סביב צוארו שקושרים לאוקף שלא יחליק בעליות ולא יפשיל את הרצועה שתחת זנבו שקושרים לזנבו כדי שלא יחליק בירידות. ר' ירמיה בעא קומי רבי זעירא. **דברים אלו מין אילין מיליאי דתניין בהו הלכות שבת כהררים התלוין בסערה. דמה הבדל בן אוקף**

למרדעת דאת אמר הכן? והתני, יוצאים בקישושות שני קרשים שקושרים משני צדי העצם למי שיש לו שבר ומותר לצאת בו. ותיביניה, מה בין סולם לקישושות? סולם יש בו ממש שווה כסף ואם יפול שמא יטלטלנו בר"ה. קישושות אין בהן ממש, ואם יפלו יפקירם. אר"ח. ותיביניה מה בין קישושות לקמיע מומחה? דתני, אסור לבהמה לצאת בקמיע מומחה. א"ר אבדימי. ותיביניה מה בין קישושות לאגד שעל גבי המכה? אלא אית תניי תניי אין יוצאין בקישושות. אית תניי תניי יוצאין. כדא"ר חייא בר אדא, תניין אינון. **מאן דאמר יוצאין בקישושות, יוצאין באגד שעל גבי המכה. ומאן דאמר אין יוצאין בקישושות, אין יוצאין באגד שעל גבי המכה. תנן, אין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן. מ"ט? מפני שהוא עושה**

חריץ: **תנן, אין הרחלים יוצאות חנונות. מאי חנונות?** רב יהודה אמר כיפה של צמר שמניחים לה אחר הגז שלא תצטנן. רבי יסא אמר בשם רבי חמא בר חנינא. עיקר שורש הוא ושמיה יחנונה שמניחין לה בחוטמה כדי שתתעטש ויצאו התולעים ואסור משום רפואה בשבת. ר' זעירא בעא קומי ר' יוסי. לית הדא אמרה שאסור לבהמה לצאת בקמיע מומחה? שהרי עשב זה כקמע מומחה.

א"ל אין, וכל הכבוד בבלייה דקמתה עליה: **תנן, אין העגל יוצא בגימון.** רב הונא אמר בר נירא עול קטן כדי להרגילו. רב חסדא אמר פינקסה בד שקושרים סביב פיו שלא ינק. אבא בר רב הונא אמר שרתיעה שיפוד שדוחפים לפיו שלא ינק. אית תניי תניי גימון. אית תניי תניי גימול. מאן דאמר גימון, דכתיב [ישעי' נח ה] הלכו כאגמון ראשו. מאן דאמר גימול, דכתיב [שמואל א א כד] ותעלה עמה כאשר גמלתו. מאן דאמר גימון, מסייע לרב הונא. מאן דמר גימול, מסייע לאבא בר רב הונא ולרב חסדא: **תנן, ולא פרה בעור הקופד.**

שהוא נותן עור קופד בין דדיה בשביל שלא תניק את בנה: **תנן, פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים. רבי אבא ורבי שמואל תריהון אמרין. לדברי חכמים, רצועה בן קרניה אפילו להימשך בה אסור שמא יפול. אמר ר' אבא בשם שמואל. אם היתה קרניה קדוחה, מותר. א"ר יוסי. קשייתה קומי ר' אבא. והרי זו שמירה יתרה? ומר לא תניין למדתנו אלא הנאקה בחטם. שרק לה התירו לצאת בחתם, ולאחרים הוה שמירה יתרה ואסור? אמר רבי**

זעירא בשם שמואל. שור שעיסוקו רע, יוצא בפרומביא שלו. ורבותינו שבגולה נהגו כן. רבי אלייא ורב יהודה אמרו בשם שמעון בר חייא. כלב יוצא בסוגר שלו סביב פיו. אם לחכות שלא יאכל בו, אסור שאן זה שמירה. אם בשביל שלא לאכול אפסרו, מותר. **תנן, פרתו של ראב"ע וכו'.** גניבה אמר. הלכה היה מלמד ובא. אבל לא עשה כך. וכי על הדא תנן שלא ברצון חכמים? די היה לאמר שחכמים

חולקים עליו. תני רבי יודה בר פזי **דברדלייה**. אמרו לו. או עמוד מבינותינו, או העבר רצועה מבין קרניה. אמר רבי יוסי בי רבי בון [דף לג עמוד א] **אף שרק הורה, שיך לאמר שלא ברצון חכמים לפי שהיה מתריס כנגדן.** רבי חנניה אמר. **לא היה מתריס אלא פעם אחת יצאת, והשחירו שיניו מן הצומות.** רבי אידי דחוטרין אמר. **לא פרתו, אלא אשתו הייתה שיצאה במה שאסרו חכמים.** ומנין שאשתו קרויה עגלה? **דכתיב** [שופטים יד יח] **לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי.** תמן אמרין פרת שכינתו היתה. ויש אדם נענש על שכינתו? אמר רבי קיריס דידימא. **ללמדך שכל מי שהוא ספיקא בידו למחות ואינו ממחה, קלקלתו תלויה בו**

הדרן עלך פרק במה בהמה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה א

מתני': **במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה?** לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן. לא ברצועה שבראשה, ולא תטבול בהן עד שתרפם. לא בטוטפת ולא בסנבוטין בזמן שאינן תפורין. ולא בכבול לרה"ר. ולא בעיר של זהב, ולא בקטלא, ולא בנזמים, ולא בטבעת שאין עליה חותם, ולא במחט שאינה נקובה. ואם יצאה אינה חייבת חטאת:

גמ': **תנן, לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן. לא ברצועה שבראשה, ולא תטבול בהן עד שתרפם.** אמר רב נחמן בר יעקב. ע"י שהיא מתרתן לפי שהן חוצצין בנדתה. והיא שכוחה ומהלכת בהן ארבע אמות. א"ר מנא. בקדמייתא הוינן אמרין, **בגלל** שהיא מתרת את התפור. **שפעמים שלא מצליחה להסירם משערה, והיא קורעת אותם.** ולא הוינן אמרין כלום שבאמת אן בזה איסור, **מדתני ר' הושעיה חותל של תמרים, קורע ומתיר ובלבד שלא יקשור.** תמן תנינן, אילו חוצצין באדם. חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועות שבראשי הבנות. **ר"י אומר. של צמר ושל שיער אן חוצצין מפני שהמים באים בהם.** שמואל אמר. לית כאן של שיער, אלא ה"ג ר"י אומר. של צמר אן חוצצין מפני שהמים באים בהם. **דהא של שיער,** דברי הכל אין חוצצין. רבי אבא אמר בשם רב יהודה. **ורבי זעירא אמר בשם רבנין [דף לג עמוד ב] היתה נימא אחת, חוצצת. שתיים, ספק. שלש אינן חוצצות.** רבי זעירא בעי. קשר נימא לחבירתה **מהו? אם קשרה לאחת, כאחת היא וחוצצת. קשרה לשתיים, כשתיים הן וספק.** לשלש, שלש הן ואינן חוצצות. אמר רב יהודה. זו שהיא יורדת לטבול לנידתה, **קושרת שערה כזנב הסוס לעובדה** לכתחילה וסמיר עלי יכולה לסמוך עלי שאני מתיר. כהנא שאל לרב. מהו מיפק באילין תיכיא שרשראות חוטים חלולות. אמר לו. **וכי כן אמרין אסור לו לאדם לצאת בהמיני חמורה? והרי אף היא עשויה כך.** רב הונא הורי לאיתתיה דריש גלותא, מיתן ליברה מחט דדהבא על קפיליטה כיסוי ראש שאישה חשובה לא תוציאם להראות לחברותיה. רבי יוחנן הורי לאילין דבית בון, **מיתן** טלייה דמרגליתא רצועה משובצת פנינים על פרגזתא כיסוי ראש. א"ר אילא. כל המחובר לכסות הרי הוא ככסות. ותנינן, יוצא הוא בזוגין שבכסותו, ואינו יוצא בזוגין שבצוארו. אית תניי תני, בין אילו בין אילו מקבלין טומאה. ואית תניי תני, בין אילו בין אילו אין מקבלין טומאה. **ולא פליגי.** מאן דאמר בין אילו בין אילו מקבלין טומאה, בשעשה להן אמבולי ענבל. ומאן דאמר בין אילו בין אילו אין מקבלין טומאה, בשלא עשה להן אמבולי. ואפילו עשה להם אמבולי **למה לא יהו טהורין? שהרי העינבל לא נעשה לקול.** ולא כן א"ר אבהו. דשמעון בר אבא אמר בשם רבי יוחנן. בזוגין שבעריסה פליגי תרין אמוראין. חד אמר מוליק ומביא ובלבד שלא יתכוון להשמיע את הקול. וחרנה אמר אם משמיע את הקול אסור. ואם לאו מותר. **שממע שאף אם יש עינבל הכל תלוי בהשמעת קול. כשנתן בו עינבל ודאי כוונתו להשמיע קול.** תמן אם אינן עשוין להשמיע את הקול בשבת. עשוין הן להשמיע את הקול בחול. ברם הכא אם אין עשוין להשמיע קול לא בחול ולא בשבת, מפני מה עשה להן אמבולי? **תנן, לא** בטוטפת. אמר רבי בון בר חיייה, קובטירה תכשיט שנותנת על מקום התפילין **ונקרא כך כי הוא דבר שהוא נותן במקום הטוטפת: ולא בסנבוטין. צובעין תותבן פתיל צבוע:** לא בכבול. טבוסה כפת צמר שמינחים תחת הסבכה תני, רבי שמעון בן אלעזר מתיר בכבול. ר' אחא אמר בשם כהנא. אתיא דרבי שמעון בן אלעזר

כרבי. כמה דרבי אמר דבר שהוא טמון ^{נסתר} מותר, ולכן התיר לצאת בשן של זהב. כן רבי שמעון בן אלעזר אמר דבר שהוא טמון מותר. תכשיטין למה הן אסורין? א"ר אבא. על ידי שהנשים שחצניות, והיא מראתן לחבירתה והיא שכוחה ומהלכת בהן ד' אמות. תני ר' חלפתא בן שאול. תכשיטין אסור לשלחן דורון ביו"ט. אמר רבי מונא. לא אמרו אלא לשלחן, הא ללבשן בבית מותר. שאם היה אסור ללובשם, פשיטא שאסור לשלחם שהרי הם מוקצים. אן מכאן ראייה. דתני, מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק. ואת הפנקס ואת הקרקש שמשקשים בו לתינוק. ואת המראה [דף לד עמוד א] לכסות בהן את הכלים. מכאן שכלי שמלאכתו לאיסור, מותר לצורך גופו ומקומו. לכן אף אם אסור היה ללובשם, היה צריך לאמר שאסור לשלחם אף שיכול להשתמש בהם לצורך גופם. א"ר בון. מתניתא אמרה שאסור ללובשן. דתנינן. כל שניאותין בו ביום טוב, משלחין אותן. אם אומר את שמותר ללובשן, יהא מותר לשלחן. והא דא דתני מטלטלין את השופר להשקות את התינוק. ואת הקרקש ואת המראה לכסות בהן את הכלים. משמע שאף כלים שהם מוקצים מותר להשתמש בהם לצורך גופם. ואף תכשיט כיוון שיכול להשתמש לצורך גופו ונהנה, למה אסור לשלחו? מה שהתירו את אלו, בשיש עליהן תואר כלי. אבל תכשיט שאין שם כלי עליו, אסור. עד כדון תכשיטין של זהב, אסור לצאת שמא תשלוף להראות לחברותיה. ואפילו תכשיטין של כסף? אמרין בשם רבי ירמיה אסור. ואמרין בשם רבי ירמיה מותר. הכיצד? א"ר חזקיה. אנא ידע רישא וסיפא של העניין ואך נוצרו שני הדעות, טליין דקיקין ילדות קטנות הויין מתרביין בדרתיה דרבי ירמיה שהיו יוצאות בתכשיטי כסף. אתא ושאל לרבי זעירא. א"ל, לא תיסור ולא תישרי. תנן, אין רואין במראה בשבת. אם היתה קבועה בכותל, רבי מתיר. וחכמין אסורין. אמר רבי אחא בשם רבי אבא. טעמא דהדין דאסור, דפעמים שהוא רואה נימא אחת לבנה, והיא תולשתה והיא באה לידי חיוב חטאת. והאיש אפילו בחול אסור שאינה דרך כבוד שזו דרך נשים. י"ג דברים התירו לבית רבי. שיהו רואין במראה. ושיהו מספרין קומי. ושיהו מלמדין את בניהן יונית שהיו זקוקין למלכות. רבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן, מותר אדם ללמד את בתו יונית מפני שהוא תכשיט לה. שמע שמעון בר אבא ואמר, בגין דרבי אבהו בעי מלפה בנתיה יונית הוא תלי לה בר' יוחנן. שמעה ר' אבהו ואמר. יבא עלי אם לא שמעתיה מן רבי יוחנן. תני, אין יוצאין באיסטמא מטלית עם חוטים צבעוניים לגרש זבובים. שלשה דברים נאמרו באיסטמא. אין בה משום כלאים לפי שאינה אריג. ואינה מטמאה בנגעים שאינה בגד. ואין יוצאין בה בשבת. ר' שמעון בן אלעזר אומר, אף אין בה משום עטרות כלות שגזרו עליהם אחרי החורבן: תנן, ולא בעיר של זהב. רב יהודה אמר כגון ירושלים דדהב. רבנן דקיסרין אמרין זה תכשיט הנקרא פרוש טוק טקלין. מעשה בר' עקיבה שעשה לאשתו עיר של זהב. חמתיה איתתיה דרבן גמליאל וקניית בה. אתת ואמרת קומי בעלה. אמר לה. הכין הוית עבדת לי כמה דהוית עבדה ליה? דהוות מזבנה מקליעתא דרישא ויהבה ליה והוא לעי באוריתא? תמן תנינן. שלושה דברים אמרו לפני רבי עקיבא שנים משם רבי אליעזר ואחד משם רבי יהושע. שנים משם ר' אליעזר, יוצאה אשה בעיר של זהב. תני, רבי מאיר מחייב. בין רבי מאיר לרבנן ניחא. דרבי מאיר מחייב וחכמים פוטרין. בין ר' אליעזר לרבנן ניחא. דר' אליעזר מתיר וחכמים אסורין מדרבנן. בין ר"מ לרבי אליעזר קשיא [דף לד עמוד ב] ר' מאיר מחייב חטאת ורבי אליעזר מתיר? רבי אינינו בר סיי אמר משום רבי אליעזר. כל מקום שאמרו לא תצא. ואם יצתה חייבת חטאת, אסורה לצאת בו בחצר. כל מקום שאמרו לא תצא. ואם יצתה אינה חייבת חטאת, מותרת לצאת בו בחצר. רבי אבא בר כהן אמר בשם רב ששת. מתניתא אמרה כן. דתנן, ובכבול ובפיאה נכרית בחצר. רבי אליא אמר בשם ר"ש בר חייא. אפילו במקום שאמרו לא תצא. ואם יצתה אינה חייבת חטאת, אסורה לצאת בו לחצר. איתמר תכשיטין למה הן אסורין? א"ר אבא. על ידי שהנשים שחצניות, והיא מראתן לחבירתה והיא שכוחה ומהלכת בהן ד' אמות. והאיש על ידי שאינו שחוץ יהיה מותר לצאת בתכשיט? נשמעינה מן הדא. רבן גמליאל ברבי ירד לטייל בתוך חצירו בשבת ומפתח של זהב בידו. וגערו בו חבריו משום שהוא תכשיט. הדא אמרה, העשוי לשם תכשיט אסור. הדא אמרה, עשוי לכך ולכך אסור. הדא אמרה, אחד האיש ואחד האשה אסורים. הדא אמרה, אפילו במקום שאמרו לא תצא. ואם יצתה אינה חייבת חטאת, אסורה לצאת בו בחצר. שהרי גערו בו חבריו.

פרק ו הלכה ב

מתני': לא יצא האיש בסנדל המסומר. ולא ביחיד בזמן שאין ברגלו מכה. ולא בתפילין ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה. ולא בשריון לא בקסדא ולא במגפיים. ואם יצא אינו חייב חטאת:

גמ': מפני מה גזרו על סנדל מסומר? יש אומרים שהיו רואות את ראשו ומפילות. וי"א שהיו שומעות קולו ומפילות. וי"א ששעת השמד היתה והתחבאו במערה ושמעו קול והיו סבורים שהרומאים באים עליהם ועל ידי שהיו נדחקין זה בזה הרגו זה את זה. מה נפק ביניהון הדיוסטרא מסמר כפוף כלפי הקרקע ואן נראה ראשו. מאן דאמר שהיו רואות את ראשו ומפילות מותר. ומאן דאמר שהיו שומעות קולו ומפילות או שהיו נדחקין זה בזה והורגין זה את זה אסור. ולא בשעת השמד גזרו? מכיון שעבר השמד למה לא יהא מותר? לא עמד ב"ד וביטל. מעתה אפילו בחול יהיה אסור. לאו אורחיה דבר נשא מיהוי ליה תרין סנדלין, חד לחולא וחד לשובתא. וכיוון שאינו מצוי שיהיה לאדם נעל מיוחדת לחול לא גזרו. תני, טלה עליו מטלית מלמטן מותר. דאינו נראה ואן קולו נשמע ואינו פוצע. ר' יודן בי ר' ישמעאל [דף לה עמוד א] הוות רגליה שחקה נפצעה ועבדין ליה כן שיצא בסנדל מסומר שעטוף במטלית. לא אסרו אלא לחזק אבל לנוי מותר כמה מסמין יהו בו ויהיה מותר אם עשה לנוי? רבי יוחנן אמר. חמשה כחמשה ספרי תורה. ר' חנינא אמר שבעה כנגד ימי השבוע כדכתיב [דברים לג כה] וכימך דבאך. נהגין רבנין כהדא דר' חנינא. דרש ר' אחא בשם רבי חנינא, תשעה. רבי היה נותן שלשה עשר בזה ואחד עשר בזה כמנין משמרות. [קהלת יב יא] וכמסמרות נטועים. מה משמרות כ"ד. אף מסמרים כ"ד. רבי יוסי בן חנינא אמר כליבית מסמר כפוף בעל שני ראשים כלבוס אינו עולה למנין מסמרים. ר' זעירא שאל לר' אבא בר זבדא, מהו ליתן את כל עשרים וארבע המסמרים על גבי סנדל אחד? א"ל שרי. מהו ליתנם ע"ג מנעל אחד? א"ל שרי. אין מגרדין מנעלים וסנדלים שיש עליהם בוך משום ממוק. אבל סכין ומדיחין אותן. ר' קריספא אמר בשם רבי יוחנן. תלמידיו דרבי חייא רובא אמרין. הראשונים היו אומרים מגרדין. והשניים היו אומרים אין מגרדין. ואתשל לרבי ואמר אין מגרדין. א"ר זעירא. הא אזילה חדא מן תלמודי דר' חייא רובא. שהרי אחד מתלמידי רבי חייא אמר ששאלו את רבי שהוא מן הראשונים והוא אסר. רבנן דקיסרין אמרו בשם רבי יוסי בר חנינא. הלכה כדברי מי שהוא אומר מגרדין, ובלבד לאחורי הסכין. א"ר חייא בר אשי. נהגין הווינן יתבין קומי רבי. והוינן משחין ומשזגין מדיחים אבל לא מגרדין. אין סכין מנעלין וסנדלין. לא יסוך אדם את רגלו והוא בתוך המנעל. ואת רגלו והוא בתוך הסנדל. אבל סך הוא את רגלו, ונותנה בתוך המנעל. סך הוא את רגלו ונותנה בתוך הסנדל. סך שמן ומתעגל ע"ג קטיבלייא עור חדשה ואינו חושש. לא יתנן את הקטבליה ע"ג טבלה של שיש והתעגל עליה, שנראה כרוצה לעבדה. ורשב"ג מתייר. אין לובשין מנעלין וסנדלין חדשים, אלא אם כן לבשן והלך בהן מבעוד יום שמא ימצא שאינם מתאמות לו ויטלם בידו ויוליכם ארבע אמות ברה"ר. כמה יהא הילוכן? בני בריתא דבר קפרא אמרין. מבית רבא מדרש דבר קפרא, עד בית רבא דרבי הושע. ציפוראי אמרין. מן כנשתא דבבלאי, עד דרתיה דרבי חמא בר חנינא. טיבראי אמרין. מן סדרא רובה, עד חנותיה דר' הושעיה. סנדל שנפסקו אזניו עור שיוצא משני צידי הסוליה ומהם יוצאות רצועות לקשור לרגל שנפסקו חבתיו רצועות שעל כף הרגל שנפסקו תרסיותיו הרצועות שמתחברים לאזנים ואותם קושרים סביב הרגל או שפירשה רוב אחת מכפיו החלק האחורי של הסוליה מושב העקב טהור. נפסקה אחת מאזניו אחת מחבתיו אחת מתרסיותיו או שפירשו רוב מכפיו טמא. רבי יהודא אומר נפסקה אזנו הפנימית, טמאה. נפסקה החיצונה, טהורה. רבי יעקב בר אחא רבי טבליי וחנין בר אבא אמרו בשם רב. הלכה כרבי יהודא לענין שבת. שכל שמקבל טומאה, שם כלי עליו ומותר בטילטול. רבי שמואל בר רב יצחק הוה ליה עובדא שנפסק אוזן החיצונה של סנדלו שלח לרבי יעקב בר אחא גבי רבי חייא בר אבא. א"ל. כשם שהן חלוקין בטומאה, כך הן חלוקין בשבת. והורי ליה כרבנן שאף שאן מקבל טומאה, כלי הוא ומותר בטילטול. רבי שמואל בר רבי יצחק בעי. רבי יעקב בר אחא שמע מימרא בשם רב שהלכה כרבי יהודא. והוא מורי ליה כרבנן? ר' אחא בר יצחק הוה ליה עובדא. שלח שאל לר' זעירא. ר' זעירא שאל לר' אימי. אמר לו. כדברי מי שהוא מטמא, אסור לצאת בו. וכדברי מי שהוא מטהר, מותר לצאת בו. ולא אפיק גבי ממנו כלום פסק ברור. תני [דף לה עמוד ב] אבל מטייל הוא בהן עד שהוא מגיע עד פתח חצירו. ר' אחא ור' זעירא הוון מטיילין באיסטרטין. איפסיק סנדליה דרבי אחא. מן דמטון לפילי פתח החצר, א"ל, זהו פתח חצירך. רבי אחא

כריך סבונה סיב של דקל עליהון. רבי אבהו כריך אגיד מלבניקי עשבים. דר' אבהו סבר דאגוד מלבניקי מן המוכן הוא, שמשמש מאכל לבהמות. ר' יונה טלקיה השליך לחנותיה דחליטרה אופה אופ דציבחר הוה עד סדרה יקיר בית המדרש הגדול. ר' אלעזר מסלק ליה מיד. ר' ירמיה בעי קומי ר' זעירא. אליבא דרבי יהודה אם נפסקה החיצונה מהו להחליף של ימין בשמאל ותהיה פנימית? האם חוששים שמא ילעגו לו שנועל של שמאל בימין ויטלם ויוליכם ארבע אמות, או לא חיישינן. א"ל שרי. אפילו כן אמר ליה פוק חמי חד סיב זקן חכם וסמך עלוי. נפק ואשכח לר' אבא בר ממל, ושאל ליה ושרא. א"ר יוסי, מתניתין אמרה שהוא דרך מלבוש. דתנינן, או בשל שמאל בימין חליצתה כשירה. תני, פרשה רוב אחת מכפיו טמא. הדא דתימר לרוחב, אבל לאורך, צריך שיהא חופה את רוב הרגל: תנן, ולא ביחיד בזמן שאין ברגלו מכה. מ"ט? א"ר אבא, מפני החשד. שלא יאמרו איש פלוני נפסק סנדלו ותלאו בית שיחיו: בזמן שאין ברגלו מכה. הא יש ברגלו מכה הוא נותן. על איזה מהן הוא נותן? שמואל אמר על אותה שאין בה מכה הוא נותן. דאם אומר את על אותה שיש בה מכה הוא נותן, מאן צייר מונע ליה דלא יתן גם על חורתיה. ר' יוחנן אמר, על אותה שיש בה מכה הוא נותן. שמעון בר אבא הוה משמש קומי ר' יוחנן. והוה מושיט ליה סנדליה של ימין כהדא דתני. דרך ארץ כשהוא נועל נועל של ימין ואח"כ נועל של שמאל. וכשהוא חולץ חולץ של שמאל ואח"כ חולץ של ימין. אמר ליה ר"י. בבלייא, לא תעבד כן. שהראשונים לא היו עושין כן. אלא כשהוא נועל של שמאל ואח"כ נועל של ימין. שלא תהא נראית של ימין פגומה. אחר שנעל את ימין קדם שיביאו לו את של שמאל א"ל ר"ש בר אבא. הדא אמרה, דעל אותה שיש בה מכה הוא נותן. א"ל, אין בבלייא דקמתיה עליה. יוצאין בתפילין ערב שבת עם חשיכה. ואין יוצאין בסנדל מסומר ערב שבת עם חשיכה. מה בין זה לזה? זה תפילין אף בחול [דף לו עמוד א] דרכו לחלוץ עם חשכה ואן חשש שישכח. וזה אין דרכו לחלוץ. תנן, ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה. איזהו קמיע מומחה? כל שריפא בו ושנה ושילש. אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן. נאמן הרופא לומר קמיע זה מומחה, שריפתי בו ושניתי ושילשתי. אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא. ריפא לאדם אחד ג פעמים, נאמן לאותו אדם. לשנים, נאמן לשנים. לשלשה, נאמן לכל אדם. יוצאין בקמיע מומחה, בין בכתב בין בעשבים. ובלבד שלא יתנו, לא בשיר ולא בטבעת. כדין תכשיט שאסור. בעון קומי רבי יונתן. מהו מיתניתיה בההן סילונה קנה חלול? א"ל, ובלבד שלא יתנו לסילון, לא בשיר ולא בטבעת. בעון קומי רבי יונתן. מהו מפיק בההוא מומייקה תכשיט שסביב הצואר ומחובר לבגד. אמר לון אסור משום תכשיט. מאי משום תכשיט? אי משום תכשיט הוא ואף בחול אסור דגזרו עליו אחר החורבן, לא היה לדניאל לאסר על עצמו? ואך דניאל לבש כזה דכתיב [דניאל ה כט] והמניכא די דהבא על צואריה. אלא ודאי דלא גזרו עליו. ואי משום משאוי בשבת, כל המחובר לכסות הרי הוא ככסות וצריך להיות מותר. ר' יוסי בי רבי בון אמר בשם רבי יוסי, מכה שנתרפאת, נותנין עליה רטייה. שאינה אלא כמשמרה. אמר רבי אבון בשם רבנין דתמן. נותנין עלים על גבי מכה בשבת, שאינו אלא כמשמרה. אמר רבי תנחומא. חוץ מעלי גפנים שהן לרפואה. אמר רבי חונא. הדא פואה, עיקרו טב הוא סגין. כד דאית ביה חמשה קטרין קשרים. שבעה קטרין. או תשעה קטרין, טב הוא סגין. ובלחוד דלא יתן מוי. אין קורין פסוק על גבי מכה בשבת. שאסור להתרפאות בדברי תורה. והדין דקרי על יברוחה דודאים אסור. בוא וקרי את הפסוק הזה על בני שהוא מתבעת נפחד, או תן עליו ספר או תן עליו תפילין בשביל שישן אסור. והא תני אומרים היו שיר פגועין בירושלים? א"ר יודן. כאן מה שאסרו, משנפגע, כאן עד שלא נפגע. ואי זהו שיר פגועין [תהילים ג ב] ה' מה רבו צרי וכל המזמור. [שם צא א] יושב בסתר עליון. עד [שם ט] כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה ג

מתני': לא תצא אשה במחט הנקובה, ולא בטבעת שיש עליה חותם, ולא בכולייר, ולא בכובלת, ולא בצלוחית של פלייטון. ואם יצאת חייבת חטאת, דברי ר' מאיר. וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון:

גמ': תני, לא יצא החייט במחטו שבכליו בבגדו. ולא הלביר בקולמוס שבאזנו. והצבע בדוגמא שבאזנו. ולא השולחני בדינר שבאזנו. ואם יצאו, הרי אלו פטורין דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, אומן

באומנתו חייב. הא שאר כל האדם, יוצאין בכך. מחלפא שיטתיה דר"מ? **דתנין לא תצא אשה במחט הנקובה אפילו תחובה בראשה ואף שאן דרך הוצאה בכך. כיוון שדרך נשים בכך, אם יצאת חייב חטאת דברי ר"מ.** והכא הוא אמר הכין שאומן דרך אומנותו פטור כיוון שאן דרך כל אדם להוציא כך? ר' מנא אמר לה סתם. ר' אבון אמרה בשם רבי יוחנן. **הכא דרך הוצאה בנשים.** [דף לו עמוד ב] **ברם התם טפילין יוצאין בכך. שאף בעלי האמנות רק מעטים עושים כן.** מחלפה שיטתין דרבנין? **דתנין וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פליטון.** הא במחט הנקובה אף לחכמים חייב. **והתם אמרו שרק אומן דרך אומנותו חייב אבל אחר פטור.** אמר רבי אבין תיפותר באשה גודלת קולעת שערות נשים. **שמשמשת במחט לחלוק שיער, והרי היא אמן באמנותו. תנן, ולא בטבעת שיש עליה חותם ואם יצאה חייבת חטאת.** אמר רבי אחא בשם רבי אבא בר רב נחמן. דר' נחמיה היא זו שסובר שהחותם עיקר, אבל לרבנן הטבעת עיקר והוי תכשיט ופטורה. דתנין תמן, טבעת של מתכת וחותם שלה של אלמוג, טמאה. טבעת של אלמוג וחותמה של מתכת, טהורה. תני רבי נחמיה מחליף. וכן היה ר' נחמיה אומר. בטבעת אחר חותמה. בסולם אחר שליביו. בקולב אחר מעמידיו, ובעול אחר סמניריו *היתדות משני צדי ראש השור.* א"ר אילא תיפותר דברי הכל, בשהוציאה לחתום בה. **דאף חכמים יודו שדעתו על החותם.** ר' שמואל אמר בשם ר' זעירא, היתה עשויה לכך ולכך. הוציאה לחתום בה, חייב. הוציאה לשם תכשיט, פטור אף על החותם, שהחותם טפילה לתכשיט

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה ד

מתני': לא יצא האיש לא בסייף, לא בקשת, ולא בתריס, ולא באלה, ולא ברומח, ואם יצא חייב חטאת. רבי אליעזר אומר, תכשיטין הן לו. וחכמים אומרים, אינן לו אלא גנאי שנאמר [ישעי' ב ד] וכתתו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות. בירית טהורה ויוצאין בה בשבת. כבלים טמאין ואין יוצאין בהן בשבת:

גמ': כתיב [שמות יג יח] וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. מלמד שהיו מזוינים בחמשה מיני זיין. **תנן, לא יצא האיש לא בסייף, לא בקשת, ולא בתריס, ולא באלה, ולא ברומח.** ואיזו היא האלה? מן מה דתני רבי יעקב בר סיסי ור' יוסה, מאימתי תורמין את הגורן? משתיעקר האלה יתד שהיו נועצים בקרקע וסביבה מלקטים את הגורן. הדא אמרה, כמין דייקרון כידון. **תנן, רבי אליעזר אומר, תכשיטין הן לו. וחכמים אומרים, אינן לו אלא גנאי.** מה טעמא דר' אליעזר? דכתיב [תהילים מה ד] חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. מה טעמון דרבנן? דכתיב וכתתו חרבותם לאיתים. לאטין כלי לעבודת האדמה. וחניתותיהן למזמרות. למיגזיין. **תנן, בירית טהורה ויוצאין בה בשבת. כבלים טמאין ואין יוצאין בהן בשבת.** אמר רבי חייא בשם ר' יוחנן. בירית כל שהיא יחידית. כבלים שני ביריות שהשלשלת בנתים. ר' יהודה אומר בירית זו אצעה. דאמר רב יהודה כתיב [במדבר לא נ] ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעה וצמיד, טבעת עגיל וכומז לכפר על נפשותינו לפני ה'. אצעה זו פרופסלה צמיד סביב הרגל. צמיד זה שיריאי. כמה דאת אמר [בראשית כד מז] והצמידים על ידיה. טבעת. עיזקייאי. עגיל. קדשייא. כמה דתימר [יחזקאל טז יב] ועגילים על אזניך. וכומז יש אומרים זה טפוס של רחם. ויש אומרים זה טפוס של דדים. כתיב [ישעי' ג יח] ביום ההוא יסיר ה' את תפארת העכסים. [דף לז עמוד א] זה קורדיקיייה מנעלים שבהם שקיות שמן המור. כמה דתימר [ישעי' ג טז] וברגליהם תעכסנה. השביסים. שלטוניה רקמה מצוירת שיורדת על הפנים. כמה דאת אמר, שביס של סבכה. הסהרונים עונקיה. כמה דאת אמר [שופטים ח כא] ויקח את הסהרונים אשר בצוארי גמליהם. הנטיפות שלמיני ענק סביב הוצאר. השירות, שיראין. והרעלות. בלינדייא. הפארות. כליליא. כמה דאת אמר [יחזקאל כד כג] פארכם על ראשיכם. והאצעות פרופסלה. הקישורים קרקשייה קשרי שער לנוי. ובתי הנפש. תירגם עקילס אסטומבריאה. דבר שניתן על בת הנפש מפתח הלב. והלחשים קדשייא עגילים. דבר שהוא נותן על בתי הלחשיה אזניים. הטבעות היזקייא. ניזמי האף, דבר שהוא נותן על גב החוטם. המחלצות. פירזומטא טליתות. המעטפות. קולבין ומעפרן בדים. המטפחות. סבניין רברבן סדינים גדולים. והחריטין, זונרין מצירין חגורות מצוירות ואולוסריקא בגדי משי מצירין. כמה דתימר [שמות לב ד] ויקח מידם ויצר אותו בחרט. הגיליונים, גלגלייה אבנט שמגלגלים סביב הגוף. הסדינים, סדיניא. הצניפות, אולרייא. כמה דתימר [זכריה ג ה]

ואומר, ישימו הצניף הטהור על ראשו. וכתוב [ישעי' סב ג] והיית עטרת תפארת ביד ה'. וצניף מלוכה בכף אלהיך. הרדידים, לסוטה תכשיט כמה דתימר [שיר השירים ה ז] נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה ה

מתני': יוצאה אשה בחוטי שער. בין משלה, בין משל חברתה, בין משל בהמה. ובטוטפת ובסנבוטין בזמן שהן תפורין. בכבול ובפיאה נכרית בחצר. ובמוך שבאזנה, ובמוך שבסנדלה, ובמוך שהתקינה לנידתה. בפלפל ובגרגר מלח, ובכל דבר שתתן לתוך פיה. ובלבד שלא תתן בתחילה בשבת, ואם נפל לא תחזיר. שן תותבת ושן של זהב, ר' מתיר, וחכמים אוסרין:

גמ': **תנן, יוצאה אשה בחוטי שער. בין משלה, בין משל חברתה, בין משל בהמה.** אנו בר אימא אמר קומי רבי יהודה בשם מנשייא בר מנשה ירמיה. ובלבד שלא תצא לא ילדה בשל זקינה, ולא זקינה בשל ילדה. **קס"ד דמשום ששער דק בעבה או עבה בדק מהדק, ושמא תזדמן לה טבילת מצווה ותטלם ותעבירם ארבע אמות ברשות הרבים.** והתנינן הבנות שלא מצוי אצלן טבילה יוצאות בחוטיין. ואמר ר' אבא בשם רב יהודה אפילו כרוך על צוארה. ואילו בשל זקנה לא התירו אף להן. משמע שאן הטעם משום דמהדק ושמא יזדמן לה טבילת מצווה ותטלם ותעבירם ארבע אמות ברשות הרבים. אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא, תמן בחוטים, אפילו שאינה יכולה להביא חוט דומה לשערה, יוצאה היא. שכן דרך לתת חוטים בשער. וכל החשש הוא משום דמהדק. ושמא תזדמן לה טבילת מצווה ותסירם. ובבנות שלא מצוי אצלן טבילה לא החמירו. ברם הכא, לא תצא לא ילדה בשל זקינה ולא זקינה בשל ילדה. כיוון שהדרך לצאת בשער דומה לשלה. ואם תצא בשער שונה, שמא יצחקו עליה ותבא להורידם. א"ר אבהו. כל שהוא תושב בשיער נקרא פיאה. ר' ינאי זעירא, נפל [דף לז עמוד ב] אודריה דאודניה. בעא מיחזרתיה בשבתא, וגערו בו חבריו משום רפואה. דרבי ינאי סבר מימר שמן הוא שמרפא. אבל מוך מותר, שאן בו משום רפואה. וחכמים סברין מימר מוך הוא שמרפא. ולא כן אמר רב יהודה בשם רב זעירא, החושש אזנו נותן שמן ע"ג ראשו ולוחש מטה ראשו כלוחש סוד והשמן זולג לאזן ובלבד שלא יתן לא ביד ולא בכלי. משמע שהשמן הוא המרפא ולמה גערו בו חבריו? אלא רבי ינאי סבר מימר הלכה כר' יוסי. וחבריו סברין מימר אין הלכה כר'. כדתנן, כל כיסויי הכלים שיש להן בית אחיזה ניטלין בשבת. א"ר יוסי. במה דברים אמורים? בכיסויי הקרקעות. אבל בכיסויי הכלים בין כך ובין כך ניטלין בשבת: ולא כן אמר ר' אבא בר כהנא, רבי חייא בר אבא אמר בשם רב הלכה כרבי יוסי ולמה גערו בו חבריו? אלא רבי ינאי סבר מימר, אדם לא עשו אותו כקרקע. וחבריי סברין מימר, אדם כקרקע הוא. ולא כן א"ר זעירא עשה לו רבי חייא בר אבא בית יד למוך שבאזנו? על כרחך סברין מימר אדם כקרקע הוא. וכיני? וכי רבי ינאי סובר שאדם אינו כקרקע? אלא כיני. ר' ינאי סבר מימר אין שכיח שיפול ויהלך בהן ד"א בידו. דאם יפול, מיד הוא יחזירו. וחבריו סברין מימר, שכיח הוא שיפול ויהלך בהן ד"א. תנן, שן תותבת ושן של זהב, ר' מתיר, וחכמים אוסרין. א"ר מנא. שמעית טעם מן ר' שמואל בשם ר' זעירא, ולית אנא ידע מה שמעית. מיי כדון? אמר רבי יוסי מסתברא בשן של זהב שעמדה לה ביוקר, לא תצא. דאי נפלה היא בעי מחזרה ליה ותולכנו בידה. והרי גם שן תותבת שעשויה עץ ואינה יקרה אסרו חכמים, מה אית לך למימר? עוד היא מבהתה מתבישת מימור לנגרא עבד לי חורי דהיא נפלה ליה, ומחזרה ליה ותולכנו בידה. רבי יסה ורבי אמי, חד חשש שיניה והורי ליה חבריה להיתר. חד חשש אודניה והורי ליה חבריה להיתר. ולא ידעין מה אמר דא ומה אמר דא. מן מה דרבי יסא שאל לאסייניה חפא דרבי יעקב בר אחא. מה עבידא המצב של שיניה דרבי יעקב בר אחא חברינו? ועוד מן מה דאמר ר' יסא. לא בטלה שיני מן יומוי, הוי הוא דהורי לשינא. תנן, ובלבד שלא תתן בתחילה בשבת. ר' ינאי שהתיר להחזיר מוך, פתר לה בפילפל ובגרגר מלח, אבל מוך מותר. וחברוי שגערו בו, פתרון ליה על כולהן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה ו

מתני': יוצאין בסלע שעל הצינית. הבנות יוצאות בחוטין, אפילו בקיסמים שבאזניהן. ערביות יוצאות רעלות. ומדיות פרופות. וכל אדם, אלא שדיברו חכמים בהוה:

[דף לח עמוד א] גמ': **תנן**, יוצאין בסלע שעל הצינית. **מאי צינית?** פודגרה *מכה בכף רגל*. **אמר** רבי אחא בר רבי **אבא** בר ממל, לא רק מטבע אלא אפילו טס שהמתכת מועיל ולא בצורה. תנינן הבנות יוצאות בחוטין. **אמר** רבי **אבא** בשם רב יהודה. אפילו כרוך על צוארה דהוי **חציצה ודאי**, מותר. **שבקטנות הקלו**, לפי שאן טבילה מצויה אצלן. **תנן**, אפילו בקסמין שבאזניהן. **אבא בר אבא** מפקד לשמואל בריה, לא תקבל עליך את גרסת המשנה, אלא כך הגירסא הנכונה. אבל לא בקיסמין שבאזניהן. **תנן**, ערביות יוצאות רעלות. **כיני מתני'.** ערביות יוצאות רעלות מדיות פרופות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה ז

מתני': פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע, ובלבד שלא תפרוף בתחילה בשבת:

גמ': **תנן**, ובלבד שלא תפרוף בתחילה בשבת. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר. לא שנו, אלא מטבע ואבן. הא באגוז מותר אפילו בשבת מפני שהוא מיטלטל אינו מוקצה. **אמר** רב אדא בר אהבה, אתיא דר"ש בן גמליאל כרבי. כמה דרבי אמר, דבר שהוא מיטלטל מותר. **דתנן**, שן תותבת ושן של זהב, ר' מתיר, וחכמים אוסרין. ולא חיישינן שמא יפול ותבא להוליכו ארבע אמות בידה. כן ר' שמעון בן גמליאל אומר דבר שהוא מיטלטל מותר. ולא חיישינן שמא יפול ותבא להוליכו ארבע אמות בידה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה ח

מתני': הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר"י. ור"מ אוסר. אם יש לו בית קיבול כתיתין טמא. סמוכות שלו טמאים מדרס, ויוצאין בהן בשבת, ונכנסין בהן לעזרה. כסא וסמוכות שלו טמאין מדרס, ואין יוצאין בהן בשבת, ואין נכנסין בהן לעזרה. אנקטמין טהורין, ואין יוצאין בהן:

גמ': **תנן**, הקיטע יוצא בקב שלו. **אמר** שמואל. יוצאין בו משום שהוא כסנדל ונכנסין בו לעזרה. רבי ינאי מקשה. אם יוצאין בו, משמע שעשיתו כסנדל. ונכנסין בו לעזרה משמע שאינו כסנדל? א"ר מנא, עד די את מקשה לה על דשמואל, קשייתה על דמתניתין, דתנן. סמוכות שלו טמאין מדרס ויוצאין בהן בשבת. משמע שהן כמנעל. [דף לח עמוד ב] ונכנסין בהן בעזרה משמע שאינם כמנעל. וא"ר מנא אמור סופה. דמהסיפא נראה שאן קשר בן הוצאת שבת לכניסה לעזרה וממילא דלית היא פליגא על דשמואל. **דתנן**, כסא סמוכות שלו טמאין מדרס ואין יוצאין בהן בשבת משמע שאינם כמנעל. ואין נכנסין בהן לעזרה. משמע שהם כמנעל. אלא ודאי אן הטעם משום מנעל. אלא כל שהוא לצורך הילוך התירו. וגבי כניסה לעזרה לא אסרו אלא דבר שאינו דרך כבוד. אנקטמין טהורין ואין יוצאין בהן. מהו אנקטמין? א"ר אבהו, הונום קטמין. חמרא דיידא חמור צעצוע שמחזיקים ביד למשחק.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ו הלכה ט

מתני': הבנים יוצאין בקשרים, ובני מלכים בזוגין. וכל אדם, אלא שדיברו חכמים בהווה. יוצאין בביצת החרגול, ובשן של שועל, ובמסמר הצלוב משום רפואה דברי ר' יוסי. ור"מ אוסר אף בחול משום דרכי האמורי:

גמ': **תנן**, הבנים יוצאין בקשרים, ובני מלכים בזוגין. וכל אדם, אלא שדיברו חכמים בהווה. **הבנים יוצאין בקשרים. בקישרי פואה** קשרים שעושים בשורש של צמח: **ובני מלכים בזוגין**. אמר ר' זעירא, בזוגין שבצוארו. ומהו וכל אדם? בין קטנים עניים, בין קטנים עשירים. רבי אילא אמר בזוגין שבכסותו, שאף **דרך גדולים בכך. ומהו וכל אדם?** בין גדולים בין קטנים. מתניתא פליגא על רבי זעירא, **דתנן**. יוצא הוא אדם בזוגין שבכסותו, ואינו יוצא בזוגין שבצוארו. כאן בגדולים וכאן בקטנים: יוצאין בביצת החרגול. דטב לאודנא: ובשן של שועל. דטב לשינה: ובמסמר הצלוב. דטב לעכביתא מכה. אית תניי תני ומחליף בן ר"י ור' מאיר. ר' חנניה אמר בשם ר' יוחנן כמתניתין. ואף ר' שמואל ור' אבהו אמרו בשם רבי יוחנן **כמתניתין**. מדר' שמואל ור' אבהו אמרו בשם ר"י, כל שהוא מרפא אין בו משום דרכי האמורי. **האומר דגון קררון** מן לחש יש בו משום דרכי האמורי. ר' יודה אמר אף משום ע"ז, **דדגון ע"ז היא**. דכתיב[שמואל א ה ד] וראש דגון ושתי כפות ידיו. **האומר דונו דני** יתחזקו חביותי יש בו משום דרכי האמורי. ר' יהודה **אומר אף משום ע"ז**, דכתיב[עמוס ח יד] ואמרו חי אלהיך דן. **האומר לאו לאו יש בו משום דרכי האמורי**. ר' יהודה אומר משום ע"ז דכתיב[איוב כא יד] ויאמרו לאל סור ממנו, ודעת דרכיך לא חפצנו. תני ר' חייא, עמד עצם בגרונו. נותן מאותו המין על ראשו, ואין בו משום דרכי האמורי. תני ר' אליעזר בן יעקב **כתיב**[ויקרא יט כו] לא תנחשו ולא תעוננו. אף על פי שאין נחש יש סימן נחש אסור סימן מותר. ובלבד לאחר ג' סימנים. כגון [בראשית מח ז] ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל. [שם מב לו] יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין וגו'. א"ר אלעזר הולכין אחר שמיעת בת קול. מה טעמא? **דכתיב**[ישעי' ל כא] ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך לכו בו. ר' אלעזר עאל לפונייה להתפנות, אתא אבטיונס שר דרומאי **ואקומיה** ויתב ליה **במקומו**. אמר הכין כל עמא [דף לט עמוד א] ולא אקים לבר נש אלא לי. לית אנא נפיק מיכא, עד דנידע מה הוה בסופיה. והוה תמן חייו שרי נפיק, ויהב ליה עדרו הכיש אותו תמן באחוריו ואחית דריבוי יצאו בני מעיו וקרא עלוי [ישעי' מג ד] ואתן אדם תחתך. **ואתן אדום תחתך**. חד תלמיד מן דבר קפרא הוה נפיק מקטוע כיסין לכתוב עצים, חמתיה חד קייט אחד החוטבים חייוא פרי בתריה, א"ל חייוא פרי בתרך. שבקיה הנחש ואזיל ליה בתריה, וקרא עלוי ואתן אדם תחתך. גרמניא, עבדיה דר' יודה נשייא. נפיק בעי מילוויה לר' הילא. אתא כלב שוטה בעי איתגרייא ביה בר' אילא. גער ביה גרמניא. שבקיה ואזיל ליה בתריה, וקרא עלוי ואתן אדם תחתך. בר קפרא היה איעלל נכנס לחדא קרייא למסחר. מי עלל, נכשל באצבעו. עאל ושמע קליה דטלייא קרי [שמות כא ג] אם בגפו יבא בגפו יצא. אמר דומה שלא עלת בידי, אלא הטחה זו בלבד. וכן הוות ליה שלא הרויח כלום. ר' יוחנן ורשב"ל הוי מתחמדין מיחמי אפויי דשמואל. אמרין נלך אחר שמיעת בת קול. עברין קומי סידרא שמעין קליה דטלייא **דקרא** [שמואל א כח ג] ושמואל מת. וסיימון את השעה, וכן הוות ליה. רבי יונה ורבי יוסה סלקין מבקרה לרבי אחא דהוה תשיש. אמרין נלך בתר שמיעת בת קול. שמעין קליה דאיתתא אמרה לחבירתה איטפי בוצינה? אמרה לה לא יתטפי ולא מיטפי בוצינהון דישראל. והבינו שיחיה. רבי יוחנן הוה עבר בשוקא, חמא חד מזבין מן אילין מלטומה מיני מתיקה. אמר ליה, מן אילין את חיי? אמר ליה אין. שבקיה ואזיל ליה. בתר שעה עבר גביה. א"ל רבי צלי עלוי. דמן ההיא שעתא לא זבנית כלום. וא"ל שני אתרך. פעמים ששינוי השם גורם, פעמים ששינוי המקום גורם. תרין תלמידין מן דרבי חנינא הוין נפקין מקטוע כיסין לחטוב עצים. חמתין חדא **איסטרלוגי**. אמר, אילין תרין מי נפקין ולא חזרין. מן נפקין, פגע בהון חד סב אמר לון. זכון עמי דאית לי תלתא יומין דלא טעמית כלום. והוה עמון חד עיגול כיכר לחם. קצין פלגא ויהבינה ליה. אכל וצלי עליהון. אמר לון, תתקיים לכון נפשיכון בהדין יומא, היך דקיימתון לי נפשי בהדין יומא. נפקין בשלם וחזרן בשלם. והוון תמן בני אינש דשמעין קליה. אמרין ליה, ולא כן אמרת אילין תרין מי נפקין ולא חזרין? אמר על עצמו, אי דהכא גברא שקר, או **דאיסטרולוגייה** דידיה שקרין. אפלו כן אזלין ופשפשוון ואשכחוון חכינה. פלגא בהדא מובלא חבילה, ופלגא בהדא מובלא. אמרו מה טיבו עבידתכון יומא דין? ותניין ליה עובדא. אמר, ומה ההוא גברא יכיל עביד, דאלההון די יהודאי מתפייס בפלגיה עיגול. ר' חונה משתעי הדין עובדא. חד גיור הוה איסטרולוגוס. חד זמן אתא בעי מיפיק. אמר, כדון נפקין? **הרי לפי הכוכבים זה זמן סכנה**. חזר ואמר, כלום אידבקת בהדא אומתא קדישתא לא למיפרש מן אילין מיליאי? ניפוק ונסמוך על

שמייה דבריין [דף לט עמוד ב] קריב למכסח *כמעט נהרג* על ידי חיה רעה. יהב לה חמרה ואכלה, **וניצל**. מאן גרם ליה **דיפול?** בגין דהרהר. מאן גרם ליה דאישתיזיב? בגין דאתרחץ על ברייה. אמר לוי, כל המנחש סופו לבוא עליו. ומה טעמא? **דכתיב** [במדבר כג כג] כי לא נחש ביעקב. כי לו נחש. אמר ר' אחא בר זעירא. כל מי שאינו מנחש, **זוכה ומחיצתו** לפניו כמלאכי השרת. ומה טעמא? **דכתיב** [במדבר כג כג] כעת יאמר ליעקב ולישראל על ידי מלאכי השרת מה פעל אל?. אמר ר' חנינא בריה דר' אבהו. כבחצי ימיו של עולם רתפ"ו היה אותו רשע עומד **והתנבא על הגאולה**, מ"ט? כעת בעוד זמן כמו עכשיו יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. א"ר ירמיה בן אלעזר. עתידה בת קול להיות מפוצצת באהלי צדיקים ואומרת. כל מי שפעל עם אל, יבוא ויטול שכרו. רבי ברכיה אמר בשם רבי אבא בר כהנא. עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחיצתן של צדיקים, לפניו ממחיצתן של מלאכי השרת. ומלאכי השרת שואלין אותן ואומרין להן, מה פעל אל?. מה הורה לכם הקדוש ברוך הוא. אמר רבי לוי בר חיותא. ולא כבר עשה כן בעולם הזה? הה"ד [דניאל ג כה] ענה נבוכדנצר ואמר. הא אנא חזי גוברין ארבע שריין מהלכין בגו נורא, וחבל לא איתי בהון. ומה ת"ל וחבל לא איתי בהון?. אלא מלמד שהיו סריסים ונתרפאו. וריויה *מראה* **רביעאה דמי לבר אלהין**. וריויה *מראה* די קדמיתא אין כתיב כאן, אלא וריויה די רביעאה. **משמע שהם היו לפני המלאך**. והן היו מכבשין לפניו את האור, **שמעלתם היתה גדולה ממעלת המלאך**. דמי לבר אלהין. אמר ראובן. באותו שעה ירד מלאך וסטרו לההוא רשיעה על פיו. א"ל, תקין מיליך. וכי בר אית ליה **לקב"ה?** חזר ואמר [שם כח] בריך אלהון די שדרך מישר ועבד נגו, די **שלח מלאכיה**. שלח בריה, לית כתיב כאן. אלא די שלח מלאכיה ושיזיב לעבדוהי די התרחיצו עלוהי.

הדרן עלך פרק במה אשה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ז הלכה א

מתני': כלל גדול אמרו בשבת. כל השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, אינו חייב אלא חטאת אחת. והיודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, חייב על כל שבת ושבת. והיודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, חייב על כל מלאכה ומלאכה. [דף מ עמוד א] העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת, אינו חייב אלא חטאת אחת:

גמ': מהו כלל גדול?. א"ר יוסי בי רבי בון, שהוא גדול **מהכלל שנאמר בשביעית**. שהשבת חלה על הכל. ושביעית אינה חלה אלא על עבודת הארץ בלבד. תמן תנינן, כלל גדול אמרו בשביעית. מהו כלל גדול?. א"ר יוסה בי רבי בון, שהוא גדול **מהכלל שנאמר במעשרות**. שהשביעית חלה בין על אוכלי אדם בין על אוכלי בהמה. ומעשרות אינן חלין אלא על אוכלי אדם בלבד. תני בר קפרא, כלל גדול אמרו במעשרות. מהו כלל גדול?. אמר רבי יוסה בי רבי בון. שהוא גדול **מהכלל שנאמר בפיהא**. שהמעשרות חלין בין על דבר שמכניסו לקיום, ובין על דבר שאין מכניסו לקיום. ופיהא אינה חלה, אלא על דבר שמכניסו לקיום. ואית דבעי מימר מהו גדול? מיכן שיש למטה ממנו **כדתנן, ועוד כלל אחר אמרו. כל הכשר להצניעה וכ"ו**. אגן תנינן כל השוכח עיקר שבת. תניי דבית רבי, כל שאינו יודע עיקר שבת תימק שבישבה. רבי **אלעזר גרס** כמתניתין *השוכח עיקר שבת*. רבי יוחנן גרס כהדא דתני דבית רבי שאינו יודע עיקר שבת. **לרבי אליעזר דתני** כל השוכח עיקר שבת, הא אם אינו יודע כל עיקר, פטור?. מן מה דרב תני **כמתניתין דידן** כל השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, אינו חייב אלא חטאת אחת, ופותר לה אי זהו **השוכח עיקר שבת?** שאינו יודע עיקר שבת, כגון קטן שנשבה בין העכו"ם. הדא אמרה, הוא הדא הוא הדא. לר' יוחנן דתני כל שאינו יודע עיקר שבת. **הא ידע** ושכח חייב **על כל שבת ושבת?** מן מה דאמר רבי שמואל. **אמר רבי אבהו** בשם רבי יוסי בן חנינא. כל הדא הילכתא **שנאמרו באמצע המשנה שהיודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, חייב על כל שבת ושבת**. זה בשיטת רבי אליעזר. כדתנן. **אמר רבי עקיבא**. שאלתי את רבי אליעזר. העושה מלאכות הרבה

בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת, מה הוא? אמר לי, חייב על כל אחת ואחת. ברם כרבנן ר"ע, אינו חייב אלא אחת. הדא אמרה היא הדא היא הדא. בעון קומי בריה דר' יוסי. את מה שמעת מן אבוך? [דף מ עמוד ב] אמר להם, כרבי יוחנן אמר לון. רבי חזקיה. לא אמר כן, אלא כר אליעזר. דר' סימון בר זבדא הוה פשט עם בריה דרבי יוסה. ושמע מינה כהדא דרבי אליעזר. וכיוון דמטאלין שקולים מיליאי לא נוכל להכריעה מה דעת רבי יוסי.

כתיב[ויקרא ד ב] נפש כי תחטא בשגגה מכל מצוות ה' אשר לא תעשנה ועשה מאחת מהנה. ודרשין ועשה אחת, ועשה הנה, ועשה מהנה. ועשה אחת, לחייב על כל אחת ואחת. בזדון שבת ושגגת מלאכות. ועשה הנה, לחייב על כולהן אחת. בזדון מלאכות ושגגת שבת. ועשה מהנה, לחייב על התולדות. מנין שהפסוק מדבר על איסורי שבת, אולי נימר שבעכו"ם הכתוב מדבר? דתני רבי זכאי קומי רבי יוחנן. זיבח קיטר וניסך בהעלם אחת, חייב על כל אחת ואחת. כבר נדחו דבריו. דאמר ליה רבי יוחנן, בבלייא, עברת בידך תלתא נהרין ואיתברת טעיתה אינו חייב אלא אחת. אף ללא דחית ר"י אי אפשר להעמיד את הפסוק בע"ז. דעד לא יתברינה רבי יוחנן בידיה, יש כאן אחת שהיא הנה. כפי שסבר רבי זכאי שחייב על כל אחת ואחת, ואין כאן הנה שהיא אחת שחייב אחת על כולם. מן דתברה בידיה. יש כאן הנה שהיא אחת כפי שסובר רבי יוחנן וחייב אחת על כולם. ואין כאן אחת שהיא הנה שיהיה חייב על כל אחת ואחת. ולמה לא יהיה כן בעכו"ם? הרי אפשר להעמיד בעבודתה המיוחדת לה. בעבודת גבוה זיבוח קיטו וניסוח ובהשתחויה. ועשה אחת, בעבודתה, כגון חיבוק גיפך נישק לחייב על כל אחת ואחת. ועשה הנה, בעבודת גבוה זיבוח קיטו וניסוח, לחייב על כולהן אחת. ועשה מהנה, בהשתחויה, לחייב על מקצתה. שאפילו על מקצת השתחויה חייב. אמר ר' בון בר חייא בשם רב שמואל בר רב יצחק, אפילו כן, אי אפשר לאמר שהפסוק מדבר בע"ז דכתיב ביה[ויקרא ד ג] אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם, והביא פר. מכאן שהפסוק מדבר במצוה שהמשיח מביא עליהן פר. יצאת עכו"ם שאינו מביא עליה פר, אלא שעירה. התיבון. הרי חלבים ועריות, הרי המשיח [דף מא עמוד א] מביא עליהן פר. ואולי כל הפסוק נאמר על חלבים ועריות? ומצאנו בחלב שחייב כמה על אכילה אחת, דתמחויים מחלקים. ובעריות הבא על חמש עריות בהעלם אחד, חייב חמש חטאות דגופים מחלקים. לא אתינן מתני, אלא דברים שיש להן תולדות כדי לקיים מהנה. חלבים ועריות אין להן תולדות. ואם תאמר, והרי מערה, שזה תולדה בעריות? הא קי"ל דבכל העריות עשה בהן הכתוב את המערה כגומר. מנין לחייב על כל שבת ושבת? חבריאי אמרין מדכתיב[ויקרא כג ג] שבת הוא לה'. לחייב על כל שבת ושבת. אמר ר' אילא. כתיב [שמות לה ב] כל העושה בו מלאכה יומת. העושה בו מלאכה שלמה אפילו חציה בלילה וחציה בבקר. ולא העושה בו חצי שיעור ובחבירו חצי שיעור. האם כשם שאין השבתות מצטרפות, הוא הדין שהם חולקות, ואם עשה מלאכה בשתי שבתות בהעלם אחד, יהיה חייב שתיים? אמר רבי יוסי בי רבי בון. כשם שאין מצטרפות, כך אין חולקות. כמו באכילה. שאם אכל חצי זית בכדי אכילת פרס וחצי זית בכדי אכילת פרס אחר, אינם מצטרפים. ואם אכל כזית בכדי אכילת פרס זה, וכזית בכדי אכילת פרס זה, חייב אחת גדול שנשבה בין העכו"ם ואינו יודע מתי שבת. רב ושמואל, חד אמר מונה ששה ועושה שבת. וחרנה אמר עושה שבת ומונה ששה. רבי יצחק בר אלעזר אמר בשם רב נחמן בר יעקב. מונה ששה ועושה שבת, חמשה ועושה שבת, ארבעה ועושה שבת, ג' ועושה שבת, שנים ועושה שבת. אחד ועושה שבת. אמר ר' מנא. אם נשבא בכל אחד מימי השבוע חוץ מיום שלישי, בתוך מחזור אחד, יצא שיעשה פעם אחת שבת בזמנה. אבל אין אישתבאי בתלתא, הוא עבד בשובתא תמיד. שהרי לא יצא שעשה שבת בזמנה בכל המחזור. אמר רב. היא חייליה לתרין מחזורין דהוא עבד שובתא בזמנה. ואין לתמוה למה לא יחוש לכל הימים? כהדא קידש אשה בעולם ואינו יודע מי קידש. דאמר רבי יעקב בר אחא איתפלגון ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש. ר' יוחנן אמר, חושש לכל הנשים שמא קרובות אשתו הן. ריש לקיש אמר, אינו חושש לכל הנשים, דרוב נשים אינם קרובות. דתמן יש לו תקנה, שיכול הוא לישא גיורת. ויכול הוא לישא משוחררת. הכא מה אית לן לעשות? תמן אמרין, חושש לכל הימים ועושה כדי קיום הנפש. תמן תנינן, אמר רבי עקיבה, שאלתי את ר' אליעזר. העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה [דף מא עמוד ב] מעין מלאכה אחת תולדות בהעלם אחת מהו? חייב אחת על כולן, או אחת על כל אחת ואחת? אמר לי, חייב על כל אחת ואחת מקל וחומר. ומה אם הנידה, שאין בה תוצאות אבות הרבה וחטאות הרבה, חייב על כל אחת ואחת. שבת שיש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה, אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת? אמרתי לו. לא אם אמרת בנידה שיש בה שתי אזהרות, שהוא מזהר על הנידה, והנידה מזהרת עליו. תאמר בשבת שאין בה

אלא אזהרה אחת? אמר לי, הבא על הקטנות יוכיח. שאין בהן אלא אזהרה אחת, וחייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו. לא, אם אמרת בבא על הקטנות, שאע"פ שאין בהן עכשיו, יש בהן לאחר זמן. תאמר בשבת, שאין בה אלא אחד לא עכשיו ולא אחר זמן? אמר לי, הבא על הבהמה יוכיח. אמרתי לו, הבהמה כשבת, שאולי גם בה יהיה חייב אחת על הרבה ביאות. **מה שאל רבי עקיבא את ר"א ומה ר"א ענה לו?**

אמר ר' זעירא בשם ר' חסדא. ור' אילא אמר בשם ר' שמעון בן לקיש. בזדון שבת ובשגגות מלאכות שאלו. עשה כמה תולדות של אותו אב. האם יהיה חייב על כל אחת ואחת. או כיוון שהן מאב אחד, אינו חייב אלא אחת? [דף מב עמוד א] בדה לן תנינן עשה מלאכות הרבה. אם רבי עקיבא שאל על המלאכות, ולא שאל אם הוא מתחייב על השבתות, למה הזכיר שבתות? עשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה.

ר' אמר בשם ר' חסדא. בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאלו. האם הימים מחלקים או לא. בדה לן תנינן בשבתות הרבה. **אם רבי עקיבא שאל על השבתות ולא שאל אם הוא מתחייב על המלאכות, למה הזכיר מלאכות? עשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה.**

אמר ר' זעירא בשם ר' חסדא. ור' אילא אמר בשם ר' שמעון בן לקיש, בזדון שבת ובשגגות מלאכות שאלו. עשה כמה תולדות של אותו אב. האם יהיה חייב על כל אחת ואחת. או כיוון שהן מאב אחד, אינו חייב אלא אחת הודי ליה ר"ע או לא הודי ליה? א"ר זעירא קומי ר' יסא. מתניתא אמרה דלא הודי ליה. דתני, יודע אני שהיא שבת ויודע אני שהיא מלאכה, אבל איני יודע אם חייבין עליה כרת. אם מענין אבות מלאכות עשה, חייב על כל מלאכה ומלאכה. אם מענין מלאכה אחת עשה, חייב על כל העלם והעלם. מפני שהן העלימות הרבה. אבל אם היה העלם אחד, אינו חייב אלא אחת. מן מה דלא מציא מתייב להעמיד לה אלא כר"ע. משמע שלרבי עקיבא על תולדות הרבה בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת. הדא אמרה דלא הודי ליה.

הא דאמר ר' אבא בשם ר' חסדא, בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאלו האם הימים מחלקים או לא. הודי ליה או לא הודי ליה? מן מה דאמר ר' שמואל ור' אבהו בשם ר' יוסי בי ר' חנינא. כל הדא הילכתא שנאמרו באמצע המשנה. שהיודע עיקר שבת ושכח ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, חייב על כל שבת ושבת. זה בשיטת רבי אליעזר. ברם כרבנן ר"ע אינו חייב אלא אחת. הדא אמרה דלא הודי ליה.

איתמר. אמר רבי זעירא בשם ר' חסדא. ורבי אילא אמר בשם ר' שמעון בן לקיש. בזדון שבת ובשגגת מלאכות שאלו. הא בשגגת שבת ובזדון מלאכות, אף רבי אליעזר מודה לרבי עקיבא שאינו חייב אלא אחת? אם היה מודה רבי אליעזר בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאינו חייב אלא אחת. ויתביניה רבי עקיבא, הרי שגג בשבת והזיד במלאכות, הרי יש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה. ואת מודי לי שאינו חייב אלא אחת. מן מה דלא מותיב לה, הדא אמרה, היא הדא היא הדא.

איתמר. רבי אבא אמר בשם ר' חסדא. בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאלו. הא בזדון שבת ובשגגת מלאכות אף רבי אליעזר מודה לרבי עקיבא שאינו חייב אלא אחת? [דף מב עמוד ב] אם היה מודה רבי אליעזר בזדון שבת ובשגגת מלאכות שאינו חייב אלא אחת. ויתביניה רבי עקיבא, הרי בזדון שבת ובשגגת מלאכות, הרי יש בה תוצאות הרבה וחטאות הרבה. ואת מודי לי שאינו חייב אלא אחת? מן מה דלא מותיב לה, הדא אמרה, היא הדא היא הדא.

איתמר רבי אבא בשם ר' חסדא אמר. בשגגת שבת ובזדון מלאכות שאלו. ולא משום שגגת שבת את תופסו? שהרי הזיד במלאכות. ואן כאן אלא שגגה אחת. ולמה לר"א חייב על כל שבת ושבת? אמר רבי חזקיה בשם רבי אבא. שתיים שאלו. מזיד בשבת ושוגג במלאכות מהו שיהא חייב על כל אחת ואחת? שוגג בשבת ומזיד במלאכות מהו לעשות את התולדות כעיקר?.

אמר רבי יעקב בר דסיי. ותניי דבית רבי כן, שני שאלות שאל ר"ע את ר"א. והכי שאלו. העושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת מהו? חייב אחת על כולם? או אחת על כל אחת ואחת? מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת, הדא היא מזיד בשבת ושוגג במלאכות.

שבתות הרבה מעין מלאכה אחת. הדא היא שוגג בשבת ומזיד במלאכות. ובשניהם ענה ר"א שחייב על כל אחת ואחת

הא רבי זעירא בשם רב חסדא ורבי אילא בשם רבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, בזדון שבת ובשגגת מלאכות שאלו. ור"א ענה שחייב על כל מלאכה ומלאכה ועל כל שבת ושבת. והרי הזיד בשבת. ויש אדם מתחייב חטאת על הזדון? ולמה מתחייב על השבתות? אתה נותן שגגת מלאכות על זדון שבת. ואינו מתחייב על השבתות אלא רק על המלאכות, אלא שהשבתות מחלקות.

ודכוותה שוגג בשבת ומזיד במלאכה. דאמרין שלר"א חייב על כל מלאכה ומלאכה ועל כל שבת ושבת. אינו חייב על זדון המלאכה. אלא אתה נותן שגגת שבת על זדון מלאכות. דכמו ששבתות מחלקות, גם מלאכות מחלקות, וחייב על כל אחת ואחת.

ולית ליה לרבי אליעזר מאחת לחייב על כל אחת ואחת? שהרי הוא למד דין זה בק"ו מנידה? אשכח תני בשם רבי אליעזר. גדול שנשבה לבין העכו"ם ונשכח ממנו עיקר שבת חייב על כל אחת ואחת. ואת זה למד מאחת. שאי אפשר היה ללמוד דין זה מנידה שהרי שם הוא יודע עיקר נידה.

תנן, היודע עיקר שבת ושכח שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, חייב על כל שבת ושבת. והיודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, חייב על כל מלאכה ומלאכה. [דף מג עמוד א] מה בין מזיד בשבת ושוגג במלאכות, שחייב על כל מלאכה ומלאכה. לבין שוגג בשבת וזדון במלאכות, שחייב רק אחת? אמר רבי יוסה. למה מזיד בשבת ושוגג במלאכות חייב על כל אחת ואחת? שכשיודע שהוא שבת ושוגג בכל המלאכות. אם אומר אתה לו מלאכה אסורה היא זו, הוא פורש ממנה, ועושה מלאכות אסורות אחרות בשוגג. ולמה שוגג בשבת ומזיד במלאכות אינו חייב אלא אחת? שאם אומר אתה לו שבת היא זו מיד הוא פורש מכל מלאכה. שגג בזה ובזה. רב המנונא אומר, אינו חייב אלא אחת. אמר ליה רבי זעירא. ולא כל שכן הוא? אלו הזיד בשבת ושגג במלאכות, חייב על כל אחת ואחת? מפני שנתוסף לו שגגת שבת, איבד שגגת מלאכות? רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא. קצר חצי גרוגרת בשבת זו, בזדון שבת ובשגגת מלאכות. וחצי גרוגרת בשבת אחרת, בשגגת שבת ובזדון מלאכות. שגגות שבו, מהו שיצטרפו? וכי אפשר לומר שיצטרפו? הרי שבתות מחלקות. שהרי אם קצר כשיעור בשבת זו, וכשיעור בשבת זו חייב שניים. ואך יכול להיות שהשבתות מצטרפות? אן זו קושיה שהרי תמחויין חולקין. שאם אכל כזית חלב צלי, וכזית חלב מבושל, חייב שנים. ותמחויין מצטרפין. שאם אכל חצי זית צלי, וחצי מבושל חייב. אמר ליה. איני יודע טעם תמחויים. למה תמחוי מצד אחד מחלק ומצד שני מצרף. שהרי מתניתא היא, דתנן. כתב אות אחת בשבת זו, ואות אחת בשבת זו. רבי אליעזר מחייב חטאת, שאות סמוך לכתב היא. ורבי יהושע פוטר. שדיעה לחצי שיעור מחלקת. ולמה תמחויים מצטרפים? א"ר עזריה קומי רבי מנא. מה שפטר רבי יהושע בכותב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת, תיפטר שעשה שניהם בזדון שבת ושגגת מלאכות. כי קמבעיא לן, שחצי מלאכה עשה בזדון שבת ושגגת מלאכה, וחצי מלאכה עשה בזדון מלאכה ושגגת שבת. א"ל, ולא כל שכן הוא? מה אם הזדון שאינו חולק. שהרי אם עשה מלאכה בכמה שבתות בזדון שבת ושגגת מלאכות, השבת אינה חולקת וחייב רק אחת. אעפ"כ אם עשה חצי מלאכה בשבת זו וחצי בזו אינו מצטרף. שגגת שבת שהיא חולקת שאם עשה מלאכה בכמה שבתות בשגגת שבת, השבתות חולקות, וחייב על כל שבת ושבת. לא כל שכן שלא תצטרף?

רבי חנניה, לא אמר כן שהספק היה בשני שבתות, אלא הכי קמבעי ליה לרבי ירמיה. קצר חצי גרוגרת בזדון שבת ובשגגת מלאכות. וחצי גרוגרת בין הערבים בשגגת שבת ובזדון מלאכות. שגגות שבו ושגגות שבו מהו שיצטרפו? א"ר מנא. אף על גב דלא שאל רבי יוסה רבי הדיא מילתא, שאל דכוותיה. אכל חצי זית בידיעת הקודש ובהעלם טומאה, וחצי זית בעלם הקודש ובידיעת הטומאה. העלם שבו והעלם שבו מהו שיצטרפו? ר"א אומר, שבתות מחלקות. ניחא שבת, שהרי באו לה ימי החול בנתיים. [דף מג עמוד ב] אבל הבא על הנידה ביאות הרבה בהעלם אחד, למה מחייב ר"א על כל ביאה? מאי אית לך שמחלק בניהם? ריש לקיש אמר. תיפטר בזבה קטנה, שבאו לה ימי הפסק טהרה יום כנגד יום בנתיים. רבי אליעזר בי ר' שמעון אומר. כך שאל ר"ע את ר"א. בא על נדה אחת חמש בעילות

בהעלם אחד מהו? חייב אחת על כולם, או אחת על כל אחת ואחת. אמר ליה. חייב על כל אחת ואחת. **אם בשבת שיש רק אזהרה אחת, חייב על כל אחת ואחת. נידה שיש בה שתי אזהרות, שגם הוא מוזהר וגם היא מוזהרת, כ"ש. וקשיא. אילו קצר וקצר בהעלם אחד, כלום הוא חייב על כל אחת ואחת? ולמה כאן התחייב על כל ביאה וביאה? ר' אחא אמר בשם ר' חנינא. כן ר' מנא מקשי לה. ולא כן א"ר שמואל, ור' אבהו אמר בשם ר' יסא בן חנינא. כל הדא הילכתא שנאמר באמצע המשנה שלנו כר"א. ברם כרבנן ר"ע אינו חייב אלא אחת. אף בנידה לרבי עקיבא לא יהא חייב אלא אחת על ביאות הרבה? או שבנידה ר"ע מודה לר"א? א"ר יוסה. קיימתיה מהא דאמר ר' אחא בשם ר' חנינא. לית כן לרבנן לר"ע. כדתנן הבא על חמש נשים בהעלם אחד חייב חמש חטאות. דגופים מחלקים. אבל הבא על נידה אחת ביאות הרבה בהעלם אחד, אינו חייב אלא אחת. רבנן דקיסרין אמרו בשם ר' ניסא. כל הדא הלכתא, דר' אליעזר הוא. וכל דיפיק מינה הלכה כגון הבא על הנידה ביאות הרבה חייב על כל ביאה וביאה כולה כר"א. אבל לר"ע אינו חייב אלא אחת.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ז הלכה ב

מתני': אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. הזורע, והחורש, והקוצר, והמעמר, הדש, והזורה, והבורר, הטוחן, והמרקד, והלש, והאופה, הגוזז את הצמר, והמלבנו, והמנפצו, והצובעו, והטווה, והמיסך, והעושה שתי בתי נירין, והאורג שני חוטין, [דף מד עמוד א] והפוצע שני חוטין, הקושר, והמתיר, והתופר שתי תפירות, והקורע על מנת לתפור שתי תפירות, הצד צבי, השוחטו, והמפשיטו, המולחו, והמעבד את עורו, והממחקו, והמחתכו, הכותב שתי אותיות, והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות, הבונה, והסותר, המכבה, והמבעיר, המכה בפטיש, והמוציא מרשות לרשות. הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

גמ': **תנן**, אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. מניין לל"ט אבות מלאכות מן התורה? אמר ר' שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן. כנגד ארבעים חסר אחת מלאכה שכתוב בתורה. בעון קומי רב אחא, כל הן דכתיב מלאכות, **בלשון רבים אתה מונה שתיים?** א"ר שיין. אשגרת השגיחה עיינה דרבי אחא בכל אורייתא ולא אשכח כתיב דא מילתא שהמילה מלאכות אינה מופיעה בתורה **אלא כי בעיא, הדא מלתא בעיא** [בראשית לט יא] ויבוא הביתה לעשות מלאכתו מנהון? **או כמאן דאמר לעשות צרכיו נכנס.** [בראשית ב ב] ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה מנהון? **או שלא מנה אלא מלאכת אדם.** תני רבי שמעון בן יוחאי [דברים טז ח] ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלהיך לא תעשה מלאכה. הרי זה בא להשלים ארבעים חסר אחת מלאכות שכתוב בתורה. **אבל מקום שכתוב מלאכת עבודה אינו נמנה** רבי יוסי בי רבי בון אמר בשם רבי שמואל בר נחמני. כנגד ארבעים חסר אחת פעם שכתוב במשכן עבודה ומלאכה. א"ר יוסי בן חנינא. לפני עשית המשכן כתיב [שמות לה א] **ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם. אלה הדברים אשר ציווה ה' לעשות אותם. זה הדבר אשר ציווה ה' אין כתיב כאן, אלא אלה הדברים.** דבר דברי דברים מיכן לאבות ולתולדות. רבי חנינא דצפורין אמר בשם ר' אבהו, אל"ף חד. למ"ד תלתין. ה"א חמשה. דבר חד דברים תרין. מיכן לארבעים חסר אחת מלאכות שכתוב בתורה. רבנן דקיסרין אמרין. **הכל נלמד מן המילה אלה. דמן אתרה לא חסרה כלום.** אל"ף חד. למ"ד תלתין, ח' תמניא. **דלא מתמנעין רבנן דרשין בין ה"א לחי"ת.** רבי יוחנן ור"ש בן לקיש עבדין הוויי התעמקו בהדא פירקא, תלת שנין ופלוג. אפקון מיניה ארבעין חסר אחת תולדות על כל חדא וחדא. מן דאשכחון מיסמוך ליה לאב, סמכון. הא דלא אשכחון מסמוך, עבדוניה משום מכה בפטיש. בנוי דרבי חייא רובא, עבדן הוויי בהדין פירקא שיתא ירחין. אפקון מיניה שית מילין על כל חדא וחדא. בנוי דרבי חייא רובא, הוויי בשיטת אבוהון. דתני רבי חייא. הקוצר, הבוצר, המוסק, הגודר, התולש, האורה, **ששת אלו** כולהן משום קוצר. אמר [דף מד עמוד ב] רבי סירוד. יהודא ברבי, **עבד הוויי** במכשירין שיתא ירחין. בסופה אתא חד תלמיד מן דרבי סימאי ושאל ליה ולא אגיביה. אמר ניכר הוא זה, שלא עבר על פיתחה של תורה שבמכשירין צריך הרבה יותר זמן: **תנן, אבות**

מלאכות ארבעים חסר אחת. ליידיא מילה *נימנו*? שאם עשאן כולם בהעלם אחד, חייב על כל אחת ואחת. תנא ר' זכאי קומי ר' יוחנן. זיבח קיטר וניסך בהעלם אחד, חייב על כל אחת ואחת. א"ל רבי יוחנן, בבליא. עברת בידך תלתא נהרין, ואיתברת וטעיתה. אינו חייב אלא אחת. כתיב ועשה מאחת מהנה. ועשה אחת, ועשה הנה, ועשה מהנה. ועשה אחת, לחייב על כל אחת ואחת. בזדון שבת ושגגת מלאכות. ועשה הנה, לחייב על כולהן אחת. בזדון מלאכות ושגגת שבת. ועשה מהנה, לחייב על התולדות. מנין שהפסוק מדבר על איסורי שבת, אולי נימר שבעכו"ם הכתוב מדבר? דתני רבי זכאי קומי רבי יוחנן. זיבח קיטר וניסך בהעלם אחת, חייב על כל אחת ואחת. כבר נדחו דבריו. דאמר ליה רבי יוחנן, בבליא, עברת בידך תלתא נהרין ואיתברת טעיתה אינו חייב אלא אחת. אף ללא דחית ר"י אי אפשר להעמיד את הפסוק בע"ז. דעד לא יתברינה רבי יוחנן בידיה, יש כאן אחת שהיא הנה. כפי שסבר רבי זכאי שחייב על כל אחת ואחת, ואין כאן הנה שהיא אחת שחייב אחת על כולם. מן דתברה בידיה. יש כאן הנה שהיא אחת כפי שסובר רבי יוחנן וחייב אחת על כולם. ואין כאן אחת שהיא הנה שיהיה חייב על כל אחת ואחת. רבי אבא בר ממל בעא קומי דרבי זעירא. ויהא חייב על כל אחת ואחת. כמה דתימר גבי שבת [שמות כ"ו] לא תעשה כל מלאכה כלל. [שם לה ג] לא תבערו אש בכל מושבותיכם פרט. הלא הבערה בכלל היתה ויצאת מן הכלל ללמד לומר. מה הבערה מיוחדת מעשה יחידי, וחייבין עליה בפני עצמה. אף כל מעשה ומעשה שיש בו, חייב עליו בפני עצמו. אף הכא כתיב [שמות כ"ה] לא תעבדם כלל. לא תשתחוה להם פרט. והלא השתחויה בכלל היתה, ולמה יצאת מן הכלל? ללמד על הכלל. מה השתחויה מיוחדת, מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמו. אף כל מעשה ומעשה שיש בה, חייב עליו בפני עצמו. א"ל. בשבת כלל במקום אחד, ופרט במקום אחר. ואן דנים אותו בכלל ופרט אלא בדבר שהיה בכלל ויצא. לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא. ובעכו"ם, כלל שהוא בצד הפרט. ואתה דן אותו בכלל ופרט. א"ל והכתיב [שמות לד יד] לא תשתחוה לאל אחר, כלל. וכתיב [שמות כב יט] זובח לאלהים יחרם, פרט. הרי כלל במקום אחד ופרט במקום אחר. א"ל. כיון שפעם אחת התורה כתבה את הפרט בצמוד לכלל. גילתה התורה שאת לומד מצדו בכלל ופרט, ואפילו אם חזרה תורה וכתבה כלל במקום אחר, אי אתה למד ממנו אלא בכלל ופרט. חברייא אמרין. לא שנייא בין שהכלל במקום אחד והפרט במקום אחר, בין שהכלל והפרט במקום אחד. כלל ופרט הוא. בשבת כלל ואחר כך פרט. בעכו"ם פרט ואחר כך כלל. ר' יוסי אמר. לא שנייא בין כלל ואחר כך פרט, בין פרט ואחר כך כלל. בין כלל ופרט וכלל, כלל ופרט הוא. ואפשר ללמוד בדבר שיצא ללמד על הכלל כולו. והחילוק הוא שבשבת הכלל בעבודתה באיסור מלאכה שנאמר לא תעשה כל מלאכה, והפרט בעבודתה שנאמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם. ואילו בעכו"ם, הכלל בעבודתה המיוחדת לה דכתיב לא תעבדם. והפרט בעבודת הגבוה דכתיב לא תשתחוה להם. והשתחויה זו עבודת גבוה. רבי מנא אמר. הבערה שלא לצורך יצאת. השתחויה לצורך יצאת. ללמד על עצמה שאף שאינה מעשה, חייב עליה. אתיא כהוא דתני חזקיה [שם כב יט] זובח לאלהים יחרם. יצאת זביחה ללמד על הכל. יצאת השתחויה ללמד על עצמה שאף שאינה מעשה חייב עליה. [דף מה עמוד א] או חילוף? נאמר שזביחה יצאה ללמד על עצמה והשתחויה ללמד על הכלל? דבר שהוא מעשה מלמד. ודבר שאינו מעשה אינו מלמד. והבערה שלא לצורך יצאת? והא אמר רבי ירמיה, הבערה לצורך יצאת. ללמד על בתי דינים שלא יהו דנין בשבת. ומה טעמא? נאמר כאן [שמות לה ג] לא תבערו אש בכל מושבותיכם. ונאמר להלן [במדבר לה כט] והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתים בכל מושבותיכם. מה מושבותיכם שנאמר להלן, בבתי דינין הכתוב מדבר. אף מושבותיכם שנאמר כאן, בבתי דינין הכתוב מדבר. א"ר שמואל בר אבדימא. אפילו תימר לצורך יצאת, כמי שיצאת שלא לצורך. שהרי יכל לאמר לא תעשו כל מלאכה בכל מושבותיכם. ודבר שיצא שלא לצורך מלמד. הדא אמרה דבר אחד שיצא לצורך, אינו חולק. ושלא לצורך חולק. שני דברים שיצאו מן הכלל מהו שיחלוקו? נישמעיה מן הדא דתנן. מניין שהמעלה מבשר חטאת, ומבשר אשם, ומבשר קדשי הקדשים, ומבשר קדשים קלים, ומותר העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, או מן השאור, ומן הדבש, עובר בלא תעשה? ת"ל [ויקרא ב יא] כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. כל שיש ממנו לאישים, הרי היא מה שנשאר בבל תקטירו. ר"א שאל לרבי יוחנן. למה לא יצאו שתי הלחם וביכורים וילמדו על הקדשים, שאפילו רק העלם לכבש עובר בלאו? כהדא דתני. כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשי לה', קרבן ראשית תקריבו אותם, ואל המזבח לא יעלו. אין לי אלא המזבח, ומנין לרבות את הכבש? ת"ל [ויקרא יב] ואל המזבח לא

יעלו. יכול בן אם העלים לעבודה להקרה **בן שלא** לעבודה כגון בתורת עצים **לא יעלו ואם העלה חייב?** ת"ל לריח ניחוח, לא אמרתי אלא לעבודה. א"ל, אותם מיעוט, אלו חייבין עליהן **אם העלים** לכבש. ואין שאר כל הקדשים חייבין עליהן **אם העלים** לכבש. מפני שכתוב אותם. הא אינו כתוב אותם, מלמדין. הדא אמרה, שני דברים שיצאו מן הכלל חולקין. רבי חנניה בריה דרבי הליל **אמר**. לחלוק, אינן חולקין. הא ללמד, מלמדין. ר' יוסי בי רבי בון [דף מה עמוד ב] לא אמר כן. אלא ר"א שאל לר' יוחנן. ויצאו שתי הלחם וילמדו על כל הקדשים לכבש? א"ל, אותם מיעוט. אלו חייבין עליהן לכבש. ואין שאר כל הקדשים חייבין עליהן **על עלייתן** לכבש. הדא אמרה, דבר אחד שיצא מן הכלל, לצורך אינו חולק, ושלא לצורך חולק. ושני דברים שיצאו מן הכלל אינן חולקין. **שהרי לא שאל אלא למה לא נלמד לחייב שאר קדשים אם העלים על הכבש. משמע שברור לו שלחלק אינם מחלקים. שאם לא כן היה שואל למה לא נלמד לחלק.** וכרבי ישמעאל חולקין, דאמר רבי בון בר חייא. לדברי רבי ישמעאל, ב' דברים שיצאו מן הכלל חולקין. **ולא אמרינן דהוו שתי כתובים הבאים כאחד ואינם מלמדים או אינם חולקים. ותני רבי ישמעאל כן, דתני. כתיב** [ויקרא יט כו] לא תנחשו ולא תעוננו. והלא הניחוש והעינון בכלל איסור כישוף היו. ויצאו מן הכלל, לחלק ולחייב חטאת על הניחוש בפני עצמו, ועל העינון בפני עצמו, ועל הקיסום בפני עצמו. **אם יש כמה לאוים וכרת אחד אינו חייב אלא חטאת את השאלה מה הדין אם אחרי שהתורה כללה את כל הלאוים בכרת אחד היא חזרה ופרטה אחד מהם שהוא בכרת. האם כשם שאם הכלל והפרט בלאו, אומרים שהפרט יצא לחלק בלאוים. כך גם כאשר הכלל בהיכרת והפרט בהיכרת. נאמר שהפרט יצא לחלק בכריתות** ויהיה חייב חטאת על כל לאו? מילתיה דרבי יוחנן אמרה כלל ופרט הוא. דאמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן. כתיב [שם יח כט] כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה, ונכרתו הנפשות העושות. וכתיב, ואיש אשר יקח את אחותו וכו' ונכרתו. והלא אחותו בכלל כל העריות הייתה. ולמה יצאת מן הכלל? לחלוק את הכלל. מה אחותו חייבים עליה כרת בפני עצמה. אף כל העריות, אם בא עליהן בהעלם אחד, חייב על כל אחת ואחת בפני עצמה. התיב ר' אלעזר. והכתיב [שם יח יב ג] ערות אחות אמך וערות אחות אביך לא תגלה. ולמה יצאו אלו? **אמר ליה**, לצורך יצאו. לידון בערייה, לחייב על המערה כגומר. והכתיב [ויקרא כ יח] ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלתה את ערותה את מקורה הערה. והיא גילתה את מקור דמיה, וכו' ונכרתו וכו'. ולמה יצאה נידה? **אמר ליה**, לצורך יצאת, לידון בערייה. אף שכבר למדנו דין זה, צריך לחזור עליו לגבי נידה. שלא תאמר, הואיל ואין חייבין עליה אלא משום טומאה ולא משום קירבת משפחה. ואינה דומה לשאר עריות. שאינו פוסלה בביאתו מכהונה, ואן בניה ממזרים. לא נעשה בה את המערה כגומר. לפום כן צריך מימר. והכתיב [שם כ] ואיש אשר ישכב את דדתו, ערות דודו גלה, וכו' ונכרתו. ולמה יצאת דודתו? א"ל לצורך יצאת, לידון בערירי, כדכתיב ערירים ימותו. והכתיב [שם כא] ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא. אמר ליה לצורך יצאה לידון בערירי, כדכתיב ערירים יהיו. דאמר רבי יודן. כל אתר דתימר ערירים יהיו. הווין בלא וולד. וכל אתר דתימר ערירים ימותו. קוברין את בניהן. ר' יוסי אמר. דודתו לצורך יצאת. למעט את אשת אחי אביו מאמו מערירי. מה טעמא? נאמר כאן ערוות דודו גילה. ונאמר להלן [שם כה מט] או דודו או בן דודו יגאלנו. מה דודו שנאמר להלן, באחי אביו מאביו הכתוב מדבר. אף דודתו שנאמר כאן, באשת אחי אביו מאביו הכתוב מדבר. אף אשת אחיו למדה מדודתו בהקש. מה דודתו שנאמר להלן שהיא בערירים, באשת אחי אביו מאביו הכתוב מדבר. אף אשת אחיו, באשת אחיו מאביו הכתוב מדבר. עד כדון כרבי עקיבה דאמר, למדין למד מן הלמד בחולין, ילפינן שפיר בהקש אשת אחיו מדודתו, שהיא עצמה נלמדה בגז"ש מגאולת נחלה. אלא לרבי ישמעאל דאמר אין למדין למד מן הלמד, אפילו בחולין. אשת אחיו שהיא מהאב. ולא אשת אחיו שהיא מן האם מנ"ל? תני רבי ישמעאל. נאמר כאן, ערות אשת אחיך לא תגלה. ונאמר להלן [שם כ כא] ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא. מה נדה יש לה היתר לאחור איסורה. אף אשת אחיו, בשיש לה היתר אחר איסורה אם מת האח בלא בנים, על ידי יבום. יצאת אשת אחיו מאמו, שאין לה היתר לאחור איסורה. לר' אלעזר דמקשי לה לרבי יוחנן את כל הקושיות משום דסבר אחותו לצורך יצאה, מנין תיתי ליה לחלק בעריות? אמר ר' אבהו בשם ר' אלעזר דאמר בשם ר' הושעיה. כל מקום שאתה מוצא שתי לאוין וכרת אחד, לאוין חולקין את ההכרת. מה טעמא? כדכתיב [שמות ל לב] על בשר אדם לא יסך, ובמתכנתו לא תעשו כמוהו. וכתיב [שם לג] איש אשר יקח כמוהו ואשר יתן ממנו על זר, ונכרת מעמיו. הרי כאן שני לאוין וכרת אחד. לאוין חולקין את ההכרת. שהרי שניהם נימנו בתוך שלשים ושש חייבי כריתות. מה

עבד לה ר' יוחנן שאמר שאחותו יצאה לחלק כרת בעריות, אם לאוים חולקים כריתות, למה היה צריך כרת באחותו? כל הלאוים באנשים הכתוב מדבר. ובאת אחותו ללמד על הנשים, ואלמלא נכתב הייתי מחייב על כל אחת ואחת, רק את הבעל. ולית לר"א כן שצריך פסוק לחלק בנשים? אית ליה. מדכתיב על העריות לא תקרבו בלשון רבים, משמע שהלאוים נאמרו אחד על האישי ואחד על האשה. ומה עבד לה רבי יוחנן? פתר לה דאינו מחזור. שהרי אפשר היה לחשוב שמה שנכתב בלשון רבים, הכוונה לכל הגברים שלא יקרבו. ועוד, ראה שכשם שלאוים מחלקים כך כריתות מחלקות. מן הדא דתני, והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו, ונכרתה הנפש ההיא. והרי שלמים בכלל שאר הקדשים היו. וכתבי, כל איש אשר יקרב יאכל אל הקדשים וכו' וטומאתו עליו ונכרתה. ולמה יצאה כרת בשלמים? ובעי שמואל בר אבא קומי ר' זעירא. למה לא נאמר דיצאו שלמים לחלק. שאם אכל בשוגג כמה קדשים בטומאה, יהיה חייב על כל אחד ואחד? א"ל, שלמים לצורך יצאו. ללמדנו מה שלמים קדשי מזבח וחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא. אף כל קדשי המזבח חייב עליהם משום פיגול נותר וטמא. יצאו קדשי בדק הבית שאן בהם כרת. שאין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא. הא אם לא היה יוצא לצורך, היה מלמד לחלק. ועוד אך בעי שמואל בר אבא קומי ר' זעירא. אלי נאמר דיצאו שלמים לחלק. הלא מתניתא היא שאן בהם חילוק חטאות. דתנן, קדשי המזבח מצטרפין זה עם זה למעילה, וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא. מה שאין כן בקדשי בדק הבית. מכיון שהם מצטרפין, ש"מ דאין חילוק חטאת ביניהן. דאי ס"ד דחילוק חטאות ביניהן, א"כ לא היה להן להצטרף זה עם זה. אמר רבי חנינה. וכיני אדרבא גם על הבריתא קשה דיחלוקו ולא יצטרפו: כלל בעשה ופרט בלא תעשה. מילתיה דר' אלעזר אמרה, כלל ופרט הוא. דר' אלעזר אומר, לוקין על החרישה בשביעית. רבי יוחנן אמר, אין לוקין על החרישה בשביעית. מה טעמא דר' אלעזר? דכתיב [ויקרא כה ב] ושבתה הארץ שבת לה', כלל. שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר, פרט. הזורע והזמר בכלל היו. ולמה יצאו? להקיש אליהם. לאמר, מה הזורע והזמר מיוחדין שהן עבודה בארץ ובאילן. אף אין לי אלא דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן. אף אני אביא חרישה שהיא בלא תעשה. והא הכא דהכלל בעשה ופרט בלא תעשה, וגמר ר"א מיני בכלל ופרט. מה עבד לה ר' יוחנן? זריעה ובצירה שני דברים הן. ושני דברים שיצאו מן הכלל, אינם חולקין. על דעתיה דר' אלעזר, לית ליה דשני דברים שיצאו מן הכלל, אינם חולקין? אית ליה. אלא דסבר, לחלוק אינן חולקין, הא ללמד מלמדין. על דעתיה דרבי יוחנן, אמאי אינן מלמדין? שנייה היא. שכלל בעשה דכתיב ושבתה הארץ. ופרט בלא תעשה דכתיב, שדך לא תזרע וכרמך לא תבצור. ואין עשה מלמד על לא תעשה, ואין לא תעשה מלמד על עשה. על דעתיה דר' אלעזר. פרט שהוא בעשה מלמד על הכלל שהוא בלא תעשה. ופרט שהוא בלא תעשה, מלמד על הכלל שהוא בעשה. על דעתיה דרבי אלעזר, שלמד בכלל ופרט שלא אסרה תורה אלא מלאכה שהיא צורך הקרקע ניחא, שמותר לחפור בה בורות שיחין ומערות בשביעית. על דעתיה דר' יוחנן, מהו לחפור בה בורות שיחין ומערות? האם כשם שאין הפרטים מלמדין לענין איסור, לחייב לאו על כל עבודה שהיא צורך הקרקע. כן לענין היתר, לא ילמדו הפרטים שעבודה שאינה צורך הקרקע מותרת. ואף חופר בה שיחין ומערות יהיה עובר בעשה. דכתיב [ויקרא כה ב] ושבתה הארץ שבת לה'. אמר ר' אבא קרתיגנאה. טעמא דרבי יוחנן שאינו לוקה על החרישה דכתיב [שם ג] שש שנים תזרע שדך. ולא בשביעית. ושש שנים תזמר כרמך. ולא בשביעית. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה, עשה הוא. והוי כלל בעשה ופרט בעשה. מה הפרטים עבודה שהיא צורך הקרקע והאילן עובר בעשה, יצא חופר בה שיחין ומערות שאינו צורך הקרקע והאילן ואינו עובר בעשה. להביא חורש שאף הוא בעשה ואן לוקין עליו. וכן אמר ר' ירמיה, עובר בעשה [דף לג עמוד ב] רבי יוסי אומר. חורש, אפילו עשה אין בו. לרבי יוסי שאפילו עשה אן בו. ליידיא מילה כתיב [ויקרא כה ב] ושבתה הארץ שבת לה? רק לענין לא תעשה המפורטים שבו, היינו לזריעה וזמירה שרק בהם עובר בלאו. דכלל ופרט, אן בכלל אלא מה שבפרט. ת"ר יכול יהו לוקין על התוספת? ונסיב לה תלמודא לפטורא. מה הכוונה? רבי יוחנן פתר מתניתא, יכול יהו לוקין על מלאכת חרישה בשביעית שאינה מוזכרת בתורה ונלמדה בכלל ופרט? קמ"ל שפטור כדשנינן. רבי אלעזר שסובר שלוקים על החרישה, פתר מתניתא, יכול יהו לוקים על איסור שני פרקים הראשונים שהוסיפו בשביעית בשדה לבן מפסח ובשדה האילן מן העצרת? [דף מז עמוד א] אית תניי תני, ונסיב לה תלמודא לפטורא מדכתיב, ושש שנים שלמות תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך. ואית תניי תני, ונסיב לה

תלמודא לפטורא מדכתיב, שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור. מאן דאמר מדכתיב שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך, מסייע לרבי אלעזר. דמדכתיב שש שנים וכ"ו, משמע שאן לוקין על תוספת שביעית. ומאן דאמר מדכתיב, שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור. מסייע לרבי יוחנן דעל זריע וזמירה לוקין. ואן לוקים על חרישה.

מתניתא פליגא על רבי אלעזר שאמר שאף כאשר הכלל בעשה והפרט בלא תעשה, הפרט מלמד על הכלל. דהרי כל השמר פן ואל הרי זה לא תעשה. וכתוב [דברים יב יד] השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה. כי אם במקום אשר יבחר ה' וכו' שם תעלה עולותיך ושם תעשה וכו'. שם תעלה, זו העלייה. ושם תעשה, זו שחיטה וזריקה. מה העלייה שהיא בעשה דכתיב שם תעלה. הרי היא בלא תעשה דכתיב, הישמר פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה. אף שחיטה וזריקה שהן בעשה, יהו בלא תעשה. שנלמד מההיקש דכתיב שם תעלה ושם תעשה. משמע שרק בגלל שהתורה הקישה עליה לשחיטה לומדים לא תעשה מעשה. הא אילולא הוה כתיב שם תעלה ושם תעשה, אין עשה מלמד על לא תעשה, ואין לא תעשה מלמד על עשה. מה עבד לה רבי אלעזר? לא היה צורך בהקש כדי ללמד שגם בשאר עבודות יש לאו כיוון שזה נלמד מכלל ופרט. ולמה היה צורך להקיש? שלא תאמר, כמה דאת אמר גבי שבת, שאם עשה כמה מלאכות מעין מלאכה אחת בהעלם אחד. כגון חפר חרץ נעץ, אינו חייב אלא אחת. ודכוותה שחט זרק והעלה, אינו חייב אלא אחת. לפום כן צריך היקש, למימר חייב על כל אחת ואחת. כל הן דתנינן אבות, יש להן תולדות. תמן תנינן, ארבע אבות נזיקין. השור זה הקרן. נגיחה ודחיפה הן אב. מה הן התולדות? תני רבי חיייה. נשך רבץ בעט תולדות לקרן. תמן תנינן. אבות הטומאה השרץ. ושכבת זרע. תולדות השרץ אי זהו? אמר רבי יודה בשם רבי נחום. מדפות. מהו מדפות? מגעות. שהתולדה קלה מהאב, ובאה על ידי מגע. אב הטומאה מטמא את אדם וכלים. וולד הטומאה אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין. אוכלין ומשקין וכלי חרס אינן נעשין אב הטומאה, ואינם נעשים משכב ומושב ליטמא בזיבה. והכא תנינן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. חרישה אב. אלו הן התולדות? תני רבי חיייה. חפר חרץ נעץ תולדות להחרישה. כל אבות מלאכות מן המשכן למדו. מה חרישה היתה במשכן? שהיו חורשין ליטע סממנין. כמה יחרוש ויהא חייב? רבי מתניה אמר, כדי ליטע כרישה. רבי אחא בר רב אמר. כדי ליטע זכרותה גרגר של חיטין. תמן תנינן. כמה יוציא ויהיה חייב? זרע קישואין שנים. זרע דילועים שנים. זרע פול מצרי שנים. תני [דף מז עמוד ב] חטים מדיות שתיים. והא תנן, כל הנאכלין כגרוגרת? אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא. חיטין על ידי שהן חביבות, עשו אותן כשאר זרעוני גינה שאינן נאכלין. כל דבר שהוא להניית קרקע, חייב משום חורש. החופר, החורץ, הנועץ, המדייר, המעדר, המזבל, המכבד, המרבץ, המפעפע גושים. המברה חוטב עצים כדי לפנות קרקע בחרשים. המצית את האור בחישת קנים ובאגד תמרים. ורבי זעירא, שאמר שאן חופרים את האמה בשביעית מפני שמכשיר אגפיה לזריעה, אף החופר אמת המים שהיא מכשרת צדדיה לזריעה. המסקל. הבונה מדריגות טרסות. הממלא את הנקעים שתחת הזיתים. והעושה עוגיות לגפנים. וכל דבר שהוא להניית קרקע, חייב משום חורש. אמר רבי חיייה בשם רבי יוחנן. המבשל נבילה ביום טוב, אינו לוקה. שהותר מכלל בישול ב"ט. דמתוך שהותר בישול לצורך הותר נמי שלא לצורך. רבי שמעון בן לקיש אמר, לוקה. שלא הותר מכלל בישול, אלא לאכילה בלבד. התיב ר' אבא בר ממל על דרבי יוחנן. מעתה, החורש ביום טוב אינו לוקה. שהותר מכלל חרישה ב"ט לכיסוי הדם. רבי יוסי אמר בשם רבי אילא, לא הותרה חרישה כדרכה אלא על ידי שינוי, שיחפור בדקר ויכסה. רבי שמי אמר קומי רבי יסה. רבי אחא אמר בשם רבי אילא. המשנה במסכת ביצה דרבי שמעון היא. דרבי שמעון אמר, עד שיהא לו צורך בגופו של דבר וכאן אינו צריך את הבור. קם נפגש ר' יוסה עם רבי אחא. א"ל, את אמרת הדא מילתא שהמשנה בביצה שאומרת שאם שחט ביו"ט, יחפור בדקר ויכסה אליבא דר"ש היא? ולא כן א"ר יוחנן, לדברי ר' מאיר, עשרים וארבע דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל, וזה אחד מהם. ואם הלכה זו היא דברי ר"ש ולא ר"מ, נימר כ"ג ולא כ"ד. [דף מח עמוד א] ואי אפשר לאמר שרבי מאיר ורבי שמעון, שניהן אמרו דבר אחד. שפטור משום שאינו צריך לגופו. דהא תנן, המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני גוים, מפני לסטים, מפני החולה שיטן פטור. כחס על הנר, כחס על השמן, כחס על הפתילה חייב. ורבי יוסי פוטר בכולן חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם. ואמרינן עליה, ר' יוסי ורבי שמעון שניהן אמרו דבר אחד. אם כך היה צריך לאמר, שרבי מאיר ורבי יוסי שמעון שלשתן

אמרו דבר אחד? **אמר ליה ר' אחא לרבי יוסי. מה שאתה שואל זה למה לי לאוקמיה כר"ש, הא אפילו לרבנן אתיא. ולא משום מלאכה שאינה צריכה לגופה אלא מפני דאין דרך חרישה בכך אבל אם כך מילין דצריכין לרבנן פשיטין לכוון. דאיתמר פשיטא לרבנן. קצר לצורך עשבים חייב משום קוצר ואינו חייב משום מייפה את הקרקע. לא צורכה דא אלא קצר לייפות את הקרקע. מהו שיהא חייב משום קוצר ומשום מייפה את הקרקע? משמע שרבנן הסתפקו בכך לכן אי אפשר להעמיד את המשנה בביצה כרבנן. א"ל. אפשר שמא שהסתפקה הגמרא גבי קצר לייפות את הקרקע. מהו שיהא חייב משום קוצר ומשום מייפה את הקרקע. היה אליבא דר"ש. האם במקרה כזה שקוצר עצים לייפות הקרקע ומסתמא ירצה להשתמש בהם האם יהיה חייב גם משום קוצר או לא ברם כרבנן שמחייבים במלאכה שאינה צריכה לגופה, פשוט שחייב. שמכל מקום הרי חרש, מכל מקום הרי קצר. אמר ר' מנא. מיליהון דרבנן ר"ח בשם ר"י. מסייעין לר' יוסי שאמר שקוצר ואינו צריך לעצים פטור אף לרבנן. דאמר רבי חייא בשם רבי יוחנן. דג שסחטו. אם לגופו, הרי זה פטור אף לחכמים. דכיוון שאינו צריך למיץ אן זה סוחט. אם להוציא ציר חייב. אף מכאן אן ראייה. שאפשר שלא אמר רבי יוחנן אלא על דעת ר"ש. ברם כרבנן אפילו סחט לצורך גופו חייב. דמכל מקום הרי סחט מכל מקום הרי הוציא ציר. כל דבר שהיה מבחיל מגדל את הפירות חייב משום זורע. הנוטע, המבריק, המרכיב, המקרסם, המזרד, המפסל, המזהם, המפרק, המאבק, המעשן, המתליע, הקוטע, הסך, והמשקה, והמנקב, והעושה בתים, וכל דבר שהוא להבחיל לגדל את הפירי, חייב משום זורע. זעירא בר חייא בר אשי אמר בשם כהנא. הנוטע בשביעית חייב משום זורע. רבי זעירא אמר [דף מח עמוד ב] הזומר כנוטע. נטע וזמר בשביעית. על דעתיה דכהנא חייב שתיים. על שנטע משום שדך לא תזרע. ועל הזמירה משום כרמך לא תזמור. על דעתיה דרבי זעירא, אינו חייב אלא אחת. משום כרמך לא תזמור. דנטיעה בכלל זמירה. כלום אמר רבי זעירא הנוטע כזומר? לא אמר אלא הזומר כנוטע. לחייב את הזומר אף משום נוטע. דכל דבר המביא לצמיחה היה בכלל זריעה. ויצאה זמירה להחמיר על עצמה, שאם זרע וזמר חייב שתיים. מפני שיצאת זמירה להחמיר על עצמה, את פוטרו משום זורע? הוי לא שנייא נטע וזמר בשביעית. בין על דעתיה דר' כהנא, בין על דעתיה דרבי זעירא, חייב שתיים. ומה שאמר ר"ז חייב משום נוטע. כוונתו שחייב אף משום נוטע: והקוצר. תני רבי חייא. הקוצר, הבוצר, המוסק, הגודר, התולש, והאורה, כולהן משום קוצר. ההן דגזז ספוג, גומי או קרולין אלמוגים, חייב משום קוצר ומשום נוטע. ההן דגזז כוסבר, כרתי, כרפס, גרגר, טריקסימין, שומין או נענע, חייב משום קוצר ומשום זורע. רבי יוסי בי ר' בון אמר בשם רבי שמעון בן לקיש. הנותן עציץ נקוב שהיה מונח על האדמה על גבי עציץ נקוב, חייב עליה משום קוצר ומשום זורע. ר' יוסי בי רבי בון אמר בשם רבי שמעון בן לקיש. הקוצץ קורת שקמה, חייב עליה משום שלש. א"ר יוסי בי רבי בון. ולא פליגין. הקוצצה חייב משום קוצר ומשום זורע. המוחקה מחליק את הקורות חייב משום מכה בפטיש. רבנן דקיסרין אמרין. ההן דצד כוורא דג וכל דבר שאתה מבדילו מחיותו, חייב משום קוצר: והמעמר. רבי שמואל בר סורטאי בעי, תולדות העימור אי זו היא? אמר רבי יוסי. שמעית טעם מן דרבי שמעון בשם רבי אחא. ולית אנא ידע מה שמעת. מיי כדון? ההן דכתית אורז, שערין, או חילקה חטיה מחולקת לשנים, חייב משום דש. ההן דשטח צלין תאנים, צימוקין, מסוסלה מלח, בוקלטה עצים יבשים, חייב משום מעמר. כל שהוא נוגע באוכל כשאוסף אותו, חייב משום מעמר. בקליפה משום דש. הדא איתתא. כד מערבא בחיטיא להוציא הפסולת הגדולה, חייבת משום מרקדה. כד מפרכייתא בראשייא כשפורכת ראש החיטים משום דשה. כד מתברא בצדדיא כששוברת צידי הקליפה משום בוררת. כד מספייא מוסיפה לכתוש משום טוחנת. כד מנפייא משום זורה. גמרה מלאכתה, משום מכה בפטיש. ההן כיתנייא פשתן בתחילה שורים במים ואז מניחים מעל האש ליבוש אח"כ מכים בקופנה שזה כלי מתכת, אח"כ מהדקים עם מערובה שזה מערוך, כדי שיהיה דק, אח"כ אווזים קצה אחד ואת השני מעיפים בעזרת קרש שנקרא אפסיטה. אח"כ מסרקים בכף היד להוציא הקשים. אח"כ עם מסרק ברזל. אח"כ חותכים לאורך הרצוי. כשמכה בקופנה חייב משום דש. במערובה משום טוחן. באפסטיטה משום זורה. כשסורק בכף היד חייב משום בורר. כד מפלג, משם מנפץ. כד מתלש משם מחתך. גמר מלאכתו משם מכה בפטיש. [דף מט עמוד א] ההן דשחק תומא, כד מפרך ברישייא משום דש. כד מברר בקליפייתיה משום בורר. כד שחיק במדוכתה משום טוחן. כד יהיב משקין משום לש. גמר מלאכתו, משום מכה בפטיש. ההן סיקורה זרעים לצבע כד מבחר גרגריה מקלופיתיה, משום בורר. כד מכתת במרגזייה מכה עליהם בכלי להפריד הקליפה משום דש. כד שחיק במדוכתיה, משום טוחן. כד יהיב משקין משום לש. כד**

משקע באנטרין בור או כלי ששם הצבע נספג באבן הסיד משום בונה. כד מקטע בגומא שחותך חתיכות מהסיד הצבע משום מחתך. גמר מלאכתו משום מכה בפטיש. אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן, דגים שסחטן. אם לגופן פטור. ואם להוציא ציר חייב. רב אמר. כבשים שסחטן אם לגופן מותר. ואם למימיהן אסור. שלקות בין לגופן בין למימיהן מותר. שמואל אמר. אחד כבשים אחד שלקות, בין לגופן בין למימיהן אסור. אמר רבי חזקיה. הדא דרב פליגא על דרבי יוחנן. אמר ליה רבי מנא למה אתה אומר שרב חולק על רבי יוחנן? הרי שניהם מתירין לגופן ואוסרים למימיהם? יש חילוק, דההן אמר פטור וחייב. וההן אמר מותר ואסור. אמר רבי אבא בר ממל. בצל שריסקו. אם ליתן טעם שיהיה ראוי לאכילה, אסור שיוצר אוכל. אם להוציא שורפו שלא יזיק לו מותר. אמר רבי זעירא בשם רב הונא. צנון, טומנו במלח ובלבד שלא ישהא. אמר רבי זעירא בשם רב הונא. כליו מבית האומן, לובשן. ואם יתקרע יתקרע. אמר רבי זעירא בשם רב הונא. נסתבכו בגדיו בקוצים, הרי זה מפשרן מוציא הקוצים במקום צינעה, ובלבד שלא יקרע. אמר רבי זעירא בשם רב הונא. נפל טיט על בגדיו, הרי זה ממרחו בידו אחת, ובלבד שלא יכסכו ישפף. אמר רבי זעירא בשם רב הונא. ההן ננער לנער שמיכה. בחדא שרי, ובתלת אסור. ובתרתיי צריכה. ההן דסחי שרוחץ רב הונא ורב יהודה. חד אמר, הכין שרי והכין אסור. וחרנה אמר. בין הכין ובין הכין אסור. רבי אבא בר זמינא עאל מיסחי עם רבי זעירא, ולא שבקיה עבד לא הכין ולא הכין. נפלו מים על בגדיו. רב הונא ורב ירמיה. חד אמר לנערה שרי. ולמחקה ביד אסור משום מלבן. וחרנה מחלף. אמר רבי אבא בר חייא בר אשי. זה שרוקק, מבליעו בכסותו ואינו חושש משום מכבס או בגלל שזה דבר מועט. או בגלל שזה דרך לכלוך. אמר ר' אבא בשם ר' חייא בר אשי. איתפלגין ר' חייא רובא ור' שמעון בר רבי. חד אמר רוקק על הארץ ושף. וחרנה אמר אינו רוקק ושף. מה פליגין? בשאין שם פסיפס ריצוף. אבל יש שם פסיפס, רוקק ושף. רקק והפריחתו הרוח, חייב משום זורה [דף מט עמוד ב] וכל דבר שהוא מחוסר שצריך לרוח, חייב משום זורה: והבורר. אמר רבי יודן. יש שהוא בורר צרורות כל היום, ואינו מתחייב. ויש שהוא נוטל כגרוגרת, ומיד מתחייב. היאך עבידא? היה יושב על גבי כרי וברר צרורות כל היום, אינו מתחייב שלא תיקן כלום. שהרי נשאר שם עוד פסולת. נטל לתוך ידו כגרוגרת וברר, חייב. רבי יונה בעי. תנן הבורר קטנית ביום טוב. בית שמאי אומרים, בורר אוכל ואוכל. ובית הלל אומרים. בורר כדרכו בחיקו ובקנון ובתמחוי, אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה. עשה כן בשבת. על דעתיה דבית שמאי מהו שיהא חייב? אמר ליה רבי יוסי. ולמה לא? אילו עשה כן שברר כדרכו בקנון ובתמחוי בשבת על דבית הלל, שמא אינו חייב? אף הכא חייב. אמר רבי מנא. יאות א"ר יונה אבא. לא אתיא אן להסתפק אלא על דבית שמאי, דלבית הלל פשיטא שחייב בשבת, שלא התירו אלא ביו"ט מפני אוכל נפש. אבל לב"ש יש מקום להסתפק. האם הם התירו לבורר אוכל מתוך פסולת רק ביו"ט, כיוון שאוכל נפש הותר אבל בשבת אסור. או שאוכל מתוך פסולת, לא נחשב ברירה ואף בשבת מותר. ברר אוכלים מתוך אוכלים. חזקיה אמר חייב. רבי יוחנן אמר פטור. מתניתא פליגא על חזקיה דתני. נתערבו לו פירות בפירות. בורר ואוכל, בורר ומניח על השולחן. ר' בון בר חייא אמר בשם רבי שמואל בר רב יצחק. תיפתר שמניח על השולחן, והיו אורחין אוכלין ראשונה ראשונה מה שמניח לפניהם. ותני ובלבד שלא יבור את כל אותו המין, שנראה כבורר לאוצר. אם עשה כן בשבת. על דעתיה דחזקיה חייב, שכן הבורר כדרכו בשבת חייב. על דעתיה דר' יוחנן אסור, שכן הבורר כדרכו במקום אחר כגון פסולת מתוך אוכל חייב. דעתיה דחזקיה אפילו עיגולין של תאנים מן גוא עיגולין. אפילו רמונים מן גוא רמונים. אם כיני אפילו בני נש מן גוא בני נש? [דף נ עמוד א] מיי כדון? כל עמא מודיי להדא דרבי אימי, דרבי אימי הוה ליה אורחין אפיק קומיהון תורמוסין ופסילין הפסולת שלה. אמר לון. יהבין דעתיכון דאתון מיכול קיטיא הקליפות בסופא. ובזה חזקיה מודה דכיוון שסופו לאוכל הכל אן זה בורר. תני, אין בוררין ולא טוחנין ולא מרקידין. הבורר הטוחן המרקיד בשבת נסקל. ביום טוב סופג את הארבעים. והא תנינן, ב"ה אומרים. בורר ביו"ט כדרכו בחיקו ובתמחוי? א"ר חנינא ענתוניא. הברייתא שאוסרת, דרבן גמליאל היא. דרבן גמליאל אומר. אף מדיח ושולה. אבל לבורר ללא שינוי אסור. והא תנינן, של בית רבן גמליאל היו שוחקים את הפילפלים בריחיים שלהן. וכי לדעת ר"ג, מותר לטחון ואסור לבורר? אמר ר' יוסי בשם רבי אילא, לא התירו בית ר"ג טחינה כדרכה, אלא בשינוי עשו. ומנין שאין בוררין ולא טוחנין ולא מרקידין? אמר רבי יוסי בשם רבי שמעון בן לקיש. דכתיב [שמות יב טז ז] כל מלאכה לא יעשה בהם וכ"ו ושמרתם את המצות. כל מלאכה עד ושמרתם את המצות אסורה. מלישה והילך שנותן מים וצריך לשמור שלא יחמיצו מותר ביו"ט. תני רבי יוסה בעי. אם כך, למה היה צריך את הפסוק אך אשר יאכל לכל נפש הוא

לבדו יעשה לכם. להתיר בישול? ר' יוסה לא אמר כן. אלא אמר ר' יוסה בשם רבי שמעון בן לקיש [שמות יב טז יז] אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. עד ושמתם את המצות. **דמלישה והילך** שנתן מים וצריך לשמור שלא יחמיצו **מותר ביו"ט לצורך אוכל נפש. אבל ברירה וטחינה אסור.** תני חזקיה ופליגי. **דתני חזקיה.** אך, הוא, **לבדו.** הרי אלו **שלושה** מיעוטיין. שלא לקצור ולא לטחון ולא להרקיד ביום טוב. **אבל לברור מותר.** רבי זעירא ורב חיה בר אשי אמרו בשם שמואל. המשמר חייב משום בורר. אמר רבי זעירא לא מסתברא דא אלא משום מרקד. רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמרין, בקדמיתא הוינן אמרין יאות אמר רבי זעירא. ומה המרקד, קמח **מלמעלן** וסולת **מלמטן.** אף המשמר יין מלמטן ושמרין מלמעלן. ולא הוינן אמרין כלום, **דעל כרחך משמר כבורר. כיוון שמצאנו** שהותר ברירה **מכללה ביו"ט. ומצאנו שהותר** שימור **מכללו ביו"ט.** הותר ברירה **דתנן,** בורר כדרכו בחיקו ובתמחויו. והותר שימור **דתנן,** אף נותנין לתלויה ביום טוב. ולא **מצאנו שהותר** הרקדה. **דאמר** רבי חנינא בן יסא בשם רב יהודה [דף נ עמוד ב] אין שונין **לסנן פעם שניה** את הקמח, אבל מרקדיין לאחורי הנפה. **הא כדרכו, אסור לרקד.** אין תימר **שמשמר חייב** משום מרקד, יהא אסור. א"ר יוסה בי רבי בון. ודלא כרבי יודה. דתני בשם ר' יודה. אף במכשירי אוכל נפש התירו. **וכ"ש שהרקדה מותר. אבל עדין** בעייתא דא מילתא. מהו לשנות את הקמח לאחורי הנפה כרבנן?: והטוחן. ההן דשחק מלח או חסף **חרס** או פילפלין, חייב משום טוחן. ההן דחשר **סינן** גורגבסין **מוץ,** חול, או עפר, חייב בו משום מרקד. ההן דגבל גירגבסין **מוץ,** עפר, קילורין, מלוגמא, סממנין, חייב משום לש. הלש והמקטף והעורך כולהן משום לש. רבי אבא בר ממל בעי. תמן אמר **המחמיץ מנחות,** חייב על לישתה ועל עריכתה ועל אפייתה. והכא את אמר הכין, שכולם משום לש. ואם עשה בהעלם אחד חייב רק אחת?. אלא תמן יש לו לחלוק. דכתיב לא תעשה חמץ. וכתיב לא תאפה חמץ. אפיה בכלל לא תעשה חמץ הייתה. ולמה יצאה? להקיש אליה ולאמר. מה אפיה חייב עליה בפני עצמה. אף לישה ועריכה חייב עליהם בפני עצמן. מכאן שחייב על כל אחת ואחת. ברם הכא אינו חייב אלא אחת. האופה. את חמי. אפייה תולדת בישול ואת אמר הכין **שמניתה אופה בל"ט אבות מלאכה?** אלא בגין דתנינן סדר עיסה, תנינתה עמהן. וההן דאזין **המחמם** גירקדרין **סיד** או משיח כילוס **שמן** או שרי זיפות **מחמם זפת** או שרי מוסרין **מרכך דברים קשים** **חייב משום מבשל.** אמר רבי אבהו בשם רבי יוסה בר חנינה. המתוך אבר, חייב משום מבשל. הצולה והמטגן השולק והמעשן, כולהן חייב משום מבשל. בישל בחמי טבריא מהו?. חזקיה אמר אסור. רבי יוחנן אמר מותר. אמר רב מנא. אזלית לקיסרין ושמעית לרבי **זריקן דאמר** בשם חזקיה, **דצריכה ליה אי אסור או מותר.** פסח שיתבשל בחמי טבריא מהו? **האם חייב משום לא תוכלו ממנו נא ובשל מבושל במים?** תרין אמורין. חד אמר אסור. וחרנה אמר מותר. מאן דאמר **מותר,** דכתיב [שמות יב ט] אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים. **בישול אסרה תורה, ואן זה בישול.** ומאן דאמר **מותר,** דכתיב [שמות יב ט] כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו. **כל שאינו צלי, עובר עליו באל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים.** כל אילין שיעוריא, אם לאוכלין כגורגרת. אם לבהמה כמלוא פי גדי. אם לבשל, כדי לבשל ביצה קלה. אם לארוג, כמלוא רוחב הסיט. אם לטוות, כמלוא רוחב סיט כפול: הגוזז את הצמר. גזז סתם **שלא לצורך אריגה או טוויה מהו השיעור?** נישמעניה מן הדא **דתנן.** הוציא דיו. אם בקולמוס, כדי לכתוב שתי אותיות. אם להגיה, כדי להגות **לתקן** אות אחת. **משמע שברישא הוציא סתם, ואזלינן לקולה.** אף הגוזז סתם **אזלינן לקולה, וחייב כמלא רוחב הסיט כפול.** תמן תנינן. השוחט את הבכור, עושה מקום לקופיץ מיכן ומיכן, ותולש את השיער. ובלבד שלא יזיזנו את השיער **שתלש** ממקומו. וכן התולש את השיער [דף נא עמוד א] לראות מקום מום. **מכאן אמר** רבי אילא בשם רבי שמעון. התולש מן הקדשים פטור. אמר ר' יעקב בר אחא. ריש לקיש כדעתיה, דאיתפלגון. התולש בקדשים. רבי יוחנן אמר חייב, **דתולש היינו גוזז.** ר' שמעון בן לקיש אמר פטור. רבי ירמיה בעי. מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש? דאיתפלגון. התולש כנף בעוף **חייב משום שלש. תלש חייב משום גוזז,** המורטה **חייב משום ממחק,** והקוטמה חייב משום **מכה בפטיש. גבי בכור הוא אמר שאן תלישה בכלל גוזז, והכא הוא אמר התולש חייב משום גוזז.** א"ר יוסי בי ר' בון. ולא פליגין **דלא דמייא,** עוף שאין לו גיזה, תלישתה היא גיזתה. ברם הכא **בבכור,** אינו חייב עד שיגזז. תדע לך שהוא כן. דתני. תלש מן המתה חייב, **שתלישתה** זו היא גיזתה: המלבנו. ההין דמגפר **עץ לכלים, חבל לאליקה** לעוגן. הדא איתתא דשרקא אפה **מורחת פניה** דשרקא מעזלה **מורחת אריג.** ההן חייטא דיהב חוטא גו פומיה **לנקותו, חייבת משום מלבן.** אמר רב כהן בשם רבנן דקיסרין. המיינטון בגד **שמתלבן בחום האש** חייב משום מלבן: **המנפצו.** ההן דנפיס **מנפץ** סיב, הוצין,

גומא, חייב משום **מנפץ**: הצובעו. מה צביעה היתה במשכן? שהיו משרבטין *מכים* בבהמה **כדי לעשות עורות** אלים מאדמים. א"ר יוסה. הדא אמר, העושה חבורה ונצרר בה דם חייב. המאדם אודם בשפה, חייב **משום צובע**. המוציא דם, חייב משום נטילת נשמה שבאותו מקום. הצר צורה ואח"כ **מלאו בצבע**. הראשון חייב משום כותב, והשני חייב משום צובע. חיסר בצורה *שעשה* בה אבר ובא אחר וגמרה, חייב משום מכה בפטיש. והסוחט והמכבס, מלאכה אחת היא. תני, רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר. הצבעים שבירושלים היו עושין סחיטה מלאכה בפני עצמה. על דעתיה דר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה, מ' מלאכות אינן. וניתני? לא אתינן מיתני, אלא מילין דכל עלמא מודיי בהן. ההן דעביד חבלין, ההן דעביד ממזור *חגורה*, חייב משום טווה. ההן דעבד קונטרן *שק* נפן ומחצלן מחצלת חייב משום מסיך. הדא איתתא כד משתייה בקוביה *שמותחת חוטי השתי* חייבת משום מסיך. כד יהבה קדמה **ומכניסה בנירין, חייבת משום עושה בתין**. כד מקימה לון *שמעמידה את כלי האריגה* חייבת משום בונה. כד מחייא *שמעבירה את חוטי הערב* משום אורגת. כד מקטעא בנימייא, משום מחתכת. כד גמרה מלאכתה, משום מכה בפטיש. ההן דעבד קופין *קופה מנצרים* כד צפר *שמעמיד השתי* משום מסיך. כד מחייט, משום תופר. **כף את הקנים**, משום בונה. כד מקטע, משום מחתך. גמר מלאכתו, משום מכה בפטיש. [דף נא עמוד ב] ההן דעביד מילין ערסיין *דברים ארוגים כגון מיטות וסלים* **כשמניח חוטים** לאורך, חייב משום מסיך. לרוחב חייב משום אורג. קנקלטיין המחבר קורות המיטה משום עושה בתים. כד מקטע, חייב משום מחתך. גמר מלאכתו חייב משום מכה בפטיש. שני נירין **וחוט אחד ושני חוטים** בניר אחד: האורג שני חוטיין, והפוצע שני חוטיין, הקושר והמתיר. מה קשירה היתה במשכן? שהיו קושרין את המיתרים של המשכן. ולא לשעה היתה? אמר ר' יוסה. מכיון שהיו חונין ונוסעין על פי הדיבור, כמי שהוא לעולם. ר' יוסה **אמר אדרבא**. מכיון שהבטיחן הקדוש ברוך הוא שהוא מכניסין לארץ, כמי שהיא לשעה. **אלא** א"ר פינחס, מתופרי יריעות למדו. **שאם נפסק לו חוט** היה קושרו, חזר ונפסק, לעשותן קשרים קשרים אי אפשר. אלא חוזר ומתיר את הראשון, ומביא חוט אחר וקושרו. אמר חזקיה. ההן חייטא אומנא, מבלע תרין ראשיה. וכיוון שלא היה נראה, אפשר שיהיה אפילו כמה קשרים ולא צריך להתיר ולהחליף חוט. והיידא אמרה דא *מנין נלמד מתיר?* דא"ר יוסי בי רבי חנינא. מאורגי יריעות למדו, ולא מתופרי היריעות. מה טעמא? דכתיב, אורך היריעה האחת. כדי שתהא כולה אחת. נפסק לו חוט, היה קושרו מיד. מכיון שהיה מגיע לאריג, הוי שרי ליה ומעל לה *שולף את החוט*. ר' תנחומא אמר בשם רב הונא. אפילו ערב שבה, לא היה בו לא קשר ולא תיימת. והרי חוטי הערב אחד עולה ואחד יורד, ואם ישלוף את הקרוע נמצאו שנים עולים ויורדים יחד *זוה תיימת*. תני ר' הושעיה. חותל של תמרים ופטילייא של תמרים קורע ומתיר. ובלבד שלא יקשור. ואין זו התרה? ולמה מותר? נעשה כשובר את החבית לאכל ממנה גרוגרת. אזנים של דוסיקיא *שק עור שכשמותחים חוט והוא נסגר* קושר ומתיר, דנעשה כפותח וכנועל בשבת. התופר שתי תפירות. ר' חנינא אמר. עד יחות כל סיטרה *שיוציא את כל החוט*. אמר רבי ינאי. אמרו לו לרבי חנינא. צא וקרא, שאן הלכה כן. דהא גבי כלאים תנינן. עשה שני ראשיה לצד אחד חיב. מעתה לדעת חנינא, עד יסוק יחות ייסוק. והתנינן רבי יהודה אומר עד שישלש. מעתה עד יחות ייסוק ויחות נמצא עושה שש תחיבות ולא נראה שיקל כלכך אלא הכן והכן רק הקצוות צריך לכפול. [דף נב עמוד א] חוט שהשחילו במחט. אפילו קשור מיכן ומיכן אינו חיבור למחט לענין טמאה. תפרו לבגד. החוט חיבור לבגד, ואינו חיבור למחט לענין טמאה, שהרי סופו לנתק את המחט. ר' יונה ור' יוסי תריהון אמרי. מה שהחוט נחשב חיבור לבגד, זה דווקא בקשור מיכן ומיכן. מיליהון דרבנן פליגיין. דא"ר אבא, ורבי ירמיה אמר בשם רב. המותח צדדיו של תפירה רפויה בשבת, חייב משום תופר. ואם מדובר שגם קשר, למה לא נאמר שחייב משום תופר ומשום קושר? המקרע והמחתך. קריעה בבגדים וחיתוך בעורות. קריעה בבגדים באמצע. וחיתוך בעורות אפילו מן הצד. ואית דמחלפין קריעה בעורות וחיתוך בבגדים. קריעה בעורות, באילין רככיא. וחיתוך בבגדים, באילין ליבדייא. הצד חלזון ופצעו. אית תניי תני חייב שתיים. אית תניי תני אינו חייב אלא אחת. מאן דאמר שתיים. אחת משום צד, ואחת משום נטילת נשמה. מאן דאמר אחת, היידא? משום נטילת נשמה, ולית לה צידה. ואתיא כהיא דאמר ר"א בי רבי יוסה. אם כך, היכן מצאנו צידה במשכן? בתחש. מאי תחש? רבי אבהו ורבי שמעון בן לקיש אמרו בשם רבי מאיר. מין חיה טהורה ברא הקדוש ברוך הוא למשה במדבר. כיון שעשה בה מלאכת המשכן נגנזה. רבי אבון אמר קרש היה שמה. תני רבי הושעיה, חדא קרן הוי ליה. דכתיב [תהילים סט לב] ותיטב לה' משור פר מקרין ומפריס. מקרן כתיב. ואתיא כהיא דא"ר שמואל בשם ר' אבהו. מותר לעשות אהלים מעור בהמה טמאה ואינם מקבלים טמאה. שאן

קרוי אהל אלא כמו במשכן שהיה מחיות טהורות: השוחטו. רבי שמעון בן לקיש אמר, לית כאן שחיטה. דשחיטה תולדת חבורה היא. ולמה לא תניננה חבורה עמהון אלא שחיטה? אלא בגין דתנינן סדר סעודה, תניננה שחיטה עמהון: המעבדו. מה עיבוד היה לעורות במשכן חוץ ממליחה שכבר נאמרה? שהיו משרטטין בעורות. למה משרטטין לון? דמסרגלין כדי לחתוך ישר לון. הממחקו. מה מחיקה היתה במשכן? אמר זעירא בר חיננא בשם ר' חנינא. שהיו שפין את העור ע"ג העמוד להחליקו. השף את העור ע"ג העמוד חייב. משום מה הוא חייב? אמר ר' יוסה בשם ר' יהודה בן לוי. וא"ד אמר ר' אחא בשם ר' יהודה בן לוי, משום ממחק. הדא דאת אמר, בעור חדש. אבל בעור ישן פטור על העור. ומחלוקת ר"א וחכמים האם חייב על שמחליק העמוד. דאתפלגון. המכבד, המרבץ, המגבן, המחבץ, החולב, והרודה חלות דבש, חייב חטאת דברי ר"א. וחכמים אומרים, משום שבות. ושף העמודים דומה למכבד. א"ר יוסי בי רבי בון [דף נב עמוד ב] לא פליגין דשף העמודים פטור. ולמה המכבד והמרבץ חייב? משום חורש. המגבן והמחבץ חייב משום לש. החולב והרודה חלות דבש, חייב משום קוצר. הסוחט זיתים מאביהן מעל העץ חייב משום קוצר. כמאן? כרבי אליעזר דכשם שמחייב חולב משום קוצר, כך הסוחט זיתים מאביהן חייב משום קוצר. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן. הגורד ראשי כלונסות להשוות אורכם, חייב משום מחתך. הממרח את האיספולנית חייב משום ממחק. תנן, הכותב שתי אותיות, והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות. מחק אות אחת גדולה ויש במקומה כדי לכתוב שתי אותיות, חייב. כתב אות אחת גדולה. אף על פי שיש במקומה כדי לכתוב שתי אותיות, פטור. רבי מנחם בי רבי יוסי אומר. זה חומר במוחק מכותב. וחומר בכותב במוחק. שהכותב על מנת לקלקל חייב. והמוחק על מנת לקלקל פטור. יש שהוא כותב נקודה אחת, וחייב עליה משום כותב ומשום מוחק. איך עבידא? היה דל"ת ועשאו רי"ש והשלים את הספר. רי"ש ועשאו דל"ת, חייב משום כותב ומשום מוחק. והבונה. מה בניין היה במשכן? שהיו נותנין קרשים על גבי אדנים. ולא לשעה היתה? א"ר יוסי. מכיון שהיו חונים ונוסעים על פי הדיבור, כמי שהיא לעולם. ר' יוסי בי רבי בון אמר. מכיון שהבטיחן הקדוש ברוך הוא שהוא מכניסן לארץ, כמי שהוא לשעה. הדא אמרה בנין לשעה בנין. הדא אמרה אפילו מן הצד כתלים. הדא אמרה, אפילו נתון על גבי דבר אחר. הדא אמרה בנין על גבי כלים בנין. ולא היא דאדנים כקרקע הן שהיו חלולים. תני, אחד מביא את האבן ואחד מביא את הטיט, המביא את הטיט חייב. ר' יוסה אומר, שניהן חייבין. סבר ר' יוסה, אבן בלא טיט בנין. הכל מודים שאם נתן את הטיט תחילה, ואחר כך נתן את האבן שהוא חייב. הבנאי שיישב את האבן בראש הדימוס חייב. למי נצרכה? לרבנן. שאף שאמרו שהנותן את האבן פטור, כאן יהיה חיב. שזה דרך הבניה ועומדת כך. וההין דעבד דפין שמניח קורה בפתח הבית וההין דעבד ספ"ן קורה בתחתית הפתח חייב משום בונה: והסותר. ובלבד לצורך. רבי חמא בר עוקבא אמר בשם רבי שמעון בן לקיש, הגודל כלי צורה, חייב משום בונה. אמר ר' אילא בשם רבי שמעון בן לקיש. הנופח כלי זכוכית, חייב משום בונה. רבנן דקיסרין אמרו בשם רבי שמעון בן לקיש. יש דברים קרובים ורחוקים. הגודל כלי צורה, והנופח כלי זכוכית, העושה כלי בדפוס, שהם מלאכות שונות, כולהון חייבים משום בונה. הבורר והמשמר והמרקד, שהם מלאכות קרובות, דכולהון משום מעביר פסולת. כל אחד ואחד חיובו אב בפני עצמו. תנן, והמוציא מרשות לרשות. ולמה לא תנינן הושטה עמהון? אמר רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי. מפני שהיא במחלוקת רבי עקיבה וחכמים. דלרבי עקיבא חייב אף על הזורק. ואם היה מונה מושיט, היה צריך לפרט שר"ע חייב אף על הזורק ולרבנן פטור. רבי חזקיה רבי יהודה בן לוי ור' יהושע בן לוי אמרו בשם רבי [דף נג עמוד א] יתר עליהן הושטה שאף היא אב. ולמה לא תניננה עמהון? משום דכל המלאכות באחת אדם אחד וזו בשתיים. כל המלאכות יש להן תולדות וזו אין לה תולדות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ז הלכה ב

מתני': ועוד כלל אחר אמרו. כל הכשר להצניעו, ומצניעין כמוהו. והוציאו בשבת, חייב עליו חטאת. וכל שאינו כשר להצניעו, ואין מצניעין כמוהו והוציאו בשבת, אינו חייב אלא המצניע:

גמ': **אזה דבר אינו כשר להצניעה?** אמר ר' חונה בשם ר"א. לע"ז איתאמרת. רבי יוחנן אמר. לאיסורי הנייה איתאמרת. אבל המוציא ע"ז חייב. רב חסדא אמר לשיעורי איתאמרת *אם הוציא פחות משיעור*. אית תני תני כל הכשר להצניעו ומצניעים כמוהו והוציאו בשבת חייב חטאת. אית תני תני והוציא כל שהוא חייב חטאת. מאן דאמר חייב חטאת, מסייע לרב חסדא, **דשכר למצניעה ומצניעים כמוהו הכוונה שיש בו כשיעור**. ודווקא בהוציא כשיעור חייב חטאת. מאן דאמר והוציא כל שהוא חייב חטאת, מסייע לרבי אלעזר ולרבי יוחנן, דע"ז ואיסורי הנאה שיעורם בכל שהוא. רבנן דקיסרין אמרו בשם רבי יוסי ב"ר חנינא. **מהו דבר שאינו כשר להצניעה?**, כגון המוך שהתקינה לנידתה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ז הלכה ג

מתני': המוציא תבן כמלא פי פרה. עצה כמלא פי גמל. עמיר כמלא פי טלה. עשבים כמלא פי גדי. עלי שום ועלי בצלים. לחים כגרוגרת, יבשים כמלא פי גדי. ואין מצטרפין זה עם זה, מפני שלא שוו בשיעוריהן. המוציא אוכלים כגרוגרת חייב, ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשיעוריהן. חוץ מקליפיהן וגרעיניהן ועוקציהן וסובן ומורסן. ר"י אומר חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהן:

גמ': **תנן, ואין מצטרפין זה עם זה, מפני שלא שוו בשיעוריהן.** רבי יונה ור' יוסי גליליא אמרו בשם רבי יוסי בן חנינה. חמור משלים לקל, אין הקל משלים לחמור. עשבים משלימים לתבן. אין התבן משלים לעשבים. תמן תנינן. הבגד והשק, השק והעור, העור והמפץ, מצטרפין זה עם זה. ר"ש אומר, מפני שהן ראויין לטמא מושב בטפח. שמכולם ראוי להקציעה טפח ולעשות טלאי לאוכף [דף נג עמוד ב] רבי ירמיה בעי. ניחא שהבגד והשק וכ"ו יצטרפו למושב, שכן שוו למושב בטפח. אבל תבן ועצה וכ"ו, אך יצטרפו בהוצאה? הרי אינם ראויים לדבר אחד במידה שוה. אמר ר' זעירא קומי רבי מנא. שכן שוו בהיסק כדי לבשל ביצה קלה. א"ל. אכן בעיי הוצאה ואת אמר היסק? א"ר אלעזר בר יוסי קומי ר' יוסי. שכן שוו בהסק בשיעור שיש בו כדי לבשל ביצה קלה. א"ל, אכן בעיי הוצאה, ואת אמר היסק? הרי סתם עשבים לא עומדים להסק. ואם אתה אומר שמצטרפים, כמעט כל דבר יצטרף, שהרי כמעט כל דבר ראוי להסק. אלא תני הכי. במוציא להסק מצטרפים כדי לבשל ביצה קלה. אבל בסתם לא מצטרפים. חמור משלים לקל. אמר ר' חנינה כמו דקופדה בשר משלים לפיסתה *לח*. ופיסתה לא משלמה לקופדה. איתמר. עשבים משלימים לתבן, אין התבן משלים לעשבים. תני ר' הושעיה. הוציא תבן לפרה, כמלא פי פרה. הוציא תבן לגדי, כמלא פי גדי חייב. רבי אילא אמר, ר' יוחנן בעי. מעתה הוציא אוכלין לחולה כמלוא פי חולה יהא חייב? מודה רבי הושעיה שאם הוציא עשבים לפרה כמלא פי גדי שהוא חייב. דלחומרא אית ליה. שאם הוציא תבן לגדי חייב במלא פי גדי. לקולא לית ליה. ואם הוציא עשבים לפרה, יתחייב כמלא פי גדי. תנן, ר"י אומר, חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהן. רבי בון בר חיייה בעי. הגע עצמך שאין בתבשיל כגרוגרת. האם כיוון שבתוספת הקליפות יש שיעור יהיה חייב? ועוד אם היו קליפות יותר מכגרוגרת, ותבשיל פחות מכגרוגרת. לא מבטל יותר מכגרוגרת קליפות את התבשיל? תנן, חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהם. אמר זעירא בר חנינה בשם רבי חנינא. הדא דאת אמר, באדומות. אבל בשחורות אינם מצטרפות דכיוון שפורשות הן ונראות כזבובים בקערה. אן אדם אוכלן.

הדרן עלך פרק כלל גדול

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ח הלכה א

מתני': המוציא יין כדי מזיגת הכוס. חלב כדי גמיעה. דבש כדי ליתן על הכתית. שמן כדי לסוך אבר קטן. מים כדי לשוף את הקילורית. ושאר כל המשקין [דף נד עמוד א] ברביעית, וכל השופכין ברביעית. רבי שמעון אומר, כולן ברביעית. לא נאמרו כל השיעורין הללו, אלא למצניעיהן:

גמ': **תנן המוציא יין כדי מזיגת הכוס.** ר' זעירא שאל לר' יאשיה. כמה שיעורן של כוסות? א"ל, גלמוד סתום מן המפורש. דתני ר' חייה. **ארבע** כוסות שאמרו, **יש בכולן יחד רביעית** יין באיטלקי. **ודרך מזיגה להוסיף שלשה חלקים מים, נמצא שגודל כל כוס רביעית.** תמן תנינן. מפנין ארבע וחמש קופות. ר' זעירא שאל לרבי יאשיה. כמה הוא שיעורה של קופה? א"ל, גלמוד סתום מן המפורש. דתנינן תמן. **בשלוש קופות של שלוש שלוש סאין תורמין את הלשכה.** אמר רבי יוסה ב"ר בון בשם ר' יוחנן. **המשנה שאמרה ששיעור יין כדי מזיגת הכוס,** דרבי יהודה היא. דתני, מים כדי גמייה. ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס. יין כדי גמייה. ר' יהודה אומר, כדי מזיגת הכוס. מזוג בכמה? נישמענה מן הדא דתנן. מים כדי גמייה. ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס. אומר כדי מזיגת הכוס. **מזוג בכמה? נישמענה מן הדא מים כדי גמייה.** ר' יהודה אומר **כדי מזיגת הכוס.** כמה הוא שיעורן של כוסות **מהוא שיעור רביעית?** אמר ר' אבין, טיטרטון ורביע. מהו **לשתות ארבע כוסות** בכרך אחד? מן מה דא"ר יוחנן. בהלל אם שמעה בבה"כ יצא, ואן צריך לאמרה בבית **בן הכוסות.** הדא אמרה אפילו שתיין בכרך אחד יצא. שהרי אם לא אומר הלל, אן הפסק בן כוס שלישי לרביעי. מהו לשתותן מפוסקין? כלום אמרו שישתה **ארבע כוסות ויקרא ביניהם, לא כדי שלא ישתכרו?** אם הוא שותה אותן מפוסקין, אף הוא אינו משתכר. מהו לצאת ביין של שביעית? **שהרי ביעור יין חל בערב פסח.** ואחר הביעור מותר להשאיר רק **שלוש רביעיות.** האם התירו להשאיר **ארבע רביעיות לצורך ארבע כוסות?** תני ר' הושעיה, יוצאין ביין של שביעית. מהו לצאת בקונדיטון? מן מה דתני בר קפרא, קונדיטון כיון. הדא אמרה יוצאין בקונדיטון. מהו לצאת **במזוגין הרבה? מותר** מן מה דתני רבי חייה. **דתני רבי חייה,** ארבעה כוסות שאמרו, יוצאין בהן בין חיין בין מזוגין והוא שיהא בהן טעם ומראה יין. א"ר ירמיה מצוה לצאת ביין אדום. מה טעמא? **כדכתיב [משלי כג לא] אל תרא יין כי יתאדם.** תני מבושל **כדין מתובל.** [דף נד עמוד ב] מהו לצאת ביין מבושל? רבי יונה אמר יוצאין ביין מבושל. רבי יונה כדעתיה. דר' יונה שתי **ארבעת** כסוי דלילי פיסחא, וחזק רישיה עד עצרתא. ורבי יודא בי ר' אילעאי שתי ארבעתי כסוי דלילי פיסחא, וחזק רישיה עד חגא. וחמתיה חדא מטרונה אפיה נהורין. א"ל. סבא סבא, חדא מן תלת מילין אית בך. **אי שתיי** חמר את. או מלוה בריבית את. או מגדל חזירין את. אמר לה. תיפח רוחה דהיא איתתא. חדא מן תלת מיליית לית בי. אלא אולפני שכיח לי, וכתוב [קהלת ח א] חכמת אדם תאיר פניו. רבי אבהו נחת לטבריא. חמוניה תלמידיו דר' יוחנן אפוי נהירין. אמרון קומי ר' יוחנן, אשכח ר' אבהו סימה אוצר. אמר לון למה? אמרין ליה אפוי נהירין. אמר לון. דילמא אוריתא חדתא שמע. סליק לגביה, א"ל, מאי אוריתא חדתא שמעת? א"ל תוספתא עתיקתא. וקרא עליו חכמת אדם תאיר פניו. א"ר חנינא. לוגא דאורייתא, **כשיעור** תומנתא עתיקתא **שמודדים בה מורייסא** דציפרין. א"ר יונה חכים אנא לה, דבית רבי ינאי הוון מכוילין בה דבש. תני, **שיעור לוג,** חצי שמינית טברנית הישנה. **אמר רבי יוחנן.** הדא דידן הוות, ולמה אמר עתיקתא? בגין הרי דהוות בימיו? אית דאמרי דהוות זעירא ורבת גדלה וזערת ושוב קטנה ולא זערת כמה דהוות. כמה הוא שיעורו של כוס? **אמר** ר' יוסה בשם רבי יודה בר פזי, ורבי יוסי בי רבי בון **אמר** בשם שמואל. אצבעיים על אצבעיים על רום אצבע ומחצה ושליש אצבע. תני, יין יבש בכזית דברי רבי נתן. רבנן דקיסרין **אמרו** בשם רבי יוסה, ורבי בון **אמר** בשם ר' יוחנן. אתיא דרבי נתן כרבי **יוסי ברבי יהודה.** כמה דרבי יוסי ברבי יהודה אומר ברביעית. כן רבי נתן אומר ברביעית. **דתנן, אמר רבי יוסי ברבי יהודה: אף כשטמא בית הלל, לא טמא אלא בדם שיש בו רביעית, הואיל ויכול לקרוש ולעמוד על כזית.** אמר רבי סימון בשם ריב"ל. מעשה בפרדה של בית רבי שמתה, וטהרו דמה משום נבילה. ר' אלעזר שאל לרבי סימון עד כמה? ולא אגיביה. שאל לריב"ל וא"ל. עד רביעית טהור. יותר מיכן טמא, **שאם יקרוש יעמוד על כזית.** ובאש לר"א דלא חזר ליה ר' שמעון שמועתא. רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא. א"ל רבי יצחק בר כהנא. עד רביעית טהור יותר מיכן טמא? ובעיט ביה. א"ל ר' זריקן. בגין דשאל לך את בעט ביה? אמר ליה, הא דלא הוות דעתי עלי. **כדאמר** רבי חנין [דברים

כח 10] והיו חייך תלואים לך מנגד, זה הלוקח חיטים לשנה. ופחדת לילה ויומם, זה הלוקח מן הסידקי. ולא תאמין בחייך, זה הלוקח מן הפלטר. **שאן לו וקונה כל יום כדי צרכו.** ואנא סמיך לפלטר. מיי כדון? העיד רבי יהושע בן בתירא על דם נבילות שהוא טהור. מהו טהור? טהור מלהכשיר, הא לטמאות מטמא. והא תנינן. דם השרץ כבשרו, מטמא ואינו מכשיר [דף נה עמוד א] ואין לנו כיוצא בו. **והרי אף דם נבלה מטמא ואינו מכשיר? מה שנאמר אין לנו כיוצא בו, הכוונה לשיעור טומאתו. שגם הדם מטמא כשיעור הבשר בכעדה.** אמר רב יוסף. מאן דאמר שדם נבלה טמא כרבי יהודה. **מאן דאמר טהור כרבי יהושע בן בתירה.** אמר ליה רב אבדומה נחותה. ויאות. **דהא רבי יהודה, מורינא דבי נשיא הוה. וראינו שבבית רבי טיהרו דם פרדה עד רביעית. אבל יותר מרביעית טמא.** תני, דם כדי לכחול עין אחת. **אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יוחנן.** בדם עטלף שנו: חלב. **הדא דאת אמר, בחלב בהמה טהורה.** אבל בחלב בהמה טמאה, כדי לכחול עין אחת: דבש. **הדא דאת אמר, בהין עתיקי שראוי לרפואה.** ברם בהן דידן, **שיעורו כגרוגרת:** שמן כדי לסוך אבר קטן. ובלבד אבר קטן של קטן בן יומו: מים כדי לשוף את הקילורית. **אמר ר' אלעזר.** הדא דאת אמר באילין מיא דטלא. וברם באילין דידן, כדי להדיח פני מדוכה: **תנן, רבי שמעון אומר, כולן ברביעית. לא נאמרו כל השיעורין הללו, אלא למצניעהין.** הרי כשהוא מוציא, מגלה דעתו שהם **חשובים בעיניו. ולמה לא מתחייב לר"ש כמו המצניעה? אמר רבי אבא בשם רב חסדא. במפנה מבית לבית היא מתניתא שאן הוצאה מראה על חשיבות.** רבי שמעון אומר כולם ברביעית. משיבין חכמים לר"ש. אפשר לומר דבש ברביעית. וחומץ ברביעית? והוא מתיב לון. כמה דאית לכון כל האוכלין מצטרפין בככותבת. כן אוף אנן אית לן, כל המשקין מצטרפין ברביעית. תנן, לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא למצניעהין. א"ר מנא. למצניעהין וכי צריך שיעור? **הרי חייב בכל שהן. איכא דתני כן על דר"ש.** לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא למוציאיהן. הא למצניעהין כל שהן. **ואיכא דתני כן על דרבנן.** לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא למצניעהין. הא למוציאיהן ברביעית.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ח הלכה ב

מתני': המוציא חבל כדי לעשות ממנו אוזן לקופה. גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה. ר"י אומר. כדי לעשות ממנו מידת מנעל לקטן. נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין. המוציא קשר מוכסין חייב. נייר מחוק כדי לכרוך על פי צלוחית קטנה של פלייטין:

גמ': **חבל כדי לעשות וכ"ו.** הדא דאת אמר, בהין רכיכה. ברם בהן קשייה, כדי לבשל ביצה קלה: גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה. הדא דאת אמר [דף נה עמוד ב] בהין גוויים הפנימים שהם רכים. ברם בהן ברייא. כדי לעשות שני בתים לנפה ולכברה. תני, הוצין כדי לעשות אוזן לקפיפה מצרית. הדא דאת אמר, באילין רכיכא. ברם באילין קשייא, כדי לעשות צפירה שנותנים סביב לשפת הסל לחיזוק. **הוציא שתי נצרים חייב, שמצניעים אותם לעשות בהם כפיפה.** תורי דקל שנים. זמורות, לנטיעה שתיים. אם לבהמה, כמלא פי גדי. אם לעצים, כשיעור העצים. הוציא שתי נימין, מזנב הסוס מזנב הפרה חייב, שכן מתקינין אותן לנשבין. זיפי חזיר. אית תניי תני, שתיים. אית תניי תני אחת. מאן דאמר שתיים, באילין רכיכתא. מאן דאמר אחת, באילין קשייתא **שראוי לרצענים לראש החוט.** גלעינים לנטיעה שתיים. אם לבהמה כמלוא פי חזיר. כמה הוא מלא פי? אחת. אחרים אומרים לחשבון חמש שעושים אותם סימן לעשרות בספירה. הוציא סיאה, אזוב, או קורנית. אם לאוכלין, כגרוגרת. אם לבהמה, כמלוא פי גדי. אם לעצים, כשיעור העצים. אם להזייה, כשיעור הזייה. **גמי,** רבי יהודה אומר, כדי ליטול ממנו מידת מנעל לקטן. ובלבד קטן שהוא יודע לנעול: המוציא קשר מוכסין. תני, הוציא קשר מוכסין, עד שלא הראהו למוכס חייב. משהראהו למוכס, פטור. רבי יהודה אומר. אף משהראהו למוכס חייב. שהוא ראוי להראותו למוכס אחר. הוציא שטר חוב. עד שלא הראהו לבעל חוב ופרע לו, חייב. משהראהו לבעל חוב, פטור. ר"י אומר. אף משהראהו לבעל חוב חייב. שהוא ראוי להראותו לבעל חוב אחר **להשתבח שהוא פורע חובות:** נייר מחוק. תני, אם יש בו מקום חלק כדי לכתוב שתי אותיות חייב.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ח הלכה ג

מתני: עור כדי לעשות קמיע. דוכסוסטוס כדי לכתוב עליו מזוזה. קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה של תפילין שהיא שמע ישראל. דיו כדי לכתוב עליו שתי אותיות. כחול כדי לכתוב עליו אחת. זפת וגפרית, כדי לעשות נקב. שעוה, כדי ליתן על פי נקב קטן:

גמ': עור, אית תני תני, כדי ליתן על הקמיע לעטוף אותו. מאן דאמר, כדי לעשות קמיע, בהין רכיכה **שהוא ראוי לכתובה**. ומאן דאמר כדי ליתן על הקמיע, בהין קשיא. קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל. הדא דאת אמר, בקולף פני העור החלק החיצון שכלפי השיער הנקרא קלף, ברם בהין דוכסוסטון החלק שבצד הבשר כדי לכתוב שתי פרשיות שבמזוזה: דיו. הוציא דיו. אם בקולמוס, כדי לכתוב שתי אותיות. אם בכלי, צריך יותר, **שחלק דבק בכלי**. תמן תנינן. כמה יהא במים ויהא בהם כדי הזייה? **כדי שיטבול ראשי גבעולים**. רבי ירמיה בעי. לא מסתברא אם בכלי צריך יתיר שהרי חלק בטל בכלי?: כחול כדי לכתוב עליו אחת. א"ר בון בר חייה. שכן אשה כוחלת אחת מעיניה ויוצאת לשוק. א"ר אבון [דף נו עמוד א] אפילו זונה שבזנות אינה עושה כן. אלא שכן אשה החוששת באחת מעיניה **כוחלת** חבירתה ויוצאת לשוק. אמר רבי מנא מי תנא חוששת?. אלא שכן אשה כוחלת אחת מעיניה ומטמנת חבירתה ויוצאת לשוק. ודרך צנועות היא. כדכתיב[שיר השירים ד ט] לבבתי באחת מעיניך. רבנן דקיסרין אמרי בשם רבי בון בר חייה. שכן אשה סומא באחת מעיניה, **כוחלת** חבירתה ויוצאת לשוק: זפת וגפרית כדי לעשות נקב. ר' יוסי בר חנינא אמר במזניק שנו. שהיו עושים חור בחבית מניחים בתוכה קנה וסותמים בזפת ומסביב נקב: שעוה כדי ליתן על פי נקב קטן. תני ר' חייה כדי ליתן על פי סדק קטן:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ח הלכה ד

מתני: דבק כדי ליתן בראש השבשבת. לתפוס עופות שיעמדו עליו חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זהב. רבי יהודה אומר, כדי לעשות פטפוט. רגל למושב הכור, סובין כדי ליתן על פי כור של צורפי זהב. סיד כדי לסוד קטנה שבבנות. רבי יהודה אומר, כדי לעשות כלכול. להשכיב שערות הצדעים רבי נחמיה אומר, כדי לעשות אנדיפי. להאדים הפנים:

גמ': מהו חרסית?. חוורה סוג אדמה. אמר שמואל. עפר כדי לכסות בו דם צפור קטנה. תני שמואל. עפר ואפר כדי לכסות בו דם צפור קטנה. תני, חרש כל שהוא. גמי כל שהוא מותר לטלטלן בתוך הבית. רבי זעירא אמר בשם שמואל, ובלבד מן המוכן. ותני כן. מגופת חבית וחרסיה, מותר לטלטלן בתוך הבית. השליכן לאשפה, אסור ליגע בהן. **תנן, ר"נ אומר לעשות אנדיפי**. אמר רבי. נראין דברי רבי יהודה בעשוי כביצה והוא ראוי לכלכול. ודברי רבי נחמיה בחביט ר' וראוי למרוח להאדים הפנים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ח הלכה ה

מתני: אדמה כחותם המרצופין דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים כחותם האיגרות. זבל וחול הדק כדי לזבל קלח של כרוב, דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים, כדי לזבל כרישה. חול הגס כדי ליתן על מלא כף סיד. קנה כדי לעשות קולמוס. אם היה עב או מרוסס, כדי לבשל ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באילפס:

גמ': **תנן, קנה כדי לעשות קולמוס**. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן. והוא שיהא מגיע לקישרי אצבעותיו. רבי זעירא בעי. ניחא עד הכא ברור שצריך שיגיע לפחות עד קשר תחתון של אצבעות. דילמא עד הכא קשר עליון? תמן תנינן מכתב כלי שצידו אחד חד ובו כותבים על לוח שעווה ושני עבה ובו מוחקים שניטל הכותב, טמא מפני המוחק. ניטל המוחק, טמא מפני הכותב. ותניא, והוא שנשאר בו הכותב ומגיע לקישרי אצבעותיו.

רבי זעירא בעי. ניחא עד הכא. דילמא עד הכא? אמר רבי יוסי. כל ביצה דתנינן בכלים, כביצה ממש. בשבת, כגרוגרת מביצה. כגון המוציא עצים כדי לבשל גרוגרת של ביצה קלה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ח הלכה ו

[דף נו עמוד ב] מתני': עצם כדי לעשות תרוד, רבי יהודה אומר כדי לעשות חף שן של מפתח זכוכית כדי לגרוד בה ראש הכרכר כלי של אורג צרור או אבן כדי לזרוק בעוף. רבי אליעזר בן יעקב אומר כדי לזרוק בבהמה:

גמ': **תנן, רבי יהודה אומר כדי לעשות חף.** מהו חף? סרגיד מפתח. תמן תנינן, **מפתח שיש חפין ונקבים.** ניטלו חפין, טמא מפני נקבים. **שאפשר שיעשו מנעול מתאים.** נסתתמו נקבים טמא מפני חפין. מחלפה שיטתיה דר' יהודה? תמן היא עבד חף בלוט שן המפתח והכא הוא עבד חף סרגיד מפתח שלם: **תנן,** זכוכית כדי לגרוד בה ראש הכרכר. תמן תני, ושל זכוכית כדי לצוק בתוכה שמן **וחכמים אומרים לכסות פי הפח.** והכא את אמר הכין? רבי אחא רבי מיישא ורבי כהן אמרו בשם רבנן דקיסרין. כאן בעבה שאינה מתאימה לגרור בה. כאן בחדה. אית דבעי מימר. כאן לטלטל צריך שם כלי. כאן להוציא די שראוי לשימוש כדי להתחייב על הוצאתו: צרור או אבן כדי לזרוק בעוף. שמעון בר אבא אמר בשם רבי יוחנן. כדי שיזרוק ויפגע לאחורי העוף וירגיש. ודכוותה כדי שיזרוק לאחורי בהמה ותרגיש. תני, צרור מקורזל שראוי לקינוח בבית הכיסא. כזית וכאגוז וכביצה. נוטלו ומקנח בו את רגליו. רבי ישמעאל בר' יוסה אמר משום אביו עד מלא היד. רב יהודה אמר. בייתוס בן זונין היה יושב ושונה לפני רבי כזית כאגוז וכביצה. ואמר לו רבי, וכי כך אנו אומרים שצריך שיהא יושב ומשקל בידו? אמר ליה, מה שיכול להחזיק ביד הכל מותר, חוץ מן העשוי בחפיסה כלי ובתוכו אבנים. אמר ר' אילא. בשם ר' ינאי שנו, כמלוא רגל מדוכה קטנה של בשם. א"ר יוסה. לא אמרו אלא של בושם אחד שהיא קטנה. הא של בשמים גדולה שטוחנים בה הרבה בשמים לא. אמר ר' אילא בשם רשב"ל. צרור שעלו בו עשבים, נוטלו ומקניח בו את רגליו. והתולש ממנו בשבת חייב חטאת. תני ר' חייא. חרס כל שהוא אסור לקנח בו מפני הסכנה. א"ר יוסה בי ר' בון, לא סוף דבר חרש שהוא חד, אלא אפילו אזני חביות שהם חלקות. וכל דבר הנכנס לאור ויוצא. ר' יוסי בן יוסי אמר. צרור שקניח בו חבירו, ומים שאין בהם מ' סאה שהיו מגולים אסור לקנח בהן. אמר ר' חנניא בשם ר' מנא. מים שליקלק בהן הכלב, אסור לקנח בהן. ותני כן. אין מקנחין לא בפי הכלב. ולא בפני הכלב. ולא במים שליקלק בהן כלב, ולא במים שאין בהן מ' סאה. וההן מים דמשזגיגו בובני שטפו בהם מרחצאות וההן דמשזג אמבטיתה, רע לטבעות לפי הטבעת. אמר ר"י בי ר' בון בשם רב הונא. ה' דברים נאמרו בקרומית של קנה. אין שוחטין בה. ואין מוהלין בה. ואין מחצצין בה את השיניים. ואין מחתכין בה את הבשר ע"ג השלחן, מפני שמשיר סיבים. ואין מקנחין בה, מפני שרוח רעה שורה עליה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ח הלכה ז

מתני': חרס כדי ליתן בין פצים לחבירו, דברי ר"י. רמ"א, כדי לחתות בו את האור. ר' יוסי אומר, כדי לקבל רביעית. אר"מ. אף על פי שאין ראייה לדבר, זכר לדבר. שנאמר [ישעי' ל יד] לא ימצא במכתתו חרש לחתות אש מיקוד. אמר לו ר' יוסי. משם ראייה? [ישעי' ל יד] לחשוף מים מגבא.

[דף נז עמוד א] גמ': ר' יוחנן אמר. מקדשין מי חטאת בשברי כלי חרס. רשב"ל אמר, אין מקדשין בו. ר' אלעזר שאל. על דעתיה דרשב"ל, למה אין מקדשין בו? מפני שאינו מקבל טומאה? הרי כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה, הרי אינן מקבלין טומאה ומקדשין בהן? אלא משום שאינו מקבל רביעית? ולא מודה רשב"ל בכלי חרש קטן שלם כל שהוא שמקדשין בו אף שאין בו רביעית? הוי לית טעמא אלא משום שאין עליו תואר כלי. והתורה אמרה, מים חיים אל כלי. וקשיא על דר' יוחנן.

לפסול את המקווה אינו פוסל כשאנו בו רביעית. ולקדש מקדשין בו? אלא רבי יוחנן סבר כר' יוסה שאף כלי קיבול כלשהו פוסל את המקווה. דתנן גבי החוטט כלשהו בצינור מרזב לקבל בו את הכלוך. לרבנן דווקא בשל עץ נחשבים המים כשאובים. ר"י אומר, אף בשל חרש כל שהוא. א' אפשר להוכיח מכאן שרבי יוחנן כרבי יוסי דכלום א"ר יוסה לא בשלם? ואילו הכא בשבור אנו קיימין. תני ר' חיה מסייע לר' יוחנן שמקדשים בשברי כלי חרס. תני רשב"י מסייע לרשב"ל שאן מקדשים, ולא נאמר מה הבריות.

הדרן עלך פרק המוציא יין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ט הלכה א

מתני': א"ר עקיבה. מנין לע"ז שהיא מטמא במשא כנדה? שנאמר [ישעי' ל כב] תזרם כמו דוה, צא תאמר לו. מה נדה מטמא במשא. אף עכו"ם מטמא במשא:

גמ': כתיב תועבה בנדה. וכתיב תועבה בעכו"ם. וכתיב תועבה בשרצים. כתיב תועבה בנידה דכתיב [ויקרא יח כט] כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה וגו'. כתיב תועבה בעכו"ם דכתיב [דברים ז כו] ולא תביא תועבה אל ביתך וגו'. וכתיב תועבה בשרצים דכתיב [שם יד ג] לא תאכל כל תועבה. אבל אין אני יודע לאיזה מהן הוקשה ע"ז? ר"ע אומר לתועבה שבנדה הוקשה. מה הנדה מטמא במשא, אף עכו"ם מטמא במשא. אי מה הנדה מטמא באבן מסמא, אף עכו"ם מטמא ע"ג האבן מסמא? אמר ר' זריקן בשם רב יהודה. ואית דאמרין בשם רב חסדא. מודה ר"ע לחכמים שאין עכו"ם מטמא ע"ג אבן מסמא. דלפיכך הוקש אף לשרץ למעט שאינו מטמא באבן מסמא. ורבנן אמרי לתועבה שבשרצים הוקשה. מה השרץ מטמא בהיסט הכוונה למגע, אף עכו"ם מטמא בהיסט הכוונה למגע. אי מה השרץ מטמא בכעדשה, אף עכו"ם מטמא בכעדשה? ר' זעירה ור"י בר נחמן אמרו בשם ר' אלעזר. ור' אבהו אמר בשם ר' יוחנן. כתיב [תהילים קו כח] ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים. מה המת מטמא בכזית, אף עכו"ם מטמא בכזית. אי מה המת די שיכניס ראש אצבעו לאהל המת בכדי שיטמא, אף עכו"ם די שיכניס ראש אצבעו? למד נתיצה נתיצה מבית המנוגע. כתיב הכא את מזבחותרם תתוצון וכתיב התם ונתץ את הבית. מה בית המנוגע עד שיכניס ראשו ורובו. אף עכו"ם עד שיכניס ראשו ורובו. א"ר חנניה. זאת אומרת [דף נז עמוד ב] שאין טומאת עכו"ם מחוורת שהיא מהתורה אלא גזרת חכמים היא. דאי לא כן, האך אתה מקישה לקלים ואיך מקישה לחמורים? רבי מנא אמר מחוורת היא. ולמה הוא מקישה למת ולשרץ ללמד מהם לקלים שבה? הדא דאת אמר בעכו"ם שבורה שהיא מדרבנן. אבל בשלימה, אפילו כל שהוא. דאמר רב הונא ורבי חמא בר גוריון בשם רב. הבעל, ראש גוייה המילה היה. וכאפון היה. דכתיב [שופטים ח לג] וישימו להם בעל ברית לאלהים. ומה טעמא דר' עקיבה שהעדיף להקיש ע"ז לנידה? דכתיב [דברים ז כו] תעב תתעבנו. דאף שגם בשרץ כתוב תועבה. כאן כפל הלשון להדגיש התעוב כנידה. מה טעמון דרבנן שהעדיפו להקיש ע"ז לשרץ? דכתיב [דברים ז כו] שקץ תשקצנו כמו שנאמר בשרצים. מה מקיימין רבנן טעמא דר' עקיבה? תעב תתעבנו, צאיהו כמו צואה. נבליהו גרום לו ניבול. מה מקיים ר' עקיבה טעמון דרבנן? שקץ תשקצנו. שקציהו נבליהו. מניין לרבנן נבליהו אף בפה? רבי שמואל ורבי אבהו אמרו בשם רבי אלעזר. מדכתיב [ישעי' ל כב] צא תאמר לו. צואה תאמר לו. נבליהו. כיצד? את שקורין אותו פני מלך, קורין אותו פני כלב. עין כוס, עין קוץ. גדיא מזל, גלייא גלות וחורבן. אמר רבי תנחומא בשם רב הונא. מאי דכתיב [יהושע ז ב] העי אשר עם בית און מקדם לבית אל? מקדם היו קורין אותו בית אל. ועכשיו קורין אותו בית און. תני בשם רבי אלעזר. לא רצה להיקרות עמירה מקום של כבוד קורין אותה עמידה בית הכסא. דא"ר אבא בר כהנא. תמן צווחין לפעלה טבא עשית גדולים, עמדה. וצווחין לרחוץ של מימי רגלים עמידה. מה מקיים ר' עקיבה צא תאמר לו? ר' יוסי בי ר' בון ורב הונה אמרו בשם רב יוסף. מיכן שע"ז מטמא באהל רק משיכנס ראשו ורובו, שאין אומרים לאדם צא, עד שיכניס ראשו ורובו. אית מתניתא אמר, עכו"ם כנדה, ומשמשיה כנידה. ואית מתניתא אמרה. עכו"ם כנדה, ומשמשיה כשרץ. מאן דאמר עכו"ם כנדה ומשמשיה כנידה, ניחא. ומאן דאמר עכו"ם כנדה ומשמשיה כשרץ. כל עצמו אין כתיב נידה אלא במשמשין. דכתיב [ישעי' ל כב] וטמאתם את ציפוי פסילי כספך,

ואת אפדת מסכת זהבך, תזרם כמו דוה? תיפטר בחקוקים על גופה. והא כתיב אפד? רבי יעקב דכפר חנן אמר, תיפטר במשתחוה לאפוד עצמו. כענין שנאמר [שופטים ח כז] ויעש אותו גדעון לאפוד. מתניתין כמאן דאמר עכו"ם כנידה ומשמשיה כנדה. דתנינן. אבניו ועציו ואפרו מטמאין כשרץ. ר"ע אומר כנידה. והרי כל אלו משמשים הם? [דף נח עמוד א] תיפטר שהשתחוה לבית או לאבנים והעצים ואחר כך בנאו. שאף שהמשתחוה להר לא אסרו, בתלוש ואח"כ חיברו נאסר. דאמרו רבי זעירא ורב הונה בשם רב. המשתחוה לבית אסרו. רבי זעירא ור' אבהו אמרו בשם רבי יוחנן. המקדיש את הבית, אן מועלין בו דגמרינן מתרומה שאינה במחבר. אמר רבי זעירא. הוי"י בה רבנן ואמרי דפליגא ביה רבי יוחנן ורב. מאן דאמר אסרו שנחשב כתלוש, מועלין בו. מאן דאמר לא אסרו שנחשב כמחבר, אין מועלין בו. התיב רבי חגי קומי רבי יוסה. מתניתא פליגא על רב. דתניא, השוקת שבסלע אין ממלאין בה. מפני שחקקה ואח"כ חיברו דנחשב ככלי. הא אם חיברה ואח"כ חקקה ממלאים ממנה. וההן בית. לאו כמי שחברו ואח"כ חקקו הוא? מה עבד לה רב? פתר לה כמ"ד דסיתותן של אבנים היא גמר מלאכתן, והוי כחקקו ואח"כ חברו. תנן, שלשה בתים הן. בית שבנאו מתחלה לעבודת כוכבים הרי זה אסור קס"ד שנאסר על ידי שהשתחוה לבית. ולית הדא פליגא על רבי יוחנן? תיפטר שנשתחוה לכל אבן ואבן ואח"כ בנייה. והא תנינן שלש אבנים הן. אבן שחצבה מתחלה לבימוס הרי זו אסורה וכ"ו? [דף נח עמוד ב] תיפטר שנשתחוה לכל אבן ואבן ואח"כ בנייה. תנינן. אבניו ועציו ואפרו מטמאין כשרץ. ר"ע אומר כנידה. לית הדא פליגא על רבי שמעון בן לקיש? דרבי שמעון בן לקיש אמר עכו"ם שנשתברה אפילו מאליה מותרת? ואפילו על רבי יוחנן שסובר שע"ז שנשברה אסורה לית הדא פליגא? לא כן סברנן מימר אם אינו עתיד להחזירן לכליין דברי הכל מותר? על רבי יוחנן אן קושיה דלא כן סברנן מימר אם עתיד להחזירן לכליין דברי הכל אסור. ואמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה. אם היו מונחין במקומן, כמי שהוא עתיד להחזירן לכליין הן. ואילו במקומן הן. אמר רבי אבא בשם רב. המשתחוה לבית, אסרו. לאילן, לא אסרו. והא תנינן שלש אשירות הן. ואחד מהם, אילן שניטע לע"ז משמע שהאילן נאסר? תיפטר שנשתחוה לזמורה ואחר כך נטעה. לוי אמר השתחוה לבית אסרו. למערה לא אסרו. מה בין בית ומה בין מערה? אמר רבי חנניה בריה דר' הילל. בית היה לו שעת תלישה. מערה לא היה לה שעת תלישה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ט הלכה ב

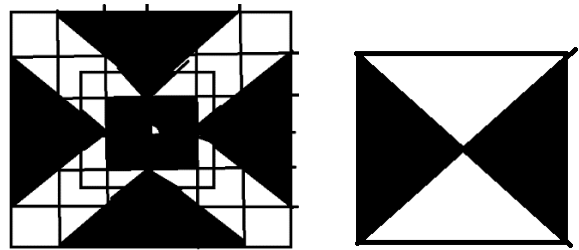
מתני': מנין לספינה שהיא טהורה? שנאמר [משלי ל יט] דרך אניה בלב ים. מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים שזורעין בתוכה חמשה זרעונים. ארבע בארבע רוחות ערוגה ואחת באמצע? שנאמר [ישעיה' סא יא] כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. זרעה תצמיח לא נאמר, אלא זרועיה תצמיח:

גמ': תנן, מנין לספינה שהיא טהורה? שנאמר [משלי ל יט] דרך אניה בלב ים. ולמה מן הים למדת, מה ים טהור אף הספינה טהורה. והרי כבר מן השק למדת. מה השק שמשמש בים ומשמש ביבשה מקבל טמאה. יצאה ספינה שמשמשת בים ואינה משמשת ביבשה שהיא טהורה. ולמה צריך גם ללמוד מדרך אניה בלב ים? רבנן דקיסרין אמרי מתניתין שלמדה מהים איצטריך לספינה של חרש. שהשק אינו מלמד אלא על כל האמור בפרשה דכתיב כל כלי עץ או בגד או עור או שק. יצא כלי חרש שאינו כתוב בפרשה ואן השק מלמד עליו: תנן,

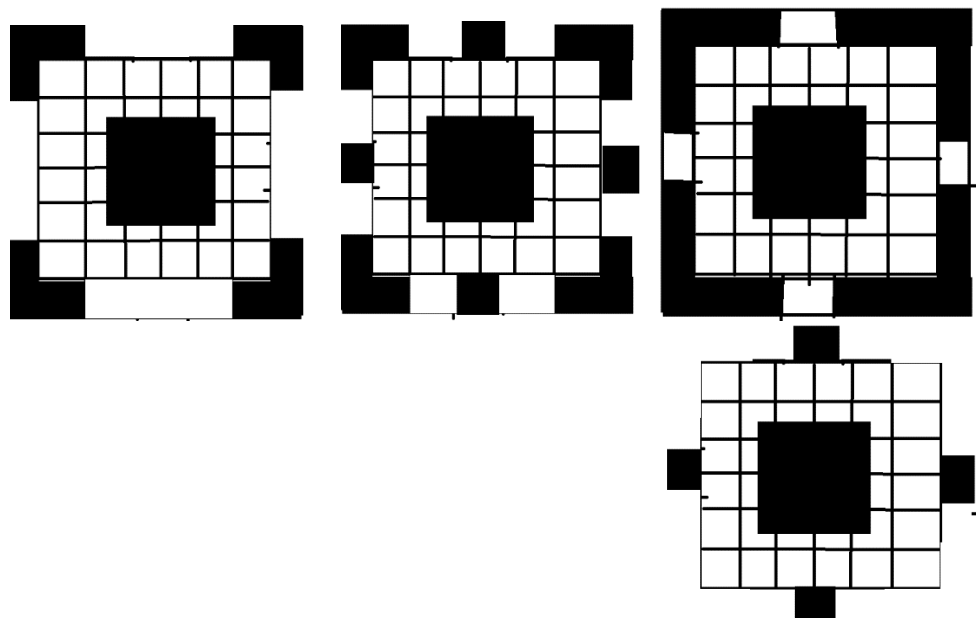
גמ': מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים שנאמר לחיו כערוגות הבשם לחיו אלו הלוחות שהיו שישה על שישה ואף ערוגה ק. שזורעין בתוכה חמשה זרעונים? שנאמר [ישעיה' סא יא] כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. והא מיעוט זרעים שנים, ואך הגענו להתיר חמש? אמר ר' שמואל בר סיסרטא. משנים את למד ארבעה. שמסברה לא היינו מתירים אלא מן אחד בערוגה כזו. אבל אחר שהתורה גילתה ששני מינים מותרים ומסתמא מדובר שעושה אותם בצורת משלשים. אם כך אף ארבע נעשה באותה צורה. דמה שנים את נותן מצד אחד בתחילת ששה ומיצר והולך וכן מצד שני עד שהם נפגשים באמצע בראש תור. אף ארבעה את נותן בתחילת ששה בכל אחד מארבע הצלעות

ומיצר והולך, רק שצריך להשאיר מעט מכל צד כדי שיהיה מרווח טפח וחצי בן משולש למשולש. ואי אפשר שלא יהא שם נקב אחד פנוי ליטע בו את האמצעית. ושם נזרע מן חמישי וארבע המשולשים מארבע הצדדים יגעו בו בראש תור.

אמר רבי יונה. מסברה לא היינו מגיעים בדרך זו לחמישה מינים אלא רק לארבעה. דמה שהתירו בראש תור זה רק שעבודה פוגע בעבודה. היינו שמין אחד פוגע במין השני בצורת ראש תור, ואפשר להתיר ארבעה מינים בדרך זו. [דף נט עמוד א] אבל לא התירו כשמין פוגע בחבירו לחובשו. ולכן אי אפשר להתיר מן חמישי באמצע. שהרי הוא חבוש בראש תור מארבע צדדיו. אמר רבי יהושע בן לוי. מדכתיב כגנה זרעיה תצמיח. שיכול היה לכתוב כגנה זרע תצמיח, או זרעה תצמיח. למה כתב זרעיה בחמשה אותיות? מלמד שזרעים חמישה מינים בערוגה. וכרבי יודה. דרבי יודה דאמר, ששה מנין? מדכתיב כגנה זרעיה תצמיח. שיכול היה לכתוב כגנה זרע תצמיח. או זרעה תצמיח. למה כתב זרעיה בשש אותיות? מלמד שזרעים שישה מינים בערוגה. רבי חגיי אמר צריך להיות כתוב זרעיה בחמשה אותיות. וכל הן דאנא משכח ספר שכתוב בשש אותיות עם האות ו' אנא מחק ליה. אשתאילת לרב הונא ספרא דסידרא כינו אותו כך שהיה בקי בתנ"ך עד שהיה כספר מהלך ואמר, זירועיה מליא. אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי. החמישה מינים שאמרה המשנה כולהו בתוך ששה. כהנא אמר בשם ר' שמעון בן לקיש. כולהו חוץ לששה. שבאמצע זרע שלוש על שלוש צור ימני כך שיש מרחק טפח וחצי עד הגבול ובכל גבול זרע מין אחד ומרחיק טפח וחצי מהשני.

אם כולהו חוץ לששה ניתני תשעה צור שני מימין. ארבע בארבע קרנות ועוד ארבע לכל רוח ביניהן ועוד אחד באמצע? דבשלמא אם זרע הכל בתוך הערוגה אף שאפשר בצורה זו לזרוע תשע מינים גזרת הכתוב שיותר מחמישה מינים בערוגה קטנה נחשב ערבוביה ואסור. אבל אם בערוגה גדולה יותר למה שלא זרע תשע מינים? אמר רבי תנחום בוצרייא. וכן היא שאכן יכול לזרוע תשע מינים. אלא שהמשנה שאמרה שזרע רק חמש מינים, בערוגה שבערוגות היא מתניתא.

ולכן אינו יכול לזרוע גם בפניות וגם באמצע כל רוח אלא בערוגה אחת זורע בארבע פניות ובאמצע ציור שני משמאל. ובערוגות שסביבה באמצע כל רוח ובאמצע ציור שמאלי.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ט הלכה ג

מתני': מניין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה? שנאמר [שמות יט טו] היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה. מניין שמרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת? שנאמר [בראשית לד כה] ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים. מנין שקושרים לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח? שנאמר [ישעי' א יח] אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וגו':

גמ': תנן, מניין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה?, אמר רבי יוחנן, מסיני למדו. **דבשלישי בשבת ירד משה ואמר להן, היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה. כל מי שפירש בשלישי. יש כאן ליל רביעי, ורביעי. ליל חמישי וחמישי. פלטה בליל ששי טמאה, ביום שישי טהורה שמקצת היום ככולו. כל מי שפירש ברביעי כגון ששימש בן השמשות של ליל רביעי. יש כאן יום רביעי. ליל חמישי וחמישי. פלטה בליל ששי טמאה. ביום שישי טהורה. כך שפעמים שהן חמש עונות ופעמים שהם ארבע עונות והעיקר שיהיו בשלושה ימים.** אמר רבי יוחנן זו בסיני. אבל לדורות, פעמים ארבע פעמים חמש פעמים שש. פעמים ארבע, כגון אם שמשה ביום רביעי, אף שאן העונה נספרת, היום נספר ונחשב יום אחד שמקצת היום ככולו. ליל חמישי ויום חמישי. ליל שישי ויום שישי. הרי ארבע עונות בשלושה ימים. או בשש כגון ששימשה בתחילת ליל רביעי. הרי ליל רביעי ורביעי. ליל חמישי ויום חמישי. ליל שישי ויום שישי. הרי שש עונות. רבי עקיבה אומר [דף נט עמוד ב] לעולם הן חמש. שכל ישראל פרשו ביום שלישי לפני השקיעה. ליל רביעי ויום רביעי. ליל חמישי ויום חמישי. וליל שישי. אבל יום שישי אינו מן המנין שבו טובלת ועושה הערב שמש. וכן לדורות. תמן תנינן, הפולטת שכבת זרע ביום השלישי טהורה דברי ראב"ע. רבי ישמעאל אומר, פעמים שהן ארבע עונות פעמים שהן חמש פעמים שהן שש. פעמים שהן ארבע, כגון שמשה ברביעי סמוך לשקיעה. ליל חמישי ויום חמישי. ליל שישי ושישי. פעמים שהן חמש כגון שמשה ברביעי סמוך לזריחה. יום רביעי. ליל חמישי ויום חמישי. ליל שישי ושישי. פעמים שהן שש כגון שמשה בתחילת ליל רביעי. ליל רביעי ויום רביעי. ליל חמישי ויום חמישי. ליל שישי ושישי. ר"ע אומר לעולם הן חמש. ואם יצאת מקצת עונה הראשונה, משלימין לה מקצת עונה ששית. הא רבי ישמעאל עבד יום עונה, ולילה עונה. ואף ר"ע עבד יום עונה, ולילה עונה. מה ביניהון? עונות שלמות ביניהון. ר' ישמעאל עבד מקצת עונה ככולה. ורבי עקיבה לא עבד מקצת עונה ככולה. ותני כן על דר' עקיבה. לפיכך אם נכנסה מקצת עונה ראשונה, משלימין לה מקצת עונה ששית. תני, רבי אלעזר בן עזריה אומר. יום ולילה זה עונה. ומקצת עונה ככולה. ותני כן על דר' אלעזר בן עזריה. פעמים יש שם יום וכל שהוא והיא טהורה. שני ימים וחסר כל שהוא והיא טמאה. יום וכל שהוא והיא טהורה. איך עבידא? שימשה את ביתה ערב שבת קודם לשקיעת החמה. ופלטה במוצאי שבת לאחר שקיעת החמה. הרי יש כאן יום וכל שהוא והיא טהורה שיש כאן שלושה ימים. שישי שבת וראשון. שני ימים וחסר כל שהוא והיא טמאה. איך עבידא? שימשה את ביתה ערב שבת לאחר שקיעת החמה. ופלטה באחד בשבת קודם לשקיעת החמה. הרי יש כאן שני ימים וחסר כל שהוא והיא טמאה. א"ר יוחנן. מדברי כולם, טבולי יום קבלו ישראל את התורה. שהרי לדעת כולם אם פלטה ליל שבת, טמאה. ובשבת בבקר קיבלו תורה. ואף אם טבלה בליל שבת חסרה הערב שמש. הדא דאת אמר, בנשים שהיה אפשרות שיהיו טבולות יום. אבל באנשים כבר טהרו. מה טעמא? כדכתיב [שמות יט י] וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם. א"ר יוחנן. זו דברי ראב"ע ור' ישמעאל ור"ע. שפעמים ארבע פעמים חמש. אבל לדברי חכמים עד ג' ימים דלעולם שש עונות, ורק מיכן והילך היא נסרחת. ואתייא כההיא דאמר ר' זעירא בשם ר' יוחנן. כתיב [ויקרא טו לב] זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע. מה

תורת הזב עד ג' ימים. אף תורת שכבת זרע עד ג' ימים. אכן תנינן מרחיצין את כל הקטן. תניי דבית רב, מרחיצין את המילה. אמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן. הלכה כמי שהוא אומר מרחיצין את הקטן. אמר ר' יוסה [דף ס עמוד א] על כורחך את אמר מרחיצין את הקטן. **דהא תני שמואל**. לעולם אין מונעין לא שמן ולא חמין מע"ג מכה בשבת. ואמר ר' יוסה. כל שעה הוה ר' זעירא רבי אומר לי. תני מתניתך **מרחיצין את הקטן בן לפני המילה בן לאחר המילה**. ולא עוד אלא שמזלפין המים ע"ג מכה בשבת. אם אומר את שמרחיצין רק את המילה, מה בין מכתו של גדול למכתו של קטן?. **אמר ר' אבהו בשם ר"א**, הלכה כראב"ע. אמר ר' אבון בשם ר' אבהו. טעמיה דרבי אלעזר בן עזריה. **דכתיב** [בראשית לד כה] ויהי ביום הג' בהיותם כואבים. בהיותו כואב אין כתיב כאן. אלא בהיותם כואבים. בשעה שכל איבריהם כואבים עליהם. רבי יעקב בר אחא אמר. רבי אלעזר ורבי יוחנן מפקידין לחייתא מילדות. כל שיקויין דאתון עבדין בחולא, עבדין בשובתא. לכן צריכה אפילו ביום השלישי שחל להיות בשבת. **אבל ביום הראשון פשיטה שמותר**. שמואל אמר מפני הסכנה. רבי יוסה בעי. אם מפני סכנה למה רק מזלפין חמין שהוחמו בחול. **מותר אפילו שיהו מחמין לו חמין בשבת?** אמר ר"י בי ר' בון בשם רבנן דתמן. מחמין לו חמין בשבת. **תני שמאל, לעולם אין מונעין לא שמן ולא חמין מע"ג מכה בשבת**. ותני כן. מחמם הוא אדם אלונטית ונותנה ע"ג מכה בשבת. לא יטול אדם עריבה מליאה חמין ויתננה ע"ג מעיו בשבת, **שמא ישפך ויבא לידי סחיטה**. ריב"ל אמר. **לית כן אלא מותר. תנן, מנין שקושרים לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח? שנאמר [ישעי' א יח] אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו**. בראשונה היו קושרין אותו בחלונותיהם ויש מהן שהיה מלבין ויש מהן שהיה מאדים והיה מתביישין אלו מאלו. חזרו להיות קושרים אותו בפתחו של היכל ויש שנים שהיה מלבין ויש שנים שהיה מאדים. חזרו וקשרו אותו בסלע. כתיב [ישעי' א יח] לכו נא ונוכחה יאמר ה' וגו'. תני רבי אליעזר אומר [ישעי' א יח] אם יהיו חטאיכם כשנים וגו'. כשנים שבין שמים לארץ **שהם מהלך חמש מאות שנים**, כשלג ילבינו. יותר מיכן כצמר יהיו. ר' יהושע אומר אם יהיו חטאיכם כשנים כשני אבות **חמש מאות** שהם סך כל שני האבות מלבד שני שנים של אברהם קדם שהכיר את בראו **כשלג ילבינו**, יותר מיכן כצמר יהיו. אמר רבי יודן בר פזי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו בראשון עברה שעבר פעם ראשונה. ו"א מקדש ראשון. ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו בשני. ורבנן אמרי אם יהיו חטאיו של אדם כפי שניו י"א שהכוונה שבכל גיל היצר חזק בדבר אחר כשלג ילבינו, יותר מיכן כצמר יהיו. אמר רבי יודן ענתדרייא. בשעה שעונות קלין, כשלג ילבינו. בשעה שהן כבידין, כצמר יהיו.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ט הלכה ד

מתני': מניין לסיכה שהיא כשתייה ביום הכיפורים? אף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר [תהילים קט יח] ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו:

[דף ס עמוד ב] גמ': **תנן, מניין לסיכה שהיא כשתייה ביום הכיפורים? ואינו מחוור שאיסור סיכה מהתורה אלא קרא אסמכתא בלבד. דאין תימר מחוור הוא, ילקה עליו אם סך חוץ לחומה. ואמר רבי יוסי בן חנינא. אין לוקין חוץ לחומה. אלא על אכילה ושתייה. מניין שאינו מחוור? כהדא דתני. בשבת. בין סיכה שהיא של תענוג, בין סיכה שאינה של תענוג מותר. ביום הכיפורים. בין סיכה שהיא של תענוג בין סיכה שאינה של תענוג אסור. בתשעה באב ובתענית ציבור. בסיכה שהיא של תענוג אסור. ושאינה של תענוג מותר. והתני שוות סיכה לשתייה לאיסור שזר אסור לסוך שמן תרומה. ולתשלומין שזר שסך חייב חומש. אבל לא לעונש שזר שסך במזיד אינו לוקה. ביום הכיפורים לאיסור, אבל לא לעונש שלא לוקים על הסיכה. רואים שסיכה אינה כשתייה מהתורה. והתני גבי תרומה, לא יחללו. להביא הסך ואת השותה שאם היה זר לוקה? אמר רבי יוחנן. לית כאן סך. אמר רבי אבא מרי. ואין לית כאן סך, אף שותה לית כאן. שהרי איסור אכילה כבר נאמר, ושתייה בכלל אכילה. דאי לא כן, אלא שאיסור שתייה נלמד מכאן, אך אמרנו אכל ושתה ביום כיפור בהעלם אחד, אינו חייב אלא אחת?. וכי דבר שהוא בא משני לאוין מצטרף? מניין שהוא מחוור בעשה? אמר רבי אלעזר בשם רבי סימיי דכתיב[שם כו יד] לא נתתי ממנו למת. מה אנו קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכין בכסף מע"ש. הרי זה דבר שהוא אסור לחי, שהרי לא הותר**

אלא אכילה שתיה וסיכה. לחי הוא אסור, כל שכן למת. אלא איזו דבר שהוא מותר לחי, והוא אסור למת? הוי אומר, זו סיכה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ט הלכה ה

מתני': המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה. תבלין כדי לתבל ביצה קלה, ומצטרפין זה עם זה. קליפי אגוזים קליפי רמונים אסטיס ופואה, כדי לצבוע בהן בגד קטן בשבכה. מי רגלים נתר ובורית קימוניא ואשלג, כדי לכבס בהן בגד קטן בשבכה. רבי יהודה אומר כדי להעביר על הכתם:

גמ': **תנן, תבלין כדי לתבל ביצה קלה, ומצטרפין התבלינים זה עם זה.** וקשיא, וכי כמון ומלח מצטרפין? הרי טעמן שונה. **אמר ר' אילא בשם ר' אלעזר, במיני מתיקה שנו. תנן, קליפי אגוזים קליפי רמונים אסטיס צמח שמפיקים ממנו צבע כחול ופואה שורש שמפיקים ממנו צבע אדום, כדי לצבוע בהן בגד קטן בשבכה.** תמן תנינן. שיעור המלבן והמנפץ והצובע והטווה **כמלא הסיט כפול.** והכא את אמר הכין? תמן בצובע, ברם הכא במוציא לצבוע שאן חשיבות לצבע בכמות כזו קטנה. נתר, נטרון אלום. בורית, ביריתה. קימון, קליא. אשלג. ר' יוסי בי ר' בון אמר, אצרות רוח.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ט הלכה ו

מתני': פלפלת כל שהוא. ועיטרן כל שהוא. מיני בשמים ומיני מתכות כל שהן. מעפר המזבח, מאבני המזבח, ממקק ספרים, ממקק מטפחותיהן, כל שהן, מפני שמצניעין אותן לגונזן. רבי יהודה אומר. אף המוציא ממשמשי עכו"ם כל שהוא. שנאמר [שם יג יח] ולא ידבק בידך מאומה מן החרם:

[דף סא עמוד א] גמ': תני, אף ריח רע כל שהוא. א"ר אילא אף רבי שמעון שסובר שמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, מודה בה כיוון שרוצה להוציא את הריח מביתו נחשב צריכה לגופה. כמו דמודי רבי שמעון באיסורי הנייה שכיוון שצריך להוציא אותו נחשב כצריך לגופו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק ט הלכה ז

מתני': המוציא קופת הרוכלין. אף על פי שיש בה מינין הרבה, אינו חייב אלא חטאת אחת. זרעוני גינה פחות מכגורגרת. רבי יהודה בן בתירא אומר חמש. זרע קישואין שנים. זרע דילועין שנים. זרע פול מצרי שנים. חגב חי כל שהוא, מת כגורגרת. צפורת כרמים, בין חיה בין מתה כל שהוא. מפני שמצניעין אותה לרפואה. ר' יהודה אומר. אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא. מפני שמצניעין אותו לקטן לשחק בו:

גמ': **תנן, המוציא קופת הרוכלין. אף על פי שיש בה מינין הרבה, אינו חייב אלא חטאת אחת.** וקשיא, מאי קמ"ל? הרי אפילו הוציא וחזר והוציא בהעלם אחת, כלום הוא חייב אלא אחת. ק"ו כאן שהוציא בפעם אחת שלא יהיה חייב אלא אחת. למי נצרכה? לר' אליעזר דאמר הבא על הנידה פעמים הרבה בהעלם אחד. חייב על כל ביאה וביאה. הייתי חושב שאף כאן אם הוציא וחזר

והוציא חייב על כל הוצאה, שהפעולה כהעלם, שלא תאמר מינים הרבה ייעשו כהעלימות הרבה ויהא חייב על כל א' וא'. לפום כן צריך מימר אינו חייב אלא אחת: זרעוני גינה פחות מכגורגרת. ריב"ב אומר חמשה. מה טעמא דריב"ב? שכן דרכן להיזרע בערוגה: זרע קישואין שנים. זרע דילועין שנים. זרע פול מצרי שנים. תני, חיטים מדיות שנים. **והא תנן, כל הנאכלין כגורגרת? אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא. חיטין על ידי שהן חביבות, עשו אותן כשאר זרעוני גינה שאינן נאכלין: תנן, חגב חי כל שהוא. מת, כגורגרת. הדא דאת אמר, בטהור. אבל בטמא, כמלוא פי הכלב. ציפורת כרמים, בין חיה בין מתה כל שהוא. שמצניעין אותה לרפואה. א"ר אחא. שכן אשה סטיפה שיש לה חטטים בפניה מושכת ממנה והיא מתרפאה. תמן אמרין. מאן דבעי ניפרוש מן דרך הארץ, אכיל פלגא ושביק פלגא. לאכול של צד שמאל אסור כי יסתרס לעולם. ושל ימין מותר. דאף שמסרס, אם ירצה יאכל אחריו של שמאל ויבריא. וצריך לשמור את החצי השני. שאם אבד כל שהוא. או חסר כל שהוא, אין לו תקנה עולמית. כיצד הוא עושה כדי לשמורו? א"ר יוסי בי רבי בון. יהב לה גו צלוחית דבש: רבי יהודה אומר. אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא. [דף סא עמוד ב] הא טהור, בין חי בין מת כגורגרת. ר' יהודה כדעתיה. דר' יהודה אומר. אוכלין טהורין אין משחקין בהן. והא כתיב [איוב מ כט] התשחק בו כצפור? הקב"ה שאל את איוב אם יוכל לשחק בלוייתן. לא הותר מן כלל איסור הוא. שהלוייתן דג טמא. אלא שלעתיד לבא הקב"ה יתיר אותו. והא כתיב התשחק בו כצפור. משמע שבציפור מותר לשחק, והרי ציפור טהורה? אמר ר' מתניה. מכיון שהיא מחוסרת שחיטה, כטמאה היא.**

הדרן עלך פרק רבי עקיבא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק י הלכה א

מתני': המצניע לזרע, לדוגמא, ולרפואה, והוציאו בשבת חייב עליו בכל שהוא. וכל אדם אין חייבין עליו אלא כשיעורו. חזר והכניסו, אינו חייב אלא כשיעורו:

גמ': **תנן, המצניע .. לדוגמא. אמר ר' ירמיה. ר' יוסי בי רבי חנינה בעי, מתניתין דר"י? דר' יהודה אמר אומן באומנתו שמוציא לדוגמא חייב. כי אתא רבי יודה בר פזי אמר בשם רבי יוסי בי רבי חנינא, דר' יהודה היא. תנן, חזר והכניסו אינו חייב אלא כשיעורו. א"ר יוסי ברבי חנינה, לא אתיה אלא אם הצניעו לדוגמא. דכיוון שכבר נתפייס הלוקח, אן לו עוד צורך בכמות קטנה כזו. אבל הצניעו לזרע ולרפואה. אפילו חזר והכניסו חייב בכל שהוא. תנן, וכל אדם אין חייבין עליו אלא כשיעורו. תני, הצניעו זה, והוציאו זה פטור. ר"ש בן אלעזר מחייב. מה אנו קיימין? אם בשהוציאוהו מדעת השני, דברי הכל פטור. אם בשהוציאוהו מדעת הראשון בשבילו ובשליחותו, דברי הכל חייב. אלא כאן אנו קיימין בסתם. דרבנן אמרי, חזקה מדעת השני הוציאו. ר"ש בן אלעזר אומר חזקה מדעת הראשון הוציאו**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק י הלכה ב

[דף סב עמוד א] מתני': המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה. בין שחזר והוציאם, בין שהוציאם אחר פטור, מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת. קופה שהיא מליאה פירות ונתונה על האסקופה החיצונה. אף על פי שרוב הפירות מבחוץ פטור, עד שיוציא את כל הקופה:

גמ': **תנן, קופה שהיא מליאה פירות ונתונה על האסקופה החיצונה. אף על פי שרוב הפירות מבחוץ פטור, עד שיוציא את כל הקופה. אמר חזקיה בקופה של קישואין ושל דילועין היא מתניתין, שמקצת האוכל מבפנים ומקצתו מבחוץ. אבל בקופה שהיא מליאה פירות קטנים, כיון שהוציא ממנה כגורגרת חייב ואן הכלי מצרף. אמרין, מילתיה דרבי יוחנן פליגא. דא"ר חייא בשם רבי יוחנן. סרוד עריבה שמקצתו מבפנים ומקצתו מבחוץ. נטל מיכן ונתן לכאן פטור. אם עקרו, עד שיעקור כולו כאחת,**

שהכלי מצרף מה שבתוכו. אמר רבי מנא קומי רבי יוסה. **מה שאמר חזקיה שהכלי לא מצרף,** תיפטר בפרוץ. אמר ליה, והא תנינן קופה? אית לך מימר קופה פרוצה? מיי כדון מ"ט דחזקיה? **דסבר חזקיה דאין לך מיטלטל ברשות הרבים ונעשה כרמלית, אלא אדם בלבד.** שרק אדם חולק רשות לעצמו. כמו שנלמד מידו של העני ושל בעה"ב. ולא דווקא כרמלית, אלא שאינו לא רה"י ולא רה"ר. אבל כלי מקבל את דין הרשות בה הוא נמצא. **אמר חזקיה.** הוציא חבילה מרשות היחיד לרשות הרבים, וכשהניחה ברשות הרבים, היה ראשה למעלה מעשרה, הואיל ואין כולה ניחה ברשות הרבים, פטור. א"ר שמואל בר רב יצחק. הוציא קורה מרשות היחיד לרשות הרבים. וכשהניחה ברשות הרבים, נכנס ראשה לרשות היחיד אחרת. הואיל ואין כולה ניחה ברשות הרבים, פטור. אמר רבי יוחנן. אבן שהיא נתונה ברשות הרבים, גבוהה עשרה ורחבה ארבעה. המשתמש מתוכה לרשות הרבים, ומרשות הרבים לתוכה חייב. **דאף שמעביר מעל מקום פטור, כיוון שלא נח במקום פטור חייב.** שמואל אמר. קופה שהיא מליאה פירות ונתונה ברשות הרבים, גבוהה עשרה ורחבה ארבעה. המשתמש מתוכה לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכה פטור. מה פליגי? לא. כאן בשהפכה על צידה ומשתמש בפתח מהצד שאן שם עשרה טפחים. וכאן בשלא הפכה על צידה שהפתח למעלה ומשתמש מעל עשרה. [דף סב עמוד ב] רבי בון בר חייה בעי. עקר אבן ברשות הרבים, גבוהה עשרה ורחבה ארבעה. מה את עבד לה? כמשתמש מתוכה לרשות הרבים וכאילו עקר מרשות היחיד לרשות הרבים? ומרשות הרבים לתוכה. או שכשעקר ביטל את רשות היחיד, וכאילו עקר מרה"ר. אך כשיניח כאילו מניח ברשות היחיד? או שהעקירה בטלה את רה"י וההנחה לא יוצרת רה"י והוי כמוציא מרשות הרבים לרה"ר אחרת שפטור, ואם הוליק ארבע אמות חייב? רבנן דקיסרין אמרין, רבי יוחנן בעי. היה תל גבוה עשרה ורחב ארבעה. ותל אחר גבוה חמישה ורחב ארבעה. ולקח סלע מהתל הגבוה עשרה, גבוה חמישה ורחב ארבעה ונתן חמשה על גבי חמשה מה את עבד לון? כמשתמש מרשות היחיד לכרמלית, דכשנטל עדיין היה רשות היחיד, ושכשהניח עדיין היה כרמלית. או כשנטל ביטל רה"י. וכשנתן יוצר רשות היחיד. וכאילו נטל מכרמלית לרשות היחיד ופטור. או כשנטל, נטל מרה"י. וכשמניח, נעשה רשות היחיד. וכאילו העביר מרשות היחיד לרשות היחיד אחרת?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק י הלכה ג

מתני': המוציא בין בימינו בין בשמאלו, בתוך חיקו או על כתיפו חייב, שכן משא בני קהת. לאחר ידו, ברגלו, ובפיו, במרפקו, באזנו, ובשערו, ובאפונדתו ופיה למטה, בין אפונדתו לחלוקו, ובחפת חלוקו, במנעלו ובסנדלו, פטור שלא הוציא כדרך המוציאין:

גמ': רבי יוסה בעי. מעתה, תינח הוציא כגרוגרת על כתיפו חייב, שכן משא בני קהת. אבל בימינו בשמאלו בתוך חיקו ובאפונדתו הרי אן דרך הוצאה בכך ואמאי חייב? מדכתיב [במדבר ד טז] ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטרת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה. שמן המאור בימינו. וקטרת הסמים בשמאלו. ומנחת התמיד של יום תלויה בזרועו. שמן המשחה היכן היה נתון? אמר רבי אבון בשם רבי אלעזר. כמין צלוחית קטנה היה לו באפונדתו. אין תאמר שהיה קטן פשוט, ולכן הטריחו אותו כל כך. והא אמר ר' יהושע בן לוי. כתיב [שם ג לב] ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן אהרן. דוך דוכנים היה. ר' יהודה בי רבי אמר, מרכל היה. תני רבי חייה, ולמה נקרא שמו מרכל? שהיה מר על הכל. אלא שאין גדולה בפלטין של מלך. אמר רבי לוי. כתיב [ויקרא ו ג] ולבש הכהן מדו בד, והרים את הדשן. אלא שאין גדולה בפלטין של מלך.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק י הלכה ד

מתני': המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחוריו פטור. לאחוריו ובא לו לפניו חייב. באמת אמרו, האשה החוגרת בסינר בין מלפניה בין מלאחריה חייבת, שכן ראוי להיות חוזר. רבי יהודה אומר. אף במקבלי פיתקין כן:

[דף סג עמוד א] גמ': תמן תנינן. **העושה מלאכה בשבת ואינו יודע איזה מלאכה עשה. ר"א מחייב חטאת. ור' יהושע פוטר, שנאמר ונודע אליו החטאת. עד שידע במה חטא. רבי ישמעאל השזורי ור' שמעון אומרים. לא נחלקו ר"א ורבי יהושע על דבר שהוא בשם אחד שהוא חייב. כגון שהיו לפניו שני עצים, ותלש מאחד ואינו יודע מאיזה. על מה נחלקו? על דבר שהוא משום שני שמות. כגון שלא יודע אם קצר או טחן. שר' אליעזר מחייב חטאת, ור' יהושע פוטר. **תנן, המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור. אמר ר' אילא בשם ר' אלעזר. מתניתין כמאן דאמר בשני שמות נחלקו וכרבי יהושע שפוטר. דכשנתכוון לשמירה מעולה ויצא לו שמירה פחותה. דומה לנתכוון ללקוט תאנים ולקט ענבים. ברם כמאן דאמר בשם אחד נחלקו. הכא שהוא כשני שמות פשיטא שהוא פטור לדעת כולם. תנן, לאחריו ובא לו לפניו חייב. שנתכוון לשמירה פחותה ובא לו שמירה מעולה. מתניתין כמאן דאמר בשם אחד נחלקו וכדעת ר"א. ברם כמאן דאמר בשני שמות נחלקו, כאן בשם אחד הוא ופשיטא שהוא חייב לדעת כולם. וקשה שהרי מרישא משמע שבשני שמות נחלקו וסתם לן כרבי יהושע שפוטר ובסיפא משמע שבשם אחד נחלקו וסתם לן כר"א שמחייב אמר ר' אילא בשם ר' אלעזר. תניין אינון ומי ששנא את הרישא לא שנא את הסיפא. דלמאן דאמר בסיפא חייב, אף ברישא חייב. ולמאן דאמר ברישא פטור. אוף בסיפא פטור: תנן, באמת אמרו, האשה החוגרת בסינור בין מלפניה בין מלאחריה חייבת, שכן ראוי להיות חוזר. אמר ר' אליעזר. כל מקום שאמרו באמת, הלכה למשה מסיני****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק י הלכה ה

מתני': המוציא ככר ברה"ר חייב. הוציאוהו שנים פטורין. לא יכול אחד להוציא והוציאוהו שנים חייבין, ור"ש פוטר. המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי. פטור אף על הכלי, שהכלי טפילה לו. את החי במיטה, פטור אף על המיטה, שהמיטה טפילה לו. את המת במיטה חייב. וכן כזית מן המת, וכזית מן הנבילה, וכעדשה מן השרץ, חייב. ור"ש פוטר.

[דף סג עמוד ב] גמ': **תנן, הוציאוהו שנים פטורים. מאי טעמה? דכתיב בעשותה. היחיד שעשה חייב. שנים שלשה שעשו פטורין. רבי יושיע דרומיא אמר קומי רבי יסא בשם רבי אחא. קני גרדי שהוא קל, אם הוציאוהו שנים, רבי פוטר, רבי אלעזר בי רבי שמעון מחייב. אמר לו רבי, כך שמעתי מאביך שנים שעשו פטורין. אמר לו. שמשתי את אבא עומדות, מה שלא שמשתו ישיבות. ורבי תלמידיה דרשב"י הוי? לא תלמידיה דרבי יעקב בר קודשי הוה? אלא כך אמר ליה. שמשתי את אבא עומדות, מה שלא שמשתי את רבך ישיבות. כשהיה רבי אלעזר בי ר' שמעון נכנס לבית הוועד, היו פניו של רבי מקדירות, שהיה ר"א מביישו בהלכה. אמר ליה אביו ויאות. זה ארי בן ארי. אבל אתה ארי בן שועל. מן דמך רבי אלעזר, שלח רבי תבע לאיתתיה. אמרה ליה. כלי שנסתמש בו קדש ישתמש בו חול? **תנן, הוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי, פטור אף על הכלי. שהכלי טפילה לו.** אמר ר' שמואל בר רב יצחק. הדא דאת אמר, בצריכין לכיליין. כגון אילין תותיין תותיין שללא הכלי יהיו נמעכין. אבל אם אינן צריכין לכיליין והוציא הכלי לצורך דבר אחר, חייב אף על הכלי: **תנן, את החי במיטה, פטור אף על המיטה. דחייא טעין גרמיה. את המת במיטה חייב. וכן כזית מן המת, וכזית מן הנבילה, וכעדשה מן השרץ, חייב. ור"ש פוטר. לא כן תני, אף ריח רע כל שהוא. ואמר ר' אילא, אף ר' שמעון מודה בה. ותני, מודה ר' שמעון באיסורי הנזיה. ובמת יש גם איסורי הנאה וגם ריח רע ולמה ר"ש מתיר? א"ר יודן. תיפתר במת עכו"ם ושאיין בו ריח רע, והוציאו [דף סד עמוד א] לכלבו. תני, הוציא חצי זית מן המת, וחצי זית מן הנבילה, ופחות מכעדשה מן השרץ, חייב. ורבי שמעון פוטר. מה טעמון דרבנן? שהיה כזית וכשהוציא חצי כזית כבר נתמעטה הטומאה ואף בפחות מכשיעור חשוב. מה טעמא דרבי שמעון דפטר? כהיא דר' יודן דאמר תיפתר במת עכו"ם ושאיין בו ריח רע והוציאו לכלבו****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק י הלכה ו

מתני': הנוטל צפרניו זו בזו, או בשיניו. וכן שערו, וכן שפמו, וכן זקנו. וכן הגודלת, וכן הכוחלת, וכן הפוקסת. ר' אליעזר מחייב חטאת, וחכמים אומרים משום שבות. התולש מעציץ נקוב חייב, ושאינו נקוב פטור. ורבי שמעון פוטר בזה ובזה:

גמ': **תנן, הנוטל צפרניו זו בזו, או בשיניו. אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינא. במה פליגינן? בשנטלן הוא. אבל אם נטלן אחר, מאוסין הן שאינו יכול לנוטלן יפה ואן זה כדרכו ופטור. מה טעם דברי חכמים שפטרו אפילו נוטל לעצמו?** רבי אחא אבהו בשם רבי. **לדעת חכמים, לעולם אינו חייב עד שיטלנו בקרסטל מספרים.** אמר רבי אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה. הגודלת *קולעת שערות* חייבת משום בונה. ואתיא כהיא דאמר רבי יוחנן בשם רבי בנייה. באתרין צווחין לקלעיתא בנייתא. א"ר זעירא. לא מסתברא שחייב משום בונה, אלא משום אריג. מחלפא שיטתיה דר' זעירא? דתמן אמרו רבי זעירא ורבי חייא בשם רבי יוחנן. הקולע שלש נימין באדם, חייב משום אריג. ואמר ר' זעירא. למה משום אורג ולא משום טווה? וכי אריג הוא? והכא הוא אמר הכין שקולע חייב משום אורג? לא קשיה כאן במרובה חייב משום אורג וכאן במועט חייב משום טווה. הדא דאת אמר שקולע דינו כאורג וחייב זה רק בקולע שער לאדם. אבל בבהמה פטור, דאן נוי לבהמה. כהדא דתני העושה פסיקא חגורה לילבב לקשור תחת לב הבהמה לישפר לני או להדיק בה את המרצופין שקיים שקשורים בצדי החמור לתלותה בצואר בהמה טהור. ואים שלא שייך נוי בבהמה. הדא דאת אמר, בפשוטין [דף סד עמוד ב] אבל במקופלין ועשוין לקבל כשק, בין באדם בין בבהמה טמא. הכוחלת חייבת משום כותבת. הפוקסת חייבת משום צובעת. **תנן, התולש מעציץ נקוב חייב, ושאינו נקוב פטור. ורבי שמעון פוטר בזה ובזה.** יצחק בר אוריון אמר. מה פליגינן? בשלא תלש כנגד הנקב. אבל אם תלש מכנגד הנקב, אף רבי שמעון מודה שחייב. רבי ירמיה בעי. היה כולו בארץ, ונקב חוץ לארץ מהו? האם הולכים אחר מקום הנקב ופטור ממעשרות. או אחר העציץ וחייב? אשכחת אמר. מה דצריכא לרבי ירמיה, פשיטא ליצחק בן אוריון שאמר שזו המחלוקת בין חכמים לר"ש. תני, אן בן עציץ נקוב לשאינו נקוב, אלא הכשר זרעים בלבד. רק אילין אינון? והא אית לך חורניין. עציץ נקוב מקדש בכרם, ושאינו נקוב אינו מקדש בכרם. עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים. ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים, התולש מעציץ נקוב חייב, ומשאינו נקוב פטור? רבי יוסה אמר לה סתם, ר' חנניה מטי בה בשם רבי שמואל בר רב יצחק. מתניתין ר"ש היא. שסובר שאן הבדל בין עציץ נקוב לשאינו נקוב. ומודה ר"ש בהכשר זרעים שאינו מכשיר. מ"ט? התורה ריבת בטהרת זרעים מאי טעמא? דכתיב [ויקרא יא לז] וכי יפול מנבלתם על כל זרע זרוע אשר יזרע וגו

הדרן עלך פרק המצניע

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יא הלכה א

מתני': הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים. או מרשות הרבים לרשות היחיד, חייב. מרשות היחיד לרשות היחיד ור"ה באמצע. ר' עקיבה מחייב, וחכמים פוטרין:

גמ': זריקה תולדת הוצאה היא ולא תולדת מושיט. שבמושיט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים חייב אבל הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים לא שנייא. בין על דעתיה דרבי, בין על דעתהון דרבנן פטור, ואינו חייב אלא אם כן נחה. ולא אומרים קלוטה כמי שהונחה. ורק בזורק מרה"ר לרה"ר דרך רשות היחיד חולק רבי וסובר שאף שלא נחה כמי שהונחה דמיא. הזורק מרשות הרבים לרשות היחיד. על דעתיה דרבי אפילו לא נחה. על דעתהון דרבנן והוא שנחה, דאמר רבי אבא בר חונא בשם רבי. לא חייב רבי אלא על ידי רשות היחיד מקורה. דאמרינן בית כמאן דמליה דמי. אבל רה"ר, אי אפשר שיהיה מקורה. [דף סה עמוד א] מילתיה דר' יוחנן אמר. אפילו אינה מקורה, דתנן. הייתה עומדת בראש הגג וזרק לה גט. כיוון שהגיעה לאויר הגג מגורשת. וא"ר אימי בשם רבי יוחנן. והוא שתרד לאויר מחיצות. משמע שאפילו אינו מקורה. רבי אימי בעא קומי רבי יוחנן. האם מתניתא דגיטין כרבי. דרבי

עבד אויר מחיצות כממשן, דאמר גבי שבת קלוטה כמי שהונחה, אבל לחכמים לא יהיה גט עד שינוח בגג?. אמר ליה, הכא בגיטין דברי הכל היא. ואי ס"ד דאף ר יוחנן סבר דלרבי בעינן מקורה, ויתבינה, רבי אומר מקורה, ואת אמרת שהמשנה במסכת גיטין שמדברת בגג שאינו מקורה הולכת כשיטת רבי? אלא ודאי ר"י סבר דלרבי לא בעינן מקורה. מה בין גיטין מה בין שבת?. א"ר אילא בשבת כתיב [שמות כ"י] לא תעשה כל מלאכה. ואי אמרינן קלוטה כמי שהונחה, נמצאנו מחייבים על מלאכה שנעשית היא מאיליה. ברם הכא בגיטין, התורה אמרה [דברים כד א] ונתן בידה. ברשותה. וכיוון שהגיעה לאויר מחיצות, הוה ברשותה. תנן, מרשות היחיד לרשות היחיד ור"ה באמצע, ר' עקיבה מחייב, וחכמים פוטרינן. אמר שמואל. לא שנו אלא למטה מעשרה. הא למעלה מעשרה מותר. מילתיה דרבי אלעזר אמר, אפילו למעלה מעשרה חייב. דאמר ר' אילא בשם ר' אלעזר. מעגלות למד ר"ע. ועגלות לאו למעלה מעשרה אינון? ר"ע למד זורק ממושיט כמו ממושיט למעלה מעשרה חייב שכך הייתה עבודת הלויים במשכן, אף זורק למעלה מעשרה חייב. אית תניי תניי במשנה הבאה כיצד. אית דלא תני כיצד. על דעתיה דר' אלעזר שסובר שר"ע יליף מעגלות, אית כאן כיצד שהמשנה הבאה היא המשך למשנה שלנו. על דעתיה דשמואל, לית כאן כיצד. ר' יצחק בי רבי אלעזר שאל. זרק מרשות היחיד לרשות הרבים, ונזכר עד שהוא ברשות הרבים קדם שתנוח. על דעתיה דר' עקיבה, יעשה כמי שנחה בר"ה ויהא חייב דכשנכנסה לרה"ר כאילו נחה?. א"ר חונה. לא חייב ר' עקיבה משום דקלוטה כמי שהונחה, וכאילו נחה בר"ה. ר. אלא ע"י שנח לבסוף ברה"י השנייה שהרי כך היתה מלאכת מושיט. דגמרינן זורק ממושיט שהיה במשכן. ואף לר"ע אם נזכר קודם שתנוח פטור. אמר רבי אבהו בשם ר' אלעזר שאמר בשם ר' יוחנן. היה עומד בר"ה וזרק למעלה מעשרה ונזכר. רואין אם היתה נופלת ברגע שנזכר ותנוח בתוך ד' אמות, פטור. ואם לאו חייב. אף שבאותו רגע היא במקום פטור. והתני שמואל מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע. רואין שאם תפול ותנוח בתוך ד' אמות פטור. ואם לאו חייב. וקשה. תמן בזורק מרשות הרבים לרשות הרבים דרך רשות היחיד. את אמר דמה שהילכה ברה"י אינו מצטרף לארבע אמות, וצריך שיהיה ארבע אמות ברה"ר בלי רשות היחיד. והכא בזורק מעל עשרה טפחים. את אמר שמה שהלכה במקום פטור מצטרף לארבע אמות ברה"ר?. א"ר חונה. תמן אם תפול, קרקע שתחתיה רשות היחיד. לכן אינו מצטרף לארבע אמות ברה"ר. ברם הכא אם תפול, קרקע שתחתיה רשות הרבים. תני בשם ר' יודה. זרק מרשות היחיד לרשות הרבים ועבר ד"א ברה"י חייב שתיים. ר' יודה עבד ד"א ברה"י [דף סה עמוד ב] אב מלאכה בפני עצמה. שהרי אן מחייבים התולדה במקום אב. על דעתיה דר' יודה, מ' מלאכות אינון. וניתנין?. לא אתינן מתניה אלא מילין דכל עמא מודויי בהון. ר' זעירא ור' יאשיה אמרו בשם ר' יוחנן. מתופרי יריעות למד ר' יהודה. שהיו תופרי היריעות מזרקין את המחטין אלו לאלו. ולא כרמלית היה בן היריעות?. א"ר חיננא מן הצד היו מזרקין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יא הלכה ב

מתני': כיצד? שני גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים. המושיט והזורק מזו לזו פטור. היו שניהן בדייטי אחת צד אחד של רה"ר, המושיט חייב והזורק פטור, שכך היתה עבודת הלויים. שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים. מושיטין את הקרשין מזו לזו, אבל לא זורקין. חולית הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה. הנוטל מהן והנותן על גבן חייב. פחות מיכן פטור:

גמ': תנן, שני גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים. המושיט והזורק מזו לזו פטור. אמר רב. לית כאן פטור, אלא מותר. דלמעלה מעשרה מקום פטור הוא ומותר. על דעתיה דרב, למעלה מעשרה מותר. על דעתיה דשמואל. למעלה מעשרה אסור. תנן, היו שניהן בדייטי אחת באותו צד של רה"ר, המושיט חייב והזורק פטור, שכך היתה עבודת הלויים. אמר ר' אילא בשם רשב"ל. מה שחייב כששניהם בדיוטה אחת, זה רק כאשר הם נמצאים באמצע רשות הרבים, ורשות הרבים מקפתו מכל צד. שאז גם בניהם נחשב רשות הרבים. אבל אם רה"ר רק מהצד שלהם, הרי בניהם

כרמלית ופטור. ר' יעקב בר אחא אמר בשם רבי יוחנן. אפילו אם רה"ר רק מרוח אחת, חייב אף שבניהם כרמלית. שהרי למדנו מן אילין עגלות שהיו בצד רה"ר. ועגלות לאו למעלה מעשרה אינן? נמצא שהעביר דרך מקום פטור ואעפ"כ חייב. אף כאן. אף שהעביר דרך כרמלית חייב. אמר רבי אחא בשם ר' מיישא. בלבד ע"י שנים. אבל אחד שמושיט מרה"י לרה"י דרך רה"ר פטור. בכל אתר את אמר שנים שעשו פטורין. והכא את אמר שנים שעשו חייבין? שני היא, שכך היתה עבודת הלויים באהל מועד. מה היתה עבודת הלויים באהל מועד? ב' עגלות זו אחר זו בר"ה. מושיטין את הקרשים מזו לזו אבל לא זורקין. תני בר קפרא לא היו זורקים, שלא לנהוג בקרשים בזיון. תנן, חולית הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה. הנוטל מהן והנותן על גבן חייב. פחות מיכן פטור. אמר רבי יוחנן. העומד והחלל של הבור מצטרפין לארבעה. והוא שיהא העומד רבה על החלל. ר' זעירא בעי. עד שיהא עומד שכאן רבה על החלל, ועומד שכאן רבה על החלל? או שדי שבשני העומדים יחד, יהיה רבה על החלל של הבור? אמר רבי יוסה. פשיטא לרבי זעירא, שאם יש חוליה רק מצד אחד. שאין החלל מצטרף. ופשיטא ליה שצריך שלפחות מצד אחד יהיה עומד מרובה על החלל. [דף סו עמוד א] לא צורכה דא אלא האם צריך שגם עומד השני ירבה על החלל או די שאחד ירבה? תנן, חוליות הבור והסלע שהן גבוהין עשרה ורחבין ארבעה. הנוטל מהן והנותן על גבן חייב. פחות מיכן פטור. ותני עליה נטל מהם ונתן בתוך ארבע אמות פטור יותר מארבע אמות חייב. מה אנן קיימין? אם בגבוהין עשרה ורחבין ארבעה, רשות היחיד בפני עצמה היא. ואם נטל ממנה והניח ברה"ר חייב. גבוהין עשרה ואינן רחבין ארבעה, הוה מקום פטור. הדא היא דאמר רב חסדא בשם איסי. קנה נעוץ ברה"ר גבוה עשרה טפחים, מותר לכאן ומותר לכאן, בלבד שלא יחליף. אלא כן אנן קיימין, בשחולית הבור והסלע אינן, לא רחבין ד' ולא גבוהין י', שדינם כרה"ר. ולא כן אמר חיייה בריה דרב. כל המעכב דריסה ברה"ר נקרא כרמלית? אמר ר' יודן. מה דאמר חיייה בריה דרב, באמצע. דכיוון שזה מעכב את הרבים נידון ככרמלית. אבל מן הצד, רה"ר מבטלתה. א"ר יוחנן בגבוהין עשרה ואן בהם ארבעה, לית כאן פטור אלא מותר. תמן תנינן, המפיס מורסא בשבת. אם לעשות לה פה, חייב. אם להוציא ממנה הליחה, פטור. א"ר יוחנן. לית כאן פטור אלא מותר. תמן תנינן. הצד נחש בשבת, אם במתעסק שלא ישכנו, פטור. אם לרפואה, חייב. א"ר יוחנן. לית כאן פטור אלא מותר. א"ר זעירא. ויאות אמר רבי יוחנן שמותר. דאם צד את הנחש לצורך, הדא כבר תנינן אם לרפואה חייב. הוי לית כאן פטור אלא מותר ומדובר במקרה שלא צד לצורך אלא שלא ישכנו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יא הלכה ג

מתני': הזורק ד"א בכותל. למעלה מי"ט כזורק באויר. למטה מי"ט כזורק בארץ. והזורק בארץ ד"א חייב. זרק לתוך ד"א ונתגלגל חוץ לד"א פטור. חוץ לד"א ונתגלגל לתוך ד"א חייב:

גמ': תנן, הזורק ד"א בכותל. למעלה מי"ט כזורק באויר. מתני' בשאין שם חור. אבל אם יש שם חור, מחלוקת ר"מ וחכמים. על דעתיה דר"מ, בין שיש בו בחור ד' על ד' ובין שאין בו ד' על ד' את רואה את הכותל [דף סו עמוד ב] כגמזום דחוקקים להשלים. על דעתון דרבנן, אם יש בו ד' על ד', את רואה את הכותל כגמזום נכתב בדרך אגב שהרי אן צורך שהרי יש ארבע על ארבע. ואם לאו אין את רואה את הכותל כגמזום אלא כסתום. . תנן, למטה מי"ט כזורק בארץ. והא לא נח? אמר רב חסדא במודד שהכותל עומד לוכסן. ואין סופה לירד? אמר ר' חיייה בשם ר' יוחנן, תיפתר שהיתה דבילה שמינה והיה ניטוחה. ר' חגי בעא קומי ר' יוסה. לית הדא אמרה שיפוע מדריגה כלמטן? והא גבי כרם תנינן, הנוטע אחת בארץ ואחת במדרגה. אם גבוה עשרה, אינה מצטרפת. ואם לאו מצטרפת. ואמרינן דמקום השיפוע מצטרף למעלה? א"ל. תמן זרעים נהנין מן המדריגה ואן סופם ליפול. ברם הכא, דרך בני אדם להיות שפין בה והיא נופלת. אילו אמר שהיה שם חור, והיא נהנית מן החור כשם שהזרעים נהנין מן הערוגה, יאות שיכולתה להשוות. תנן, זרק לתוך ד"א ונתגלגל חוץ לד"א פטור. ר' יוסה ור' אבהו אמרו בשם ר' יוחנן. כשהיה המקום מונדרן מדרון. בהדא תנינן. זרק חוץ לד' אמות ונתגלגל

לתוך ארבע אמות חייב? הרי אן סופה לנוח ולמה חייב?. אתו ר' חזקיה ור' אבהו ואמרו בשם ר' יוחנן והיא שנחה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יא הלכה ד

מתני': הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו. הזורק בתוכו ארבע אמות חייב. וכמה הוא רקק מים? פחות מעשרה טפחים. רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו, הזורק בתוכו ארבע אמות חייב:

גמ': לא סוף דבר ארבע אמות בים. אלא אפילו זרק בכל הים פטור. שכל הים נקרא כרמלית. ולמה תניננה רקק מים תרין זימנין. אמר ר' חנינה בשם ר' פינחס. בשהיו שני רקקים, אחד הרבים מהלכין בו, ואחד אין הרבים מהלכין בו אלא כשהן נדחקין. שלא תאמר, הואיל ואין הרבים מהלכין בו אלא כשהן נדחקין, אינו רשות הרבים אלא רשות היחיד. לפום כן צריך מימר רה"ר היא.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יא הלכה ה

מתני': הזורק מן הים ליבשה, ומן היבשה לים, ומן הים לספינה, ומן הספינה לים, ומן הספינה לחבירתה, פטור. ספינות קשורות זו בזו, מטלטלין מזו לזו. אם אינן קשורין, אף על פי שמוקפות קרובות אין מטלטלין מזו לזו:

[דף סז עמוד א] גמ': **תנן**, ספינות קשורות זו בזו מטלטלין מזו לזו. אמר אבא בר רב הונא, אפילו קשורות בגמ'. רבי יוסי בי רבי בון אמר, והן שעירבו. רבי חייה ור' אימא, תריהון אמרו בשם ר' אלעזר. חד אמר, בשאין ביניהן רוחב ד' אבל יש בניהן רוחב ד', אפילו קשורות אסור. שמטלטל דרך כרמלית. וחורנא אמר, אפילו יש ביניהם רוחב ד'. ולא ידעין מאן אמר דא, ומאן אמר דא. מן מה דא"ר יוסה. שר' יעקב בר זבדי ור' חייה אמרו בשם ר' אלעזר, אפילו אינן גבוהות עשרה. הויי דו אמר, בשאין ביניהן רוחב ד'. דכיוון שאן בהם י', אם בניהם יותר מד', הרי הוא מעביר דרך כרמלית. הוון בעיי מימר. מ"ד בשאין ביניהן רוחב ארבעה, אפילו אינן גבוהות עשרה. מ"ד גבוהות עשרה, אפילו יש ביניהן רוחב ארבעה. דאף שבניהם כרמלית, מותר שמעביר מעל עשרה שזה דרך מקום פטור. כדא"ר חנניה בריה דרבי הילל. והוא שיהא כל אויר כרמלית בתוך עשרה, שאן כרמלית למעלה מעשרה. ספינה שבים גבוה עשרה טפחים, אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. רבי יהודה אומר, אם היתה עמוקה מן המים י"ט, ואינה גבוה מן המים עשרה טפחים. מטלטלין מתוכה לים, אבל לא מן הים לתוכה. ר' אבהו אמר, ר' יוחנן בעי. ולמה מתוכה לים מותר? מפני שאינה גבוה י'. אין כיני, אפילו מן הים לתוכה. ולמה מן הים לתוכה אסור? מפני שהיא עמוקה י'. אין כיני, אפילו מתוכה לים? א"ר אבון למה מתוכה לים מותר? מפני סכנה. שאם לא נתיר, יצטברו שפכים בספינה ויבואו לסכנת חולי. סלע שבים, גבוה עשרה טפחים, אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. פחות מיכן מותר ומטלטלין בה עד בית סאתים. מה בין סלע שהתרנו אפילו מהים אליו אם אינה בולטת מהים עשרה. ומה בין ספינה שאסרנו מהים לספינה? ספינה עולה ויורדת ונראת כרשות אחרת. סלע במקומה היא. פחות מכאן מותר, ומטלטלים בה עד בית סאתים. קט"ד שמה שנאמר פחות מכאן הכוונה לגובה אם אן בה עשרה טפחים, ולא כרמלית היא? והרי אסור לטלטל בכרמלית יותר מארבע אמות. א"ר אילא על רישה איתאמרת. כדתנן. סלע שבים. גבוה עשרה טפחים אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה. היתה יותר מכן מבית סאתים, נעשית כמחיצה שהוקפה זרעים, שאין מותר לטלטל בה אלא בארבע אמות. פחות מיכן מעשרה טפחים מטלטלין מתוכה לים ומן הים לתוכה. ובגבוה מעשרה ומטלטלין בה עד בית סאתים. רבי בון בר חייה בעי. מעתה שתי כרמליות סמוכות זו לזו מטלטלין מזו לזו? א"ר חנניה בריה דרבי הילל. מכיון שהים מקיפה מכל צד, כמי שכולה כרמלית אחת. רב המנונא אמר. נסר שהוא חוץ לספינה ואין בו רוחב

ארבע, מותר לישב בו ולעשות צרכיו בשבת. א"ר מנא [דף סז עמוד ב] אילו אמר תיבה פחותה מחיצה תלויה, יאות. **דאמרינן גוד אחית מחיצות.** א"ר אבון, מאן דבעי מיעבד תקנה לאילפא ספינה. מוציא נסר טפח ומשהו וחוקק בו טפח שנראה כגון כפופה ומעמידו תוך שלשה לדופן, ואף שאין בו רוחב ארבעה, את רואה את המחיצות כאילו עולות. מ"ט? אמר ר' יעקב בר אחא בשם רב המנונא. שכל ג' וג' שהן סמוכין למחיצה, כמחיצה הן **מדין לבוד.** ר' יצחק בי ר' אלעזר מפקד לר' הושעיה בי ר' שמי. כד דהוה פריש בים, מעבד ליה סל פחות בלי תחתית שיוכל לטלטל מהים דרך שם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יא הלכה ו

מתני': הזורק ונזכר עד שלא תצא מידו. קלטה אחר, קלטה כלב, או שנשרפה, פטור. זרק לעשות חבורה בין באדם בין בבהמה, ונזכר עד שלא נעשית החבורה, פטור. זה הכלל. כל חייבי חטאות אינן חייבין, עד שתהא תחילתן וסופן שגגה. תחילתן שגגה וסופן זדון, תחילתן זדון וסופן שגגה, פטורין. עד שתהא תחילתן וסופן שגגה:

גמ': **תנן, הזורק ונזכר עד שלא תצא מידו. קלטה אחר, קלטה כלב, או שנשרפה, פטור.** כיני מתניתין. שאחר שנזכר הזיד. לכן פטור. שהיתה תחילתו שוגג וסופו זדון. אבל אם אחר שנזכר התחרט, חייב קרבן. שאם לא כן קשיא, אילו ירה חץ להרוג בו את הנפש והתרו בו קדם שירה, וחזר בו אחר שירה בעוד החץ באויר, שמא כלום הוא? הוי סופך מימר כמו שאמרנו, שכשנזכר הזיד אבל אם התחרט חייב שהולכים אחר ההתחלה. **תנן, תחילתו שגגה וסופו זדון פטור.** אמר ר' יוסה בן חנינה בששגג בל"ת, ובהזיד בל"ת. אבל אם שגג בכרת או בקרבן, חייב. ריב"ל אמר, אפילו שגג בהיכרת. והזיד בהיכרת. ואפילו הזיד בלאו ושגג בכרת חייב. תני: רשב"י מסייע לר' יהושע בן לוי, שאף אם שגג בכרת חייב. דכתיב [במדבר טו ל] את ה' הוא מגדף ונכרתה. תורת אחת יהיה לכם לעושה בשגגה. משמע שחייב קרבן על שגגת כרת. הגע עצמך. שהיה מזיד בלאו ושוגג בהיכרת. האם מתרין בו ולוקה על הלאו, ומביא קרבן על שגגת הכרת? אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. השוגג בחלב ומזיד בחטאת. מתרין בו, ולוקה ומביא קרבן. תני, אין מתעסקין פטורים, לא בחלבים ולא בעריות. [דף סח עמוד א] המתעסק בשבת פטור. בחלבים ובעריות חייב. היך עבידא? הרי אני קוצר חצי גרוגרת, וקצר כגרוגרת פטור. הרי אני אוכל חצי זית, ואכל כזית חייב. הרי אני מתחמם בה, והערה בה חייב

הדרן עלך פרק הזורק

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יב הלכה א

מתני': הבונה, כמה יבנה ויהא חייב? הבונה כל שהוא. המסתת והמכה בפטיש ובמעצד, הקודח כל שהוא חייב. זה הכלל. כל העושה מלאכה, ומלאכתו מתקיימת בשבת, חייב. רשב"ג אומר. אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב, מפני שהוא מתקן מלאכה:

גמ': מה בנין היה במשכן? שהיו נותנים קרשים ע"ג אדנים. ולא לשעה היתה? א"ר יוסה. מכיון שהיו נוסעים וחונים ע"פ הדיבור, כמי שהוא לעולם. ר' יוסי בי רבי בון אמר. מכיון שהבטיחן הקדוש ברוך הוא שהוא מכניסן לארץ, כמי שהוא לשעה. **הדא אמרה בנין לשעה בנין.** הדא אמרה אפילו מן הצד כתיב. הדא אמרה, אפילו נתון על גבי דבר אחר. הדא אמרה בנין על גבי כלים בנין. **ולא היא, דאדנים** כקרקע הן. תני, אחד מביא את האבן ואחד מביא את הטיט, המביא את הטיט חייב. ר' יוסה אומר, שניהן חייבין. סבר ר' יוסה, אבן אפילו בלא טיט נקרא בנין. הכל מודים שאם נתן את הטיט

תחילה, ואחר כך נתן את האבן שהוא חייב. הבנאי שיישב את האבן בראש הדימוס חייב. למי נצרכה? לרבנן. שאף שאמרו שהנותן את האבן פטור. כאן יהיה חייב שזה דרך הבניה, ועומדת כך. וההן דעבד דפין מניח קורה על המזוזות דעבד ספין מניח קורה בתחתית הכניסה חייב משום בונה. וההן דנקר כיפין סלעים או כפין כלי או עמודין או רחין. מקטע חותך אבנים ל פספס, מקטע חותך אבנים לגודל מתאים בכלה, חייב משום מסתת. אמר רב ירמיה בשם רב, המרכיב מיטה של גילה פרקים חייב משום בונה. א"ר זעירא. אינו אלא כנוטל מלבן ונותנו ע"ג לבינים בשבת בלא טיט שפטור. רב המנוא הורי לריש גלותא, להתיר שולחן של פרקים בשבת. אמר רב הונא, בר חייה הוה עמיה והסכים להתיר שמע רב יהודה ואמר, מאן דהורי ליה להתיר, לא יליף ולא שימש. א"ר שמי. מאן דהורי ליה, כרשב"ג הורי ליה. דתני, לווחים קרשים שבספינה, ושבעריסה, ונקליטי המיטה, ורגל השלחן, ויד הסכין שבראשו, הרי זה לא יחזיר. אם החזיר הרי זה פטור. ואם תקע, הרי זה חייב. רשב"ג אומר אם היו [דף סח עמוד ב] רפים, נוטל ומחזיר. תני גבי יתדות המחרשה. שאר כלים שלה. אם היו תקועים בחוזק ללא מסמרים, חיבור לטומאה אבל לא להזייה. קבועים במסמרים, חיבור לטומאה ולהזאה. הניטלין והניתנין, אינן חיבור לא לטומאה ולא להזייה. מכאן שללא מסמרים אף עם תקוע בחזקה אינו חיבור. והכא את אמר הכין שאף ללא מסמרים חייב? תמן דרכן לקבע במסמרים, לא קבע אינן חיבור. ברם הכא תקיעתן היא גמר מלאכתן. תני, ר' סימיי אומר. המרכיב קרן כלי נגינה עגולה חייב, שתוקעים את החלילים בחזקה. קרן פשוטה פטור. רבי אלעזר בי ר"ש אומר. קני מנורה חייב. קנה של סיידין פטור. קני מנורה למה הוא חייב? רבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן ורב חונה, תריהון אמרין משום בונה. קנה של סיידין למה הוא פטור? מפני שכשמחבר קנה לקנה, הוא מחבר את העליון ואח"כ התחתון שהוא מלמעלן למטן ואן זה דרך בנין. התיבון, הרי החופר בחולות וכל פעם שמעמיק מניח לוחות לשמור שהדפנות לא יפלו, הרי מלמעלן למטן הוא, ואת אמר חייב? א"ר שמואל בר יודן. כאן בקנה של סיידים לשעה. כאן בחופר בחול לשהות. שמואל אומר, המלחים סוגר את התרסין של חנות, חייב משום בונה. וקשיא, דבר שאילו עשאה בשבת חייב חטאת, ב"ה מתירין אף להחזיר ב"ט? אמר רבי חנניה בשם רבי יוחנן. התירו סופו מפני תחילתו. שאם אמר את שלא יחזיר, אף הוא אינו פותח. ולא יפתח ומה אכפת לנו? אף הוא ממעט בשמחת י"ט. א"ר אחא, מחזיר ובלבד שלא יחזיר כל צרכו בחוזק. א"ר יוסי בר בו. מה שהתירו לסלק את התריסים, כשאין שם פתח. אבל אם יש שם פתח, משתמש כנגד הפתח. מה שאמר רב אחא דמתניתין לדברי ב"ה מחזיר ובלבד שלא יחזיר כל צרכו, זה לשיטת ר"ש. דתני, הגורד, הקודח, הקוצץ כל שהוא בשבת חייב. ר"ש אומר. הגורד מחליק את העץ עד שיגור כל צרכו. הקודח, עד שיקדח כל צרכו. הקוצץ, עד שיקצץ כל צרכו. העובד את העור, עד שיעבד כל צרכו. [דף סט עמוד א] וא"ר יעקב בר אחא, לא אתיא אלא כר"ש. דר"ש לא עבד מקצת מלאכה ככולה. ורבנן עבדין מקצת מלאכה ככולה. תנן, רשב"ג אומר. אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה. קשיא על דרשב"ג. אילו נטל לקצור ולא קצר, שמא כלום הוא? וכאן הרי לא רידד, אלא רק התכונן לרדד ולמה חייב? א"ר אדא. אתיא דרשב"ג כר' יהודה. דתני, השובט מכה על חוטי השתי והמקטקט מכה על חוטי הערב על האריג, הרי זה חייב, מפני שהוא כמיישב בידו שמישר את האריג ומכין אותו לאריגה הבאה. אף הכא חייב מפני שהוא כמיישב בידו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יב הלכה ב

מתני': החורש כל שהוא. המנכש והמקרסם והמזרד כל שהוא חייב. המלקט עצים. לתקן כל שהן. אם להסיק, כדי לבשל ביצה קלה, המלקט עשבים לתקן כל שהן, אם לבהמה כמלוא פי גדי:

גמ' מה חרישה היתה במשכן? שהיו חורשין ליטע סממנין. וכמה יחרוש ויהא חייב? רבי מתניה אמר, כדי ליטע כרישה. רבי אבא אמר בשם רב, כדי ליטע זכרותה גרגיר של חיטה. תמן תנינן, זרע קישואין שנים, זרע דילועין שנים. תני חיטים מדיות שתיים. והא תנן, כל הנאכלין כגרוגרת? אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא, חיטין ע"י שהן חביבות, עשו אותן כשאר זירעוני גינה שאינן נאכלין.

תנן, המלקט עשבים אם לתקן כל שהוא, אם לבהמה כמלוא פי גדי. למה לי לתקן כל שהוא? למה לי כמלוא פי גדי? הרי כבר למדנו את ההלכות הללו ולמה היה צריך לחזור ולשנותם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יב הלכה ג

מתני': הכותב שתי אותיות, בין בימינו בין בשמאלו. בין משם אחד *אותה אות*, בין משני שמות, בין משני סימניות, בכל לשון חייב. א"ר יוסי. לא נתחייבו שתי אותיות, אלא משום רושם. שכך היו רושמיין על קרשי המשכן לידע אי זהו בן זוגו. אמר רבי יהודה. מצינו שם קטן משם גדול. שם משמעון ומשמואל. נח מנחור, דן מדניאל, גד מגדיאל:

גמ': **תנן, בין משני שמות, בין משני סימניות צורות, בכל לשון חייב. א"ר יוסי. לא נתחייבו שתי אותיות, אלא משום רושם. מאן תנא סימניות? ר' יוסי. מהו בכל לשון? אפילו אלף ואלפא יונית.**

תנן, א"ר יוסי. לא נתחייבו שתי אותיות, אלא משום רושם. שכך היו רושמיין על קרשי המשכן לידע אי זהו בן זוגו. ולכאורה מה עוזר רישום של קו. וחש לומר שמא יתן שלמטן למעלן שלמעלן למטן? כמין קולמוסין יתדות היו עשויים בתחתית הקרש שניכנסים לאדנים [דף סט עמוד ב] וחש לומר שמא יתן שבפנים בחוץ ושבחוץ בפנים? הטבעות היו מוכיחות, וחש לומר שמא יחליף בן זוגות קרשים? א"ר אחא לוכסן היו כתוב עליהן ובכל שני קרשים היה לוכסן במקום אחר. ויחליף, ומה בכך? א"ר אימי דכתיב[שמות כו ל] והקמות את המשכן כמשפטו. וכי יש משפט לעצים? אלא אי זהו קרש זכה להינתן בצפון, ינתן בצפון. בדרום, ינתן בדרום. אילין דר' הושעיה ודבר פזי, הוון שאלין בשלמיה דנשיא בכל יום. והוון אילין דרבי הושעיה, עלין קדמאי ונפקין קדמאי. אזלין אילין דבר פזי, ואיתחתנות בנשיאותא. אתון בעיין מיעול קדמאי. אישתאלת לרבי אימי. אמר לון רבי אימי. כתיב והקמות את המשכן כמשפטו. וכי יש משפט לעצים? אלא אי זהו קרש זכה להינתן בצפון, ינתן בצפון. בדרום, ינתן בדרום. **אף כאן. מי שהיה רגיל להיכנס ראשון, יכנס ראשון. תרין זרעין משפחות הוון, בצירין, בולווטיא עשירים ופגניא פשוטים. הוון שאלין בשלמיה דנשייא בכל יום. והוון בולווטיא עלין קדמיי, ונפקין קדמיי. אזלין פגניא וזכון באוריתא נעשו תלמידי חכמים. אתון בעי מיעול קדמיי. אישתאלת לרשב"ל. שאלה רשב"ל לר' יוחנן. עאל ר' יוחנן, ודרשה בבי מדרשא דרבי בנייה. אפילו ממזר ת"ח וכהן גדול עם הארץ. ממזר ת"ח קודם לכ"ג עם הארץ. סברין מימר, הנ"מ, לפדות ולכסות ולהחיות. הא לישביה, לא. אמר רבי, אף לישביה. מה טעמא? כדכתיב[משלי ג טו] יקרה היא מפנינים. **אפילו מכהן גדול שהוא נכנס לפני ולפנים. תנן, אמר רבי יהודה. מצינו שם קטן משם גדול. שם משמעון ומשמואל ודן מדניאל. מתיבין לר' יהודה. והלא אלו פשוטים ואלו כפופים? תני בשם רבי יודה, כתב שני אותות זהות והן שם חייב. כגון שש תת גג רר חח העיקר שהיה משמעות למילה. ורבנן אמרי דווקא ב' אותיות שונות בכל מקום אף ללא משמעות. אשכחת אמר קלת וחמרת על דר' יודה. קלת וחמרת על דרבנן. קלת על דר' יודה. כתב שתי אותיות שוין והן שם. על דעתיה דר' יודה חייב. על דעתהון דרבנן פטור. קלת על דרבנן. כתב שתי אותיות מכל מקום אף על פי שאין שם. על דעתהון דרבנן חייב. על דעתיה דרבי יודה פטור. [דף ע עמוד א] מחלפה שיטתיה דרבי יודה? דתני, יכול עד שיכתוב את כל השם? עד שיארג את כל הבגד? עד שיעשה את כל הנפה? ת"ל [ויקרא ד ב] מאחת. אי מאחת, יכול אפילו כתב אות אחת? אפילו ארג חוט אחד? אפילו עשה בית אחד בנפה ובכברה? ת"ל בעשתה אחת. הא כיצד? עד שיעשה מלאכה שכיוצא בה מתקיימת במקום אחר. והכא הוא אמר השובט והמקטקט על האריג הרי זה חייב מפני שהוא מיישב בידו אף שאינה מתקיימת במקום אחר?****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יב הלכה ד

מתני': הכותב שתי אותיות בהעלם אחד חייב. כתב בדיו, בסם, בסיקרא, בקומוס וקנקנתום, ובכל דבר שהוא רושם. על שני כותלי הבית, ועל שני דפי פינקס, והן נהגין זה עם זה, חייב. הכותב על בשרו חייב. והמסרט על בשרו. ר' אליעזר מחייב חטאת. ור' יהושע פוטר:

גמ': כתב בדיו על עלי ירקות. במשקין ובמי פירות על הלוח, פטור. עד שיכתוב דבר של קיימא, על דבר של קיימא. ר' יעקב בר אחא ור' יסא אמרו בשם רבי אליעזר. כתב אות אחת בטיבריא ואת אחת בציפורין חייב. והא תנינן אם אינן נהגין זה עם זה פטור? א"ר אבא בר ממל. **בצרה** שכתב אות אחת על גבי אבן בציפורי ולאחר שהעבירו אותה לטבריה כתב עליה אות שניה. הקורע על העור כתבנית כתב חייב. הרושם שורט על העור כתבנית כתב פטור. אמר להן רבי אליעזר. והלא בן סטדא [דף ע עמוד ב] לא הביא כשפים ממצרים אלא בכך? אמרו לו מפני שוטה אחד אנו מאבדין כמה פיקחין? **גבי גיטין** **כתבי**, ו**כתב לה ספר כריתות**, ו**כתב ולא חוקק**. וכתב ולא המטיף. ו**כתב ולא השופך**. וכתב לא חוקק. אית תניי תני אפילו חוקק. אמר רב חסדא. מאן דאמר לא חוקק, בבולט מקום הכתב, **דחק ירכות** מסביב **והאות בולט**. כגון הדין דינרא. מ"ד אפי' חוקק. **שחק תוכות** כגון ההן פינקסה שבו חורט על לוח שעוה. וכתב ולא המטיף מטפטף. ר' יודן בי רבי שלום ורבי מתניה. חד אמר, בשלא עירב נקודות. וחורנה אמר, אפילו עירב נקודות. וכתב לא השופך. א"ר חייא בר אבא. אילין בני מדינחא, ערומין סגין. כד חד מינהון בעי משלחה מילה מסטריקין סתר לחבריה. הוא כתב במי מילין. וההן דמקבל כתבייא, הוא שופך דיו שאין בה עפץ, והוא קולט מקום הכתב. עשה כן בשבת מהו? **תנן, כתב על גבי כתב פטור**. רבי יוחנן ורשב"ל תרווייהון אמרין, והוא שכתב דיו ע"ג דיו. וסיקרא ע"ג סיקרא. אבל אם כתב דיו ע"ג סיקרא, וסיקרא ע"ג דיו חייב. **והוא הדין כאן שחייב**. רבי יצחק בר משרשייא אמר בשם רבנן דתמן. חייב שתים. אחת משום מוחק, ואחת משום כותב. עדים שאינן יודעים לחתום. **רשב"ל אמר, רושם לפניו בדיו, והן חותמין בסיקרא**. בסיקרא והן חותמין בדיו. **א"ל רבי יוחנן. מפני שאנו עסוקין בהלכות שבת, אנו מתירין אשת איש?** אלא מביא נייר חלק ומקרע לפניו, והן חותמין. ולא כתב ידו של ראשון הוא? מרחיב לפניו את הקרע. ר' מנא בעי. ולמה לית אן אמרין, רושם לפניו במים? כדי שאם יבא ויערער ערוו בטל. ואם היה כותב במים, עדין הבעל יכול לערער ולטעון שאף זה כתב ע"ג כתב שפסול.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יב הלכה ה

מתני': כתב במי משקין, במי פירות, באבק דרכים, באבק סופרים, ובכל דבר שאינו מתקיים, פטור. לאחר ידו, ברגלו, בפיו, ובמרפקו. כתב אות אחת סמוך לכתב, כתב ע"ג כתב. נתכוון לכתוב ח' וכתב ב' זיינין. אחת בארץ ואחת בקורה. על שני כותלי הבית, על שני דפי פנקס ואין נהגין זה עם זה, פטור. כתב אות אחת נוטריקון. ר"י בן בתירה מחייב, וחכמים פוטרין:

גמ': היה צריך לכתוב את השם, ובטעות נתכוין לכתוב יהודה, ושכח ולא כתב דלת, הרי נמצא השם כתוב במקומו הוא אלא שאינו מקודש. מוחקו ומקיימו הוא בקדושה. ר' יהודה אומר, מעביר את הקולמוס עליו ומקיימו. אמרו לו, אף הוא אינו מן המובחר. מחלפה שיטתיה דר"י? תמן הוא אומר אינו מן המובחר, הא כתב הוא. והכא הוא אמר כתב ע"ג כתב אינו כתב ופטור שלא ראינו שר"י חולק על ת"ק? מהו כתב ע"ג כתב? **שאמרה המשנה שפטור. אן הכוונה שכתב על כתב קים**, שזה לרבי יהודה נחשב כתב. **אלא שכתב חד לעיל מן חד אות בשורה מעל אות**. ר' יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו לא אמר כן. אלא מחלפה שיטתיה דרבנן? תמן הוא אומר אינו מן המובחר, הא כתב הוא. והכא הוא אמר כתב ע"ג כתב פטור שאינו כתב. ? [דף עא עמוד א] בשיטתו של ר"י השיבוהו. בשיטתך שאת אומר כתב הוא,

אינו מן המובחר. תנן, כתב אות א' נוטריקון. ר"י בן בתירה מחייב, וחכמים פוטריין, מ"ט דריב"ב? מאות אחת את למד כמה אותיות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יב הלכה ו

מתני': הכותב שתי אותיות בשני העלמות, א' בשחרית וא' בין הערבים. רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטריין:

גמ': וקשיא על דרבן גמליאל. אילו קצר כגרוגרת בשחרית. וכגרוגרת בין הערבים **בשני העלמות**. שמא אינו חייב שנים? **כוון שהעלמות חולקות**, לא יצרפו שני אותיות בשני העלמות. ולמה ר"ג מחייב? ר' מנא אמר לה סתם. רבי אבון אמרה בשם רבי יוחנן. טעמא דרבן גמליאל. תמן כשכתב אות אחת עשה רק חצי מלאכה אין ידיעה לחצי מלאכה. ודכוותה אין זדון לחצי זית? אכל חצי זית בזדון וחצי זית בשגגה. מהו שיצטרפו ויהיה חייב חטאת?

הדרן עלך פרק הבונה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יג הלכה א

מתני': ר' אליעזר אומר. האורג ג' חוטין בתחילה, ואחד על האריג, חייב. וחכ"א. בין בתחילה בין בסוף שיעורו שני חוטין:

גמ': א"ר עולא. טעמא דר' אליעזר, על ידי שלישי, מלאכתו מתקיימת. מה ר' אליעזר כר' יודה? דתנינן תמן. **התוכף תכיפה אחת, אינו חיבור ואן בה משום כלאים, שנים חיבור**. ר' יהודה אומר עד שישלש. א"ר סימון, אפילו תימא ר"א כחכמים ששסוברים שאפילו בשתיים הוי חיבור לכלאים. ברם הכא צריך שתהיה מלאכה מתקיימת ופחות מיכן שלוש [דף עא עמוד ב] מיסתתר הוא. אשכחתי אמר על דר' אליעזר. פעמים שלושה פעמים שנים פעמים אחד. פעמים שלשה, בתחילה. פעמים שנים, ע"ג אחד ארוג מאתמול. פעמים אחד, ע"ג שנים ארוגים מאתמול. רבנן דקיסריין בעיין לא הסכימו למה שאמרנו קדם. מהו אחד על האריג? אחד ע"ג שנים, או אחד ע"ג ג'. רבנן דהכא אמרי, אחד על גבי שנים. היתה טלית אחת גדולה. בתחילה כשהתחיל במלאכת האריגה עד שיארוג בה שנים חוטין. ובסוף אפילו כל שהוא. האורג שני חוטין ע"ג הגס אריג גדול, ע"ג אימרא בשפת האריג, אפילו אחד חייב. למה הדבר דומה? לצילצול קטן שארג בו שני חוטין על רוחב ג' בתים, שחייב אף שאינו ברוחב סייט שעושים כך תכשיט לקטנות. ובנפש מסכת חוטי השתי כמאן דהוא בתחילה, דלעולם שנים, שהרי הוא יכול להרחיב ולעשות בד גדול יותר. כל זה בבגד. אבל הן בד. אפילו בסוף, כאריג הוא. שאן לו מידה קבועה. וההן לסוטה רדיד אפילו בסוף, כאריג הוא. שאן לו מידה קבועה. הכל מודין בכותב את השם מילה, עד שעה שישלים. כתב אות אחת להשלים את השם, ואות אחת להשלים את הספר חייב. כתב אות אחת בחול ואות אחת בשבת. רבי אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר. למה ר' יהושע פוטר? או משום קיום מלאכה. שכדי להתחייב צריך שיעשה בשבת מלאכה שכמותה מתקיימת, או משום שאינו ראוי להצטרף עמו. שכתב יבש וטרי נראים מובדלים ואינם מצטרפים. איתא חמי. אילו ארג חוט אחד בחול וחוט אחד בשבת, שמא אינו פטור שרק ר"א מחייב במוסיף חוט אחד על האריג? שמא אינו ראוי להצטרף עמו? שהרי אן הבדל בן החוטים. אלא מסתבר שפטור, משום שאן כאן מלאכה שכמותה מתקיימת. נמצא שמא שמחייב ר"י בכותב, זה משום קיום מלאכה. כיי דא"ר יעקב בר אחא. ור' יסא אמר בשם ר' אלעזר. כתב אות אחת בטבריא ואות אחת בציפריין חייב אף ששהה הרבה וודאי האות הראשונה כבר יבשה. דאי לא כן אלא שלפי חכמים אינם מצטרפות המשנה רק כר' אלעזר? אלא ודאי אף לרבי יהושע, זה ששהה בן אות לאות אינה סיבה לפטור. כתב אות אחת בשבת זו,

ואות אחת בשבת הבאה. ר' אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע פוטר. [דף עב עמוד א] אתא חמי, אילו כתב אות אחת בחול ואות בשבת, רבי אליעזר מחייב חטאת. אחת בשבת זו ואחת בשבת הבאה לא כל שכן? להראות כוחן של חכמים שהן פוטרין אפילו שכתב בשני שבתות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יג הלכה ב

מתני': העושה שתי נירין, בנירין, ובקירוס, ובנפה, ובכברה, ובסל, חייב. התופר שתי תפירות, וקורע על מנת לתפור שתי תפירות:

גמ': בנירין. ניריא. בקירוס. קירומה. ר' אבא ורב ירמיה אמרו בשם רב. הממתח צדדיו שמשך והידק את חוט התפירה שהיה רפוי בשבת, חייב משום תופר. תני, התוחב שתי תחיבות חייב. וחכמים אומרים אינו חייב עד שיקשור. אם כדבריהם היה צריך נימר שהוא חייב גם משום תופר וגם משום קושר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יג הלכה ג

מתני': הקורע בחמתו ועל מתו וכל המקלקלין פטורין. והמקלקל על מנת לתקן, שיעורו כמתקן:

גמ': תנן, הקורע בחמתו ועל מתו וכל המקלקלין פטורין. קס"ד שהקורע בשבת פטור, ולא יצא ידי חובת קריעה. בעון קומי רבי אבא. היך מה דאת אמר תמן, השוחט חטאתו בשבת כיפר ומביא אחרת לכפר על חילול שבת. ואמאי הכא, לא יצא ידי קורעו? על כרחך יצא ופטור כרבי שמעון. דר' שמעון אמר, עד שיהא לו צורך בגופו של דבר. אמר לון. אפילו כרבי יהודה אתיא. תמן הוא גרם לעצמו בזה שחילל שבת ואם תאמר ששחיטתו עלתה לו לא הזקתה לו יותר. ברם הכא, אם תאמר שיצא ידי קריעה, נמצא שבקריעה שקרע בשבת תיקן. נמצא שאתה גרמת לו לחלל שבת. אמר רבי יוסי. ואפילו תמן את גורמת לו. שאילו לא שאמרת לו שיוצא, הכהנים לא היו זורקים את הדם, והיאך היה מתכפר לו? וכיוון שלא היה מתכפר, היה נחשב מקלקל ופטור. הוי צורך מימר דרבי שמעון היא. ויוצא ידי קריעה ופטור על הקריעה. חבריאי בעון קומי רבי יוסה. לא כן אמר רבי יוחנן בשם ר' שמעון בן יוצדק [דף עב עמוד ב] מצה גזולה אינו יוצא בה ידי חובתו בפסח. ואך יוצא בקריעה שנעשתה תוך חילול שבת? אמר לון. תמן המצה הגזולה, גופה עבירה. וללא שהיה עובר את העברה, לא היתה המצה בידו ולא יכל לקיים את המצווה. ברם הכא, לא היה מוכרח לעבור עבירה כדי לקיים המצווה. שיכול היה לקרוע ביום חול. וגם במצה אם היה יכול לקיים את המצווה בלי לעבור את העברה ודאי היה יוצא שהרי וכי כך אני אומר. הוציא מצה מרשות היחיד לרשות הרבים אינו יוצא בה ידי חובתו בפסח? תני, מצה גזולה אסור לברך עליה. אמר רב הושעיה על שם [תהילים י ג] ובוצע ברך נאך ה'. אמר ר' יונה. הדא דאת אמר בתחילה ברכת המוציא. אבל בסוף אחר שאכל חייב לברך שהלא כבר נקנת לו ודמים הוא חייב לו. רבי יונה אמר, אין עבירה מצוה. רבי יוסה אמר, אין מצוה עבירה. א"ר אילא [ויקרא כז לד] אלה המצות אם עשיתן כמצוותן הן מצות. ואם לאו, אינן מצות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יג הלכה ד

מתני': שיעור המלבן והמנפץ הצובע והטווה, שיעורו כמלוא רוחב הסיט כפול. האורג שני חוטיין, שיעורו כמלוא הסיט:

גמ': תמן תנינן, המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה וכ"ו. קליפי אגוזים וכ"ו לצבוע בהם בגד קטן בסבכה. והכא את אמר הכין שדי בצביעת רוחב סיט כפול? תמן במוציא לצבוע. ברם הכא בצבוע:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יג הלכה ה

[דף עג עמוד א] מתני': רבי יהודה אומר. הצד צפור על ידי שהכניס אותה למגדל וצבי לבית חייב. וחכ"א, צפור למגדל וצבי לגינה ולחצר ולביבירין. רשב"ג אומר, לא כל הביבירין שוין. זה הכלל. כל המחוסר צידה פטור. ושאינו מחוסר צידה חייב:

גמ': **תנן**, רבי יהודה אומר. הצד צפור על ידי שהכניסה למגדל וצבי לבית חייב. הא לגינה ולביבירין פטור. משמע שהמכניס צבי לביבר לא נחשב צד. ולכן הצד צבי מן הביבר נחשב צד. א"ר חנינא מתניתין דתנינן התם דלא כר' יהודה. דתנינן התם. אין צדין ביו"ט דגים מן הביבירין ואין נותנין לפניהם מזונות. אבל צדין חיה ועוף מן הביבירין. משמע שחיה ועוף המצויים בביבר נחשבים כבר ניצודים. ולכן מותר לצוד מתוך הביבר. ומכאן שהמכניס חיה ועוף לביבר הרי זה צד ואסור. דלא כרבי יהודה. מחלפה שיטתין דרבנן? דתנינן, וחכמים אומרים צפור למגדל וצבי לגינה ולחצר ולביבירין. משמע שהמכניס צבי לחצר נחשב צד. ותנינן תמן, אבל צדין חיה ועוף מן הביבירין ונותנין לפניהם מזונות. הא מגינה ומחצר אסור לצוד. משמע שהמכניס צבי לגינה או לחצר לא נחשב צד. כאן בחצר מקורה. כאן בחצר שאינה מקורה. והא תנינן גינה. אית לך מימר גינה מקורה? אלא כאן בגדולה כאן בקטנה. תנן התם. זה הכלל. כל המחוסר צידה אסור. ושאינו מחוסר צידה מותר. ר' עולא אמר. בעון קומי רבי אחא. למה לא ניתני כל המחוסר צידה חייב, ושאינו מחוסר צידה פטור. כמו אצלנו במשנה? אמר לון. ולא ביו"ט אכן קיימין? דכיוון שאין בו חיוב חטאת, לא שיק לאמר בו חייב ופטור. ולכן אמרו כל המחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר. **תנן**, רשב"ג אומר, לא כל הביבירין שוין. זה הכלל. כל המחוסר צידה פטור. ושאינו מחוסר צידה חייב. איזה ביבר מחוסר צידה? א"ר שמואל אחוי דרבי ברכיה. כל שהוא מחוסר נשבים מצודה מחוסר צידה. ושאינו מחוסר נשבים, אינו מחוסר צידה. תנן, שוחטין מן הנגרין מקום שהמים רדודים והדג לא יכול לשחות, ואין שוחטין [דף עג עמוד ב] לא מן המכמרות ולא מן המצודות שניצוד ביו"ט. אמר רבי יוסי בר בון בשם רבי אמי. מצדתא דשיתא גדולות. אמר שמואל צד הוא בפיתם חבית. רב אמר. סכרא דנהרא שרי. א"ר יודן, כההיא שסתם הפתחים דטסיים, שאין שום אפשרות לדג לברוח.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יג הלכה ו

מתני': צבי שנכנס לבית, ונעל אחד בפניו חייב. אם נעלו שנים פטורין. לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבין. ור"ש פוטר:

גמ': **נעלו שנים פטורים דכתיב**, בעשותה. היחיד שעשה חייב. שנים ג' שעשו פטורין. רב חינא אמר. היה אחד בריא ואחד תש שאינו יכול לנעול לבד. נעל החולה כל צורכו, ולא נעל הבריא כל צורכו. החולה חייב והבריא פטור. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חינא. היה צבי רץ כדרכו ונתכוון לנעול בעדו בעד עצמו, ונעל בעדו ובעד הצבי מותר. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חונה. ראה תינוק מבעבע בנהר, ונתכוון להעלותו ולהעלות נחיל של דגים עמו מותר. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם רב חונא. היה מפקח בגל ונתכוון להעלותו ולהעלות צרור של זהובים עמו מותר.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יג הלכה ז

מתני': יושב אחד על הפתח ולא מילאהו. וישב השני ומילאהו. השני חייב. יושב הראשון על הפתח ומילאהו. ובא השני וישב לו בצידו, אף על פי שעמד הראשון והלך לו,

הראשון חייב והשני פטור. למה זה דומה? לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו:

גמ': רבי שמי בעי. מהו ליתן לפנייהן מזונות *אחר שנעלו?* ייבא כההיא דתנינן תמן. אין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשובך. שאין עושין תקנה לדבר שאינו מן המוכן. ואף הכא כן. רבי שמי בעי. מהו לכפות עליו כלי? ייבא כהיא דאמר ר"ש בי רבי ינאי. אני לא שמעתי מאבא. אחותי אמרה לי משמו. ביצה שנולדה ביום טוב סומכין לה כלי בשביל שלא תתגלגל. אבל אין כופין עליה כלי. שמואל אמר, אף כופין עליה הכלי. רבי שמי בעי [דף עד עמוד א] מהו לקשור את הצבי בחבל בקשר שאינו של קימא? ייבא כהיא דאמר רבי שמעון בן אלעזר. מותר להשתמש על צידדי אילן בשבת. היא צידדי בהמה, היא צידדי אילן. כל שמתיר להשתמש על צידדי בהמה, מתיר לקושרו. כל שאוסר להשתמש על צידדי בהמה, אוסר לקושרו.

הדרן עלך פרק האורג

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יד הלכה א

מתני': שמונה שרצים האמורין בתורה. הצדן והחובל בהן חייב. ושאר שקצים ורמשים, החובל בהן פטור. הצדן לצורך חייב, ושלא לצורך פטור. חיה ועוף שברשותו. הצדן פטור והחובל בהן חייב:

גמ': **תנן, שמונה שרצים האמורין בתורה. הצדן והחובל בהן חייב. אמר רבי זריקן בשם רבי אימי. איתפלגין ר' יוחנן ורשב"ל. חד אמר, מתניתין דברי הכל. וחורנה אמר, במחלוקת. ומתניתין כרבי יוחנן בן נורי ודלא כרבנן.** ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. א"ר זעירא. נפרש מיליהון דרבנן מן מיליהון. דתנינן תמן. אלו שעורותיהן כבשרן. עור האדם, ועור חזיר של יישוב. רבי יוסה אומר. אף עור חזיר של בר. ועור חטוטרת של גמל הרכה, ועור הראש של עגל הרך, ועור הפרסות, ועור בית הבושת, ועור השליל, ועור שתחת האליה, ועור האנקה, והכח, והלטאה, והחומט. רבי יהודה אומר הלטאה כחולדה. וכולן שעובדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין, חוץ מעור האדם. רבי יוחנן בן נורי אומר. שמונה שרצים יש להן עורות. ר' יוחנן אמר. לא שנו אלא לאיסור ולטומאה. אבל ללקות על אכילתו, עור הוא, ואין לוקים עליו משום נבילה. רשב"ל אמר. משנה תמימה שנה רבי. בין לאסור, בין ללקות, בין לטומאה. נמצא רבי יוחנן שאמר שלדעת הכל אן לוקים על אכילתם שדינם כעור. אף לענין שבת, לדעת הכל דינם כעור וחייב. ולדעת ר"ל במחלוקת. מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין. מתניתין מסייעא לר' יוחנן, דתני. שמונה שרצים יש להן עורות והחובל בהם בשבת חייב. א"ר יוחנן בן נורי. כיוון שבשבת החובל בהם חייב על דעת כולם. משמע שעורם חלוק מבשרם לפיכך אומר אני, שמונה שרצים יש להן עורות לענין טומאה. מתניתא מסייע לרשב"ל, דתני. החובל בשרצים. את שיש להן עורות חייב. ואת שאין להן עורות פטור. ר' יוחנן בן נורי אומר. לפיכך אומר אני, כל השרצים יש להן עורות. אמר ר' יוסה בי רבי בון בשם רב. עור הוא, ואין לוקין עליהן משום נבילה. ואתיא כההיא דא"ר יוחנן. הצד זיזין, זבובין, הגזין, יתושין, חייב. ור' יהודה פטור. וכן היה רבי יהודה אומר. אין חייבין, אלא על דבר שדרכו ליצוד. הצד חגבים בטל פטור. בשרב חייב. אלעזר בן אחבאי אומר. אף בשרב [דף עד עמוד ב] בשעה שמקלחין פטור. הצד צבי חיגר, סומא, חולה, קטן, פטור. ישן, חייב. דהו קמיץ חדא ופתח חדא. אמר ר' ינאי. מותר להרוג את הצרעה בשבת. ותני כן. חמשה נהרגין בשבת. זבוב מצרי, וצרעה שבינוה. ועקרב שבהדיות, ונחש שבארץ ישראל. וכלב שוטה שבכל מקום. מעשה שנפל נחש בשבת, ועמד נפתי אחד והרגו. אמר רבי. פגע בו כיוצא בו. ולא מן הדברים הנהרגין בשבת אינון? פתר לה מה שהתירו זה רק בבאין להזיקו. תני, רבי יעקב אומר. הרואה נחש ועקרב בתוך ארבע אמות. ראוי היה שימות בהם, אלא שרחמים של מקום מרובין. אמר רבן שמעון. בד"א? בזמן שלא הרגן. אבל אם הרגן, לא נראו לו אלא שיהרגם. וחכ"א. בין כך ובין כך, לא נראו לו אלא בזכות. כתיב [תהילים מט ב] שמעו זאת כל העמים, האזינו כל יושבי חלד, ר' אחא אמר. ר' אבהו ורבנן. חד אמר. למה הוא ממשיל כל באי העולם לחולדה? אלא לפי שכל מה שיש

ביבשה יש בים. **ויש** הרבה מינים בים מה שאין ביבשה. **חוץ מחולדה שיבשה**, ואין חולדה בים. וחורנה אמר. למה הוא **ממשיל** כל באי העולם **לחולדה**? אלא מה החולדה הזאת, גוררת ומנחת ואינה יודעת למי היא מנחת. כך הן כל באי העולם גוררין ומניחין, גוררין ומניחין. ואינן יודעין למי הן מניחין. **כדכתיב** [שם לט ז] **יצבר ולא ידע מי אוספם**: חיה ועוף שברשותו, הצדן פטור, והחובל בהן חייב. לא אמרו אלא שברשות אדם. הא אם אינן ברשות אדם חייב **אף על בהמות בית**. א"ר יוסה. הדא אמרה, שור שמרד. הצדו בשבת חייב. רבנן דקיסרין **אמרו** בשם רב אבדן. עור עוף מותר לכתוב עליו מזוזה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יד הלכה ב

מתני': אין עושין הילמי בשבת. אבל עושה הוא מי מלח, וטובל בהן פיתו, ונותן הוא לתוך התבשיל. א"ר יוסי. והלא היא הילמי בין מרובה בין מועטת. ואלו הן מי מלח המותרין. נותן שמן בתחלה לתוך המים או לתוך המלח:

גמ': מה בין הילמי ומה בין מי מלח? הילמי צריכה אומן. מי מלח אין צריכה אומן. רב הונא אמר. כל שנותנין לתוכה מלח והיא נשרית **נמסה**, זו היא מי מלח. ושאינה נשרית, זו היא הילמי. א"ר אבהו. כל שנותנים לתוכה ביצה והיא שוקעת, זו היא מי מלח. ושאינה שוקעת, זו היא הילמי. עושין יינומלין בשבת. **מאי יינומלין? אמר** ר' יסא בשם ר"י. יין דבש ופלפלין. **אמר** ר' יסא בשם ר"י. מותר לערב את היינומלין ואסור לשחוק את הפלפלין לצורך היינומלין. **אמר** ר' יוסי בשם רבי יוחנן. את שהוא משום תערובות, מותר. משום שחיקה, אסור. והכא **בהילמי**, לא משום תערובות אנו קיימין? **ולמה אסרו**. ר' יהודה בן טיטוס ור' יהודה בן פזי **ושמעון** בר **אבא אמרו** בשם ר' יוחנן. שנייא היא הכא **בהילמי**, שהיא [דף עה עמוד א] גמר מלאכה **של כבישת ירקות**. **אמר** רבי אבהו בשם רבי יוחנן. מותר לשבר את הפלפלין, ואסור לקבץ. **אמר** רבי אבהו בשם רבי יוחנן. שום ששחקו, אם היה מחוסר שחיקה אסור. ואם לערב את שומן מותר. תמן תנינן. השום והבוסר והמלילות שריסקן מבעוד יום. היה רבי ישמעאל אומר, יגמור משתחשך. **שמניח עליהם כובד והם נגמרים**. ר' עקיבה אומר לא יגמור. ר' יעקב בר אחא ור"ש בר אבא אמרו בשם ר' חנינא. לא נחלקו אלא בחולין. והכהנים נהגו בתרומה כרבי ישמעאל **משום שהכהנים זריזים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יד הלכה ג

מתני': אין אוכלין איזוב יון בשבת, לפי שאינו מאכל בריאים. אבל אוכל הוא את יועזר, ושותה אבוברועה. כל האוכלין אוכל אדם לרפואה. וכל המשקים הוא שותה. חוץ ממי דקרין וכוס העיקרין, מפני שהן לירוקה. אבל שותה הוא מי דקרין לצמא, וסך שמן עיקרין שלא לרפואה:

גמ': חד בר נש שאל לר"ש בר כרסנא. מהו מישתי קוררטין **מים עם צמחים** בשבתא? א"ל, אם לתענוג מותר. אם לרפואה אסור. ולא מן השפה ולפנים הוא **בה לרפא ומותר בשבת?** פתר לה **שגם בדבר פנימי לא התירו אלא בדבר** שהוא של סכנה: אבל אוכל הוא את יועזר. פוליטרכוין: ושותה אבוברועה. **כמשמעו. תנן**, כל האוכלין אוכל אדם לרפואה. וכל המשקים הוא שותה. **חוץ ממי דקרין וכוס העיקרין, מפני שהן לירוקה**. ר' אבא שאל לרב ירמיה. מה ניתני? דקרין או דקלין? א"ל, דקרין. שהן דוקרין את המרה. אמר רבי יונה. לא מסתברא אלא דקלין. שהן יוצאין מבין שני דקלין. שמעון בר אבא אמר בשם רבי חנינה. זה שהוא לוחש. **קדם** נותן שמן על גבי ראשו, ולוחש. ובלבד שלא ילחש **קדם שיתן בן ביד ובן בכלי**. **שלחש מותר וסיכה מותרת בשבת, ורפואה אסורה. ואם ילחש קדם שנותן את השמן, נמצא שאותו שמן נחשב לתרופה ואסור**. רבי יעקב בר אידי ורבי יוחנן אמרו בשם רבי ינאי. נותן בין ביד בין בכלי. מה ביניהון? מאיסה. מאן דאמר נותן בין ביד בין

בכלי, **אחר שנמרח על הראש מאוס הוא ואן הלחש פועל**. מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו, אינו מאוס. **מאי נ"מ?** אמר רבי יונה מעשר שני ביניהון. מאן דאמר נותן בין ביד בין בכלי [דף עה עמוד ב] מעשר שני אסור. **שאסור להשחית מע"ש וגם לא מתרפאים במע"ש**. מאן דאמר נותן שמן על גבי ראשו ולוחש. מעשר שני מותר. **שאחר שסך, בטל ממנו הקדושה**. אמר רבי יוסה. וכי כל שמותר בשבת מותר במעשר שני, וכל שאסור בשבת אסור במעשר שני? והא תני, **אף שאסור לסוך בין בשבת מדיחה היא אשה עצמה ואת בנה** בין מפני הזיעה **בשבת, ובתרומה אסור**. והא היא תרומה היא מעשר שני. מהיא כדון? **למה בשבת הותר ומע"ש אסור? בשבת התירו בלבד שלא יעשה בשבת כדרך שהוא עושה בחול. ואילו במע"ש. כל השחתה או רפואה אסור גם בשינוי**. לוחשין לעין הרע, ולמעיים ולנחשים ולעקרבים. ומעבירין מניחים כלים קרים על העין בשבת. מעשה בר"ע שאחזתו העין והעבירו עליו כלים בשבת. רב ור' חייא רבה, תריהון אמרין. תשעים ותשעה מתים בעין הרע, ואחד בידי שמים. ר' חנינה ושמואל תריהון אמרין. צ"ט מתים בצנינה, ואחד בידי שמים. רב אמר כדעתיה, ור' חנינה אמר כדעתיה. רב ע"י דהוה שרי תמן בבבל דעינא בישא שכיחא תמן. הוה אמר צ"ט מתים בעיניה ואחד בידי שמים. רבי חנינא על דהוה שרי בצפרין. דצינתה תמן הוה. אמר תשעים ותשעה מתים בצנינה, ואחד בידי שמים. רבי שמואל בר נחמן אמר בשם רבי יונתן. תשעים ותשעה מתים בשרב, ואחד בידי שמים. ורבנן אמרי, תשעים ותשעה מתים בפשיעה **שאינם נזהרים**, ואחד בידי שמים. רבי חוניא יעקב מעפרתים אמר בשם רבי. **כתיב** [דברים ז טו] והסיר ה' ממך כל חולי, זו שריפה קדחת. **אמר** ר' חונה. ותני לה בשם ר' אלעזר בן יעקב. והסיר ה' ממך כל חולי, זו רעיון **דאגות**. דא"ר אליעזר. **כתיב** [דברים כח מח] ונתן עול ברזל על צוארך. זה רעיון **דאגות**. א"ר אבון. והסיר ה' ממך כל חולי, זה יצר הרע. שראשו מתוק וסופו מר. **דחולי מלשון מתיקות**. אמר רבי תנחומא בשם רבי אלעזר. ורבי מנחמה **אמרה** בשם רב. והסיר ה' ממך כל חולי, זה המרה. דא"ר אליעזר. תשעים ותשעה מתים במרה, ואחד בידי שמים. רוחצין בים הגדול ובמי טבריא, אף על פי שהוא מתכוין לרפואה. אבל לא במי משרה, ולא במי סדום. אימתי? בזמן שהוא מתכוין לרפואה. הא להעלות מטומאה לטהרה, מותר. אמר ר' שמואל אחוי דרבי ברכיה. בלבד שלא ישהה. **שלא יראה כמתכוון לרפואה**. תני, סכין אלינתין לחולה בשבת. אימתי? בזמן שטרפו מע"ש. אבל אם לא טרפו מע"ש אסור. א"ר שמואל בן אלעזר. מתיר היה ר"מ לטרופ יין ושמן ולסוך לחולה בשבת. וכבר חלה וביקשנו לעשות לו כן, ולא הניח לנו. אמרנו לו, **רבי**, מבטל את דבריך בחי"ק? אמר להן. אף על פי שהייתי אומר כן. לא מלאני לבי מימי לעבור על דברי חברי:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יד הלכה ד

מתני': החושש בשינוי, לא יגמע בהן חומץ. אבל מטבל הוא כדרכו, ואם נתרפא נתרפא. החושש במתניו, לא יסוך יין וחומץ. אבל סך הוא את השמן, ולא שמן וורד. בני מלכים סכין על גבי מכותיהם שמן וורד. שכן דרך בני מלכים לסוך בחול. רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים.

[דף עו עמוד א] גמ': **תנן, החושש בשינוי, לא יגמע בהן חומץ**. והא כתיב [משלי י כו] כחומץ לשינים וכעשן לעינים. ואת אמר הכין? אמר רבי שמעון בר אבא. בחומצן של פירות היא מתניתין. ומה שאמר שלמה בחומץ יין. רבי אלעזר בר יוסה אמר. ואפילו תימר **שמדובר באותו חומץ כמו במתניתין**. טב לבישתא אם חושש בשינוי וביש לטבתא. תני. לא יהא מגמא חומץ ופולט. אבל מגמא הוא חומץ ובולע. מתניתא אמרה שאסור לגמות ולבלוע. דתנינן. החושש שינוי לא יגמע בהן חומץ. מה היא כדון? **הבריתא שהתירה אם בולע או כרבי, שסובר שדרך לשתות חומץ שחומץ משיב נפש. והשותה חומץ תרומה חייב קרן וחומש**. או כדברי הכל. במגמא חומץ של תרומה אחר טיבולו, **שמשיב נפש. דאיתמר אמר** ר' אבהו בשם רבי יוחנן. הכוסס חיטי תרומה, לוקה. ואמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. המגמא חומץ של תרומה לוקה. המגמא חומץ של תרומה, משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. הכוסס חיטים של תרומה. משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. רבי אומר, אומר אני שהוא משלם קרן וחומש. אמר ר' ירמיה בשם רבי אימי. מודין חכמים לרבי, במגמא חומץ של תרומה אחר

טיבולו, שהוא משלם קרן וחומש. שהחומץ אחר טיבולו מיישב את הנפש. חברייא אמרי בשם ר' אבא בר זבדא. כל שהוא מן השפה ולפנים, מרפין אותו בשבת. התיב רבי זעירא. והתני החושש שיניו לא יגמא בהן חומץ. ולא מן השפה ולפנים הוא? לא נאמר כן מן השפה ולפנים, אלא כדאמר ר' זעירא בשם ר' אבא בר זבדא, כל שהוא מן החלל ולפנים מרפין אותו. ר' זעירא ר' אבא בר זוטרא ורבי חנינא אמרו בשם רבי. מעלין עצם של ראש בשבת. ר' חייה בר מריה רבי יונה ור' זעירא רבא בר זוטרא ור' חנינא אמרו בשם רבי. מעלין בנות אזנים בשבת. תמן אמרין בשם רבי יוחנן. עין שמרדה, מרפין אותה בשבת. רבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן. גבות ידים וגבות רגלים סכנה. רבי אבהו אמר בשם ר"י. ההן סימוקא דעינה סכנה. א"ר אבון. לוקטין עוקץ עקרב בשבת. רב אמר, ההן חמרא. לתת אותו לבר מן עיינא, שרי. לגו מן עיינה, אסור. שמואל אמר. ההן רוק תפל. אסור ליתן ע"ג העין בשבת. מינה את שמע מה מותר לעשות לחזזיתה שחין באזור העין שרפואתו על ידי יין או רוק. רבנן דקיסרין אמרין, הדא אורדענה סכנה. אמר ר' חזקיה עכיה בשם רבנן דקיסרין. הדא עכשמוניתא סכנה. א"ר שמואל בר רב יצחק. הדא גומרתא סכנה. א"ר ירמיה. נותנין עליה חמץ בפסח. ההן דבלעה עצם, שרי מיפקתיה בשובתא. א"ר יוסה. מתניתין אמרה כן. דתנן, מחט של יד ליטול בה את הקוץ. דאי לא כן, מה בין קוץ ומה בין בלע? וההן דעינה להוציא דבר שנכנס לעין, שאלון לר' ירמיה אמר לון, הא רבי אבא קומיכון. שאלון ליה ושרא. אמר לון אופא אנא שרי. אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן, ההן ציפדונה סכנה. רבי יוחנן [דף עו עמוד ב] מטתיה כן. והוה מיתסי קומי ברתייה דדמיטיוס שר העיר דטיבריא. בערובתא דשבתא בפת' רומשא סמוך לשקיעה סליק לגבה. אמר לה מיצרך אנא כלום למחר? אמרה ליה לא. ואין צרכת, סב גלעין דתמרא בפלגיהן יקידן חצי שרוף. ואית דאמרין דנקלבס, ועור דסערין קליפה של שעורה, וצואה דמיינוק תינוק יבישא, שחוק וטפול ומרח ולא תימא קומי בר נש. למחר עאל ודרשה בציבורא. אית דאמרין דחנקת נפשה. ואית דאמרין דאיתגירת. את שמע מינה תלת. את שמע מינה ההן ציפדונה סכנה. ואת שמע מינה דכל שהוא מן השפה ולפנים מרפין אותו. ואת שמע מינה ההוא דא"ר יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן. אם היה הגוי רופא נאמן מותר. ר' יהושע בן לוי הוה ליה קילום. הורין ליה ר' חנינא ור' יונתן מישחוק תחלוסין בשובתא, ומיתן גו חמרא עתיקא, וישתי ולא יסכן. בר בריה הוה ליה בלע עצם בגרון. אתא חד בר נש ולחש ליה ואינשם. כד נפיק אמר ליה, מאן לחשתה ליה? אמר ליה מילה פלן שם ע"ז. א"ל נוח הוה ליה אילו הוה מיית ולא כן. והוות ליה כן שמת [קהלת י ה] כשגגה שיוצא מלפני השליט. אמר ר' יעקב בר אידי בשם רבי יונתן. בכל מתרפין חוץ מעכו"ם וגילוי עריות ושפיכות דמים. ר' פינחס בעי, עד כדון כשאמר לו הבא לי עצים מעכו"ם והביא לו. אמר לו הבא לי עלים סתם, והביא לו מעכו"ם מהו? נישמענה מן הדא. ר' יונה הוה ליה צמרמורין, אייתון ליה מן זכרותה דדורי ע"ז שמוציא מים מזכרותיו ושתה. ר' אחא אייתון ליה ולא שתה. א"ר מנא, אילו ידע ר' יונה מנין הוה, לא שתה. א"ר חונה. מתניתא אמרה כן שאין מתרפין מגילוי עריות. ותני כן, לפיכך הותר מכלל שבת, ולא הותר מכלל נערה מאורסה. מאי הותר מכלל שבת? לא להתרפות שפקוח נפש דוחה שבת? ודכוותה לא הותר מכלל נערה מאורסה אפילו להתרפות. לא סוף דבר בשאמר לו הבא לי אשת איש. אלא אפילו לשמוע את קולה. כהדא, חד בר נש רחם איתתא ביומי דרבי אלעזר וסכן. אתון שאלון ליה מהו תיעבור קומי וייחי. אמר, ימית ולא כן. מהו ישמע קלה ולא ימות. אמר, ימית ולא כן. מה הוות. רבי יעקב בר אידי ור' יצחק בר נחמן. חד אמר אשת איש. וחורנה אמר פנויה. מאן דאמר אשת איש ניחא. ומאן דאמר פנויה, והא בר כיחא נגרא, רחם איתתא ביומוי דר' אלעזר ושרא ליה? כאן בפנויה וכאן באשת איש. ואפילו תימר כאן וכאן בפנויה. תיפתר שנתן עיניו בה עד שהיא א"א. [דף עז עמוד א] ואית דבעי מימר, איתא רבה הוות חשובה ולא מנסבא ליה. וכל מה דהוא מעבד, באיסור הוה מעבד. בגין כן אסר ליה. א"ר חנינא, מתניתין אמרה כן, שאין מתרפין משפיכות דמים. דתנינן תמן. אשה המקשה לילד, המילדת מוציאה את העובר אברים אברים. יצא רובו, אין נוגעין בו. שאין דוחין נפש מפני נפש. אבל לא מותר מדין הקם להרגיך. לא סוף דבר בשאמר לו הרוג את פלוני. אלא אפילו חמוס את פלוני. דאן אדם מעמיד עצמו על ממונו. תני, ישראל בעכו"ם מותר להרג עכו"ם בעכו"ם אסור. רב חסדא בעי. מה להציל נפשו של גדול בנפשו של קטן? התיב ר' ירמיה. ולא מתניתין היא? דתנן, יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש. אמר ר' יוסה בי ר' בון בשם רב חסדא. שנייא היא תמן, שאין את יודע מי הורג את מי. מי הרוג ומי הנרדף. מעשה בר' אלעזר בן דמה שנשכו נחש, ובא יעקב איש כפר סמא שהיה מין לרפותו, ולא הניח לו ר' ישמעאל. אמר לו ר"א בן דמה. אני מביא ראייה שמותר שירפאני. לא הספיק להביא ראייה עד שמת בן דמה. אמר לו רבי ישמעאל. אשריך בן דמה שיצאת

בשלום מן העולם, ולא פרצתה גדירן של חכמים. דכתיב [קהלת י ח] ופורץ גדר ישכנו נחש. ולא נחש נשכו? אלא שלא שלא ישכנו נחש לעתיד לבא. ומה הוה ליה לרבי אלעזר בן דמה למימר?
כתיב [ויקרא יח ה] אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. **תנן**, לא יסוך יין וחומץ. אבל סך הוא את השמן, ולא שמן וורד. בני מלכים סכין על גבי מכותיהם שמן וורד. שכן דרך בני מלכים לסוך בחול. רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים. אמר ר' אבא בר זבדא בשם רב. הלכה כר"ש. דאי לא כן, מי נתן שמן וורד לעני ולא סך? **שגם העני ראוי לסוך שמן וורד רק שאן לו**. א"ר זעירה לר' יוסי. **חכים** ר' לבר פדיה, דאת אמר שמועתא מן שמיה? א"ל. ר' יוחנן אמרין משמו. א"ר זעירה לר' אבא בר זבדא. חכם ר' לרב, דאת אמר שמועתא מן שמיה? א"ל, רב אדא בר אחוה אמרין משמו.

הדרן עלך פרק שמונה שרצים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טו הלכה א

מתני': אלו קשרים שחייבין עליהן. קשר הגמלין וקשר הספנים. כשם שהוא חייב על קשרן, כך הוא חייב על התירן. רבי מאיר אומר. כל קשר שהוא יכול להתירו בידו אחת אין חייבין עליו:

גמ': מה קשירה היתה במשכן? שהיו קושרין את המיתרים של המשכן. ולא לשעה היתה? אמר ר' יסה. מכיון שהיו **חובין ונוסעין** על פי הדיבור, כמי שהוא לעולם. אמר רבי יוסי בי רבי בון [דף עז עמוד ב]. מכיון שהבטיחן **הקדוש ברוך הוא** שהוא מכניסן לארץ, כמי שהיא לשעה. **אלא א"ר פינחס**, מתופרי יריעות למדו. **שאם** נפסק לו חוט היה קושרו, חזר ונפסק, לעשותן קשרים קשרים אי אפשר. אלא חוזר ומתיר את הראשון ומביא חוט אחר וקושרו. אמר חזקיה. ההן חייטא אומנא מבלע תרין ראשיה. וכיוון שלא היה נראה אפשר שיהיה אפילו כמה קשרים ולא צריך להתיר ולהחליף חוט. והיידא אמרה דא **אם כן מנין נלמד מתיר?** דא"ר יוסי בי רבי חנינא. מאורגי יריעות למדו ולא מתופרי היריעות, מה טעמא? **דכתיב**, אורך היריעה האחת. כדי שתהא כולה אחת. נפסק לו חוט, היה קושר מיד. מכיון שהיה מגיע לאריג, הוי שרי ליה ומעל לה שולף את החוט. אמר ר' תנחומא בשם רב הונא. אפילו ערב שבה, לא היה בו לא קשר ולא תיימת. והרי חוטי הערב אחד עולה ואחד יורד ואם ישלוף את הקרוע, נמצאו שנים עולים ויורדים יחד **זה נקרא תיימת**. תני ר' הושעיה. חותל של תמרים ופטילייא של תמרים קורע ומתיר. ובלבד שלא יקשור. ואין זו התרה שאסור? נעשה כשובר את החבית לאכל ממנה גרוגרת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טו הלכה ב

מתני': ויש לך קשרים שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין וכקשר הספנים. קושרת אשה מפתחי חלוק, וחוטי סבכה של פסיקיא, ורצועות מנעל וסנדל, ונודות יין ושמן, וקדירה של בשר. רבי אליעזר בן יעקב אומר. קושרין לפני בהמה בשביל שלא תצא. קושרין דלי בפסיקיא, אבל לא בחבל. ורבי יהודה מתיר. כלל אמר רבי יהודה. כל קשר שאינו של קיימא, אין חייבין עליו:

גמ': **תנן**, קושרת אשה מפתח חלוקה, אמר ר' חזקיה, במפתח אימרא שפה לבגד שהוא מדביק לחלוק וקושרת אותו סביב הצואר, שאן חוששים שמא תניח אותו קשור. א"ר יוסה במפתח חלוק שהוא עשוי כמין שני דפין כמו שלנו ופתוח כולו מלפנים ומהדקת וקושרת אותו לפי מידתה. ואף בזה לא חוששים שמא תשאיר אותו קשור. נשטמו רצועות מנעל וסנדל, נוטל ומחזיר ובלבד שלא יקשור. חוטמו חלק קדמי של הנעל שנשמט, אית תניי מותר להחזיר. ואית תניי תני אסור להחזיר. הוון בעי

מימר, מ"ד מותר, בשיש בו נקב אחד שאותו מחברים לנעל. מאן דאמר אסור, בשיש בה שני נקבים שמא אחד מהם יקשור קשר של קיימא. אמר רבי יוסה בי ר' בון. בין זה ובין זה בשיש בו שני נקבים. מהו כדון? מאן דאמר מותר, ברפין. מאן דאמר אסור באפוצים הדוקים. **תנן, רבי אליעזר בן יעקב אומר. קושרין לפני בהמה בשביל שלא תצא. האם הם חולקין על רבי אליעזר בן יעקב?** מן מה דתני, מודים חכמים לר"מ בחותמות שבקרקע. שמפקפקין ומתירין ומפקיעין אבל לא חותכין. ובשבת מפפקין ומתירין אבל לא מפקיעין ולא חותכין. **ושבכלים. בשבת מתירין ואין צריך לומר בי"ט. מכאן שגם לפי חכמים מותר לקשור את הדלת. הדא אמרה, שחכמים אינם חולקין על רבי אליעזר בן יעקב. תנן, קושרין דלי בפסיקא, אבל לא בחבל. ורבי יהודה מתיר. אמר רבי אבא. מה שהתיר ר"י, בחבל שחול ארוג הוא מתניתין. דכיוון שהיא משוחל, ודאי לא ישאיר אותו קשור. תנן, כלל אמר רבי יהודה. כל קשר שאינו של קיימא, אין חייבין עליו. הא לרבנן חייבין עליו? אלא בגין דתנינן קדמייתא בשם ר' יהודה, תנינן אוף הדא בשם רבי יהודה: כלל א"ר יהודה, כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו. אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא, כיני מתניתא, כל קשר שאינו של קיימא והוא לשעה, אין חייבין עליו**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טו הלכה ג

מתני': מקפלין את הכלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים, ומציעין את המיטות מלילי שבת לשבת, אבל לא משבת למוצאי שבת. ר' ישמעאל אומר. מקפלין את הכלים ומציעין את המיטות מיום הכיפורים לשבת. חלבי שבת קריבין ביום הכפורים, רבי עקיבה אומר. לא של שבת קריבין ליום הכיפורים, ולא של יום הכיפורים קריבין בשבת:

גמ': דבית רבי ינאי אמרי. קיפול בשנים אסור. וכן אמר רבי חגי בשם ר' שמואל בר נחמן. אין מקפלין בשבת בשנים. וההן דמקפל על סיפסלה כמאן דאינון תרין. אמר רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן. לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לאכילה ולשתייה. על ידי שהפה זה מסריח מדבר לשון הרע, התירו לו לעסוק בהן בדברי תורה. אמר רבי ברכיה בשם רבי חייא בר אבא, לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בדברי תורה. מתניתין מסייעה בין לדין בין לדין. דת"ר כיצד הוא עושה? או יושב ואוכל, או יושב ועוסק בדברי תורה. כתוב אחד אומר [ויקרא כג ג] שבת הוא לה'. וכתוב אחד אומר [דברים טז ח] עצרת לה' אלהיך. הא כיצד תן חלק לתלמוד תורה. וחלק לאכול ולשתות. א"ר אבהו, שבת לה' שבות כה'. מה הקדוש ברוך הוא שבת ממאמר. אף את שבות ממאמר מדברי חול. מעשה בחסיד אחד שיצא לטיול בכרמו בשבת, וראה שם פירצה אחת, וחשב לגדרו במוצאי שבת, אמר הואיל וחשבתני לגדרה, איני גודרה עולמית. מה פעל לו הקדוש ברוך הוא? זימן לו [דף עח עמוד ב] סוכה ענף אחת של נצפה צלף ועלת לתוכה וגדרתא. ממנה היה ניזון וממנה היה מתפרנס כל ימיו. אמר רבי חנינא, מדוחק התירו לשאול שלום בשבת. א"ר חייא בר אבא, רשב"י כד הוה חמי לאימיה משתעיא סגין, הוה אמר לה. אימא, שובתא היא. תני אסור לתבוע צרכיו בשבת. ר' זעירא שאל לרבי חייא בר אבא. מהו למימר רעינו פרנסינו. א"ל טופס ברכות כך הן ומותר. תני מדיחין כוסות וקערות ותמחויין מלילי שבת לשחרית, משחרית לחצות, ומחצות למנחה. מן המנחה ולמעלה אסור. ובכוסות מותר, שאין קבע לשתייה. רבי ירמיה ור' זעירא אמרו בשם רב חייא בר אשי. אשה פיקחת מדיחה כוס כאן, קערה כאן, תמחוי כאן, נמצאת מרבצת ביתה בשבת. **תנן, ר' ישמעאל אומר. מקפלין את הכלים ומציעין את המיטות מיום הכיפורים לשבת. חלבי שבת קריבין ביום הכפורים, רבי עקיבה אומר. לא של שבת קריבין ליום הכיפורים, ולא של יום הכיפורים קריבין בשבת. אמר רבי זעירא בשם רב חסדא. יום הכפורים שחל להיות בערב שבת, אין תוקעין. חל לאחר שבת, אין מבדילין. מה כר' עקיבה? שסובר שאן הבדל בקדושה בן שבת ליוה"כ. ולכן חלבי שבת אינם קרבים ביוה"כ. ברם כרבי ישמעאל מבדיל. שכן חלבי שבת קריבין ביום הכפורים. א"ר עזרא קומי רבי מנא, אפילו כרבי ישמעאל לא יבדיל. כלום הוא מבדיל, אלא להתיר לו דבר שהוא אסור לו. אילו הקטיר את חלבי השבת בשבת ולא המתין למוצ"ש שהוא יו"כ, שמא אינו מותר? נמצא שאן דבר שהיה אסור**

בשבת והותר. א"ר שמואל אחוי דר' ברכיה. ויבדיל. שכך הוא מתיר להדיח כבשים ושלקות ולקנוב ירק. אמר ר' יוסה. כלום הוא מותר להדיח כבשים ושלקות, לא מן המנחה ולמעלן? ויבדיל מן המנחה ולמעלן? מה נפשך כוס אין כאן. נר אין כאן. במה הוא מבדיל? א"ר אבון **יכול הוא להבדיל** בתפלה

הדרן עלך פרק אילו קשרים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה א

מתני': כל כתבי הקודש מצילין אותן מפני הדליקה. בין שקורין בהן ובין שאינן קורין בהן, ואף על פי שכתובין בכל לשון טעונין גניזה. מפני מה אין קורין בהן? מפני ביטול בית המדרש:

גמ': מהו בין שקורין בהן בין שאינן קורין בהן? בין שיש בהן **טעויות**. בין שאינן בהן **טעויות**. [דף עט עמוד א] והא תני, ספר שיש בו שתים שלש טעויות בכל דף ודף, מתקנו וקורא בו. ארבע, אינו קורא בו. **ואם יכול לתקן פשיטא שמצילין**. מן מה דתנינן, מפני מה אין קורין בהן? מפני ביטול בית המדרש. הדא אמרה, בין תורה **ונביאים שקראים בהם**, לכתבי הקודש **שאין קראים בהם**. היו בו **ארבע טעויות, מצילים או אין מצילין אותן מפני הדליקה?** מ"ד **ספר שיש בו ארבע טעויות בכל דף** מטמאין את הידים, מצילין אותן מפני הדליקה. ומאן דאמר אין מטמאין את הידים, אין מצילין אותן מפני הדליקה. התיבון. הרי עברי שכתבו תרגום, הרי אינו מטמא את הידים, ומצילין אותו מפני הדליקה? **ומנין שמצילים אותו?** מן מה דתנינן, אף על פי שכתובין בכל לשון טעונין גניזה. הדא אמרה שמצילים אותן מפני הדליקה. לימא מתניתא דרבי שמעון. דרבי שמעון אמר. **היה קורא בספר בראש הגג ונתגלגל מידו. אפילו בארץ גוללו אצלו. שאין לך דבר משום שבות עומד בפני כתבי הקודש. וה"נ מחצר לחצר שלא עירבו, אינו אלא משום שבות והלכך מצילין. מתנין אתיא אפילו כרבנן. במה פליגי תמן?** מפני בזיון. ברם הכא כל עמא מודיי שמצילין אותן מפני הדליקה **שלא ישרפו שזה חמור מבזיונם. תנן, ואף על פי שכתובין בכל לשון טעונין גניזה.** וק"ו שמצילין אותם מפני הדליקה. למי נצרכה? לרבן שמעון בן גמליאל. אף על גב דרבן שמעון בן גמליאל אמר, אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית. מודי הוא הכא שמצילין אותן מפני הדליקה. מעשה ברבן גמליאל שהיה עומד על הבניין בהר הבית, והביאו לו ספר איוב כתוב תרגום. ואמר לבנאי, יגנזו תחת הנדבך. אף על פי שאמרו אין קורין בכתבי הקודש אלא מן המנחה ולמעלה, אבל שונין ודורשין בהן. היה צרך דבר, נוטל ובודק. דלמא מעשה רבי ורבי חייא רבא ור' ישמעאל בי רבי יוסה, היו יושבין ופושטין **לומדים** במגילת קינות **איכה** ערב תשעה באב שחל להיות בשבת, מן המנחה ולמעלה. ושיירו בה אל"ף ב"ת אחד **פרק אחד**. אמרו, **למחר** אנו באין וגומרין אותה. עם כשהיה נפטר לביתו, נכשל **נפעע** באצבעו, וקרא על גרמיה [תהילים לב י'] רבים מכאובים לרשע. אל"ר חייא. בחובינו מטתך כן, דכתיב [איכה ד כ] רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם. אמר לו רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אילו לא היינו עוסקין בעניין **שסיימו** בפרק **שבו פסוק זה**, כך היה לנו לומר. על אחת כמה וכמה שהיינו עוסקין בעניין. ועלה לביתו ונתן עליה ספוג יבש, וקשר עליה גמי מבחוץ. א"ר ישמעאל בי ר' יוסי. ממנו למדנו ג' דברים. **למדנו שספוג אינו מרפא אלא משמר. ולמדנו על גמי שהוא מן המוכן. ולמדנו שאין קורין בכתבי הקודש** [דף עט עמוד ב] **אלא מן המנחה ולמעלה. תנן, מפני מה אין קורין בהן? מפני ביטול בית המדרש.** מעתה, במקום שיש בית המדרש אל יקראו. במקום שאין בית המדרש יקראו? לית לך אלא כהדא דתני ר' נחמיה. דתני ר' נחמיה. מפני מה אין קורין בכתבי הקודש אלא מן המנחה ולמעלה? מפני שטרי הדיוטות. שאם אומר את לו שהוא מותר, אף הוא אומר מה בכך שנתעסק בשטרותיו. מתוך שאת אומר לו שהוא אסור. אף הוא אומר. כתבי הקודש אסור, שטרי הדיוטות לא כל שכן? **ממה שאסרו לקרא בכתוב מפני ביטול ביהמ"ד**, הדא אמרה, שהמשנה קודמת למקרא. ודא, מסייעא לההוא דתני ר"ש בן יוחי. דתני ר"ש בן יוחי. העוסק במקרא, מידה שאינה מידה. העוסק במשנה, מידה שנוטלין ממנה שכר. העוסק בתלמוד, אין לך מידה גדולה מזו. **והתנן**, לעולם היו רץ אחר המשנה יותר מן התלמוד? א"ר יוסי בי ר' בון. הדא דאת אמר, עד שלא שיקע בה בתלמוד **רבי יוחנן** רוב משניות. אבל מששיקע בי ר"י רוב משניות, לעולם היו רץ אחר התלמוד יותר מן המשנה. ברכות,

אע"פ שכתוב בהן עניינות הרבה מן התורה, אין מצילין אותן מפני הדליקה. מיכן אמרו. כותבי ברכות **כשורפי תורה**. מעשה **באחד** שהיה כותב ברכות, הלך ר' ישמעאל לבדוקו. כיון שהרגיש בקול פעמותיו של ר' ישמעאל, נטל תכריך של ברכות וזרקן לתוך ספל של מים. כלשון הזה אמר לו. גדול עונש האחרון מן הראשון. א"ר יהושע בן לוי. הדא אגדתא. הכותבה אין לו חלק **לעוה"ב**. **הדורשה מתוך הכתב, מתברך חייב נידוי**. השומעה *מתוך הכתב* אינו מקבל שכר. א"ר יהושע בן לוי. אנא מן יומי לא איסתכלית בספרא דאגדתא, אלא חד זמן איסתכלית, אשכחית כתוב בה. מאה ושבעים וחמש פרשיות שכתוב בתורה, דבר, אמירה, ציווי. כנגד שנותיו של אבינו אברהם דכתיב [תהילים סח יט] לקחת מתנות באדם. **בשביל אברהם שקרוי אדם, דכתיב** [יהושע יד טו] האדם הגדול בענקים. מאה וארבעים ושבעה מזמורות שכתוב בתהילים, כנגד שנותיו של אבינו יעקב. מלמד שכל הקלוסין שישראל מקלוסין להקדוש ב"ה, כנגד שנותיו של יעקב. שנאמר [תהילים כב ד] ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. מאה ועשרים וג' פעמים שישראל עונין הללויה *בהלל*. כנגד שנותיו של אהרן. **כדכתיב** [תהילים קנ א] הללויה הללו אל בקדשו. לאהרן קדושו. **כדכתיב** [תהילים קו טז] לאהרן קדוש ה'. אפילו כן, **שרק פעם אחת הסתכלתי בספר אגדה**, אנא הוה **מתבעית** בליליא. ר' חייא בר אבא, חמא חד ספר דאגדה, אמר. אפילו אי מה **דכתיב** בה טבאות, תקטע ידה דכתבתה. אמר ליה חד, אבוי דהווא גברא כתבה. א"ל, **כן אמרתי**. תקטע ידה דכתבתה. והוית ליה כן [קהלת י ה] כשגגה שיוצא מלפני השליט. הגילונים וסיפרי מינין. אית תני, **קורע** אזכרותיהן ושורפן. אית תני, שורפין הן ואזכרותיהן. א"ר טרפון. אקפח את בניי, שאם יבואו לביתי, שאני שורפן הן ואזכרותיהן. שאם יהיה הרודף רודף אחריי. שאני נמלט לתוך בתיהן של ע"ז, ואיני נמלט לתוך בתיהן של מינין. שעכו"ם, אינן מכירין אותו וכופרין בו. אבל המינין, מכירין אותו וכופרין בו. ועליהן אמר דוד [דף פ עמוד א] [תהילים קלט כא] הלא משנאיך ה' אשנא וגו'. זה מדרש דרשו, ומה אם להטיל שלום בין איש לאשתו אמר הכתוב, השם שנכתב בקדושה ימחה על המים. סיפרי מינין שמטילין איבה ותחרות ומחלוקת בין ישראל לאביהן שבשמים, אינו דין שישרפו הן ואזכרותיהן:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ב

מתני': מצילין תיק הספר עם הספר, ותיק התפילין עם התפילין, אף על פי שיש בתוכן מעות. ולהיכן מצילין אותן? למבוי שאינו מפולש. בן בתירה אומר אף למפולש:

גמ': **תנן, מצילין תיק הספר עם הספר, ותיק התפילין עם התפילין**. מתני' אפילו בשאינו טפול לו *לא בתוכו*. אבל אם היה טפול לו, כגופו הוא. ניחא תיק הספר עם הספר **שבלי התיק הספר נפסד**. אבל **למה מצילין תיק תפילין עם התפילין**. הרי אינם נפסדים **בלי תיק**? רבי חגי בשם זעירא שמע לה מהדא **דכתיב** [שם לד ח] חונה מלאך ה' סביב ליריאי ויחלצם *שגם מה שסמוך לקדש ניצל*. וכן הוא אומר [דניאל ג כא] באדין גובריא אילך כפיתו בסרבליהן **וכ"ו די לא שלט נורא בגמיהון וכ"ו וסרבליהון לא שנו: תנן**, אעפ"י שיש בתוכו מעות. **ואך מותר הרי זה בסיס למוקצה?** ייבא כ"י דאמר ר' יעקב בר אחא. **דאמר** חנינא קרתיגנא בשם ר' הושעיה. דיסיקיא שיש בתוכו מעות, נותן עליה ככר ומטלטלה: להיכן מצילין אותן? למבוי שאינו מפולש. הא למפולש לא, **ואפילו להעבירו דרך מבוי מפולש לחצר אסור**. בכל אתר את אמר, אין המהלך כמניח. והכא את אמר המהלך כמניח *שאם לא כן למה אסור לעבור דרך מבוי שאינו מפולש בלא לעמוד שם?* אלא בזורק. **כגון שלא היה דרך להציל אלא בזריקה**. תמן את אמר הזורק **מרה"י דרך רה"ר פטור**. והכא את אמר הזורק **מרה"י לרה"י דרך רה"ר חייב**. ולכן **דרך כרמלית אסור?** אלא על כרחך *שהמשנה כ"ע שסובר שהזורק מרה"י לרה"י דרך רה"ר חייב*. **תנן, ולהיכן מצילין אותן? למבוי שאינו מפולש. בן בתירה אומר אף למפולש: אמר** רבי חזקיה בשם רבי אחא, **במבוי מפולש שלא עירבו על ידי לחי או קורה** אנו קיימין. בן בתירה *שמתיר* כרבי יהודה, דתנינן תמן. גשרין המפולשין מטלטלין תחתיהן בשבת דברי רבי יודה **דשתי מחיצות הוי רה"י דאוריתא**. וחכמים אוסרין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ג

מתני': מצילין מזון ג' סעודות. הראוי לאדם לאדם הראוי לבהמה לבהמה. כיצד? נפלה דליקה בלילי שבת, מצילין מזון שלש סעודות. בשחרית, מצילין מזון שתי סעודות. במנחה, מצילין מזון סעודה אחת. רבי יוסי אומר. לעולם מצילין מזון שלש סעודות:

גמ': אמר רבי בון בר חייא בשם רבי אבא בר ממל, **המשנה שמתירה להציל רק שלוש סעודות אף שאוכל אינו מוקצה**, דרבי נחמיה היא. **דרבי נחמיה אומר. אפילו כלים**, אינן ניטלין אלא לצורך דבר המותר. **ואפילו מחמה לצל אסור**. אמר רבי יוסה, **אפילו תימא רבנן**. טעמא דרבנן תמן, כל מה שיש בבית מן המוכן. ברם הכא, אם אתה אומר כן, אף הוא מציל מן היום שבת **למחר יום חול. תנן, נפלה דליקה בלילי שבת**, מצילין מזון שלש סעודות. **קס"ד שכבר אכל סעודה של ערב שבת. מתניתא דרבי הונדקס דאמר, ארבע סעודות לשבת. אפילו כרבנן**, תיפתר בשנפלה דליקה בלילי שבת [דף פ עמוד ב] עד שלא אכל. ביום הכיפורים על דעתהון דרבנן לא יציל כלום?. כל עמא מודוי שמצילין מזון סעודה אחת מפני הסכנה. תני, מצילין לחולה ולקטן בבינונית. ולרעבתן כדי מזונו. **וכן בעירוב**. מערבין לחולה ולקטן כדי מזונו. ולרעבתן בבינונית. תני, אין מערימין. רבי יוסי בר רבי בון אומר, מערימין. אית תניי תני, מצילין ואחר כך מזמן אורחים. אית תניי תני, מזמן ואחר כך מצילין. מאן דאמר מציל ואחר כך מזמן, כמאן דאמר מערימין. ומאן דאמר מזמן ואחר כך מציל, כמאן דאמר אין מערימין. תני, אף מכבין להציל את כתבי הקדש. מתניתא דר"ש. **דר"ש אומר**, אין דבר משום שבות עומד בפני כתבי הקודש. תני, אף מטמאין מעשר שני להציל. והתני [ויקרא יב ד] בכל קודש לא תגע לרבות התרומה. והרי היא תרומה היא מעשר שני.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ד

מתני': מצילין סל מלא ככרות אף על פי שיש בו מאה סעודות. ועיגול של דבילה וחבית של יין. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. אם היו פקחין עושין עמו חשבון לאחר שבת. ולהיכן מצילין אותן? לחצר המעורבת. בן בתירה אומר, אף לשאינה מעורבת:

גמ': **תנן, מצילין סל מלא ככרות אף על פי שיש בו מאה סעודות**. מתני' דרבי יוסי. **דרבי יוסי אומר**, לעולם מצילין מזון שלש סעודות אף שאינו צריך. **אבל לרבנן, מציל רק מה שצריך. אפילו תימא רבנן**. מכיוון שכולה גוף אחד, כמי שכולה סעודה אחת: ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. שכן דרכן להזמין אורחים בשבת: אם היו פקחין עושין עמו חשבון לאחר השבת. תמן תנינן. **שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני. וכן אשה מחברתה ככרות. ואם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת**. תמן את אמר **משכניה גביה**. הכא מה אית לך? **ואך יכול לחייב אותו לשלם לו?** אמר רבי אבא מרי. לכך שנינו **שנקרא פיקח. שכיוון שידוע שאם יחזירם לו בשבת שוב לא יוכל לתבוע ממנו לכן לא מחזיר לו עד מוצ"ש**.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ה

[דף פא עמוד א] מתני': ולשם הוא מוציא את כל כלי תשמישו. ולובש כל מה שהוא יכול ללבוש, ועוטף כל שהוא יכול לעטוף. ר' יוסי אומר, שמונה עשר כלים. וחוזר ולובש ומוציא. ואומר לאחרים בואו והצילו עמי:

גמ': תני, רבי יוסי אומר שמונה עשר כלים. ואלו הן. מקטורן מעיל עליון, נוקלי לבוש רחב, ופונדא חגורה, ופיליון סדין להתעטף בו, ומעפורת ברדס, וקולבין גופיה של פשתן, וחלוק של צמר, ושתי אמפלויות גרבים, שני

סבריקין מטפחות אחד לפנים ואחד לאף, ושני אבריקין חגורות ביריות, שני מנעלין, וכובע שבראשו, וחגור שבמתניו, וסודרין שעל זרועותיו: ואומר לאחרים בואו והצילו עמי. שכן דרכן להשאיל כלים בשבת,

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ו

מתני': ר"ש בן ננס אומר. פורשין עור של גדי ע"ג שידה תיבה ומגדל שאחז בהם את האור, מפני שהוא מחרך. עושין מחיצה בכל הכלים. בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה. ר' יוסה אוסר בכלי חרש חדשים מלאים מים. שאינן יכולים לקבל את האור, והן מתבקעין ומכבין את הדליקה:

גמ': כיני מתניתין. לא שיניח העור על האש ויכבה. אלא שידה תיבה ומגדל שאחז בהם את האור, מניח עורות על הצד שעדין לא בוער. רבי ירמיה ורבי אבא בר ממל אמרו בשם רב. ספר שאחז בו האור מצד אחד, נותן מים מצד השני. ואם כבה כבה, שגרם כיבוי מותר. אחז בו האור משני צדדין. פושטו וקורא בו, ואם כבה כבה. טלית שאחז בו האור מצד אחד. נותן מים מצד שני, ואם כבה כבה. אחז בה האור מב' צדדין. נוטלה ומתעטף בה, ואם כבתה כבתה. **תנן, נותנים כלי תחת הנר לקבל ניצוצות, אבל לא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה. אמר ר' שמואל בשם ר' זירא, דר' יוסה היא שאסר גרם כיבוי.** א"ר יוסה, הוה סברין מימר, מה פליגין מימר ר' יוסה ורבנן? בשעשה מחיצה של כלים. אבל אם עשה מחיצה של מים לא. **דהוה גרם כיבוי בידים.** ממה דאמר ר' שמואל בשם ר' זעירא. דר' יוסה היא. הדא אמרה, אפילו עשה מחיצה של מים היא המחלוקת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ז

מתני': עכו"ם שבא לכבות, אין אומרים לו כבה או אל תכבה, מפני שאין שביתתו עליך. אבל קטן שבא לכבות, אין שומעין לו, שכן שביתתו עליך:

גמ': בימי ר' אמי נפלה דליקה בכפר. אפיק רבי אימי כרוז בשוקי דארמאי ואמר, מאן דעבד לא מפסיד. א"ר אלעזר בי רבי יוסה קומי רבי יוסה. סכנה היתה. אם היתה סכנה, אפילו רבי אמי יטפי. ולא כן תני, כל דבר שיש בו סכנה. אין אומרים יעשו דברים הללו בנשים ובקטנים, אלא אפילו בגדולים. אפילו בישראל. מעשה שנפלה דליקה בחצר יוסי בן סימאי בשיחין. וירדו בני קוצרה של ציפורין לכבות, ולא הניח להן. אמר להן. הניחו לגבאי שיגבה חובו. מיד קשר עליו הענן וכיבהו. במוצאי שבת, שלח לכל חד מהם סלע. ולא יפרכוס שלהן חמשים דינר. אמרו חכמים, לא היה צריך לעשות כן. חד נפתי, הוה במגורה דרבי יונה. נפילת דליקה במגורה דרבי יונה. אזל ההוא נפתייה בעי מטפייתה, ולא שבקיה. אמר ליה, בגדך מדלי אתה אחראי אם יגרם לי נזק? א"ל אין, ואישתיזיב כולה. ר' יודן דכפר אימי [דף פא עמוד ב] פרס גולתיה מעיל על גדישא, ונורא ערקא מינה: **תנן, אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו.** ולא כן תני. ראו אותו את הקטן יוצא ומלקט עשבים, אין את זקוק לו? תמן אין לו לגדול צורך בעשבים. ברם הכא יש לו צורך כיבוי. **גזרה שמא יאמר לו לכבות:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ח

מתני': כופין קערה ע"ג הנר בשביל שלא תאחוז בקורה. ועל צואה של קטן. ועל עקרב שלא תישך. אמר רבי יהודה. מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר. חוששני אני לו מחטאת:

גמ': **תנן, כופין קערה ע"ג הנר בשביל שלא תאחוז בקורה. ועל צואה של קטן. יבא כ"י דאמר** רבי שמעון בי רבי ינאי. **דאמר רבי שמעון בי רבי ינאי.** אני לא שמעתי מאבא, אחותי אמרה לי משמו. ביצה שנולדה ב"ט, סומכין לה בשביל שלא תתגלגל. אבל אין כופין עליה את הכלי. שמואל אמר, אף כופין עליה את הכלי: ועל צואה של קטן. ולא מאכל תרנגולין הוא? **ולמה לא יטלנו בידו ויוציאנו?** א"ר עוקבן. תיפטר באילין רכיכה, שלא יבואו לידי מירוח: ועל עקרב שלא תישך, מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר, חושש אני לו מחטאת. רבי עולא אמר, שמונה עשר שנין עבד הו' **יתיב בהדא ערב.** ולא אתא קומי אלא אילין תרין עיבדיא. **זה וחבית נקובה לא יתן עליה שעה משום ממוח.** אמר גליל גליל שנאת התורה, סופך לעשות במסיקין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק טז הלכה ט

מתני': עכו"ם שהדליק את הנר, משתמש לאורו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. מילא מים להשקות בהמתו, משקה אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. עשה עכו"ם כבש לירד בו, ירד אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. מעשה בר"ג וזקנים שהיו באין בספינה. ועשה עכו"ם כבש לירד בו, וירדו בו זקנים:

גמ': **תנן, עכו"ם שהדליק את הנר, משתמש לאורו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור.** לצורכו ולצורך ישראל **מהוא?** נישמענה מן הדא. **דשמואל** איקבל התארת גבי חד פרסיי. איטפי בוצינא. אזל ההוא פרסיי בעא מדלקתיה, והפך שמואל אפוי. כיון דחזיתיה מתעסק בשטרותיו, ידע דלא בגיניה אדלקה, והפך שמואל אפוי. אמר רבי יעקב בר אחא. הדא אמרה, לצורכו ולצורך ישראל **מותר.** אמר רבי יונה. שנייא היא, שאין מטריחין על האדם לצאת מביתו. אמר רבי אליעזר. אם משום שאין מטריחין על האדם לצאת מביתו, למה הפך שמואל אפוי? **תנן, מעשה שהיו באים בספינה ועשה גוי כבש לירד בו וכ"ו.** אמרו לו מה אנו לירד? אמר להן, הואיל ולא בשבילנו עשה מותרין אנו לירד

הדרן עלך פרק כל כתבי הקודש

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יז הלכה א

[דף פב עמוד א] מתני': כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן עמהן, אף על פי שנתפרקו בשבת. ואינן דומין לדלתות הבית לפי שאינן מן המוכן:

גמ': הזכיר דלתות הבית שאינם ניטלות דרובה להשמיע חידוש, והזכיר **דלתות הכלים שניטלות** דרובן להשמיע חידוש. דלתות הבית דרובה, שאף על פי שנתפרקו מערב שבת, אסור לטלטלן בשבת. דלתות הכלים דרובה. שאף על פי שנתפרקו בשבת, ניטלין בשבת: **תנן, שאינן דומין לדלתות הבית** לפי שאינן מן המוכן. **מאי שאינן מן המוכן?** שאין תשמישן אלא על גבי קרקע. אמר רבי אבהו בשם רבי אלעזר. בראשונה היו כל הכלים ניטלין בשבת. כיון שנחשדו להיות מחללין ימים טובים ושבתות. הדא היא דכתיב [נחמיה יג טו] בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גיתות בשבת ועומסים על החמורים וגו'. אסרו להן הכל. כיון שנגדרו. היו מתירין להן והולכין, עד שהתירו להן את הכל. חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה. רבי יוסה אומר. אף הציפרין ציפורן לחרוט שמקפיד עליה לכתיבה. רבן שמעון בן גמליאל אומר. **אף ההוגין** עוגן ספינה מדוכה, אם יש בה שום מטלטלין אותה. ואם לאו אין מטלטלין אותה. רשב"ג אומר. אם היתה מדוכה קטנה הניתנת על גבי השלחן, הרי היא כקערה ומטלטלין אותה בשבת. ר' יוסי ורבי אילא אמרו בשם ר' אלעזר. ורבי יעקב בר אחא אמר בשם ר' אלעזר. **המשנה שאמרה שצריך שיהיה במדוכה שום כדי שיהיה מותר לטלטלה,** קודם להתרת כלים נשנת. תמן תנינן קלוסטרן קרש המשמש לבריה שראשו עב וראוי לדוך בו ר' יהושע אומר. שומטה מפתח זו ותולה בחבירו בשבת, **אבל אסור לטלטלה.** רבי טרפון אומר. הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בחצר. **מאי טעמא דר"י דאסר אף**

לצורך גופו? דבי רבי ינאי אמרי בחצר שלא עיריבה היא מתניתין. אם בחצר שלא עיריבה, על הדא תנינן ר"ט אומר הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בחצר? **אמר ר' יוסה בשם ר' ירמיה**, ורבי חנניה מטי בה בשם ר' אלעזר. קודם להתרת כלים נשנו. אי קודם להתרת כלים שנו. הדא הוא דתנינן ר"ט אומר הרי היא ככל הכלים ומיטלטלת בחצר? הרי אמרנו שאסרו את כל הכלים דתני ג' כלים מיטלטלין בחצר. ואלו הן סכין קטנה, ומקצוע של דבילה, וזומי ליסטרא, **תשע תקיעות היו תוקעים ערב שבת שלוש תקיעות להבטיל את העם ממלאכה ושלש להבדיל בן קדש לחול, ותוקע ומריע ותוקע. וגבי אותה החצוצרת תני**, תוקע השלישית בראש הגג ומניחה במקומה. ולא כלי הוא? א"ר יודן. קודם להתרת כלים שנו. **אמר רבי זעירא בשם רבי אלעזר**. קנים של שולחן לחם הפנים ששומטים אותם בערב שבת וסודרים במוצ"ש. ומקלות שבחול היה מניח מקל עליו ועל חברו ותולה ומפשיט את קרבן הפסח, ובשבת מניח ידו על יד כתף חברו ותולה ומפשיט קודם להתרת כלים שנו. [דף פב עמוד ב] לוחין קרשים רחבים של ספינה, אין מטלטלין אותן בשבת. ואם היו מכוסים על גבי כלי או על גבי אוכלין, הרי הן ככיסוי כל הכלים ומטלטלין אותן בשבת. **אמר רבי אילא**. אף על גב דתימר בכיסוי כלים **שמטלטלין אותם**, והוא שיהא עליהן תואר כלי שיהיה ניכר שמשמשים לכיסוי. כל שניטל בשנים, מטלטלין אותן בשנים. בארבעה וחמשה. אסור. **שקובע לו מקום מחמת כבדו**. א"ר זעירא. מכיון דאת אמר בשנים מותר. אפילו בארבעה וחמשה מותר. **וראיה שמותר, מהא, דאמר ר' מנא א"ר יוסה**. כד הוון טלייא, הוינה טעונין ספסלה, ור' יודה בר פזי וסבייא מסייעין להון. **אמר רבי אלעזר** בשם רבי חנינה. מעשה היה וטלטלו קרון של בית רבי בשבת. ולא כלי הוא אז מה החידוש? שלא תאמר הואיל ואין תשמישן אלא על גב מקומן שהקרון בד"כ באותו מקום אין מטלטלין אותן בשבת. **אמר רבי יהודה** בשם שמואל. קופות הגדולות, וסוגין סלים הגדולים, מטלטלין אותן בשבת. **פשיטא ולא כלים הם?** שלא תאמר הואיל ותשמישם במקומן, אין מטלטלין אותן. **אמר ר' אבא** בשם שמואל. מכבש מיטות כלי שעשוי לכבש את הקש שעל המיטה מטלטלין אותן בשבת. **אמר רבי אבא** בשם רב. כובד העליון והתחתון של מתקן האורגים, מטלטלים אותן חוץ מן העומדים. א"ר אבא. הדא דתימר, **בעמודים ששם בבל שהיו משקעים אותם באדמה וכשמוציאם עושה גומה אבל בעמודים שכאן בא"י שהם מונחים בחריץ באבן מותר**. **אמר ר' זעירא** בשם רבי יהודה **שאמר** בשם רב. קנים וחבלים של קוריים מסרק שאיתו מהדקים את האריג מטלטלין אותן בשבת, **מהא**. דר' יוסה אמר, ר' יוחנן שאל לר' יהודה בן לוי. מהו לטלטל כלי קוריים בשבת? א"ל מטלטלין. ר' יהודה בן פזי לא אמר כן. אלא ר' יוחנן שאל לר' יהודה בן לוי, מהו לטלטל כלי קוריים בשבת? וא"ל אין מטלטלין. א"ל, למה? א"ל. מפני שאין מטלטלין שאף בחול מקפיד שלא לטלטלם מפעת חשיבותם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יז הלכה ב

מתני': נוטל אדם קורנס לפצוע בו אגוזים. קורדום לחתוך בו את הדבילה. מגירה לגור בה את הגבינה. מגריפה לגרוף בה את הגרוגרות. את הרחת ואת המלגז לתת עליו לקטן. את הכוש ואת הכרכר לתחוב בו. מחט של יד ליטול בה את הקוץ. ושל סקאין לפתוח בו את הדלת:

גמ': **תנן**, נוטל אדם קורנס לפצוע בו אגוזים. הא שלא לפצע בו, לא. **משמע שכלי שמלאכתו לאיסור לא הותר לכל מלאכת התר** אלא רק למלאכות שרגילות להשתמש בהם. מתני' דרבי נחמיה. דר' נחמיה **אמר**, אף כלים אין ניטלין שלא לצורך. רבי אבא רבי יודא ורבי חנינא בר שלמיא **אמרו** בשם רב. מודין חכמים לרבי נחמיה, בזיירא ובמזורה ובמכונה. בזיירא דהו עצר *סוחט את הבגדים* ביה. במזורה דהו חביט ביה. במכונה דהו כתיש *מנפץ* ביה. כלי המיוחד לאיסור, מטלטלין אותו לצורך. מיוחד להיתר, בין לצורך בין שלא לצורך. א"ר יוסה. ראה עד היכן היקלו בשבת. **שאפילו דברים שאין תשמישן לכך**, היתירו אותן לשם שבת. **ועד היכן החמירו בטומאה**. **דאמר רבי אלעזר** דלופקי *שולחן הגשה* למה היא טמאה? שהרי היא שימוש לכלי ולא לאדם. מפני שהשמש אוכל עליה. בסיס דידיה למה היא טמאה? מפני שהשמש עומד עליה **כשצריך ליטול דבר שמוגבה מעט**. ראה עד איכן החמירו בטומאה. שאפילו דברים שאין תשמישן לשם טבלה *שלחן*. [דף פג עמוד א] טימאו אותן לשם טבלה: **תנן**, את הרחת ואת המלגז לתת עליו לקטן. הכוש והכרכר לתחוב בו. א"ר סימון, שרא לי רבי אבהו מיסב קילורית

תחבושת לספוג הליחה שבעין בשבת. **אמר רבי אבא** בר כהן בשם רב ששת. מתניתין אמרה כן. **דתנן**, מחט של יד ליטול בה את הקוץ. **דאי לא כן**, מה בין קוץ לזה? **רבי אבא** בעא קומי רבי מנא. מהו מיגבלתה לגבל את התרופה שסמים בקילורין ביום טוב? **א"ל** אינו אוכל נפש.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יז הלכה ג

מתני': קנה של זיתים. אם יש קשר בראשו, מקבל טומאה. ואם לאו, אינו מקבל טומאה. בין כך ובין כך ניטל בשבת:

גמ': **מאי קנה של זיתים?** דבי ר' ינאי אמרי. קנה שהתקינו להיות בודק הזיתים. כיצד היה יודע אם הזתים מוכנים? אם מלוכלך במשקה, בידוע שנגמרה מלאכת המעטן. ואי לא, בידוע שלא נגמרה מלאכת המעטן. **א"ל** ר' מנא, לא תני שמואל להיות בודק, אלא להיות שולה בו הזיתין. **כיוון שכדי שהקנה יקבל טומאה, צריך שיהיה לקנה בית קיבול לפחות לזית, ולא די בטיפת משקה.** קנה שהתקינו להיות פוקק בו החלון. **נאמר**, אם היה קשור ותלוי פוקקין בו, ואי לא, אין פוקקין בו. רשב"ג אומר מיתקן, אף על פי שאינו קשור ותלוי. ולא כן **א"ר** יוחנן. משכני חילפיי, והראני נגר משל בית רבי. קשור אף על פי שאינו תלוי. **רבי דסבר כמאן? שהרי לרשב"ג די שהותקן לכך. ולרבנן צריך שיהיה קשור ותלוי.** **א"ר** יודן. לעולם רבי סבר כרשב"ג. קנה מכיון שנוטלו ונותנו לתוך ידו נעשה כמפתח. נגר כיוון שתוקעו באדמה כבריח ונראה כבונה, צריך שיהיה קשור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יז הלכה ד

מתני': כל הכלים ניטלין בשבת, חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה. כל הכלים ניטלין לצורך ושלא לצורך. רבי נחמיה אומר. אין ניטלין אלא לצורך:

גמ': **אמר** רב יהודה בשם רב. הלכה כרבי נחמיה דאמר אין ניטלין אלא לצורך. ר' יוחנן ורבנן דתמן. חד אמר. לצורך, לצורך, לצורך גופו. שלא לצורך, שלא לצורך גופו. ור' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך גופו. וחרנה אמר. לצורך, לצורך גופו ולצורך מקומו. שלא לצורך, שלא לצורך גופו ושלא לצורך מקומו *מחמה לצל*. ורבי נחמיה אומר. אין ניטלין אלא לצורך גופו ולצורך מקומו. **תני**, **ב"ש אומרים. אין ניטלים אלא לצורך.** **וב"ה אומרים לצורך ושלא לצורך.** **תני**, **א"ר** יודן. לא נחלקו ב"ש וב"ה על המלאים, שמטלטלין אותן שלא לצורך. ועל הריקנין, שיש בדעתו למלותן. על מה נחלקו? על שאין בדעתו למלותן. **שב"ש** אוסרין, **וב"ה** מתירין. **אתיא** דב"ש כרבי נחמיה. והרי את אמרת הלכה כרבי נחמיה, **ולא יוצא מכאן שהלכה כב"ש? והא ב"ש במקום ב"ה אינה משנה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יז הלכה ה

מתני': כל הכלים הניטלין בשבת, שבריהן ניטלין, ובלבד שיהו עושין מלאכה. שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית. ושל זכוכית לכסות בהן את פי הפך. רבי יהודה אומר. ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן. שברי עריבה [דף פג עמוד ב] לצוק לתוכן מקפה. ושל זכוכית לצוק בתוכן שמן:

גמ': **תנן**, ושל זכוכית לכסות בהן את פי הפך. תמן תנינן. **המוציא זכוכית**, לגרוד בה ראש הכרכר. והכא הוא אמר הכין? רבי אחא ור' מיישא אמרו בשם רבנן דקיסרי, כאן בעבה שאינה ראויה לגרוד. כאן בחדה. ואית דבעי מימר. כאן להתיר לטלטל צריך שיהיה לו שם כלי. כאן לחייב במוציא צריך שיהיה לו חשיבות כלשהיא:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יז הלכה ו

מתני': האבן שבקירויא. אם ממלאין בה ואינה נופלת, ממלאין בה. ואם לאו, אין ממלאין בה. זמורה שהיא קשורה בטפיח, ממלאין בה בשבת:

גמ': **תנן, נוטל אדם את בנו והאבן בידו. כלכלה והאבן בתוכה.** אגן תנינן, האבן בתוכה. תני דבי רבי, והאוכלין והאבן בתוכה. **אמר רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו.** איתפלגון רבי חייא בר יוסף ורבי יוחנן. ר' חייא בר יוסף כמתניתין. רבי יוחנן, כהדא דתני דבי רבי. מתניתין פליגא על ר' יוחנן, **דתנן. האבן שבקירויא.** אם ממלאין בה ואינה נופלת, ממלאין בה. *אף שאן בה דבר היתר.* **שנייא היא אבן שבקירויא, דכיון שהיא אפיצה מהודקת לה,** כגופה היא. וסיפא פליגא על רבי חייא בר יוסף. **דתנן, ואם לאו, אין ממלאין בה למה אם אינה הדוקה אסור?** א"ר יודן. כיון שהיא עשויה להכביד, נעשה כמטלטל קירוויא על גב האבן. **שהאבן נעשת עיקר והכלכלה בסיס לה.** מה עבד לה רבי יוחנן? **כשהדוקה,** נעשה כמטלטל קירוויא עצמה. **שהאבן נעשת חלק ממנה.** מתניתין פליגא על רבי יוחנן, **דתנן.** נוטל אדם בנו והאבן בידו. **והא תינוק והאבן בידו, ככלכלה והאבן בתוכה ומותר?** **אמר רבי כהן בשם רבנן דתמן.** תינוק, עשו אותו כאוכלין והוי ליה כדבר האסור והמותר. תמן אמרין, עשו האבן ביד התינוק, כקמיע מומחה ביד תינוק. **שאם יטלו אותה ממנה יבכה ויחלה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יז הלכה ז

מתני': רבי אליעזר אומר. פקק החלון. בזמן שהוא קשור ותלוי, פוקקין בו. ואם לאו, אין פוקקין בו. וחכמים אומרים. בין כך ובין כך פוקקין בו. כל כיסויי הכלים שיש להן בית אחיזה, ניטלין בשבת. א"ר יוסי. במה דברים אמורים? בכיסויי הקרקעות. אבל בכיסויי הכלים, בין כך ובין כך ניטלין בשבת:

גמ': איזהו נגר הנגרר **שהותר במדינה?** אמר רבי יוחנן, קשור אף על פי שאינו תלוי. **אמר רבי יוחנן, משכני חילפיי והראני נגר משל בית רבי שהיה קשור אף על פי שאינו תלוי. תנן בעירובין נגר הנגרר שקשור ואינו תלוי נועלין בו במקדש אבל לא במדינה, והמונח לא קשור ולא תלו כאן וכאן אסור. רבי יהודה אומר המונח במקדש והנגרר במדינה. א"ר יוחנן.** אתייה יחידייא ר"א דהכא [דף פד עמוד א] כסתמא כחכמים דתמן. ויחידייא דתמן רבי יהודה כסתמא דהכא. ר' יוסי בעי קומי רבי ירמיה. היך עבדין עובדא? א"ל. מן מה דאמר רבי יוחנן, משכני חילפיי והראני נגר משל בית רבי שהיה קשור אף על פי שאינו תלוי. הדא אמרה, כר' יודן עבדין עובדא. אתא רבי חונא ואמר בשם ר' שמואל. הלכה כרבי יודה, **ובלבד** שיהא קשור בדלת. ר' ינאי ור' אמי אמרו, עד שיהא קשור בדלת בדבר שהוא יכול להעמידו. ניגרייא דר' אלעזר, הוה קטיר בגמי. נשמט הנגר מהחבל אסור. נקמז נקרע החבל מהדלת ונשאר קשור לנגר, ר' יעקב בר אחא אמר בשם רבנן. מדדהו בראשי אצבעותיו שמחזיק בחבל שיהיה ניכר שהיה קשור: **תנן, כל כיסויי הכלים כו'. אבא בר כהנא ורב חייא בר אשי אמרו בשם רב, הלכה כר' יוסי.**

הדרן עלך פרק כל הכלים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יח הלכה א

מתני': מפנין אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה מפני האורחים ומפני ביטול בית המדרש, אבל לא את האוצר. מפנין תרומה טהורה, ודמאי, ומעשר ראשון שניטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, והתורמס היבש מפני שהוא מאכל לעניים, אבל לא את הטבל, ולא את מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, ולא את מעשר

שני והקדש שלא נפדו, לא את הלוקף ולא את החרדל. רשב"ג מתיר בלוקף, מפני שהוא מאכל לעורבים:

גמ': רבי זעירא שאל לר' יאשיה. כמה הוא שיעור הקופות? א"ל נלמוד סתום מן המפורש. דתנינן תמן, בשלש קופות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה. תמן תנינן. המוציא יין כדי מזיגת הכוס. ר' זעירא שאל לרבי יאשיה, כמה הוא שיעור הכוסות? א"ל ילמוד סתום מן המפורש. דתני ר' חיייה, ארבע כוסות של פסח, ישנן בארבעתם רביעית יין איטלקי. תנן, מפנין אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה מפני האורחים ומפני ביטול בית המדרש. מהו לפנות מן האוצר כסדר הזה שלא נתחיל בו קדם? נישמענה מן הדא, דתני, תבואה צבורה. בזמן שהתחיל בה מערב שבת מותר להסתפק ממנה בשבת. ואם לאו, אסור להסתפק ממנה בשבת, דברי רבי אחא. רבי שמעון מתיר. ושויין שלא יגע באוצר שלא השתמש ממנו. אבל עושה הוא שביל ונכנס ויוצא. אית תניי תני, מטלטלים את הדימוע. אית תניי תני, אין מטלטלים. א"ר אלעזר. מ"ד מטלטלין, במדומע בתרומה טהורה שראויה לכהן. ומ"ד אין מטלטלין, בתרומה טמאה. [דף פד עמוד ב] ובאותו שאן בו כדי להעלות. אבל באותו שיש בו כדי להעלות מטלטלין. ת"ר מטלטלין תרומה טמאה המעורבת עם החולין. מאן תנא להא? ר' אליעזר ובשיש בה כדי להעלות. שהרי אם אן בחולין כדי להעלות, לדברי הכל אסור. ואם בשיש בה כדי להעלות, לרבנן זה מוקצה שאסור לתקן בשבת. אבל לר' אליעזר שאומר, סאה שנפלה, היא סאה שעלתה, שהתרומה הטמאה כאילו ניכרת אן כאן תיקון ומותר להרים בשבת וממילא השאר אינו מוקצה. א"ר אלעזר, אדם עומד מע"ש ואומר הרי זו תרומה למחר. ואין אדם עומד בשבת ואומר הרי זו תרומה למחר. רבי יוסי בי רבי בון אומר, אין אדם עומד ע"ש ואומר הרי זה תרומה למחר. מתניתא פליגא על ר"י בי רבי בון. דתנן, לגין טבול יום. ומילאהו מן החבית מעשר טבל. אם אמר הרי זה תרומה למחר משתחשך, הרי זה תרומה למחר. שטבל לא נפסל בטבול יום, ולמחרת כשיחול שם תרומה, כבר היה הערב שמש. אם אמר הרי זה עירוב, לא אמר כלום. שהערוב קונה בן השמשות. ואז היה עדין טבל, מכאן שיכול לקרא שם למחר. פתר לה לשעבר בדיעבד, אבל לכתחילה אסור. והתני רבי חיייה. עומד אדם בע"ש ואומר מה שאני עתיד להפריש יהיה תרומה. אית לך מימר לשעבר? לאחר ששמע את דברי ר"ח, חזר בו רבי יוסי בי רבי בון מהדא. [דף פה עמוד א] מה הפריש בשבת על פי התנאי שעשה, תני, מטלטלה אחד תרומה טהורה, ואחד תרומה טמאה. מאי כדון אך יתכן הרי היא מוקצה? כשמתנה אם היתה תרומה טהורה אומר, מה שיסאר בידי הרי זו תרומה מכבר לכשאוכלנה לשאר. וכשיאכל הוברר שמא שנשאר בידו זה התרומה. היתה תרומה טמאה שאינו יכול להזיזה אחר שיפרישה. אומר מה שיסאר בידי הרי זו תרומה מכבר לכשאניחנה בזוית. אמר רבי זעירא, הדא אמרה, טבל שיש עליו תנאי שחלק ממנו יהיה תרו"מ, מותר לטלטלו, כיצד עושה? נותן עיניו במקצתו ואוכל השאר. תני. מטלטלין החרדל, מפני שהוא מאכל יונים. ואת החצב, מפני שהוא מאכל צבאים. ואת הזכוכית, מפני שהוא מאכל נעמיות. אמר רבי נתן. אם כן, יטלטלו הזמורות מפני שהפילין אוכלין אותן? רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוקף, מפני שהוא מאכל לעורבים. מה אן קיימין? אם בשיש לו מאותו המין, ואותו המין מצוי בשוק, דברי הכל מותר. אם בשאין לו מאותו המין, ואין אותו המין מצוי בשוק, דברי הכל אסור. אלא כין אן קיימין, בשאן לו מאותו המין, ואותו המין מצוי בשוק. רבנן אמרין, מכיון שאין לו מאותו המין אסור. ורשב"ג אמר, מכיון שאותו המין מצוי בשוק, כמי שיש לו מאותו המין.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יח הלכה ב

מתני': חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים. אם התקינן למאכל בהמה, מטלטלין אותן. ואם לאו, אין מטלטלים אותן. כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו ושירדו. תרנגולת שברחה, דוחין אותה עד שתיכנס. ומדדין עגלים וסייחים ברה"ר. [דף פה עמוד ב] והאשה מדדה את בנה. אמר ר' יהודה. אימתי? בזמן שהוא נוטל רגלו אחת ומניח אחת. אבל אם היה גורר, אסור:

גמ': **תנן**, חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים. אם התקין למאכל בהמה, מטלטלין אותן. ואם לאו, אין מטלטלים אותן. א"ר זעירה. לא אתייא אלא כרבי חנינא. דאמר רבי חנינא. עולין היינו עם רבי לחמת גרר. והיה אומר לנו, ברוך לכם חלוקי אבנים, ואתם מותרין לטלטלם למחר שדי בהכנה כזו. א"ר יוסה, שנייא היא הכא בחבילי עצים שהוא ככסא ויכול לישב עליהם אבל אבנים אולי לתנא שלנו לא די בלברור וצריך מעשה של ממש, התיב רבי אלעזר, והתנינן חבילי קש. וקש לאו כמפוזר הוא ואינו ראוי לשיבה ואעפ"כ די במחשבה? אם כן אף באבנים די במחשבה כרבי. מתניתין פליגא על מאן דאמר, כל המיוחד בסיס לאיסור אסור. דתנינן. האבן שעל פי החבית, מטה על צדה ונופלת. ואך מותר להיז את החבית אף אחר שהאבן נופלת? והרי החבית נעשתה בסיס לאבן. רבי אבא בשם רב חייה בר אשי פתר לה בשוכח. שאינו נעשה בסיס אלא במניח בכוונה. מתניתין פליגא על מאן דאמר, כל המיוחד לאיסור אסור. דתנינן, כופין סל לפני האפרוחים שיעלו ושירדו. ותני עלה. עלו מאיליהן, והיו עליה כל בן השמשות אסור לטלטלה אף אחר שירדו. והרי אן הסל מיוחד לאפרוחים ולמה הוא נאסר? א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירא. תיפתר בסל מאוס, שלא אכפת לו שישאר מיעוד לאפרוחים. א"ל, והתני ר' הושעיה אפילו סאה, אפילו תרקב. אית לך מימר סאה ותרקב מאוסין הן?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יח הלכה ג

מתני': אין מילדין את הבהמה ביום טוב, אבל מסעדין אותה. ומילדין את האשה בשבת. וקורין לה חכמה ממקום למקום. ומחללין עליה את השבת. וקושרים את הטיבור. ר' יוסי אומר. אף חותכין. וכל צורכי מילה עושין בשבת:

גמ': **תנן**, אין מילדין את הבהמה ביום טוב, אבל מסעדין אותה. איזהו הסיעוד? מביא יין ונופח לתוך חוטמו של וולד. ונותן ידו למטה ומקבל את הולד שלא יפול בחזקה. ושומט דדיה ונותן לתוך פיו. רשב"ג אומר. אף מרחמין על הבהמה ב"ט. כיצד עושה? נותן גוש של מלח על רחמה, והיא רוצה להניק בנה: **תנן**, ומילדין את האשה, וקוראין לה חכמה ממקום למקום. כ"י דתנינן תמן, ההולכים להעיד עדות החדש הרי הם כבני העיר שיש להם אלפים אמה לכל רוח. ולא זו בלבד, אלא אפילו חכמה הבאה לילד: **תנן**, ומחללין עליה את השבת. שמואל אמר, עושין לה מדורה אפילו בתקופת תמוז: וקושרין את הטיבור. כהדא, אמתיה דבר קפרא, נפקא מיילדה לילד ישראלית בשבת. אתת ושאלת לרבי האם מותר לחתוך את חבל הטבור? אמר לה. אזלון ושאלון לחייתא. אמרה ליה, ליכא חייתא. אמר לה. זילי עבידי כמנהגיך כמנהג המקום. אמרה ליה, ליכא מנהג. אמר לה. איזילי חתוך כר' יוסי. **תנן**, ר' יוסי אומר. אף חותכין. וכל צורכי מילה עושין בשבת. כיני מתניתין. וכל צרכי חיה נעשין בשבת. תני השיליא הזאת בשבת, עשירין [דף פו עמוד א] טומנין אותן בשמן. והעניים טומנין אותן בתבן וחול. אחר השבת, אלו ואלו טומנין אותן בארץ כדי ליתן ערבון לארץ

הדרן עלך פרק מפנין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יט הלכה א

מתני': רבי אליעזר אומר. אם לא הביא כלי מע"ש, מביאו בשבת מגולה. ובסכנה, מכסהו ע"פ עדים. ועוד א"ר אליעזר. כורתין עצים לעשות פחמים לעשות ברזל. כלל א"ר עקיבה. כל מלאכה שאפשר לה לעשות מע"ש, אינה דוחה את השבת. מילה שאי אפשר לה לעשות מערב שבת, דוחה את השבת:

גמ': א"ר יוחנן. הוינן סברין מימר, בכל הדברים חלוק רבי אליעזר. ממה שראינו שכדי להתיר אפית שתי הלחם בשבת. צריך ר' אליעזר לדרוש גזרה שווה ביכורים ביכורים מהעומר. מה ביכורין שנאמר [ויקרא ב יד] בעומר דוחין השבת. אף ביכורין שנאמר [ויקרא כג יז] בשתי הלחם דוחין את

השבת. הדא אמרה לא בכל הדברים חלוק ר"א. לעולם אימא לך לר"א כל מצוות עשה שקבוע לה זמן דוחה שבת. ולמה צריך ר"א לדרוש גזרה שווה ביכורין ביכורין מהעומר להתיר אפית שתי הלחם? אלא על ידי שעיקר דחייתן שבות. שהרי כל המצווה היא להניף יחד את שתי הלחם עם הכבשים. ואן כאן איסור תורה אלא שבות. ומכשיריהן מלאכה. צריך דרשה להתיר מכשירים. אבל מצוות עשה שעיקרה דוחה שבת, אן צורך בדרשה להתיר שמכשיריו ידחו שבת. התיבון. והתני לולב ומכשיריו דוחין את השבת. והרי לולב. נטילתו דוחה שבות. ואך מכשיריו דוחים שבת אף ללא דרשה? א"ר יונה. לא התירו אלא איסור דרבנן, כגון להביאו מראש הדקל. והתני שופר ומכשיריו דוחין את השבת. והרי תקיעת שופר דוחה שבות. ואך מכשיריו דוחים שבת אף ללא דרשה? אף כאן לא התירו אלא איסור דרבנן, כגון להביאו מחוץ לתחום. ותני כן שאן מתירים איסורי תורה בשופר דתנן. אין מגרדין מבחוץ ולא מגרדין מבפנים ולא מפרכין להחליק מקומות חדים. תני בשם ר"א. לולב ומכשיריו דוחין את השבת. א"ר יונה. סלקה מתניתין נפסקה הלכה למעשה כר"א. תני, מעשה היה שלא הביאו סכין מבעוד יום. והורה רבי כר"א. א"ר יוחנן. חבורה היתה מקשה. מה ראה רבי להניח דברי חכמים ולעשות כר"א? א"ר הושעיא. שאלנו את רבי יהודה הגוזר המוהל ואמר לנו. במבוי שאינו מפולש אלא שלא נשתתפו בו היה המעשה. והרי עדיין אסור מדרבנן. כהדא דתנינן, אסור לטלטל מתוכו לבתים ומבתים לתוכו? א"ר אבהו. קיימתיה בתינוק ובאיזמל ששבתו במבוי. ואינו אסור לטלטלו בכל המבוי. בעון קומי רבי יוסי, האם כמה דאתמר [דף פו עמוד ב] בכלים ששבתו בחצר מטלטלין אותן בכל החצר. ודכוותה כלים ששבתו במבוי מטלטלין אותן בכל המבוי בשבת? שאלון ליה, ולא אגיבון. דלא הוה רבי יוסי אמר, אלא כל מילה באתרה. כד אתון לעירובין. אמר לון בשם רבי יוחנן. כלים ששבתו במבוי, מטלטלין אותן בכל המבוי. ודכוותה כלים ששבתו בחצר, מטלטלין אותן בכל החצר. רב אמר. אין מטלטלין אותו אלא בד' אמות. א"ר יוסה בי רבי בון. רב כדעתיה. ורבי יוחנן כדעתיה. רבי יוחנן דו אמר, קורה בלא שיתוף מתרת. הוא דאמר מטלטלין אותן בכל המבוי. רב דהו אמר, אין קורה מתרת בלא שיתוף. הוא דאמר, אין מטלטלין אותן אלא בד' אמות. על דעתיה דר' יוחנן. לאיזה דבר משתתפין בכל המבוי? א"ר יוסה בי רבי בון. כדי לעשות כל הרשויות אחת ולהתיר להוציא מהבתים לחצר ולמבוי. אמר ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי. סכין של מילה. עושה לה חולה מעגל של אנשים ומביאה. בר מרינה ה"ל עובדא. שאל לר' סימון ושרא. שאל לר' אמי ואסר. ואיקפד רבי סימון. ולא כן תני, נשאל לחכם והתיר, יכול לישאל לחכם אחר שמא יאסר ולמה הקפיד? א"ר יודן, הכין הוה עובדא. שאל לר' אמי ואסר ליה. לר' סימון ושרא. ואיקפד ר' אמי. כהדא דתני. נשאל לחכם ואסר, אל ישאל לחכם אחר שמא יתיר. בימי ר' ירמיה אינשון מפתחיא דסדרא רובא בית המדרש הגדול אתון ושאלון ליה. אמר לון. כד תחמון שטפא קהל עבר, אייתיבון דרך חולה. חייליה דר' ירמיה מהדא. דתני, כל חולה שנעשית בין לדעת בין שלא לדעת, הרי זו חולה. רבי יודא בר פזי, הורי להביאן במנעלין. ר' חנינא בר פפא, הורי לעשות חולה ולהביאו במנעלין. ר' שמואל בר אבדומי, הוה ליה עובדא למיגזר בבית רב, בברית שעשה בריה. אנשון מייתי איזמל. שאל לר' מנא, אמר לו. ידחה למחר. שאל לרבי יצחק בר אלעזר, אמר לון. מישחוק קונדיטון למסיבה לא אנשיתון. ומייתי איזמיל אנשיתון? ידחה למחר. אמר רבי יוסה בי ר' בון בשם רב חונה. מתניתין אמרה שאסור לעשות חולה. דתנינן. ר"א אומר. אם לא הביא כלי מע"ש, מביאו בשבת מגולה. אם אומר את שמותר לעשות כן. למה ר"ע לא התיר ע"י חולה? חיישין שמא לא ימצא מספיק אנשים לעשות חולה ויביאו בלי חולה שלמה. שאלו להלל הזקן. מה לעשות לעם שלא הביאו סכיניהן עמהם בפסח שחל בשבת? אמר להן. הלכה שמעתי ושכחתי. אלא הניחו להן לישראל. אם אינן נביאים, בני נביאים הן. מיד כל מי שהיה פסחו טלה, היה [דף פז עמוד א] תוחבה בגיזתה. גדי, היה קושרו בקרניו. ונמצאו פסחיהן מביאין סכיניהן עמהן. כיון שראה מעשה, נזכר הלכה. אמר להן. כך שמעתי מפי שמעיה ואבטליון. אמר ר' זעירה בשם ר"א. כל תורה שאין לה בית אב מסורת איש מפי איש, אינה תורה. שהרי כל ההוכחות שהלל הביא להם לא קבלו עד שאמר כך מקובלני. תמן גבי פרה אדומה תנינן. רכב עליה, נשען עליה, נתלה עליה, עבר בה נהר, קיפל עליה המוסירה, פרס טליתו עליה, פסולה. עשה לה סנדל שלא תחליק, פרס טליתו עליה מפני הזבובים, כשרה. הדא ילפה מההיא, וההיא ילפה מהדא. הדא ילפה מההיא. שאם תלה בה סכין לשחוט, כשירה. וההיא ילפה מהדא. שכל עבודה שהיא לשם קדשים, אינה עבודה. למה לא יתירו להן ע"י חולה? אלא כרבי אמי שאסר אם נעשה לדעת. ואפילו תימר כרבי סימון, כשם שנעלמה זו כך נעלמה זו. א"ר אבין. והלא אי אפשר לשני שבועות שמיטין שלא חל

י"ד להיות בשבת. ואך נעלמה הלכה מהן? כדי ליתן גדולה להלל. תני ר"א אומר. כשם שהשחיטה דוחה שבת, כך מכשירי שחיטה דוחין את השבת. אמר לו ר"ע. לא אם אמרת בשחיטה, שאי אפשר לעשות מע"ש. תאמר במכשירי שחיטה, שאיפשר לעשותן מע"ש? אמר לו ר"א. אימורי ציבור יוכיחו. שיכול להקטירן במוצ"ש. ודוחין את השבת. מה לי מכשירי שחיטה שלפני שחיטה הכנת סכין. מה לי מכשירי שחיטה שלאחר שחיטה הקטרת אימורין. אמר לו ר"ע, מה למכשירי שחיטה שלאחר שחיטה, שכבר דחת שחיטה את השבת. ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה, שעדיין לא דחת שחיטה את השבת? ד"א שמא ימצא הזבח פסול, ונמצא דוחה שבת בלא שחיטה. גבי תינוק, מה אית לך למימר? שמא יחלה תינוק ונמצא דוחה שבת בלא מילה. התיבון לר"ע שאמר כל דבר שאי אפשר לעשותו מאתמול דוחה שבת. הרי מזבח שנפל בשבת. הרי אינו ראוי לבנות בערב שבת, ולמה אסור לבנותו בשבת? מין מזבח ראוי לבנות מאתמול. קרבן פסח, לעולם אי אפשר לעשותו בזמן אחר. הגע עצמך שחל יום שביעי של טמא מת להיות בשבת. הרי אינו ראוי להזות קדם שבת? ולמה אסרו להזות עליו בשבת? מין הזייה ראוייה להזות מאתמול

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יט הלכה ב

מתני': עושין כל צרכי מילה. מוהלין, ופורעין, ומוצצין, ונותנין עליה אספלנית וכמון. אם לא שחק מע"ש [דף פז עמוד ב] לועס בשיניו ונותן. אם לא טרף יין ושמן, נותן זה לעצמו וזה לעצמו. אין עושין לה חלוק לכתחילה, אבל כורך עליה סמרטוט. אם לא התקין מע"ש, כורך על אצבעו ומביא, אפילו מחצר אחרת:

גמ': כתיב [בראשית יז ג] המול ימול. מיכן לשני מילות. אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה, ואחת לציצים. עד כדון כר' עקיבה, דהו אמר לשונות כפולים, ריבויין הן. כרבי ישמעאל דהו אמר. לשונות כפולות, התורה דברה כדרכה, דדברה תורה כלשון בני"א. [בראשית לא ל] הלוך הלכת. נכסוף נכספת. [בראשית מ טו] גנב גנבת. מנן ליה? א"ר יודה בן פזי דכתיב [שמות ד כו] אז אמרה חתן דמים למולות. מיכן לשני מילות. אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצים. רב אמר כתיב [בראשית יז ג] המול ימול, מיכן לנולד כשהוא מהול, שצריך להטיף ממנו דם ברית. המול ימול, מיכן לישראל ערל שלא ימול שרק המהול ימול. ואין צ"ל עכו"ם ערל. אמר רבי לוי. כתיב [בראשית יז ט] ואתה את בריתי תשמור. כל שכיוצא בך יכול למול. תני ישראל מל את הכותי. וכותי אינו מל את ישראל. מ"ט? מפני שמתכוין לשם הר גריזים דברי רבי יודן. אמר רבי יוסי. וכי היכן מצינו שמילה צריכה כוונה? יהא מל והולך לשם הר גריזים עד שתצא נפשו: המשוך לא ימול, שלא יבוא לידי סכנה. דברי רבי יודה. אמר לו רבי יוסי. הרבה משוכין היה בימי בן כוזיבא. וכולן מלו וחיו והולידו בנים ובנות. והמשוך, ושנולד מהול, וגר שנתגייר כשהוא מהול, צריך להטיף ממנו דם ברית. תני, אמר רבי שמעון בן אלעזר. לא נחלקו בית שמאי ובית הלל. על הנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית. שהיא ערלה כבושה. על מה נחלקו? על שנתגייר מהול. שבת שמאי אומר שצריך להטיף ממנו דם ברית. ובית הלל אומרים אינו צריך להטיף ממנו דם ברית. רבי אלעזר בנו של רבי אלעזר הקפר אומר. לא נחלקו ב"ש וב"ה על זה ועל זה שצריך להטיף מהם דם ברית. ועל מה נחלקו? על הנולד מהול בשבת. שלב"ש הטפת דם דוחה שבת. וב"ה אינו דוחה שבת. אמר רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה. הלכה כדברי התלמיד כרבי שמעון בן אלעזר אף על גב דרבי יהודה רבו פליגי עליו בברייתא. אתא עובדא קומי רב ואמר. מן דתנינן מפני שהיא ערלה כבושה. הדא אמרה, ערל ברור הוא, ודוחין עליו את השבת. רבי אבהו אמר, אין דוחין עליו את השבת, וצריך להטיף ממנו דם ברית. ר' אדא בר אבהו, איתיליד ליה חד בר כשהוא מהול. כי מימסמיס משמש למול אותו ביה מית. ר' אבין אמר נעשה פצוע דכא. ונתענה עליו ומת. רבנן דקיסרין אמרין. כרות שפכה נעשה, ונתענה ומת. רבי יוחנן בר מרייה בעי. נתערבו מלמטן שערב יין ושמן בע"ש וחדרו ונפרדו מלמעלה מהו לחזור ולערות עליהן מלמעלן?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יט הלכה ג

מתני': מרחיצין את הקטן, לפני המילה ולאחר המילה. ומזלפין עליו ביד, אבל לא בכלי. ראב"ע אומר. מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת. שנאמר [בראשית לד כה] ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים. ספק ואנדרוגינס, אין מחללין עליו את השבת [דף פח עמוד א] רבי יהודה מתיר באנדרוגינס:

גמ': אנו תנינן, מרחיצין את הקטן. תני דבית רבי, מרחיצין את המילה. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. הלכה כמי שהוא אומר מרחיצין את הקטן. א"ר יוסה. על כורחך את אמר מרחיצין את הקטן. דהא תני שמואל. לעולם אין מונעין לא שמן ולא חמין מע"ג מכה בשבת. ואמר ר' יוסה. כל שעה הוה ר' זעירא רבי אומר לי. תני מתניתך, מרחיצין את הקטן בן לפני המילה בן לאחר המילה. ולא עוד אלא שמזלפין המים ע"ג מכה בשבת. אם אומר שמרחיצין רק את המילה, מה בין מכתו של גדול למכתו של קטן? אמר ר' אבהו בשם ר"א. הלכה כראב"ע. אמר ר' אבון בשם ר' אבהו. טעמיה דרבי אלעזר בן עזריה. דכתיב [בראשית לד כה] ויהי ביום הג' בהיותם כואבים. בהיותו כואב אין כתיב כאן. אלא בהיותם כואבים. בשעה שכל איבריהם כואבים עליהם. רבי יעקב בר אחא אמר. רבי אלעזר ורבי יוחנן מפקידין לחייתא מילדות. כל שיקויין דאתון עבדין בחולא, עבדין בשבתא. לא כן צריכה, אפילו ביום השלישי שחל להיות בשבת. אבל ביום הראשון פשיטה שמותר. שמואל אמר מפני הסכנה. רבי יוסה בעי. אם מפני סכנה, למה רק מזלפין חמין שהוחמו בחול. מותר אפילו שיהו מחמין לו חמין בשבת? אמר ר"י בי ר' בון בשם רבנן דתמן. מחמין לו חמין בשבת. תני שמאל. לעולם אין מונעין לא שמן ולא חמין מע"ג מכה בשבת. ותני כן. מחמם הוא אדם אלונטית ונותנה ע"ג מכה בשבת. לא יטול אדם עריבה מליאה חמין ויתננה ע"ג מעיו בשבת, שמא ישפך ויבא לידי סחיטה. ריב"ל אמר. לית כן אלא מותר: ספק ואנדרוגינס, אין מחללין עליהן את השבת. ר' יהודה מתיר באנדרוגינס. תמן תנינן, הכל חייבין בראייה, חוץ מחרש שוטה וקטן טומטום ואנדרוגינס. מה אמר בה רבי יודה? האם מזה שרבי יהודה מתיר למול אותו בשבת משמע שהוא זכר גמור ויהיה חייב בראיה או לא? נישמענה מן הדא. דר' יוחנן בן דהבאי אמר משום רבי יהודה, אף הסומא פטור מראיה. ולית בר נש אמר אף, אלא מכלל דו מודי על קדמיתא. מחלפה שיטת רבי יהודה? תמן אף שהתורה אמרה יראה כל זכורך, הוא אמר פרט לאנדרוגינס. והכא שהתורה אמרה ימול לכם כל זכר, הוא אומר לרבנות אנדרוגינס? רבי יהודה ורבנן מקרא אחד דרשו. דכתיב, [בראשית יז יד] וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה וכ"ו. רבנן דרשו ערל. מה ת"ל זכר? עד שיהא כולו זכר. ורבי יהודה דרש זכר. מה ת"ל ערל? אפילו מקצתו ערל. ברם הכא כתיב יראה כל זכורך, פרט לאנדרוגינס.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יט הלכה ד

מתני': מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת. שכח ומל את של ערב שבת בשבת, חייב. אחד למול אחר שבת, ואחד למול בשבת. שכח ומל את של אחר שבת בשבת. ר"א מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר:

גמ': תנן התם, השוחט בפסח שחל בשבת בשוגג לשם פסח פטור, ולשם אימורי ציבור חייב. ותנן, כל הזבחים ששחטן בפסח שחל בשבת לשם פסח. אם אינן ראויין חייב. ואם ראויין הן לפסח, ר"א מחייב ורבי יהושע פוטר. משמע אפילו בשחט שלמים לשם פסח אחר שנשחטו כבר הפסחים של כל ישראל ואינו טרוד במצווה, פוטר רבי יהושע. אמר רבי יוחנן. דרבי מאיר היא. [דף פח עמוד ב] דרבי מאיר אמר. דבר שעשייתו מצוה פטור, ושאינן בעשייתו מצוה במחלוקת. שהכל תלוי אם עשה מצווה ונתנה שבת להדחות. רבי שמעון אומר אף דבר שיש בעשייתו מצוה פעמים שחייב. ושאינן בעשייתו מצוה האם פטור או לא זה במחלוקת. והכל תלוי אם יש מקום לטעות. ופליגי ר"ש ור"מ במי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת. ומל את של שבת בשחרית ושכח ומל את של ערב שבת בשבת. דר"מ ס"ל דפטור כיון דנתנה שבת להדחות ועשה מצוה. ור"ש ס"ל דחייב שאין לו במה לטעות שאין לו עוד תינוק שהוא חייב למול בשבת. אבל במל של שבת בע"ש,

אף ר"מ מודה דחייב. דאף שכשמל את של שישי בשבת עשה מצוה, חייב כיוון שלא ניתנה שבת להדחות. לכן הכא בשחט שלמים לשם פסח דפוטרי ר' יהושע אף בשהקריבו כולם פסחיהן אתיא כר"מ דכיוון שנתנה שבת להדחות ועשה מצוה פטור. אמר ר' יוסי בשם רבי יוחנן. לדברי רבי מאיר אליבא דרבי יהושע. והוא שיהא שה תמים, ובן שנה, ושלמים, שראוי להשתנות לשם פסח. שיש מקום לטעות. את שמע מנה שצריך שלושה תנאים כדי להיפטר. דבר שאין לו קצבה. ודבר שדרכו להתחלף. ודבר שיש בעשייתו מצוה. לאזה ענין אין לקרבן פסח קצבה? רבי ירמיה סבר מימר, שלא נתנה התורה קצבה כמה פסחים ידחו את השבת בכל שנה ולא חייבה תורה להימנות הרבה אנשים על קרבן אחד כדי לצמצם. ר' יוסי סבר מימר, שאין את יכול לעמוד על מניין, שהם הרבה ואן מספרם קבוע ובנקל יכול לטעות. רבי יוסה, כד הוה מטי לאילין תינוקות ספיקות, הוה אמר. יפה לימדנו רבי ירמיה. אית לך מימר שאן אתה יכול לעמוד על מנינם? הרי יש רק שנים? אלא הסיבה שלא נתנה התורה קצבה, כמה פסחים ידחו את השבת בכל השנה. ואף כאן לא נתנה תורה קיצבה כמה תינוקות ימולו בשבת. אמר רב חסדא. לעולם הברייתא שאמרה שכל הזבחים ששחטן בשבת לשם פסח. אם ראוי הן לפסח רבי יהושע פטר. כר"ש שאמר שאינו חייב עד שיהיה טרוד במצווה ועשה מצווה והיה לו מקום לטעות. תיפתר שהיה שם חבורה שעדין לא שחטה. כי רק כאשר היה טרוד במצווה ועשה מצווה והיה לו מקום לטעות פוטרי רבי יהושע. תנן, מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת. שכח ומל את של ערב שבת בשבת, חייב. אחד למול אחר שבת, ואחד למול בשבת. שכח ומל את של אחר שבת בשבת. ר"א מחייב חטאת, ורבי יהושע פטר. השתא כשמל של ראשון בשבת שלא עשה מצוה, פוטרי רבי יהושע. מל של שישי בשבת שעשה מצוה מיבעיא? א"ר זעירא מילתי דרבי ינאי אמרה. מה שמודה רבי יהושע ברישא שחייב כשמל את של ערב שבת בשבת, והוא ששכח ומל את של שבת בע"ש. שלא ניתנה שבת להדחות. מל את של שבת בשחרית מה? אמר רבי זעירא. סבר רבי ינאי פטור, שניתנה שבת להדחות. ר' אבא אמר חייב. שלא היה לו מקום לטעות. אם כך ליידיא מילה אמר ר' ינאי שקדם ומל של שבת בערב שבת. הרי אפילו קדם ומל את של שבת בשבת חייב? בא להודיעך היכן דרך התינוקות לחלף. שיותר מצוי שחילפו בן יום ליום. על דעתיה דר' זעירא, מה דאמר רבי ינאי זה על דרבי מאיר. דאינו חייב אלא שמל של שבת בע"ש, אבל מל בשחרית דניתנה שבת להידחות אצלו פטור. אמר ר' מנא קומי ר' יוסי מה דאמר ר"ח כר"ש דבעינן בפסח שנשתייר חבורה שלא שחטו הפסח ובתינוקות שנשתייר תינוק הצריך למול. ומה דאמר ר' ינאי כר"מ דלר"מ בתינוקות אפילו מל בשחרית של שבת ג"כ פטור ובפסח לא בעינן שנשתייר חבורה שלא שחטו. ומשיבין דבר לאמר שיש מחלוקת גם בפסח בין רבי מאיר לרבי שמעון בלי ראייה ברורה דאמרינן דלר"מ לא בעינן שנשתייר חבורה, ולר"ש בעינן שנשתייר חבורה? אולי בפסח כיון שהוא דבר שאין לו קצבה, לכו"ע לא בעינן שנשתייר חבורה שלא שחטו, ורק גבי תינוקות לחוד הוא דאשכחן פליגין בין ר"מ ור"ש בשמיר. אילו התנוקות ספיקות [דף פט עמוד ב] מה את עביד לז? כדבר שיש לו קצבה, או כדבר שאין לו קצבה? אין תעבדינון כדבר שיש לו קצבה. והוא שיהא שם תינוק אחר למול. אין תעבדינון כדבר שאן לו קצבה. אפילו אן שם תינוק אחר למול. דר"מ ס"ל דתינוקת הוי דבר שאין לו קצבה הלכך אפילו מל של שבת בשחרית ולא נשתייר תינוק אחד למול ור"ש ס"ל דהוי דבר שיש לו קצבה וצריך לשייר תינוק אחד שלא נימול. אבל בפסח דהוי דבר שאין לו קצבה לכו"ע לא בעינן שיהא שם חבורה אחת שלא עבדה פסח וא"כ ל"ל לעשות פלוגתא בין ר"מ ור"ש בפסח. אמר רבי יוסה, מליהון דרבנן, עבדון לון כדבר שאין לו קצבה. והוא שיש שם תינוק אחר למול. איתא חמי, הקדים זמנו ומל של אחר השבת בשבת שלא עשה מצווה פטור. איחר זמנו ומל של ע"ש בשבת שעשה מצווה חייב? אמר רב הונא. חילופין היא מתניתין. דתני, אמר ר"ש לא נחלקו ר"א ור' יהושע על מי שהיה לו למול אחר שבת ומלו בשבת שחייב. ועל מי שהיה לו למול בע"ש ומלו בשבת שר"א מחייב חטאת ור' יהושע פטר. א"ר יוסי בי רבי בון, מן קושיי דמקשי לה רבי ינאי שאף הוא התקשה באותה קושיה אלא שהוא לא הפך את המשנה אלא תרץ והוא ששכח ומל של שבת בע"ש. רב אדא בר אהבה אמר זו דברי ר"מ ור"ש. אבל דברי רבי יוסי אפילו דבר שאין בעשייתן מצוה הואיל וטועה בו לשם מצוה פטור. רב אדא בר אהבה אמר. זו דברי ר"מ ור"ש. אבל לדברי רבי יוסי. אפילו דבר שאין בעשייתן מצוה. הואיל וטועה בו לשם מצוה, פטור. תנן, פירש, אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין את המילה. אמר רבי יוחנן. לדברי ר' יוסה, אפילו פירש חוזר אפילו על ציצין שאין מעכבין את המילה. היי דין ר' יוסי? היי דתנינן תמן. ר' יוסי אומר. י"ט הראשון של חג שחל

להיות בשבת. שכח והוציא את הלולב לר"ה, פטור אף שכבר יצא בנטילתו. מפני שהוציאו ברשות. אף בסכין של מילה? ואף במילה כן? ממה דאמר ר' יוחנן. לדברי רבי יוסי, אפילו פירש, חוזר אפילו על ציצין שאין מעכבין את המילה. הדא אמרה, אפילו בסכין של מילה כן, אפילו במילה כן,

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יט הלכה ה

מתני': קטן נימול לשמונה, לתשעה, לעשרה, לאחד עשר, לשנים עשר, לא פחות ולא יותר. כדרכו לשמונה. נולד בין השמשות, נימול לתשעה. בין השמשות ע"ש, נימול לעשרה. י"ט לאחר שבת, נימול לאחד עשר. שני ימים טובים של ר"ה, נימול לשנים עשר. קטן החולה אין מולין אותו עד שיבריא:

[דף צ עמוד א] גמ': יש קטן נימול ליומו. היך עבידא? ילדה ואח"כ נתגיירה, נימול ליומו. נתגיירה ואח"כ ילדה, נימול לח'. יעקב איש כפר נבוריא שאל לר' חגי. נולד בין השמשות למה לא נימול בבין השמשות ממה נפשך? אמר ליה. אילו הוינן אנא ואת עלין בחד תרעה. דילמא הוינן יכלין מכוונה להיכנס בדיוק ביחד? כך יתכן שבה"ש שנולד היה יום שישי. ובה"ש שבו נימול יהיה מהלילה וכבר שבת. אמר שמאל. אחזתו חמה, ממתנין לו ל' יום. אותם ל' יום. אם היה כהן, מהו להאכילו חלב תרומה? מהו לסוכו שמן תרומה? האם כיוון שהיה אנוס, הרי הוא כפחות מבן שמונה שאינו נקרא ערל ומותר. או כיוון שעבר שמונה ימים, נקרא ערל ואסור? נישמענינה מן הדא, דתנן, הערל שמתו אחיו מחמת מילה, אף שהיה אנוס וכל הטמאין לא יאכלו בתרומה. נשיהם ועבדיהן יאכלו. ור' אחא אמר בשם ר' תנחום בר חייא. אין ערלה אלא מיום השמיני ולהלן. ותני כן. כל שלשים יום. אסור להאכילו חלב תרומה, ולסוכו שמן תרומה. לילי שמיני מה את עבד ליה? ממה דתני, לילי שמיני נכנס לדיר להתעשר. הדא אמרה, ליל שמיני כשמיני. ותני כן. כל שבעת הימים מותר להאכילו חלב תרומה, ולסוכו שמן תרומה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק יט הלכה ו

מתני': אלו הן ציצין המעכבין את המילה. בשר החופה את רוב העטרה. אינו אוכל בתרומה. אם היה בעל בשר, מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה, כאילו לא מל:

גמ': תנן, אלו הן ציצין המעכבין את המילה. אמר ר' אבינא בשם ר' ירמיה, בחופה רוב גובהה של עטרה. רבי יוסה בן חנינא אומר. בחופה רוב גגה של עטרה. תנן, אם היה בעל בשר, מתקנו מפני מראית העין. אמר רבי טב"י בשם שמואל. בודקין אותו בשעה שמתקשה: תנן, מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל. תני, ובשבת המוהל ענוש כרת. אמר ר' אחא בשם ר' אבהו. הדא דתימר, בשאין ביום שהות כדי למרק. אבל אם יש בו כדי למרק, ממרק אחר ואינו חושש. ואפילו לא מרק פטור. דאמר. אלא עבדי פלגה, אתון עבדו פלגה. תני [דף צ עמוד ב] כל שעה שעוסק במילה, חוזר. בין על ציצין המעכבין במילה, בין על ציצין שאין מעכבין. פירש, אינו חוזר, אלא על ציצין המעכבין במילה. אמר רבי יוחנן. לדברי רבי יוסי, אפילו על ציצין שאין מעכבין המילה אם פירש חוזר. היי דין ר' יוסי היא? דתנינן תמן. ר' יוסי אומר. יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, ושכח והוציא את הלולב ברשות הרבים פטור. מפני שהוציאו ברשות. אף שכבר יצא ידי חובת לולב ורק משום הידור יוצא עם הלולב. אף בסכין של מילה? אף במצה כן? ממה דאמר רבי יוחנן, לדברי רבי יוסה, אפילו על ציצין שאין מעכבין במילה, אם פירש חוזר. הדא אמרה, אף בסכין של מילה ואף במצה כן.

הדרן עלך פרק רבי אליעזר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כ הלכה א

מתני': ר"א אומר תולין את המשמרת בי"ט, ונותנין לתלויה בשבת. וחכ"א. אין תולין את המשמרת בי"ט, ואין נותנין לתלויה בשבת. אבל נותנין לתלויה בי"ט:

גמ': תנן, רבי אליעזר אומר. פקק החלון. בזמן שהוא קשור ותלוי, פוקקין בו. ואם לאו, אין פוקקין בו. וחכמים אומרים. בין כך ובין כך פוקקין בו. תני, לא נחלקו ר' אליעזר וחכמים שאין נוטעין אוהלין בתחילה בי"ט. ועל מה נחלקו? על מוסיפין, שר"א אומר מוסיפין בי"ט, ואין מוסיפין בשבת. וחכמים אומרים. אין מוסיפין בי"ט, ואין צריך לומר בשבת. והכא בדין תלית משמרת לא בתוספת אבן קיימין? ולמה חכמים שהתירו שם אוסרים כאן. אמר רבי אבין בר כהנא. תיפטר במשמרת חדשה, שמכשירה לכלי. כל שכן מחלפא שיטתיה דר"א. מה אם הכא שמכשירה לכלי, וגם מוסיף על אהל ארעי, ר"א אומר מותר. התם בפקק חלון, שאינו מכשירה לכלי לא כל שכן שיאסור?. א"ר חיננא. אתיא דר"א שמתיר כר' יהודה. דתני בשם רבי יהודה. אף במכשירי אוכל נפש התירו. אמר רבי אחא בשם רבי אבא. כדברי המכשיר, ובלבד מלמעלן שיתן המשמרת ויביא את הכלי מתחת. כהדא. בימי ר' יודה בן פזי, הוה ריבעה כינוס בבי מדרשא. והוון פרסין קילעיה יריעות האהל מאתמול בד' אמות, ולמחר הוון פרסין כולהון. סברון מימר מדברי בהסכמתו של ר' יודה בן פזי. בדקון ואשכחון דלאו מדעת ר' יהודה בן פזי. שאינו מתיר עד שיפרוס רובן מע"ש. אמר ר' חיייה בשם ר' יוחנן. הנוטע מותח אוהלין בשבת, חייב משום בונה. א"ר זעירא. אינו אלא כפורסן ומקפלן בשבת ופטור. ר' אבא בר כהן בעא קומי רבי יוסי. ההן כילה פרוכת דעל ארונה מהו? א"ל. כיון דהיא פרוסה מאתמול, נעשה כפותח ונועל בשבת. ר' זעירא ברבי חיייה בר אשי אמרו בשם שמואל. המשמר חייב משום בורר. א"ר זעירא. לא מסתברא אלא משום מרקיד. ר' יוסי ור' יונה תריהון אמרין. בקדמיתא הוינן אמרין, יאות א"ר זעירא. מה המרקד, קמח למעלן וסולת למטן. [דף צא עמוד א] אף המשמר, שמרים למעלן ויין למטן. ולא הוינן אמרין כלום, למה שמצאנו שביו"ט הותר מכלל ברירה, והותר מכלל שימור. הותר מכלל ברירה, דתנן. בורר כדרכו בחיקו ובתמחויו. הותר מכלל שימור דתנן. נותנין לתלויה ביום טוב. ולא הותר מכלל הרקדה. דאמר ר' חנינה ברוקה בשם רבי יהודה. אין שונין להרקיד פעם שניה את הקמח, אבל מרקדין לאחורי נפה. אין תימא שמשמר חייב משום מרקיד, יהא אסור שהרי להרקיד לא הותר. א"ר יוסה בי רבי בון. ודלא כר' יודה. דתני בשם ר' יודה. אף מכשירי אוכל נפש התירו. בעייא דא מילתא. מהו לשנות קמח לאחורי הנפה כרבנן? אף שהתירו פעם אחת, אולי ניפוי שני שרק אנשים מעודנים עושים, יהיה אסור אף בשינוי?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כ הלכה ב

מתני': נותנין מים ע"ג שמרים בשביל שיצלו, ומסננין את היין בסודרים ובקפיה מצרית. נותנין ביצה במסננת של חרדל. ועושין יינומילין בשבת. ר' יהודה אומר. בשבת בכוס, ובי"ט בלגין, ובמועד בחבית. רבי צדוק אומר. הכל לפי האורחין:

גמ': אמר ר' אבא בשם רבי יהודה שאמר בשם רבי. ובלבד שלא יעשה אותה כמין תיק שיעשה שקע כדרך שעושה בחול. בעייא דא מילתא, מהו לכפותן שיפרוס הבד בצורה רפויה ומהמשקל של השמרים ונעשית תיק מאיליה?. תנן, מסננים את היין בסודרים ובקפיה מצרית. א"ר מתניה. מטה אותה על צידה ובלבד שלא יעשה בשבת כשעושה בחול. תנן, נותנים ביצה במסננת של חרדל. כיני מתניתין. מפרדין ביצה במסננת של חרדל. גוש של חרדל. ר' יוסי אמר בשם רבי אליעזר. ממעך ביד אבל לא בכלי. רבי יעקב בר אחא ורבי יוחנן אמרו בשם רבי ינאי. ממעך בין ביד בין בכלי. אמר לו רבי יוחנן. והלא לכלבים אין עושין אותה כן. רבי חזקיה ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוחנן, ממעך בין ביד בין בכלי, ובלבד שלא יטרופ: תנן, ועושין יינומילין בשבת. מאי יינומילין? אמר רבי יסא בשם ר"י. יין ודבש ופילפלין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כ הלכה ג

מתני': אין שורין את החלתית בפושרין, אבל נותנה לתוך החומץ. אין שורין את הכרשינין ולא שפין אותן, אבל נותן הוא לתוך הקערה או לתוך הכלכלה. אין כוברין את התבן בכברה, ולא יתננה ממקום גבוה בשביל שירד המוץ. אבל נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס:

גמ': **תנן, אין שורין את החלתית בפושרין, אבל נותנה לתוך החומץ. אמר רבי מנא. כיני מתניתא.** אבל נותנה לתוך החומץ שלפניו לאכלה מיד. **אמר רב הונא. לא שנו אלא בפושרין. הא בצונן מותר.** רבי יוחנן **אמר בשם רבי ינאי. אפילו בצונן אסור.** אמר לו רבי יוחנן. והלא לא שנו אלא בפושרין? א"ל וכי [דף צא עמוד ב] על חנם יגענו? **אני שלמדתי הרבה ואני רבך יודע שהמשנה דעת יחיד. אמר רב הונא. מי חלתית מותר לשתותם בשבת. שמואל אמר. חלתית עצמה מאכל בריאים הוא. רב הונא אמר. מאן דאכל מתקל זוזא מיניה, מסתכן ועורו נחלץ.** ר' **אבא** אכל מתקל זוזא מיניה, ופרש לנהר. **תנן, אין שורין את הכרשינין. משום בורר, ואין שפין אותן. משום דש. אין כוברין את התבן בכברה ולא יתננה במקום גבוה בשביל שירד המוץ. משום מרקיד**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כ הלכה ד

מתני': גורפין מלפני הפטם. ומסלקן לצדדין מפני הריעי ^{בהמות מרעה,} דברי ר' יוסה. וחכמים אוסרין. נוטלין מלפני בהמה זו, ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

גמ': **תנן, גורפין מלפני הפטם. ומסלקן לצדדין מפני הריעי. דמה שהפטם מותר, הרעי אוכל.** בעיא דא מילתא, מהו ליטול מלפני בהמה זו, וליתן לפני בהמה זו? ולאו מתניתין היא? נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת? **מתניתין** מין במינו. צריכא ליה מין בשאינו מינו. תני נוטל אדם מלפני החמור, ונותן לפי פרה. מלפני בהמה שפיה רע, ונותן לפני בהמה שפיה יפה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כ הלכה ה

מתני': הקש שעל גבי המטה. לא ינענענו בידו, אבל מנענעו בגופו. אם היה מאכל בהמה, או שהיה עליו כר או סדין, מנענעו בידו. מכבש של בעלי בתים, מתירים אבל לא כובשין. ושל כובסין, לא יגע בו. ר' יהודה אומר. אם היה מותר מערב שבת, מתיר את כליו ושומטן:

גמ': **תנן, הקש שעל גבי המטה. לא ינענענו בידו, אבל מנענעו בגופו.** מתני' בשלא ישן עליו מאתמול. אבל אם ישן עליו מאתמול, כגופו של מיטה הוא. א"ר יעקב בר אידי. ראשונים היו שואלין. מהו שינענענו דרך אצילי ידיו כלאחר יד. א"ר ינאי. קרוח קריחה יעשה קרח קפוח קפוחה יקופח פרנסתו שפוך צנינים צוננים על מאן דעדי ליה שמנענע את הקש ומקבץ אותו נפל ביתיה על מאן דרויח עליה שמפזר את הקש. תני רבי חייה. כל מה שהתירו הדין דין לעני אבל לעשיר שאן דרכו לשון על קש אסור. **תנן, מכבש של בעלי בתים, מתירים אבל לא כובשים.** והתני מודין חכמים לר"מ בחותמות שבקרקע, שמפקקין ומפקיעין ומתירין וחותרין ביו"ט. בשבת, מפקקין אבל לא מפקיעין ולא מתירין ולא חותרין. בכלים, בשבת מותר ואין צריך לומר ביום טוב. **אם כך למה אסרו במכבש של בעה"ב לכבוש?** הדא אמרה, מכבש עשו אותו כקרקע ונראה כבונה. א"ר יוסי [דף צב עמוד א] מתניתין אמרה כן. **דתנן, של כובסין לא יגע בו. רואים שהחמירו אף יותר מחותמות של קרקע שהותר להתיר, וכאן אסור, שנראה כבונה ממש.**

הדרן עלך פרק תולין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כא הלכה א

נוטל אדם את בנו והאבן בידו. כלכלה והאבן בתוכה. מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין. רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע באחד ומאה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כא הלכה ב

האבן שעל פי החבית, מטה על צידה והיא נופלת. היתה בין החביות, מגביה ומטה על צידה והיא נופלת. מעות שעל הכר, נוער את הכר והן נופלות. היתה עליו לשלשת, מקנחה בסמרטוט. היתה על של עור, נותנין עליה מים עד שתיכלה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כא הלכה ג

ב"ה אומרין. מעבירין מעל השולחן עצמות וקליפין. וב"ש אומרין. מסלק את הטבלה כולה ונוערה. מעבירין מעל השולחן פירורין פחות מכזית, ושיער של אפונין ושל עדשים, מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג. אם יש לו עור בית אחיזה, מקנחין בו. ואם לאו, אין מקנחין בו. וחכמים אומרין. בין כך ובין כך ניטל בשבת, ואינו מקבל טומאה:

הדרן עלך פרק נוטל אדם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כב הלכה א

חבית שנשברה, מצילין ממנה מזון שלש סעודות. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם, ובלבד שלא יספג. אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין. אם יצאו מעצמן אסורין. רבי יהודה אומר. אם לאוכלין היוצא מהן מותר. ואם למשקין היוצא מהן אסור. חלות דבש שריסקן מערב שבת ויצאו מעצמן, אסורין. ורבי אלעזר מתיר.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כב הלכה ב

כל שבא בחמין מלפני השבת, שורין אותו בחמין בשבת. וכל שלא בא בחמין לפני שבת, מדיחין אותו בחמין בשבת. חוץ מן המליח הישן, ודגים מלוחים קטנים, וקוליים האיספנן, שהדחתן זו היא גמר מלאכתן.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כב הלכה ג

שובר אדם את החבית לאכל ממנה גרוגרות, ובלבד שלא יתכוין לעשותה כלי. אין נוקבין מגופה של חבית, דברי רבי יהודה. רבי יוסי מתיר. לא יקבינה מצידה. ואם היתה נקובה, לא יתן עליה שעוה מפני שהוא ממרח. אמר רבי יהודה. מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר. חושש אני לו מחטאת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כב הלכה ד

נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור. ואת המים היפים ברעים בשביל שייצנו. ואת הצונין בחמין בשביל שייחמו. מי שנשרו כליו בדרך, מהלך בהן ואינו חושש. הגיע לחצר החיצונה, שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כב הלכה ה

הרוחץ במי מערה ובמי טבריה ונסתפג אפילו בעשר לונטיות, לא יביאם בידו. אבל עשרה בני אדם מסתפגין בלונטית אחת פניהן ידיהן ורגליהן, ומביאין אותו בידם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כב הלכה ו

סכין וממשמשיין בבני מעיין, אבל לא מתעמלין ולא מתגרדין. אין יורדין לפילומא, ואין עושין אפיקטיפיזין בשבת. ואין מעצבין את הקטן, ולא מחזירין את השבר. מי שנפרקה ידו או רגלו, לא יטרפם בצונן. אבל רוחץ הוא כדרכו, ואם נתרפא נתרפא:

הדרן עלך פרק חבית שנשברה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כג הלכה א

שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן, ובלבד שלא יאמר לו הלויני. וכן אשה מחברתה ככרות. ואם אינו מאמינו. מניח טליתו אצלו, ועושה [דף צב עמוד ב] עמו חשבון לאחר שבת. וכן ערב פסחים בירושלם שחל להיות בשבת. מניח טליתו אצלו, ואוכל את פסחו. ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כג הלכה ב

מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו, אבל לא מן הכתב. מפייס אדם עם בניו ועם בני ביתו על השולחן. ובלבד שלא יתכוין לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה, משום קוביא. מטילין חלשים על הקדשים ביום טוב, אבל לא על המנות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כג הלכה ג

לא ישכור פועלים בשבת. ולא יאמר אדם לחבירו לשכור לו פועלים. ואין מחשיכין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות. אבל מחשיך הוא לשמור, ומביא פירות בידו. כלל אמר אבא שאול. כל שאני זכאי באמירתו, רשאי אני להחשיך עליו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כג הלכה ד

מחשיכין על התחום, לפקח על עיסקי כלה ועל עיסקי המת. להביא לו ארון ותכריכין. גוי שהביא חלילין בשבת, לא יספוד בהן ישראל, אלא אם כן באו ממקום קרוב. עשו לו ארון וחפרו לו קבר, יקבר בו ישראל. אם בשביל ישראל, לא יקבר בו עולמית:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כג הלכה ה

עושין כל צרכי המת. סכין ומדיחין אותו, ובלבד שלא יזוז בו אבר. שומטין את הכר מתחתיו, ומטילין אותו על החול בשביל שימתין. קושרין את הלחי. לא שיעלה, אלא שלא יוסיף. וכן קורה שנשברה, סומכין אותה בספסל או בארוכות המיטה. לא שתעלה, אלא שלא תוסיף. אין מאמצין את המת בשבת, ולא בחול עם יציאת נפש. וכל המאמץ עם יציאת נפש, הרי זה שופך דמים:

הדרן עלך פרק שואל אדם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כד הלכה א

מי שהחשיך בדרך, נותן כיסו לנכרי. ואם אין עמו נכרי, מניחו על החמור. הגיע לחצר החיצונה. נוטל את הכלים הניטלים בשבת, ושאינן ניטלין, מתיר את החבלים והשקין נופלין:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כד הלכה ב

מתירין פקיעי עמיר לפני בהמה. ומפספסין את הכיפין, אבל לא את הזירין: אין מרסקין. לא את השחת, ולא את החרובין לפני בהמה. בין דקה בין גסה. רבי יהודה מתיר בחרובין לדקה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כד הלכה ג

אין אובסין את הגמל. ולא דורסין, אבל מלעיטין. אין ממרין את העגלים, אבל מלעיטין אותן. מהלקטין לתרנגולים, ונותנין מים על גבי מורסן, אבל לא גובלין. ואין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים של שובר, אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ולפני יונים הירודוסיות:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כד הלכה ד

מחתכין את הדילועין לפני הבהמה, ואת הנבילה לפני הכלבים. רבי יהודה אומר. אם לא היתה נבילה מערב שבת, אסורה. לפי שאינה מן המוכן:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שבת

פרק כד הלכה ה

מפירין נדרים בשבת, ונשאלין נדרים שהן לצורך השבת. פוקקין את המאור, ומודדין את המטלית ואת המקוה. מעשה בימי אביו של רבי צדוק, ובימי אבא שאול בן בטנית, שפקקו את המאור בטפיח וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש בגיגית פותח טפח ואם לאו. מדבריהן למדנו, שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת:

סליק פירקא וסליקא לה מסכתא שבת בריך רחמנא דסייען מריש ועד כען

,

\